

**Установа адукацыі
«Беларускі дзяржаўны педагогічны ўніверсітэт
імя Максіма Танка»**

ЗАТВЕРДЖАЮ

Прарэктар па вучэбнай рабоце

 У. У. Шыкаў

«06» _____ 2015 г.

Рэгістрацыйны № УД-31-2/150 / вуч.

ГІСТОРЫЯ БЕЛАРУСКАЙ ЛІТАРАТУРЫ

**Вучэбная праграма ўстановы вышэйшай адукацыі па вучэбнай дысцыпліне
для спецыяльнасцей:**

1-02 03 01 Беларуская мова і літаратура;

1-02 03 03 Беларуская мова і літаратура. Замежная мова (з указаннем мовы)

2015 г.

Вучэбная праграма складзена на аснове тыпавой вучэбнай праграмы «Гісторыя беларускай літаратуры», зацверджанай 07.07.2014, рэгістрацыйны нумар ТД-А. 494/тып.

СКЛАДАЛЬНІКІ:

Т.У. Ганчарова-Цынкевіч, дацэнт кафедры беларускай літаратуры і культуры ўстановы адукацыі “Беларускі дзяржаўны педагагічны ўніверсітэт імя Максіма Танка”, кандыдат філалагічных навук;

І.М. Гоўзіч, загадчык кафедры беларускай літаратуры і культуры ўстановы адукацыі “Беларускі дзяржаўны педагагічны ўніверсітэт імя Максіма Танка”, кандыдат філалагічных навук, дацэнт;

А.У. Жардзецкая, дацэнт кафедры беларускай літаратуры і культуры ўстановы адукацыі “Беларускі дзяржаўны педагагічны ўніверсітэт імя Максіма Танка”, кандыдат філалагічных навук;

Н.В. Заяц, дацэнт кафедры беларускай літаратуры і культуры ўстановы адукацыі “Беларускі дзяржаўны педагагічны ўніверсітэт імя Максіма Танка”, кандыдат філалагічных навук, дацэнт

РЭЦЭНЗЕНТЫ:

І.Д. Воюш, дацэнт кафедры гісторыі журналістыкі і менеджменту СМІ Інстытута журналістыкі БДУ, кандыдат філалагічных навук, дацэнт;

В.Р. Хамякова, дацэнт кафедры рускай і замежнай літаратуры ўстановы адукацыі “Беларускі дзяржаўны педагагічны ўніверсітэт імя Максіма Танка”, кандыдат філалагічных навук, дацэнт

РЭКАМЕНДАВАНА ДА ЗАЦВЕРДЖЭННЯ:

Кафедрай беларускай літаратуры і культуры ўстановы адукацыі “Беларускі дзяржаўны педагагічны ўніверсітэт імя Максіма Танка”
(пратакол № 9 ад 23.03.2015 г.);

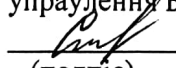
Загадчык кафедры

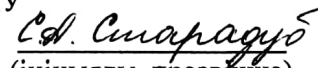
 І.М. Гоўзіч

Навукова-метадычным саветам установы адукацыі «Беларускі дзяржаўны педагагічны ўніверсітэт імя Максіма Танка»
(пратакол № 3 ад 29.04.2015 г.)

Афармленне вучэбнай праграмы і суправаджаючых яе матэрыялаў дзеючым патрабаванням Міністэрства адукацыі Рэспублікі Беларусь адпавядае

Метадыст вучэбна-метадычнага
упраўлення БДПУ

(подпіс)

(ініцыялы, прозвішча)

ТЛУМАЧАЛЬНАЯ ЗАПІСКА

Вучэбная праграма ўстановы вышэйшай адукацыі па вучэбнай дысцыпліне “Гісторыя беларускай літаратуры” распрацавана для ўстаноў вышэйшай адукацыі Рэспублікі Беларусь ў адпаведнасці з патрабаваннямі адукацыйных стандартаў вышэйшай адукацыі па спецыяльнасцях 1–02 03 01 “Беларуская мова і літаратура”, 1–02 03 03 “Беларуская мова і літаратура. Замежная мова (з указаннем мовы)”.

Гісторыя беларускай літаратуры аб’ядноўвае вялікі па аб’ёме і няпросты для разумення матэрыял. На сучасным этапе працягваецца пераасэнсаванне мастацкіх з’яў, у актыўны разгляд уключаны многія невядомыя раней творы, як мінулых эпох, так і сучаснасці, выпрацоўваюцца новыя крытэрыі ацэнкі, што і знайшло адлюстраванне ў змесце прапанаванай вучэбнай праграмы.

У вучэбнай дысцыпліне “Гісторыя беларускай літаратуры” вылучаны раздзелы “Літаратура XI–XVI стагоддзяў”, “Літаратура XVII–XVIII стагоддзяў”, “Літаратура XIX стагоддзя”, “Літаратура XX стагоддзя”, “Сучасны літаратурны працэс”. Такі падзел абумоўлены як гісторыяй народа, так і эвалюцыяй мастацкага мыслення, месцам і роляй прыгожага пісьменства ў грамадскім жыцці. Паколькі літаратурны працэс з’ява надзвычай складаная, то ў вучэбнай праграме сустракаюцца асобныя часавыя “накладкі”, як, напрыклад, у выпадку з Барока – напрамкам, які выходзіць за межы XVII стагоддзя.

Вучэбнай праграмай ставіцца задача засвятліць старажытную пісьменнасць у яе непаўторных праявах, істотных адрозненнях ад літаратуры пазнейшага часу. З улікам апошніх даследаванняў і знаходак істотна пашыраны аб’ём літаратуры XVII–XVIII стагоддзя. Гэты перыяд аўтары праграмы лічаць патрэбным вывучаць як асобную частку, што тлумачыцца новым тыпам мыслення і маўлення, адрознымі ад старажытнасці паэтыкай, лексікай, жанравай спецыфікай твораў. Літаратура XIX стагоддзя побач з беларускамоўнымі прадстаўлена творамі польска- і рускамоўных аўтараў, якія былі цесна звязаны з Беларуссю, звярталіся да яе мінулага і сучаснасці. Вучэбная праграма дае ўяўленне пра складанасць, шматгарабнасць, рознастылёвасць літаратурнага працэсу гэтага гістарычнага перыяду. XX стагоддзю належыць асаблівае месца ў гісторыі нацыянальнага мастацтва ў цэлым і мастацтва слова ў прыватнасці: завяршаецца станаўленне родаў і жанраў літаратуры Новага часу, фарміруецца беларускі стыль, з’яўляюцца творцы, здольныя “гутарку вясці” не толькі са сваім народам, а і з усёй чалавечай супольнасцю. Літаратурнае жыццё XX стагоддзя характарызуецца рухомасцю і незакончанасцю працэсаў, адмаўленнем закладзеных папярэднікамі традыцый і вяртаннем да іх, пошукамі новых шляхоў спасціжэння рэчаіснасці. Канец мінулага стагоддзя быў пазначаны важнымі для народа грамадска-палітычнымі падзеямі, зменай пісьменніцкіх пакаленняў і звязаным з гэтым абнаўленнем літаратурных метадаў, стыляў, жанраў, мастацка-вобразнай сістэмы. Вылучаны ў вучэбнай дысцыпліне раздзел “Сучасны літаратурны працэс” аб’ядноўвае мастацкія тэндэнцыі і з’явы канца мінулага і пачатку новага XXI стагоддзя.

Мэты вучэбнай дысцыпліны: пазнаёміць студэнтаў з этапамі развіцця нацыянальнай літаратуры (ад старажытнасці і да нашых дзён); даць уяўленне пра агульныя напрамкі яе развіцця, змену мастацка-светапоглядных сістэм, эвалюцыю метадаў, стыляў, жанравых формаў; прааналізаваць жыццёвы і творчы шлях пісьменнікаў, змест іх твораў, месца і ролю ў літаратурным працэсе.

Задачы вучэбнай дысцыпліны:

- даць студэнтам рознабаковыя веды па вучэбнай дысцыпліне ;

- навучыць арыентавацца ў свеце мастацкіх твораў;
- сфарміраваць навыкі аналізу літаратурнага тэксту;
- вырабляць крытэрыі разумення канкрэтна-гістарычнай, нацыянальнай і агульначалавечай значнасці мастацкіх твораў;
- выходзіць эстэтычны густ, адчуванне прыгожага ў жыцці і літаратуры.

Вучэбная праграма складаецца з аглядавых і манаграфічных тэм. У аглядавых даецца агульная характарыстыка пэўнага перыяду, вылучаюцца асноўныя тэндэнцыі ў творчасці пісьменнікаў, раскрываецца ўплыў грамадска-палітычных падзей на літаратуру. Манаграфічна прапануецца вывучаць спадчыну класікаў – Францыска Скарыны, Францішка Багушэвіча, Янкі Купалы, Якуба Коласа, Максіма Багдановіча, Максіма Гарэцкага, Максіма Танка і інш., а таксама творчасць мастакоў слова, што заявілі пра сябе як яркія індывідуальнасці, вызначалі мастацкі ўзровень літаратуры свайго часу і абумовілі ў многім далейшыя шляхі яе развіцця.

Месца вучэбнай дысцыпліны ў сістэме падрыхтоўкі спецыяліста, сувязі з іншымі вучэбнымі дысцыплінамі. Згодна тыпавым вучэбным планам па спецыяльнасцях 1–02 03 01 “Беларуская мова і літаратура”, 1–02 03 03 “Беларуская мова і літаратура. Замежная мова (з указаннем мовы)” вучэбная дысцыпліна “Гісторыя беларускай літаратуры” ўваходзіць у дзяржаўны кампанент і з’яўляецца адной з асноўных дысцыплін падрыхтоўкі настаўніка-філолага.

Вучэбная дысцыпліна “Гісторыя беларускай літаратуры” звязана вучэбнымі дысцыплінамі “Сусветны літаратурны працэс”, якая ўваходзіць у дзяржаўны кампанент для спецыяльнасцей 1–02 03 01 “Беларуская мова і літаратура”, 1–02 03 03 “Беларуская мова і літаратура. Замежная мова (з указаннем мовы)”, “Уводзіны ў літаратуразнаўства” і “Тэорыя літаратуры”, якія ўваходзяць у дзяржаўны кампанент для спецыяльнасці 1–02 03 01 “Беларуская мова і літаратура” і кампанент установы вышэйшай адукацыі для спецыяльнасці 1–02 03 03 “Беларуская мова і літаратура. Замежная мова (з указаннем мовы)”.

Для вывучэння вучэбнай дысцыпліны “Гісторыя беларускай літаратуры” неабходна таксама наяўнасць у навучэнцаў акадэмічных кампетэнцый па вучэбных дысцыплінах “Дзіцячая літаратура” і “Вусная народная творчасць”, фарміраванне якіх патрэбна забяспечыць у рамках кампанента ўстановы вышэйшай адукацыі.

Патрабаванні да засваення вучэбнай дысцыпліны. Вывучэнне вучэбнай дысцыпліны “Гісторыя беларускай літаратуры” павінна забяспечыць фарміраванне ў студэнтаў акадэмічных, сацыяльна-асобасных, прафесійных кампетэнцый.

Патрабаванні да акадэмічных кампетэнцый

Студэнт павінен:

АК-1. Умець прымяняць базавыя навукова-тэарэтычныя веды для вырашэння тэарэтычных і практычных задач.

АК-2. Валодаць метадамі навукова-педагагічнага даследавання.

АК-3. Валодаць даследчымі навыкамі.

АК-4. Умець працаваць самастойна.

АК-5. Быць здольным нараджаць новыя ідэі (валодаць крэатыўнасцю).

АК-6. Валодаць міждысцыплінарным падыходам пры вырашэнні праблем.

АК-7. Мець навыкі, звязаныя з выкарыстаннем тэхнічных сродкаў, кіраваннем інфармацыяй і працай з камп’ютарам.

АК-8. Валодаць навыкамі вуснай і пісьмовай камунікацыі.

АК-9. Умець вучыцца, павышаць сваю кваліфікацыю на працягу ўсяго жыцця.

Патрабаванні да сацыяльна-асобасных кампетэнцый

Студэнт павінен:

СЛК-3. Валодаць здольнасцю да міжасабовых камунікацый.

СЛК-5. Быць здольным да крытыкі і самакрытыкі.

СЛК-6. Умець працаваць у камандзе.

Патрабаванні да прафесійных кампетэнцый

Студэнт павінен быць здольны:

ПК-1. Кіраваць вучэбна-пазнаваўчай і вучэбна-даследчай дзейнасцю навучэнцаў.

ПК-2. Выкарыстоўваць аптымальныя метады, формы і сродкі навучання.

ПК-3. Арганізоўваць і праводзіць вучэбныя заняткі розных відаў і форм.

ПК-4. Арганізоўваць самастойную работу навучэнцаў.

ПК-17. Ажыццяўляць прафесійную самаадукацыю і самавыхаванне з мэтай удасканалення прафесійнай дзейнасці.

У выніку вивучэння вучэбнай дысцыпліны “Гісторыя беларускай літаратуры” студэнт павінен **ведаць**:

- шляхі і галоўныя этапы развіцця нацыянальнай літаратуры (ад старажытнасці і да нашых дзён);
- узаемасувязь светапогляду і творчасці пісьменніка, асаблівасці яго стылю ці творчай манеры;
- канкрэтна-гістарычнае, нацыянальнае і агульначалавечае значэнне мастацкіх твораў;
- сучасныя ацэнкі мастацкіх з’яў папярэдніх эпох;
- праблематыку, ідэйны змест твораў, асаблівасці кампазіцыі, вобразна-выяўленчыя сродкі;
- герояў твораў, іх светапоглядныя пазіцыі, рысы характару, месца ў сістэме вобразаў;
- найбольш важныя звесткі пра жыццёвы і творчы шлях пісьменніка.

У выніку вивучэння вучэбнай дысцыпліны “Гісторыя беларускай літаратуры” студэнт павінен **умець**:

- выяўляць агульнае і адрознае ў літаратурах розных эпох;
- спалучаць тэарэтычныя веды з вивучэннем канкрэтных мастацкіх з’яў;
- упісаць літаратурны твор ў сацыякультурны кантэкст эпохі;
- вызначыць месца твора ў мастацкай сістэме пісьменніка і ў літаратуры свайго часу;
- скласці тэсты па літаратурных творах, фактах жыццёвага і творчага шляху аўтара;
- каменціраваць тэксты твораў, характарызуючы іх з культуралагічнага, гістрыка-бытавога, літаратуразнаўчага і іншых аспектаў;
- працаваць з навукова-крытычнай і даведачнай літаратурай.

У выніку вивучэння вучэбнай дысцыпліны “Гісторыя беларускай літаратуры” студэнт павінен **валодаць**:

- адпаведным паняццёвым і літаратуразнаўчым апаратам;

- сучаснай метадалогіяй і метадыкай літаратуразнаўчых даследаванняў;
- навыкамі разнастайных спосабаў аналізу мастацкіх твораў.

Па кожнай вучэбнай тэме ў адпаведнасці з яе мэтамі і задачамі па фарміраванні і развіцці ў студэнтаў канкрэтных кампетэнцый выкладчык (кафедра) праектуе і рэалізуе канкрэтныя педагогічныя тэхналогіі.

Асноўнымі тэхналогіямі навучання з'яўляюцца: праблемнае навучанне (праблемнае выкладанне, пошукавы метады); камунікатыўныя тэхналогіі, заснаваныя на актыўных формах і метадах навучання (дыскусія, круглы стол, прэзентацыя, работа ў групах); асобна арыентаваная тэхналогія.

Агульная колькасць гадзін, колькасць аўдыторных гадзін, форма атрымання вышэйшай адукацыі, размеркаванне аўдыторных гадзін, формы бягучай атэстацыі. Вывучэнне дысцыпліны «Гісторыя беларускай літаратуры» разлічана на 926 вучэбных гадзін. З іх 464 аўдыторныя гадзіны: 260 лекцыйных, 204 практычных. Вучэбным планам на дзённым аддзяленні факультэта беларускай і рускай філалогіі для спецыяльнасцей 1-02 03 01 Беларуская мова і літаратура; 1-02 03 03 Беларуская мова і літаратура. Замежная мова (англійская) прадугледжана 260 лекцыйных (з іх 16 КСР), 204 практычных (з іх 16 КСР) гадзін.

Размеркаванне гадзін па семестрах: 1 семестр: тэмы 1.1.1.–1.3.3.3, лекцыі – 24 гадзіны, 2 гадзіны КСР, практычныя заняткі – 18 гадзін, 2 гадзіны КСР, форма кантролю – залік; 2 семестр: тэмы 1.3.4.–2.2.2.1, лекцыі – 28 гадзін, 2 гадзіны КСР, практычныя заняткі – 22 гадзіны, 2 гадзіны КСР, форма кантролю – экзамен; 3 семестр: тэмы 3.1.1.–3.2.4, лекцыі – 24 гадзіны, 2 гадзіны КСР, практычныя заняткі – 26 гадзін, 2 гадзіны КСР, форма кантролю – залік; 4 семестр: тэмы 4.1.1.–4.1.3.1, лекцыі – 32 гадзіны, 2 гадзіны КСР, практычныя заняткі – 10 гадзін, 2 гадзіны КСР, форма кантролю – экзамен; 5 семестр: тэмы 4.1.3.2.–4.2.1.2, лекцыі – 38 гадзін, 2 гадзіны КСР, практычныя заняткі – 30 гадзін, 2 гадзіны КСР, форма кантролю – залік; 6 семестр: тэмы 4.2.1.3.–4.3.3.3, лекцыі – 36 гадзін, 2 гадзіны КСР, практычныя заняткі – 26 гадзін, 2 гадзіны КСР, форма кантролю – экзамен; 7 семестр: тэмы 4.3.3.4–4.3.4.5, лекцыі – 28 гадзін, 2 гадзіны КСР, практычныя заняткі – 28 гадзін, 2 гадзіны КСР, форма кантролю – залік; 8 семестр: тэмы 4.3.4.6–5.4.6.2, лекцыі – 34 гадзіны, 2 гадзіны КСР, практычныя заняткі – 30 гадзін, 2 гадзіны КСР, форма кантролю – экзамен.

На самастойную работу студэнтаў адведзена 318 гадзін: падраздзел 1.1. – 12 гадзін, падраздзел 1.2. – 12 гадзін, падраздзел 1.3. – 12 гадзін, падраздзел 2.1. – 18 гадзін, падраздзел 2.2. – 24 гадзіны, падраздзел 3.1. – 20 гадзін, падраздзел 3.2. – 20 гадзін, падраздзел 4.1. – 84 гадзіны, падраздзел 4.2. – 32 гадзіны, падраздзел 4.3. – 62 гадзіны, падраздзел 5.1. – 2 гадзіны, падраздзел 5.2. – 10 гадзін, падраздзел 5.3. – 2 гадзіны, падраздзел 5.4. – 8 гадзін.

Раздзелы (тэмы), па якіх праводзяцца рэйтынгавыя кантрольныя працы: тэмы 1.1.1.–1.1.3.6. – рэйтынгавая кантрольная праца № 1; тэмы 1.2.1.–1.2.3.4. – рэйтынгавая кантрольная праца № 2; тэмы 1.3.1.–1.3.3.4. – рэйтынгавая кантрольная праца № 3; тэмы 1.3.4.–2.1.2.3. – рэйтынгавая кантрольная праца № 4; тэмы 2.1.2.4.–2.1.4.6. – рэйтынгавая кантрольная праца № 5; тэмы 2.2.1.–2.2.2. – рэйтынгавая кантрольная праца № 6; тэмы 3.1.1.–3.1.3.6.2. – рэйтынгавая кантрольная праца № 7; тэмы 3.2.1.–3.2.3.1.2. – рэйтынгавая кантрольная праца № 8; тэмы 3.2.3.2.–3.2.4. – рэйтынгавая кантрольная праца № 9; тэмы 4.1.1.–4.1.2.4.2. – рэйтынгавая кантрольная праца № 10; тэмы 4.1.2.5.–4.1.2.9. – рэйтынгавая

кантрольная праца № 11; тэмы 4.1.3.1.1.–4.1.3.1.3. – рэйтынгавая кантрольная праца № 12; тэмы 4.1.3.2.–4.1.3.4.2. – рэйтынгавая кантрольная праца № 13; тэмы 4.1.4.–4.1.5.4.2. – рэйтынгавая кантрольная праца № 14; тэмы 4.1.5.5.–4.2.1.2.3. – рэйтынгавая кантрольная праца № 15, тэмы 4.2.1.3.–4.2.2. – рэйтынгавая кантрольная праца № 16, тэмы 4.2.3.–4.2.5.4.2. – рэйтынгавая кантрольная праца № 17, тэмы 4.3.1–4.3.3.3.3. – рэйтынгавая кантрольная праца № 18, тэмы 4.3.3.4.–4.3.3.5.3. – рэйтынгавая кантрольная праца № 19, тэмы 4.3.3.6.–4.3.4.1.4. – рэйтынгавая кантрольная праца № 20, тэмы 4.3.4.2.–4.3.4.5.2. – рэйтынгавая кантрольная праца № 21, тэмы 4.3.4.6.–4.3.4.10 – рэйтынгавая кантрольная праца № 22, тэмы 5.1.–5.2.8.2. – рэйтынгавая кантрольная праца № 23, тэмы 5.3. – 5.4.6.2. – рэйтынгавая кантрольная праца № 24.

Вучэбным планам на завочным аддзяленні факультэта беларускай і рускай філалогіі для спецыяльнасці 1-02 03 01 Беларуская мова і літаратура прадугледжана 92 лекцыйныя гадзіны, 28 практычных гадзін.

Размеркаванне гадзін па семестрах: 1 семестр: лекцыі – 16 гадзін, практычныя заняткі – 6 гадзін; 2 семестр: лекцыі – 10 гадзін, форма кантролю – экзамен; 3 семестр: лекцыі – 8 гадзін; 4 семестр: практычныя заняткі – 4 гадзіны, форма кантролю – залік; 5 семестр: лекцыі – 6 гадзін, практычныя заняткі – 4 гадзіны, форма кантролю – залік; 6 семестр: лекцыі – 6 гадзін, практычныя заняткі – 2 гадзіны, 1 кантрольная работа, форма кантролю – экзамен; 7 семестр, лекцыі – 14 гадзін, практычныя заняткі – 4 гадзіны, форма кантролю – залік; 8 семестр: лекцыі – 14 гадзін, практычныя заняткі – 4 гадзіны, форма кантролю – экзамен; 9 семестр, лекцыі – 10 гадзін, практычныя заняткі – 2 гадзіны; 10 семестр: лекцыі – 8 гадзін, практычныя заняткі – 2 гадзіны, форма кантролю – экзамен.

ЗМЕСТ ВУЧЭБНАГА МАТЭРЫЯЛУ

РАЗДЗЕЛ 1. ЛІТАРАТУРА XI – XVI СТАГОДДЗЯЎ

Падраздзел 1.1. Літаратура ранняга Сярэднявечча (XI – першая палова XIII стагоддзя)

1.1.1. Крыніцы і паходжанне даўняй літаратуры

Узнікненне славянскага пісьменства. Асветніцкая дзейнасць Кірыла і Мяфодзія. Культурныя сувязі славян з Візантыяй. Старажытная Русь як адзіны культурна-гістарычны рэгіён. Тыпы кніг (богаслужбовыя, рэлігійныя чытальныя, “паўсвецкія”). Паняцце літаратурнай трансплантацыі. Тэацэнтрычная сістэма духоўных каштоўнасцей. Сінкрэтычнасць сярэднявечнага мыслення. Літургічнасць і саборнасць як асноўныя катэгорыі раннесярэднявечнай (тэацэнтрычнай) культуры. Разуменне чалавека, яго месца ў свеце, прызначэння і мэты існавання. Сярэднявечны сімвалізм, яго карэннае адрозненне ад літаратурных метадаў Новага часу. Багацце і разнастайнасць жанравых формаў. Паняцце пануючага стылю эпохі. Манументальна-гістарычны стыль у літаратуры ранняга Сярэднявечча. Літаратурны канон. Перыядызацыя літаратуры Сярэднявечча.

1.1.2. Перакладная літаратура

Біблейныя кнігі на старажытнай Русі. Біблія як помнік сусветнай літаратуры. Першыя Біблейныя кнігі на ўсходнеславянскіх землях: Рэймскае, Астравірава і Тураўскае Евангеллі (XI стагоддзе), Полацкае (XII стагоддзе) і Аршанскае (XIII стагоддзе). Евангеллі як помнікі раннесярэднявечнага пісьменства. Агульначалавечыя ідэалы ў Бібліі. Патрыстыка і дыдактычная літаратура. Жанрава-відавая разнастайнасць твораў айцоў царквы: багаслоўскі трактат, палемічная прамова, экзегеза, эпістала, энкомій, гамілія, прытча. “Казанне, як склаў святы Кірыл абуку славянскую” Чарнарызца Храбра: ідэйны змест і значэнне твора ў сярэднявечным славянскім свеце. Апокрыфы. Паходжанне і тыпалогія. “Блуканне Багародзіцы па пакутах”: праблематыка твора, пытанні аб Божай літасці і справядлівасці. Маральна-тычныя погляды грамадства. Прычыны забароны твора царквой. Жыцці святых. Узнікненне агіяграфіі і яе жанравыя разнавіднасці. “Жыцце Аляксея, чалавека Божага” як класічны ўзор агіяграфічнага твора.

Познеэліністычны раман, аповесці, патэрыкі. Трансфармацыя жанравых формаў. “Александрыя” Псеўда-Халісфена: гісторыя напісання і рэдакцыі. “Дзяўгенневы дзеі”: эпічнае казанне і яго літаратурная апрацоўка. “Аповесць пра Акіра Прамудрага”: увасабленне ў творы агульначалавечых маральных каштоўнасцей. “Сінайскі патэрык”: гісторыя ўзнікнення і структура. Гістарыяграфія. Хронікі Георгія Амартала і Іаана Малалы: роля твораў ва ўзнікненні арыгінальнай гістарыясофскай думкі на старажытнай Русі. Літаратурная гісторыя Хронік і ўзнікненне ўсходнеславянскага Хранографа. Натурфіласофскія і прыродазнаўчыя сачыненні. Рэлігійны характар сярэднявечнай філасофіі і прыродазнаўства. Антрапалагічныя ідэі ў “Шасціднёвіку Іаана, экзарха Балгарскага”; адлюстраванне касмаграфічных уяўленняў у “Тапаграфіі” Казьмы Індыкаплова; рэлігійна-сімвалічны змест апісанняў прыроды ў “Фізіялогу”.

1.1.3. Жанравая сістэма арыгінальнай літаратуры

Павучальнае і ўрачыстае красамоўства. Жанравыя разнавіднасці пропаведзі. Рысы павучальных твораў у летапісах (“Прамова перад князем Уладзімірам” Іаана Полацкага з “Аповесці мінулых гадоў”). “Слова пра Закон і Ласку Божую” мітрапаліта Іларыёна. “Тыпалагічная экзегеза” як універсальная форма рэалізацыі сярэднявечнага сімвалізму ў вобразнай тканіне красамоўства. Кірыл Тураўскі (паміж 1113–1130 і 1182–1188).

Малітваслоўны цыкл, каноны, урачыстыя пропаведзі, прытчы, казанні, павучанні, пасланні. “Прытча пра душу і цела”: ідэйны змест, вытлумачэнне супярэчнасцей чалавечай прыроды, пытанні грамадскага жыцця, маральна-этычная праблематыка. “Слова на першую нядзелю па Вялікдні”: інтэрпрэтацыя біблейнага сюжэта пра Фаму Бязвернага, кампазіцыя пропаведзі. “Слова на сабор 318 святых айцоў”: сэнсавыя сувязі паміж біблейнай гісторыяй і падзеямі Нікейскага сабора. “Слова, каб не забывалі настаўнікаў сваіх”: ідэйна-этычны змест і мастацкая дасканаласць твора. Прамоўніцкае майстэрства Кірыла Тураўскага.

Дыдактычная і царкоўна-палемічная літаратура. “Слова аднаго калугера пра чытанне кніжнае” дзяка Іаана з Ізборніка 1076 г. як першы ўзор вучыцельнага пісьменства ранняга Сярэднявечча. Водгулле багаслоўскай палемікі паміж Канстанцінопалем і Рымам у літаратуры старажытнай Русі: “Слова пра веру хрысціянскую і пра лацінскую” Феадосія Пячорскага і “Спаборніцтва з католікамі” Георгія Кіеўскага. Запазычанне і развіццё традыцый святаайцоўскага палемічнага майстэрства і візантыйскай літаратуры XI стагоддзя Клімент Смаляціч (? – пасля 1164): біяграфічныя звесткі, царкоўная і палітычная дзейнасць, літаратурная спадчына. “Пасланне да Фамы прасвітара” як узор палемічнага паслання і павучальнай пропаведзі.

Агіяграфія. Жанрава-стылёвыя адметнасці жыццёвай літаратуры. Ідэалізуючы біяграфізм як спосаб рэалізацыі сярэднявечнага сымвалізму ў агіяграфіі. Узнікненне першых агіяграфічных твораў на старажытнай Русі, фарміраванне Барыса-Глебскага цыкла. “Жыццё Феадосія Пячорскага”: вобразы Феадосія і яго маці, перастварэнне гістарычнай рэальнасці ў помніку. “Жыццё Еўфрасінні Полацкай”. Вобраз асветніцы, сцвярджанне актыўнай жыццёвай пазіцыі асобы. Паэтыка і мастацка-эстэтычныя прынцыпы арганізацыі апавядання. “Жыццё Кірыла Тураўскага” як асноўная крыніца біяграфічных звестак пра тураўскага епіскапа. “Жыццё Аўраамія Смаленскага”. Адлюстраванне канфлікту героя і асяроддзя, карціны жыцця сярэднявечнага горада і выяўленне элементаў псіхалогіі яго жыхароў. Спроба стварэння слоўнага партрэта. Патэрыкі. “Кіева-Пячорскі патэрык”. Гісторыя ўзнікнення твора. Рэлігійная фантастыка і адлюстраванне сапраўднасцей сярэднявечнага жыцця. Аповесці пра цудоўныя здарэнні. “Аповесць пра цудоўнае здарэнне ў Полацку ў 1092 г.” з “Першапачатковага летапісу”: змест, выяўленне дахрысціянскіх поглядаў, павучальны характар. “Слова пра жанчын і дзяўчат смаленскіх”: паказ у творы барацьбы паганскай і хрысціянскай культур. “Слова пра манаха Марціна”: гістарычныя і псіхалагічныя рэаліі. Хаджэнні. Жанравыя адметнасці паломніцкай літаратуры, спецыфіка мастацкага адлюстравання рэчаіснасці, персаналізацыя апавядання. “Хаджэнне ігумена Данііла”. Мастацкая дасканаласць апісанняў Палестыны і Блізкага Усходу. Клопат аўтара пра Рускую зямлю, патрыятызм твора.

Справавое пісьменства. Сінкрэтычны характар дзелавых запісаў, літаратура і справаводства. Надпіс на крыжы Лазара Богшы. Кампазіцыя. Рытарычная экспрэсія ў творы. Смаленская праўда. Адлюстраванне рэалій сярэднявечнага жыцця. Летапісанне. Першапачатковае летапісанне, яго жанравыя асаблівасці. Мастацкі час у летапісах. Летапіс, хроніка, летапісны збор. Тыпы летапіснага апавядання. Нестар (другая палова XI – XII стагоддзя). “Аповесць мінулых гадоў”: гісторыя напісання, асноўны змест, праблематыка і кампазіцыя. Полацкая гісторыя ў помніку. Лаўрэнцьеўская і Іпатаўская рэдакцыі. Культурна-гістарычнае значэнне “Аповесці мінулых гадоў”. Гіпотэзы пра існаванне “Полацкага летапісца”. Кіеўскі і Галіцка-Валынскі летапісы. Адлюстраванне

барацьбы ўсходнеславянскіх народаў супраць мангола-татараў, звесткі па гісторыі ранняга перыяду станаўлення Вялікага Княства Літоўскага.

Адзінкавыя жанравыя ўтварэнні. Жанравая сістэма раннесярэднявечнай літаратуры: першасныя і другасныя жанры. Гістарычныя фактары, пачатак трансфармацыі сістэмы.

“Слова пра паход Ігара”. Гістарычная аснова сюжэта, ідэйны змест твора, патрыятычная ідэя, яе актуальнасць для свайго часу і для іншых перыядаў агульнаславянскай і беларускай гісторыі. Асаблівасці паэтыкі. “Слова пра паход Ігара” як феномен мастацкай культуры ранняга Сярэднявечча.

Падраздзел 1.2. Літаратура позняга Сярэднявечча (сярэдзіна XIII – пачатак XVI стагоддзя)

1.2.1. Станаўленне даўняй літаратуры як нацыянальнай з’явы

Змястоўныя адрозненні паміж літаратурай XI–XIII і XIV–XV стагоддзяў. Фармалізацыя выяўленчых сродкаў, паняцце “літаратурнага этыкету”. “Другі паўднёvasлавянскі ўплыў”. Літаратурная і грамадская дзейнасць мітрапаліта Кіпрыяна і Грыгорыя Цамблака. “Абстрактны псіхалагізм” і эмацыянальна-экспрэсіўны стыль выяўлення чалавека (“пляценне славес”). Элементы “гатычнага стылю” ў познесярэднявечнай літаратуры. Фарміраванне нацыянальнай самасвядомасці. Перадумовы гуманізму.

1.2.2. Перакладная літаратура

Біблейныя кнігі і дыдактычная літаратура. Генадзіўская Біблія 1499 г. – першы поўны тэкст Бібліі на царкоўнаславянскай мове. Звод Мацея Дзясятага (Пяцікніжжа). Лацінамоўныя набажэнскія і дыдактычныя кнігі. Рэлігійныя аповесці. “Аповесць пра трох каралёў” і “Пакуты Хрыста”. Склад твораў, выкарыстанне кананічных і апакрыфічных крыніц. Вобраз Багародзіцы. Свецкія аповесці. Сербская “Александрыя”: асаблівасці новай інтэрпрэтацыі вядомага сюжэта “Аповесць пра Трою”: культурна-гістарычнае і асветніцкае значэнне. “Аповесць пра пабоішча Мамаё”: адметнасць стылю твора.

1.2.3. Жанравая сістэма арыгінальнай літаратуры

Трансфармацыя жанравай сістэмы старабеларускай кніжнасці: прычыны, напрамак, вынікі (выкарыстанне паперы, індывідуалізацыя чытання і інтэрпрэтацыі тэксту, узнікненне кола “кнігалюбцаў” і інш.). Чытальныя зборнікі позняга Сярэднявечча. Даўнебеларускія Чыці як прамежкавы літаратурны жанр.

Павучальнае і ўрачыстае красамоўства. Грыгорый Цамблак (1364–1419). Царкоўна-палітычная і літаратурная дзейнасць, жанрава-стылёвыя асаблівасці твораў. Ускладненне феадальнага этыкету і пачатак фарміравання свецкай аратарскай прозы. Чалавек – галоўны герой літаратурнага твора. Свецкае красамоўства. “Пахвала Вітаўту” і “Пахвала гетману Канстанціну Астрожскаму”: сродкі стварэння вобразаў.

Царкоўна-палемічная літаратура і эпісталаграфія. Фарміраванне рэлігійнай талерантнасці ў Вялікім Княстве Літоўскім. “Вытлумачэнне памылак рускай веры” Яна Сакрана і ананімнае “Пасланне каталіцкаму іерарху пра смерць каталіцызму”: фарміраванне царкоўна-палемічнага дыскурсу, стыль. Агіяграфія. Спецыфіка бытавання агіяграфічных твораў у літаратурным працэсе XIII–пачатку XVI стагоддзя. Агіяграфічныя творы позняга Сярэднявечча. “Жыццё трох віленскіх пакутнікаў”: жанравая спецыфіка жыцця-пасьёна, вобразы герояў. Аповесці пра цудоўныя здарэнні. “Аповесць пра Меркурыя Смаленскага”: фальклорна-міфалагічныя, агіяграфічныя і апавядальна-гістарычныя

матывы, рэдакцыі. Хаджэнні. “Хаджэнне Ігнація Смаляніна”. Спалучэнне традыцый паломніцкай літаратуры і летапісання.

Справавое пісьменства. Роля справаводства ў станаўленні арыгінальнай беларускай літаратуры. “Грамата рыжан”. Развіццё традыцыйных спосабаў “мадэлявання рэчаіснасці”. Дагавор Полацка з Рыгай 1407 г. Праблемы грамадскага жыцця ў творы. Грамата гораду Менску на Магдэбургскае права 1499 г. Адлюстраванне традыцый гарадскога самакіравання, клопату аб удасканаленні грамадскіх адносін, справядлівасці, захаванні і развіцці культурных набыткаў грамадзян. Летапісы і хронікі позняга Сярэднявечча. Асноўныя напрамкі развіцця жанравай формы гістарычнай літаратуры. “Летапісец вялікіх князёў літоўскіх”. Этапы ўзнікнення, структура і змест твора. Беларуская-літоўскі летапіс 1446 г. (Беларускі I летапіс). Гісторыя стварэння, структура, склад, рэдакцыі і асноўныя спісы летапіснага збору.

Падраздзел 1.3. Літаратура эпохі Адраджэння і Рэфармацыі (XVI стагоддзя)

1.3.1. Адраджэнне ў беларускай культуры і літаратуры

Рэнесанс як шырокі культурна-гістарычны рух у еўрапейскіх краінах у XIV–XVI стагоддзях і яго роля ў развіцці чалавечай цывілізацыі. Адкрыццё самакаштоўнасці чалавечай асобы, зварот да Антычнасці, перамога над прыродай як асноўныя элементы і паказчыкі рэнесансавай культуры. Станаўленне антрапацэнтрчнай сістэмы вартасных арыентацый грамадства. Паняцце рэнесансавога рэалізму. Узнікненне і развіццё кнігадрукавання. Выданні богаслужбовых кніг на славянскіх мовах Ш. Фіёля, А. Мануцыя, П. Конача, П. Севярына і інш. Фарміраванне літаратурных родаў і пачатак станаўлення сучаснай сістэмы літаратурных жанраў. Біблейныя кнігі. Прадмовы і пасляслоўі. Глосы.

Францыск Скарына (паміж 1480–1490 – пасля 1551). Жыццё і дзейнасць, гіпотэзы адносна даты нараджэння і веравізнання першадрукара. Ф. Скарына ў Празе. Мэты літаратурнай дзейнасці. Ф. Скарына як пісьменнік. Паняцце прадмоўна-пасляслоўнага комплексу. “Прадмова да ўсёй Бібліі”, “Прадмова да Псалтыра”. Унікальны характар выдання і яго мэтавае прызначэнне. Хрысціянска-гуманістычны змест. “Прадмова да кнігі Іоў”: асноўныя ідэі і моўна-стылістычная спецыфіка. “Прадмова да Прытчаў Саламона” – новае разуменне ролі асобы асветніка ў гісторыі чалавецтва. “Прадмова да кнігі Ісуса Сірахава” як тыповы ўзор жанравай формы прадмоўна-пасляслоўнага комплексу. “Прадмова да кнігі Прамудрасць Божа”, “Прадмова да Першай кнігі Царстваў”. Філасофскія ідэі і рэлігійная талерантнасць. “Прадмова да кнігі Юдзіф”. Патрыятычныя ідэі ў творы. Агульначалавечы змест ідэй Ф. Скарыны, іх актуальнасць у сучаснай культуры. Віленскі перыяд асветніцкай дзейнасці. “Малая падарожная кніжка”: прызначэнне, змест, асаблівасці архітэктонікі. Кніга “Апостал” і развіццё традыцый усходнеславянскай экзегетыкі.

1.3.2. Паэзія эпохі Адраджэння

Новалацінская паэзія. Прычыны ўзнікнення, крыніцы, асаблівасці. Эпічная і лірычная, рэлігійная і свецкая паэзія XVI стагоддзя. “Неаантычны стыль” у паэзіі. Асноўныя жанры. Ян Вісліцкі (каля 1480–1530). Біяграфічныя звесткі. Кампазіцыя, змест паэмы “Пруская вайна”. Зварот аўтара да мінулага Радзімы (“сваёй антычнасці”). Мікола Гусоўскі (каля 1480 – пасля 1533). Вядомыя факты жыцця і творчасці. “Песня пра зубра” – шэдэўр даўняй беларускай літаратуры. Творчая гісторыя, эстэтычны ідэал і сродкі яго мастацкага перастварэння. Сістэма сімвалаў і тропай. Базылі Гіяцынт. “Панегірык на ўзяцце Полацка...” як першы крок у стварэнні гераічнай эпікі. Францішак Градоўскі (каля 1545 – пасля 1599). Паэма “Апісанне маскоўскага паходу князя Крыштофа Радзівіла”.

Рэальныя падзеі і гістарычныя асобы ў творы. Наследаванне ўзорам антычнага гераічнага эпасу. Ян Радван і яго вяршыні твор “Радзівіліяда... альбо пра жыццё і справы... князя Мікалая Радзівіла”. Патрыятычная ідэя твора. Услаўленне велічы і прыгажосці Літвы. Зварот да гістарычнага мінулага краю. Вобразы Мікалая Радзівіла і Івана Грознага, іншых удзельнікаў Лівонскай вайны. Арыентацыя аўтара на класічныя ўзоры. Майстэрства стылізацыі.

Польскамоўная паэзія. Паэтычна-песенныя тэксты ў рэлігійнай практыцы пратэстантаў XVI стагоддзя. Творчасць Цыпрыяна Базыліка. Ананімная паэма “Пратэй, або Пярэварацень”: шматзначнасць вобраза галоўнага персанажа, тэма ўзаемаадносін паэта і грамадства, гульнёвы характар твора. Паэма Станіслава Лаўрэнція “Лямант няшчаснага Рыгора Осціка”: спалучэнне спавядальных, жалобных і сацыяльна-крытычных матываў. Мацей Стрыйкоўскі (каля 1547 – каля 1593). “Хроніка польская, літоўская, жамойцкая і ўсёй Русі”: гістарычныя крыніцы і творчая гісторыя паэмы. Гальяш Пельгрымоўскі (? – 1604). Творы на лацінскай мове. Асэнсаванне падзей Лівонскай вайны ў польскамоўных творах. “Гутарка аднаго паляка з маскалём”: супрацьпастаўленне ментальнасці двух народаў. “Пасольства Льва Сапегі да вялікага князя маскоўскага”. Творчая гісторыя і дакументальная аснова паэмы, з’яўленне новага тыпу гора. Ліцвінскі патрыятызм аўтара.

Андрэй Рымша (каля 1550 – пасля 1595). Біяграфічныя звесткі. Гісторыя напісання “Дзесяцігадовай аповесці ваенных спраў князя Крыштофа Радзівіла”. Арыентацыя на праўдзівасць і дакладнасць ва ўзнаўленні падзей. Вобраз гетмана Крыштофа Радзівіла. Творчае наследаванне класічным антычным узорам. Маляўнічасць апісанняў. Элементы эксперыментатарства ў творы. Беларускаямоўная паэзія Андрэя Рымшы. “Храналогія” – першая спроба кніжнага вершаванага твора. “Эпікграма на герб Валовіча”, “Эпікграма на герб Льва Сапегі”, “Эпікграма на герб Федора Скуміна”. Патрыятычны пафас, жанравыя асаблівасці, мастацкі змест. Роля твораў у культурна-гістарычным развіцці Беларусі.

1.3.3. Рэфармацыйная публіцыстыка

Сацыяльна-вызваленчыя і анархічныя ідэі Пётры з Ганёндза, Якуба з Калінаўкі, Паўла з Візны, Л. Крышкоўскага, М. Чаховіца і інш. Сымон Будны (каля 1530–1593). Неардынарнасць асобы, асаблівасці характару, лёс, філасофскія і багаслоўскія погляды, грамадская і асветніцкая дзейнасць. “Прысвячэнне і прадмова да Катэхізіса”. Адлюстраванне утвораўных поглядаў беларускіх рэфарматараў. Васіль Цяпінскі (каля 1540 – пасля 1603). Звесткі пра жыццё і дзейнасць. “Прадмова да Евангелля”. Ідэйна-мастацкія асаблівасці твора. Прапаганда адукацыі на беларускай мове, ідэя нацыянальнай школы, патрыятызм асветніка-гуманіста. Свецкая публіцыстыка. Андрэй Волан (1530–1610). Трактат “Да палякаў і да ліцвінаў”. Гісторыя ўзнікнення і выдання, сцвярджэнне ідэй незалежнасці Беларусі і ўвасабленне патрыятычных настрояў перадавой беларускай шляхты. “Пра дзяржаўнага мужа і яго асабістыя дабрачыннасці”: увасабленне ў трактаце абстрактнага ідэалу гарманічна і ўсебакова развітай асобы. Леў Сапега (1557–1633): гуманістычныя погляды і ідэалы. “Статут Вялікага княства Літоўскага” 1588 г. як помнік прававога пісьменства, юрыдычнай і публіцыстычнай думкі XVI стагоддзя.

1.3.4. Жанравая сістэма літаратуры эпохі Адраджэння і Рэфармацыі

Гістарыяграфія. Секулярызацыя гістарычнага часу. Фарміраванне прагматычнага апавядання, заняпад жанравай формы летапісу і станаўленне жанру гістарычнай хронікі. “Хроніка Вялікага Княства Літоўскага і Жамойцкага” (Беларускі II летапіс). Творчая задума аўтараў, новая канцэпцыя гісторыі, спроба пераадолець традыцыі

ўсходнеславянскага летапісання. “Хроніка Быхаўца” (Беларускі ІІІ летапіс) – шэдэўр даўняй беларускай літаратуры. Складовыя часткі, гістарычныя і літаратурныя крыніцы твора. Умацаванне прагрэсіўных тэндэнцый у развіцці гістарыяграфіі.

Гісторыка-мемуарная літаратура. Ф.С. Кміта-Чарнабыльскі (1530–1587). “Допісы” (Лісты 7, 13, 19). Прычыны звароту аўтара да ўласна-біяграфічнага матэрыялу. Моўна-стылёвая адметнасць службовых данясенняў Кміты. М.К. Радзівіл Сіротка (1549–1616). “Перагрынацыя, або Паломніцтва ў Святую Зямлю” (1582–1584; 1601). Назіральнасць, эрудыцыя, арыгінальнасць мыслення аўтара. Рэнесансавыя ідэалы чалавека і іх увасабленне ў вобразе героя-аўтара. Фёдар Еўлашоўскі (1546–1616). “Дыярыуш Фёдара Еўлашоўскага”. Прычыны і мэты напісання твора. Вобраз аўтара як увасабленне кальвінісцкіх ідэй пра “абранніка Божага”. Маральна-дыдактычная накіраванасць. Элементы псіхалагізму, выкарыстанне мастацкай дэталі для стварэння вобразаў. Эпісталаграфія. Ліст Барбары Радзівіл да караля Жыгімонта Аўгуста. Літаратурны этыкет, сістэма алегорый, уплыў рыцарскай літаратуры і выяўленне ў творы сапраўдных чалавечых пачуццяў.

Перакладная белетрыстыка. Лацінская “Александрыя”. Асаблівасці апрацоўкі вядомага сюжэта. “Аповесць пра Трышчана”. Кельцкая легенда, раман “Трыстан і Ізольда” ў еўрапейскіх літаратурах. Паходжанне беларускай версіі, яе адрозненні ад класічных варыянтаў. Куртуазныя матывы ў рамане. “Аповесць пра Баву”. Сюжэт і інтрыга твора, шляхецка-рыцарскія ідэалы.

Драматургія. Узнікненне тэатра і драматургіі. “Цімон Гардзілюд” Каспара Пянткоўскага (80-я гады XVI стагоддзя). Вобразы філосафа, ганарлівага шляхціца і кемлівага рамесніка-русіна. Камедыйнае аснова сюжэта, ідэйна-мастацкія прычыны выкарыстання беларускай мовы ў творы.

РАЗДЗЕЛ 2. ЛІТАРАТУРА XVII – XVIII СТАГОДДЗЯЎ

Падраздзел 2.1. Літаратура перыяду Барока (канец XVI–30-я гады XVIII стагоддзя)

2.1.1. Барока ў беларускай літаратуры

Распад адзінства чалавечай асобы і ўяўленняў пра адзінства сусвету. Станаўленне эгацэнтрычнай сістэмы духоўных вартасцей грамадства. Палітыка акаталічвання і паланізацыі народаў Беларусі і Украіны. Контррэфармацыя як культурна-гістарычная з’ява. Крах гуманізму і спроба адраджэння перапыненых Рэнесансам сярэднявечных традыцый. Асаблівасці літаратуры Барока. Мацей Казімір Сарбеўскі (1595–1640) – галоўны тэарэтык і практык мастацтва барока на Беларусі. Барока як першы агульнанацыянальны стыль беларускай літаратуры. Перыядызацыя літаратуры Барока.

2.1.2. Літаратура ранняга Барока (канец XVI – 80-я гады XVII стагоддзя)

Паэзія на лацінскай мове. Творчасць Саламона Рысінскага (каля 1560–1625). Працяг адраджэнскіх традыцый Янам Радванам. Польскамоўная паэзія. Ян Бенядыкт Пратасовіч (? – пасля 1608). Паэма “Вынаходнікі рэчаў” – першая вершаваная энцыклапедыя ў Рэчы Паспалітай. Тамаш Яўлевіч (канец XVI – пасля 1632). Паэма “Лабірынт”: рэнесансавы асветніцкі тэндэнцыі ў творы. Беларускамоўная паэзія. Жанравыя разнавіднасці, тэматычная скіраванасць беларускай сілабічнай паэзіі XVII стагоддзя. Удасканаленне мастацкай формы. Філафей Утчыцкі. “Стхі краесогласныя”. Імітацыя гімнаграфічнай формы. Эпікграмы (Спірыдон Собаль. “На герб паноў Статкевічаў”; Іаіль Труцэвіч. “На герб паноў Гарбацкіх”, “На герб паноў Статкевічаў”; ананімныя: “На герб горада Магілёва”, “На старажытны герб паноў Хадкевічаў”, “На герб Сімяона Войны”, “На

старажытныя гербы князёў Агінскіх і паноў Валовічаў)). Ідэйныя асаблівасці, барокавая эмблематычнасць, сістэма тропаў, алегарычнасць. Андрэй Мужылоўскі. “Уніты, як вужак...”. Ананімныя (“Вершы прыкладныя”, “Краегранесіе”). Хрыстафор Філалет. “Кніжка до минаючих мовит”. Іпацій Пацей. “Паранетыка...”. Сувязі твораў з царкоўнай публіцыстыкай. “Лямант на смерць Лявонція Карповіча”. Асаблівасці кампазіцыі, “паўсвецкі” змест, спалучэнне хрысціянскіх і антычных, біблейных і міфалагічных элементаў. “Надгробак айцу Афанасію Філіповічу”. Барокавая патэтыка, вобраз ігумена берасцейскага ў творы. Лаўрэнцій Зізаній (? – каля 1634). “Грамматика”, “Стихи кь младенцем...”, “Типограф младенцем”, “Епиграмма на Грамматику”, “О метре и рифме”. Асветніцкі змест і традыцыйнасць формы. Ян Казімір Пашкевіч. “Пол(ь)ска квитнет лациною...”. Услаўленне беларускай мовы ў творы. Сістэма вершаскладання і асаблівасці мастацкай формы.

Сімяон Полацкі (1629–1680). Беларускі перыяд творчасці, станаўленне паэтычнага майстэрства. “Стихи утешные к лицу единому”: жаргоўна-сатырычны змест. Астралагічная, дыдактычная, прыродазнаўчая тэматыка ў паэтычнай рыфмалогіі вершапісца. Маскоўскі перыяд творчасці, развіццё майстэрства сілабічнага вершаскладання.

Публіцыстыка і красамоўства. Прадмовы. Іаіль Труцэвіч. Прадмова да “Гісторыі пра Варлаама і Іасафа”. Асаблівасці кампазіцыі, развіццё скарынаўскіх традыцый у творы. Павучальнае і ўрачыстае красамоўства. Ігнацій Ілчэвіч. Дэкламацыі і элегіі. Пераходны тып красамоўства паміж паэзіяй і прозай. Лявонцій Карповіч (пасля 1580–1620). “Казанне на Ператварэнне”. “Казанне перад Раством”. Асаблівасці архітэктонікі казаняў (эксордыум, нарацыя, канклюдзія). Вобразы-сімвалы ў творах. Мялецій Смятрыцкі. “Казань на пахаванне Лявонція Карповіча”. Антытэза і кантраст як аснова вобразнай сістэмы казаня. Гісторыка-мемуарная літаратура. Летапісанне. “Баркулабаўскі летапіс”: спалучэнне аўтабіяграфічных і гістарычных матываў, мастацкія адметнасці твора. Іосіф Будзіла. “Гісторыя Ілжэдзмітрыя”. Сямейная хроніка Маскевічаў: Дыярыушы Самуіла і Багуслава Казіміра Маскевічаў. Літаратурныя традыцыі, вобразы аўтараў, адносіны да наваколля, карціны ваеннага ліхалецця ў творах. Афанасій Філіповіч (каля 1597–1648). “Дыярыуш”: вобраз аўтара, жанравы сінергетызм твора. Сувязь дыярыуша з царкоўнай палемікай і палітычнымі падзеямі свайго часу.

Проза ранняга Барока. Аўтабіяграфічная проза. Станаўленне жанравых разнавіднасцей (Дыярыушы А.-С.Радзівіла, Я. Цадроўскага А. Каменскага-Длужыка). Парадыйна-сатырычная проза. “Прамова Мялешкі”: традыцыі народнай смехавой культуры. Грамадзянскі пафас “Ліста да Абуховіча”.

Драматургія. Інтэрмедыя. “Іван і царкоўны стораж”, “Схізматык і уніят-католік”, “Чорт Асмалейка”, “Татарын і немец”, “Селянін і студэнт”, “Селянін і вучань-уцякач”, “Літарат, селянін, Самахвальскі”, “Ігра Фартуны”. Вобразны свет, гульнёвы аспект дзеяння, вобразы мужыкоў.

2.1.3. Палемічная літаратура перыяду Контррэфармацыі

Прычыны, пачатак і ход царкоўнай палемікі (“Паказанне шляху”, “Высновы веры Касцёла Рымскага і гісторыя грэчаскага рабства” Бенядыкта Гербеста, “Пра еднасць Касцёла Божага пад адзіным пастырам” Пятра Скаргі, “Пасланне да католікаў з іх жа кніг” супрасельскіх манахаў, ананімныя “Гісторыя Фларэнцыйскага сабора”, “Апалогія пятай главы Фларэнцыйскага сабора”, “Ключ Царства Нябеснага” Герасіма Смятрыцкага, інш.).

Перыядызацыя развіцця царкоўна-палемічнай публіцыстыкі. Літаратурная, грамадская, асветніцкая дзейнасць Пятра Скаргі, Язэпа Ручкага, Льва Крэўзы, Герасіма Смятрыцкага, Клірыка Астрожскага, Стафана Зізанія, Іллі Марахоўскага, Кірылы Транквіліёна-Стаўравецкага, Касьяна Саковіча і інш. Іпацый Пацей (1541 – 1613). Пераклады, казані, трактаты, вершы; фарміраванне ідэалагічнай дактрыны беларускага уніяцтва. “Унія” як праграмны твор беларускага ўніяцтва. “Апокрысіс” Хрыстафора Філалета: раскрыццё сапраўдных мэтай Ватыкана, крытыка феадальна-каталіцкай агрэсіі. Мялецій Смятрыцкі (1577 – 1633): жыццё і творчасць. Ідэйна-мастацкія асаблівасці “Трэнаса”. Палемічная эпісталаграфія. Ліставанне Льва Сапегі і Ясафата Кунцэвіча: сацыяльна-палітычныя праблемы часу ў пасланнях. Антыклерыкальная публіцыстыка. Развіццё атэістычных ідэй у трактаце Казіміра Лышчынскага “Пра неіснаванне Бога”.

Агіяграфія. Пётр Скарга. “Жыцці святых”: роля зборніка ў літаратурным працэсе. Цыкл твораў, прысвечаных Ясафату Кунцэвічу. Патэрыкі. Сільвестр Косаў. “Патэрыкон”: асаблівасці пераасэнсавання старажытных тэкстаў.

2.1.4. Літаратура позняга Барока (канец XVII – 30-я гады XVIII стагоддзя)

Паэзія. Андрэй Белабоцкі. Факты жыцця і творчасці. Паэма “Пентатэугум”. Структура, мастацка-стылёвыя асаблівасці твора. Элементы сацыяльнай крытыкі. Жанрава-тэматычныя разнавіднасці беларускай свецкай паэзіі XVIII стагоддзя. (“Куды толькі ні пайду, нідзе шчасця не знайду...”, “Хадзіў казак у чужыя строны...”). Абстрактнае ўвасабленне барокавай філасофіі жыцця. Агульныя зборнікі: Аршанскі, Варшаўскі, Курніцкі, Маскоўскія. Тэма кахання ў вершах. Дамінік Рудніцкі (1676–1739). Звесткі пра жыццё. Алегарычная сістэма вобразаў у першаваным сатырычным цыкле “Звярыныя гратэскі”. Гістарычная проза. “Магілёўская хроніка”: традыцыі ўсходнеславянскага летапісання і асаблівасці новага разумення гістарычных падзей. Аўтабіяграфічная проза. “Дыярышы” М.-К. Радзівіла Рыбачы і К.-С. Завішы: вобразы аўтараў. Сатырычная проза. “Прамова русіна”, “Прамова русіна аб нараджэнні Хрыста”: палемічныя і антыклерыкальныя матывы ў творах. Драматургія. Інтэрмедыі да драм Мітрафана Даўгалеўскага “Камічная дзея”, “Уладатворны воблік”, Георгія Каніскага “Уваскрэсенне мёртвых”. Інтэрмедыя да драмы “Стэфанотакас”: адлюстраванне гістарычных і рэлігійных супярэчнасцей. Індывідуалізацыя вобразаў персанажаў і матывы сацыяльнага пратэсту ў інтэрмедыях “Селянін у касцёле” і “Селянін на споведзі”. Узнікненне беларускай камедыі. “Вакханалія” – камедыя сітуацый.

Падраздзел 2.2. Літаратура эпохі Асветніцтва (1740-я гады – канец XVIII стагоддзя)

2.2.1. Асветніцтва ў беларускай культуры і літаратуры

Гістарычнае становішча Беларусі ў XVIII стагоддзі. Палітычны заняпад. Тры падзелы Рэчы Паспалітай. Паўстанне пад кіраўніцтвам Т. Касцюшкі. Распаўсюджанне на Беларусі ідэй заходнееўрапейскіх асветнікаў і Вялікай французскай рэвалюцыі. Рэлігійны скептыцызм і завяршэнне секулярызацыі культуры. Праблема пераходу да літаратуры Новага часу. Станаўленне свецкай сістэмы духоўных каштоўнасцей. Асветніцкі рацыяналізм і гуманізм. Жанравая сістэма літаратуры Асветніцтва. Асаблівае месца паэзіі і драматургіі ў літаратурным працэсе. Асветніцкі рэалізм, класіцызм, элементы сентыменталізму ў літаратуры.

Пачатак станаўлення лірычных жанраў. З’яўленне лірычнага героя. Бурлескна-сатырычная паэзія. Адлюстраванне сялянскага жыцця ў “Калядках”. Пераасэнсаванне і

секулярызацыя біблейскай гісторыі ў вершы “У Бэтлееме, убогім доме...”. Парадзіраванне і асветніцкае вальнадумства ў вершах “Стары Восіп барадаты”, “Уваскрэсенне Хрыстова і сашэсце яго ў пекла”. Рэлігійны скептыцызм і лірычныя элементы. Патрыятычная лірыка. Узмацненне вольналюбівых, антыпрыгонніцкіх матываў, нацыянальна-вызваленчыя ідэі ў вершы “Песня беларускіх жаўнераў 1794 года”. Вершаваныя сатыры, прысвечаныя руска-прускай Сямігадовай вайне (“Указ гарачы палкам расійскім...”, “Праект вялікастрашнаму войску расійскаму...”). Крытыка феадалізму і палітыкі царскага двара. Віншавальная лірыка. Пашырэнне паэтычных паштовак. “Всем многі век у новай хаце” Ігната Храптовіча: злучэнне традыцый народнай і асветніцкай паэзіі, элементы лірызму, уплыў свецкага этыкету. Любоўная лірыка. Францішка Уршуля Радзівіл. Вершы “Ліст да мужа”, “Апісанне персяў жаночых”: паэтызацыя пачуццёвага кахання, мастацка-вобразныя і этыкетныя іншаказы. Школьная паэзія. Творчасць Івана Сакоўскага: асветніцкія ідэі, класіцысцкая паэтыка вершаў, узаемадзеянне з рускай літаратурай.

Міхал Карыцкі (1714–1781 ці 1791). Біяграфічныя звесткі. Шматжанравы характар творчасці (элегіі, оды, эпіграмы, віншаванні). Паэма “Птушчыны сейм”. Рацыяналістычная канцэпцыя твора. Каноны класіцызму ў паэме, алегарызм, элементы лірызму. Зборнік “Песні”.

Проза і публіцыстыка. Праекты сацыяльных рэформ у публіцыстычных творах І. Храптовіча, А. Тызенгаўза, М. Бутрымовіча; развіццё асветніцкіх, антыклерыкальных і матэрыялістычных ідэй у працах К. Нарбута, Б. Дабішэвіча, А. Доўгірда, М. Пачобута-Адлянніцкага і інш. Польскамоўная “Gazeta Grodzieńska”; адлюстраванне беларускага жыцця ў польскіх часопісах “Варшаўскія прывілейныя навіны” і “Варшаўскі кур’ер”. Літаратурная дзейнасць Ф. Багамольца. Вершаваны “Ліст да народа” ў зборніку Слонімскага грамадзяніна.

Аўтабіяграфічная проза. “Агентуры майго жыцця” Саламеі Пільштыновай-Русецкай (1718–пасля 1760). Аўтабіяграфізм. Спецыфіка жанру. Каларытны вобраз навагрудскай лекаркі Саламеі. Рэальныя гістарычныя асобы ў рамане. Багаты фактычны матэрыял. Матывы сацыяльнага прагесту ў творы. Сатырычная проза. Караль Жэра (1743–1798). Беларуска-польскі зборнік “Горба смеху”. Адаптацыя вандроўных сюжэтаў, адлюстраванне беларускага жыцця, беларуская мова ў творах.

Драматургія. Школьны, прыдворны, аматарскі і народны тэатры ў Беларусі. Батлейка. Эстэтыка класіцызму і фарміраванне драматычных жанраў літаратуры Новага часу. “Камедыя” Каятана Марашэўскага: аўтарская пазіцыя, традыцыі школьнага тэатра і спалучэнне ў творы элементаў розных мастацкіх сістэм. Вобраз галоўнага персанажа. Літаратурная дзейнасць Міхала Цяцёрскага. Пераробка камедыі Ж.-Б. Мальера “Доктар па прымусу”. Вобразы беларускіх сялян Апанаса і Хведара, мясцовы каларыт у творы. Трагедыя “Крэз” Ігната Юрэвіча. Персідскі цар Кір як выразнік аўтарскай пазіцыі.

2.2.2. Творчасць пісьменнікаў XVIII стагоддзя

Шматмоўны характар літаратуры. Асветніцкае разуменне чалавека і сутнасці мастацтва. Дэмакратызм светапогляду творцаў. Прадстаўленасць у літаратуры розных родаў, жанраў, жанравых формаў. Агляд творчай спадчыны Станіслава Богуш-Сестранцэвіча, Ігната Быкоўскага, Міхала Казіміра Агінскага, Іахіма Храптовіча.

Адам Нарушэвіч (1733–1796). Паэт, публіцыст, перакладчык, грамадскі дзеяч. Пачынальнік асветніцкай паэзіі ў Рэчы Паспалітай. Папулярнасць элегій (“Шчаслівы шлюб”, “Смутах”), сатыр (“Сапсаваны век”, “Глупства” і г.д.), одаў і лірычных вершаў.

Уплыў канонаў класіцызму і прыдворнай літаратуры, выкарыстанне народнай фразеалогіі. “Гісторыя польскага народа” як роздум над прычынамі і вынікамі гістарычных падзей. Ідэя асвечанага абсалютызму ў творах “Да справядлівасці”, “Да Радзімы”, “Да паклёпнікаў”. Крытычны пафас, ідэалізацыя старасвеччыны (“Да простага люду”, “Голас памерлых” і інш.).

Францішак Карпінскі (1741–1823). Творчы шлях. “Забаўкі вершам і прозай”, ідыліі, абразкі, пераклады. “Дзённікі”. Матывы беларускага фальклору ў “Падарожжы па зачараванай краіне” і “Свецкіх песнях...”. Камедыя “Чынш” і яе ўплыў на “Ідылію” В. Дуніна-Марцінкевіча.

Францішак Князьнін (1750–1807). Спалучэнне элементаў класіцызму і ракако ў байках, паэмах, ідыліях, пастаралях. Грамадзянскі пафас вершаў “Да Радзімы”, “Да рэвалюцыі 1794 г.”, “Да Тадэвуша Касцюшкі”. Рацыяналістычная балада “Бабіна гара”. Гуманістычныя ідэі і элементы сентыменталізму ў лібрэта оперы “Цыганы”.

Францішка Уршуля Радзівіл (1705–1753). Дзейнасць па адраджэнні Нясвіжскага тэатра. Літаратурная спадчына. Методыка “творчай адаптацыі” заходнееўрапейскіх твораў, наватарства і імправізацыя ў пастаноўках спектакляў. Ускладненне сюжэтаў у трагедыях “Справа Боскай наканаванасці”, “Безразважлівы суддзя”, “Золата ў агні”.

Мацей Радзівіл (1749–1800). Факты біяграфіі. Лібрэта оперы “Агатка, ці Прыезд пана”. Арыентацыя на нормы класіцызму. Патрыстычная грамадзянская пазіцыя аўтара. Паказ у творы людзей з народа. Асаблівасці мовы персанажаў.

Увасабленне народных уяўленняў пра жыццё і свет у драме “Цар Максіміліян” і ў батлейцы. Мастацкія адметнасці беларускай батлейкі.

РАЗДЗЕЛ 3. ЛІТАРАТУРА XIX СТАГОДДЗЯ

Агульная характарыстыка. Імагінатывнасць. Паскоранасць у развіцці. Праблема творчага метаду. Спалучэнне розных мастацкіх напрамкаў у творчасці аднаго аўтара. Перыядызацыя.

Падраздзел 3.1. Літаратура першай паловы XIX стагоддзя

3.1.1. Станаўленне і развіццё новай беларускай літаратуры

Фарміраванне беларускай нацыі. Перадумовы ўзнікнення новай літаратуры. Вытокі і крыніцы. Сувязь з фальклорам. Ананімны характар многіх твораў. Літаратурныя ўплывы. Творчасць пісьменнікаў з папярэдняга стагоддзя.

Юльян Уршэн Нямцэвіч (1757 або 1758–1841). Актыўная грамадзянская пазіцыя. Жыццё і дзейнасць на Бацькаўшчыне і за мяжой. Пастаноўка надзённых сацыяльных праблем у байках і камедыі “Вяртанне дэпутата”. Творчасць у XIX стагоддзі. Беларуская тэматыка ў “Літоўскіх пісьмах”, “Успамінах маіх часоў”, “Гістарычных песнях”, “Гістарычных падарожжах...”. Раманы “Два паны Сяцехі”, “Ян з Тэнчына” і інш. Ян Аношка (каля 1775 – не пазней 1827). Супярэчлівыя звесткі з жыцця. Зборнікі “Паэзія”, “Вянок з папараці”. Ян Ходзька (1777–1851). Факты біяграфіі. Беларуская аснова камедыі “Вызваленая Літва, або Пераход Нёмана”, трагедыі “Кракус”. Элементы паэтыкі класіцызму ў творах. Празіаічная спадчына: аповесці “Пан Ян са Свіслачы”, “Брат і сястра”. Успаміны, артыкулы па гісторыі Міншчыны. Антоні Гарэцкі (1787–1861). Творчы воблік. Байкі. Сатыры. Вобраз селяніна-беларуса ў творах “Да мужыкоў”, “Думка мужыка”. Фадзей Булгарын (1789–1859). Вобраз Булгарына ў паэме “Тарас на Парнасе”. Новыя факты пра асобу пісьменніка. Журналісцкая дзейнасць. Рэаліі беларускага жыцця ў мемуарах, у рамане “Іван Выжыгін”.

Ліцвінскі патрыятызм лідараў рэвалюцыйнага і літаратурнага руху Беларусі (шубраўцаў, філаматаў і філарэтаў, Дэмакратычнага таварыства Віленскай медыка-хірургічнай акадэміі). Шубраўцы, іх творчая дзейнасць, месца і роля ў літаратуры. Філаматы і філарэты. Праграма, статут, творчасць сяброў таварыстваў. Аналіз твораў А.Э. Адынца, А. Петрашкевіча, А. Ходзькі, М. Рукевіча, І. Дамейкі і інш. Паўстанне 1830–1831 гадоў. Віленскі паўстанцкі камітэт. Закрыццё Віленскага ўніверсітэта. Заснаванне цэнтраў літаратурна-грамадскага руху, газет і часопісаў за межамі Беларусі: у Парыжы, Лондане, Пецярбургу, Маскве. Публікацыя твораў на беларускай мове. Ігнат Ходзька (1794–1861). Жыццё. Творчы шлях. Уплыў класіцызму і сентыменталізму на першыя вершы. Шлях ад сентыменталізму да рамантызму і рэалізму. Празайчныя цыклы “Літоўскія абразкі”, “Літоўскія паданні”. Карціны беларускага жыцця ў аповесці “Успаміны квестара”. Арыгінальнасць формы твора. Вобраз Міхала Лаўрыновіча. Тамаш Зан (1796–1855). Факты біяграфіі. Народная аснова камедыі “Грэцкія піражкі”, паэмы “Табакерка”. Цікавасць да элементаў фантастыкі, дэманалогіі ў баладах (“Свіцязь-возера”, “Цыганка”, інш.). Тэматычны змест, жанравыя формы лірыкі Т. Зана (“Песня гурмы ў Вільні”, “Выгнанец”, “Згіне птах, спаткаўшы плаху...” і інш.).

3.1.2. Ананімная літаратура

Прычыны шырокага бытавання ананімных твораў. Фалькларызацыя арыгінальных (аўтарскіх) тэкстаў (“Бунт хлопаў” Я. Баршчэўскага і інш.). Жанравая шматстайнасць, арыентацыя на вусна-паэтычныя формы. Сацыяльна-выкрывальніцкі пафас, падзеі і рэаліі беларускага жыцця ў вершах і гутарках (“Скажы, вяльможны пане...”, “Вясна гола перапала”, “Віншаванне Бондара Савасце!”, “Імяніннае віншаванне”, “Гутарка Данілы са Сцяпанам” і інш.). “Энеіда навыварат”. Праблема аўтарства. Ідэйны змест паэмы. Крытыка канонаў класіцызму. Сувязь з першакрыніцай. Беларуская “Энеіда” ў кантэксце парадыяльных твораў на паэму Вяргілія. Мясцовы каларыт. Сродкі стварэння камічнага эфекту. Асаблівасці мовы.

3.1.3. Творчасць пісьменнікаў-рамантыкаў

Ідэйна-эстэтычная праграма філаматаў як пачатак рамантызму ў беларускай літаратуры. Прыярытэтнае становішча паэзіі. Шырокі зварот аўтараў да фальклору. Мастацкае спасціжэнне мінулага народа. Праблема беларуска-польскага двухмоўя. Тадэвуш Лада-Заблоскі (1811–1847). Біяграфічныя звесткі. Удзел у лёсе ссыльнага паэта-салдата Ю.-І. Крашчэўскага і Р. Падбярэскага. Фальклорная аснова рамантычных балад “Зачараваная дзяўчына”, “Ляшка”. Структура зборніка “Паэзія”. Байранаўскія матывы ў вершах. Вобразы Літвы-Беларусі і Каўказа ў творах паэта (“Вілія”, “Да Дзвіны”, “Алазанская даліна”, “Да бярозы на Каўказскіх гарах”). Паэма “Ваколіцы Віцебска”. Спалучанасць лёсу лірычнага героя з забытай гісторыяй краю. Франц Савіч (1815–1845). Біяграфія. Удзел у рэвалюцыйным руху. Аўтабіяграфічныя творы “Сповідзь”, “Успаміны”. Верш “Там блізка Пінска...” (“Дзе ж тое шчасце падзелася?..”) як узор беларускай рэвалюцыйнай паэзіі XIX стагоддзя. Габрыэля Пузыня (1815–1869). Факты біяграфіі. Шырокія кантакты з дзеячамі літаратуры і мастацтва тагачаснай Беларусі. Верш-пасланне “Да Адама Міцкевіча, пасылаючы яму трохі вады і кветак”. Агульная характарыстыка кнігі паэзіі (“У імя Бога”, “Далей у свет!”), прозы (“Малыя, але праўдзівыя апавяданні”), драматургіі (“Аматарскі тэатр”). Дзённікавыя запісы Г. Пузыні “У Вільні і літоўскіх дварах...”. Геранім Марцінкевіч (1816–1864). Прычыны малой вядомасці твораў пісьменніка. Гісторыя выдання зборніка “Паэзія”. Адметнасць выкарыстання беларускага

меласу ў “драме са звычайнага жыцця” (“Час над Дзвіною”). Ідэя свабоды (сапраўднай і ўяўнай) у беларускамоўным абразку “Адвячорак”. Народныя характары ў творы.

3.1.3.1. *Ян Чачот* (1796–1847). Біяграфія. Пачынальніцкая роля Я. Чачота ў стварэнні літаратуры на беларускай мове. Філамацкі перыяд творчасці. Імянінныя віншаванні. Спалучэнне элементаў эстэтыкі класіцызму, сентыменталізму і рамантызму ў польскамоўных баладах (“Свіцязь”, “Калдычэўскі шчупак”, “Мышанка”, інш.). Зварот да гісторыі ВКЛ у цыкле “Спевы пра даўніх ліцвінаў да 1434 года”. Маральна-дыдактычныя тэндэнцыі ў вершах на беларускай мове (“Да мілых мужычкоў”, “Покуль сонца ўзыхдзе...”, “Нашто нам дым выядае вочкі”, інш.). Дзейнасць Чачота-фалькларыста. Зборнікі “Песенькі вясковыя з-над Нёмна і Дзвіны”.

3.1.3.2. *Ян Баршчэўскі* (1794?–1851). Біяграфія. Зварот пісьменніка на пачатковым этапе творчасці да беларускай мовы. Ідэйны змест, мастацкія асаблівасці твораў “Дзеванька”, “Гарэліца”, “Бунт хлопаў”. Рэгіянальны каларыт польскамоўных балад “Русалка-спакусніца”, “Дзве бярозы”, “Зарослае возера” і інш. Апрацоўка беларускіх легенд і паданняў аўтарам. Тэма роднага краю, паказ трагічных чалавечых лёсаў у паэме “Жыццё сіраты”. Кніга “Шляхціц Завальня, або Беларусь у фантастычных апавяданнях”. Адметнасць кампазіцыі. Вобразы шляхціца Завальні і героя-апавядальніка. Паказ Беларусі як самабытнага краю з адметнай духоўнай культурай. Фальклорна-міфалагічныя матывы і вобразы ў творах, іх аўтарская інтэрпрэтацыя. Кніга “Шляхціц Завальня...” у літаратурным кантэксце. Праблемна-тэматычная, кампазіцыйная мастацка-вобразная блізкасць аповесці “Драўляны дзядок і кабета Інсекта” да галоўнага твора пісьменніка. Ідэя служэння Бацькаўшчыне ў аповесці “Душа не ў сваім целе”. “Нарыс Паўночнай Беларусі” Я. Баршчэўскага.

3.1.3.3. *Адам Міцкевіч* (1798–1855). Уклад пачынальніка польскага рамантызму ў станаўленне беларускай літаратуры. Ліцвінскі патрыятызм паэта. Біяграфія. Перыяды творчасці. Тэматыка, мастацкія асаблівасці ранніх балад і рамансаў (“Пралеска”, “Курганок Марылі”, “Свіцязь”, “Свіцязянка”, “Рыбка”, інш.). Элементы паэтыкі рамантызму ў санетах. Гісторыя напісання, кампазіцыя драматычнай паэмы “Дзяды”. Алегарычны змест пачатковай (другой) часткі твора. Біяграфічныя моманты, вобразы сяброў маладосці ў паэме. Сувязь твора з рэальнымі падзеямі 1820–1830-х гадоў. Вобраз рамантычнага бунтара Густава-Конрада. “Дзяды” ва ўспрыманні тагачаснай польскай і расійскай крытыкі. Зварот да мінулага роднай зямлі ў паэмах “Мешка, князь Наваградскі”, “Гражына”, “Конрад Валенрод”. “Пан Тадэвуш” як энцыклапедыя жыцця беларускай шляхты канца XVIII – пачатку XIX стагоддзяў. Патрыятычная ідэя твора. Рэалістычныя тэндэнцыі ў паэме. Тыпалагічныя сувязі “Пана Тадэвуша” з “Новай зямлёй” Я. Коласа. Пераклады паэмы на беларускую мову. А. Міцкевіч і Беларусь.

3.1.3.4. *Аляксандр Рыпінскі* (1809–пасля 1896). Факты жыцця. Эвалюцыя нацыянальнага ўсведамлення (прысвячэнне да кнігі “Беларусь” і ліст 1883 года да А. Плуга). Творы на польскай мове. Кніга “Беларусь” як адна з першых сістэматызацый вусна-паэтычнай творчасці народа. Беларускаямоўная балада “Нячысцік”. Сінтэз літаратурнай і фальклорнай традыцый у творы. Выявы бурлескага стылю. Блізкасць твора да народнай гутаркі. Праца над біяграфічнымі нарысамі пра пісьменнікаў (Я. Баршчэўскі, Г. Марцінкевіч, Ф. Князьнін і інш.). Збіранне і апісанне літаратурных крыніц. Архіўныя матэрыялы А. Рыпінскага і сучаснае вырашэнне праблемы аўтарства паэмы “Тарас на Парнасе”.

3.1.3.5. Юзаф Ігнацы Крашэўскі (1812–1887). Факты біяграфіі. Шматграннасць таленту. Зварот да розных родаў і жанраў літаратуры. Шлях ад рамантызму да рэалізму. Ідэя маральнага ўдасканалення грамадства ў “вясковых” аповесцях “Хата за вёскай”, “Улліяна”, “Астап Бандарчук”, “На Палессі” і інш. Выявы рэалістычнага паказу жыцця ў творах. Мінулае Польшчы, Беларусі, Літвы, Украіны ў гістарычных раманах “Апошнія з слупкіх князёў”, “Жыгімонтаўскія часы”, “Маці каралёў”. Вобразы ліцвінаў у “замежных” творах (“Графіня Козель”, “Бруль”, “З гісторыі сямігадовай вайны”). Паэтычная трылогія з гісторыі Літвы “Анафеляс”. Гістарычны (літоўска-беларускі) матэрыял у камедыях “Пане Каханку”, “Радзівіл у гасціне”. Этнаграфічныя звесткі пра жыццё селяніна ў нарысах “Пінск і Піншчына”, “Малюнкi з жыцця і падарожжа”, інш.

3.1.3.6. Паўлюк Багрым (1812–1891). Легенды і гістарычная праўда пра паэта. Верш “Зайграй, зайграй, хлопча малы...”. Трагізм светаадчування лірычнага героя. Канфлікт свабоды і няволі як рамантычная дамінанта верша. Фальклорныя матывы і вобразы. Версія аўтарства твора. *Адам Плуг* (Антоні Пяткевіч, 1823–1903). Біяграфія. Творчы шлях. Мастацкі вобраз Літвы-Беларусі ў паэме “Заклятыя скарбы”. Спецыфіка рамантызму ў творах А. Плуга. Апавяданне на роднай мове “Крутая баба”. Талент А. Плуга-стылізатара.

Падраздзел 3.2. Літаратура другой паловы XIX стагоддзя

Духовная атмасфера эпохі. Асоба Адама Кіркора, яго культурна-асветніцкая дзейнасць у Вільні. “Альбом” Арцёма Вярыгі-Парэўскага. Факты жыцця пісьменніка, лёс уласных твораў. Біяграфічныя звесткі, творчасць Вайніслава Савіча-Заблоцкага, Ялегі Пранціша Вуля, Ігната Легатовіча, Фелікса Галчэўскага, Юльяна Ляскоўскага.

Рэвалюцыйна-дэмакратычны рух у Еўропе і на землях Расійскай імперыі ў канцы 1840-х – пачатку 1860-х гадоў. Культурна-грамадска-палітычнага жыцця Паўночна-Заходняга краю ў 1861–1863 гадоў. Адлюстраванне падзей паўстання пад кіраўніцтвам К. Каліноўскага ў творах Марціна Радзевіча (“Пажары і папялішчы”), Элізы Ажэшкі (“Над Нёманам”), Янкі Лучыны (“З крывавых дзён”), Станіслава Акрэйца “Старасвецкія памешчыкі. Нарысы Заходняга краю”, інш. Мастацкія метады і напрамкі. Асноўныя эстэтычныя тэндэнцыі. Шматмоўнасць тагачаснай літаратуры.

3.2.1. Ананімная літаратура

Асаблівасці ананімных твораў 1850–1860-х гадоў. Шырокае бытаванне жанру гутаркі. Праблематыка, пафас, асноўныя матывы дарэформенных твораў (паэма “Два д’яблы”, “Гутарка старога дзеда”, “Гутарка двух суседаў”). Магчымыя аўтары твораў. Ананімныя вершы і гутаркі паслярэформеннага часу (“Праўда”, “Вось цяпер які люд стаў”, “Дзякуй Богу і гасудару...”, “Гутарка пана з селянінам”, “Гутарка ў карчме” і інш.). Супрацьпастаўленне старога і новага жыцця. Ідэя “добрага” цара ў творах. Паэма “*Тарас на Парнасе*”. Версія аўтарства. Меркаванні і аргументы даследчыкаў наконт аўтарства Канстанціна Вераніцына. Ідэйны змест, жанравая адметнасць паэмы. Цесная сувязь твора з літаратурным жыццём свайго часу. Спалучэнне рэальна-бытавога і ўмоўна-фантастычнага планаў. Моўна-стылёвыя асаблівасці паэмы.

3.2.2. Беларуская літаратурная класіка XIX стагоддзя

3.2.2.1. Вінцэнт Дунін-Марцінкевіч (1808–1884). Асаблівасці светапогляду. Культурна-асветніцкая дзейнасць. Свядомы і паслядоўны зварот да беларускай мовы. Праблема метаду. Класічныя і народныя традыцыі ў творчасці пісьменніка. Раннія творы. Выкарыстанне фальклору ў паэмах і вершаваных аповесцях 1850-х гадоў. (“Гапон”,

“Травіца – брат-сястрыца”, “Шчароўскія дажынкi” і інш.). Ідэя класавага міру ў дарэформенны перыяд, перагляд яе на апошнім этапе творчасці. “Ідылія”. Спецыфіка жанру, ідэйны змест, вобразы. Быліца “Халімон на каранацыі”. П’еса “Пінская шляхта”. Час напісання і час з’яўлення ў друку. Шляхта і царскае чыноўніцтва ў паказе драматурга. Крытычны пафас твора. Майстэрства В. Дуніна-Марцінкевіча – камедыёграфа. Змест, вобразы, наватарства праблематыкі, мастацкія асаблівасці п’есы “Залёты”. Значэнне творчасці В. Дуніна-Марцінкевіча.

3.2.2.2. *Францішак Багушэвіч* (1840–1900). Жыццёвы шлях. Адраджэнская ідэя, абвостраная сацыяльнасць як адметныя рысы светабачання і зместу твораў пісьменніка. Праблема мастацкага метаду. Змест прадмоў да зборнікаў “Дудка беларуская”, “Смык беларускі”. Паэт пра месца і ролю творцы (“Мая дудка”, “Смык”). Мацей Бурачок і Сымон Рэўка з-пад Барысава – уяўныя аўтары кніг Ф. Багушэвіча. Выявы патрыятызму, “тутэйшасці” ў лірычнага героя зборніка “Дудка беларуская” (“Хрэсьбіны Мацюка”, “Мая хата” і інш.). Усведамленне ім сацыяльнай няроўнасці (“Бог не роўна дзеле”, “Дурны мужык, як варона”, інш.). Лірызм вершаў Сымона Рэўкі з-пад Барысава (зборнік “Смык беларускі”). Паказ мужыцкага гора і галечы, нянавісці мужыка да пана. Маральны кодэкс Ф. Багушэвіча (“Ахвяра”). Жанравыя, моўна-стылёвыя асаблівасці вершаў. Філасофская і патрыятычная скіраванасць апошніх па часе (польскамоўных) твораў паэта “Дагарае рэшта вецця...”, “Прывід надзеі”, “Шумяць сосны”, інш. Вобраз Аліндаркі ў вершаваным апавяданні “Кепска будзе!”. Аптымістычнае зазрышэнне твора. Праблематыка, змест, вобразы персанажаў у апавяданні “Трапятэлачка”. Народна-фальклорная аснова праявітых твораў “Дзядзіна”, “Сведка”, “Гатэсоўшчык”.

3.2.3. Творчасць пісьменнікаў-дэмакратаў

3.2.3.1. *Уладзіслаў Сыракомля* (Людвік Кандратовіч, 1823–1862). Факты біяграфіі. Сувязь польскамоўных твораў з жыццём беларускага народа. Пачатак творчага шляху (вершаваная гутарка “Пашталёў”). Пераклады і апрацоўкі народных песень (“Народная песенька з ваколіц Вільні”, “Лініўная песня”, “Жменя пшаніцы”). Ілюзіі класавага салідарызму ў творах “Вясковыя палітыкі”, “Лісты з Беларусі”. “Хадыка”: вершаваная “гутарка з палескай мінуўшчыны”. Эвалюцыя характару героя. Пастаноўка аўтарам філасофскіх, сацыяльных, маральна-этычных праблем. Элементы фальклору ў творы. Праблемнае і стылёвае наватарства вершаў на беларускай мове. “Добрыя весці”: сацыяльны змест, мастацкія асаблівасці. “Ужо птушкі пяюць усюды”: алегарычнасць, іранічны падтэкст верша, праекцыя на падзеі пачатку 1860-х гадоў. У. Сыракомля і літаратурнае асяроддзе. Вобраз пісьменніка ў творах сучаснікаў і нашчадкаў (А. Плуг, В. Дунін-Марцінкевіч, Я. Купала, А. Мальдзіс і інш.).

3.2.3.2. *Вінцэсь Каратынскі* (1831–1891). Біяграфія. Паказ прыгонніцкай рэчаіснасці, вера ў надыход справядлівасці на зямлі як асноўныя тэмы зборніка “Чым хата багатая, тым рада”. Паэма “Таміла”. Асаблівасці кампазіцыі. Вобраз лірычнага героя ў творы. Ідэя трагічнай наканаванасці лёсу працаўніка. Свядомае ўвядзенне аўтарам у польскамоўны тэкст беларускай лексікі. Вершы на беларускай мове. Розныя трактоўкі пазіцыі В. Каратынскага ў прывітальным вершы на прыезд Аляксандра II (“Уставайма, братцы...”). Роля творцы і мастацкай творчасці як асноўная ідэя верша “Далібог-то, Арцім”. Тэма страчанай радзімы ў элегіі “Туга на чужой старане”. Краязнаўчыя нарысы “Карціны з берагоў Нёмана”, “Наваградчына і Наваградак”.

3.2.3.3. *Кастусь Каліноўскі* (1838–1864). Жыццёвы шлях. Новыя аспекты асэнсавання асобы кіраўніка паўстання 1863–1864 гадоў. Светапогляд. Абарона інтарэсаў беларускага селяніна. “Мужыцкая праўда” Яскі-гаспадара з-пад Вільні. Асноўныя праблемы, узнятыя ў нумарах газеты. “Пісьмо з-пад шыбеніцы” як заповіт К. Каліноўскага беларускаму народу. Верш “Марыська чарнаброва, галубка мая...”. Яго “двухадраснасць”, варыянты прачытання. Вобраз высакароднага і самаахвярнага рэвалюцыянера ў творах пісьменнікаў розных пакаленняў (М. Танк, А. Куляшоў, У. Караткевіч, А. Наварыч, інш.).

3.2.3.4. *Альгерд Абуховіч* (1840–1898). Супярэчлівы характар звестак пра жыццёвы і творчы шлях пісьменніка. Рамантычныя і рэалістычныя тэндэнцыі ў “Думе а Каралю XII”. Аўтарская ацэнка гістарычных асоб і падзей у творы. А. Абуховіч як адзін з заснавальнікаў жанру байкі (“Старшына”, “Ваўкалак”, “Суд”). Літаратурныя і фальклорныя традыцыі ў творах. Гісторыя напісання і публікацыі успамінаў “З папераў Альгерда Абуховіча”. Кампазіцыя, мастацкія асаблівасці мемуараў пісьменніка. *Адам Гурыновіч* (1869–1894). Лёс пісьменніка і яго твораў. Удзел у рэвалюцыйным руху. А. Гурыновіч аб месцы ў літаратуры Ф. Багушэвіча, уласны паэтычны маніфест аўтара (“Дзікуй табе, браце, Бурачок Мацею”). Выяўленне свядомасці грамадска актыўнага чалавека свайго часу ў вершах “Што ты спіш, мужычок...”, “Перш душылі паны...”. Прыродафіласофская лірыка (“Бор”, “Вясна”, “Да жніва”, інш.). Маральная праблематыка балады “Місца нячыстае”. Перакладчыцкая дзейнасць.

3.2.3.5. *Янка Лучына* (Іван Неслухоўскі, 1831–1897). Жыццёвы лёс. Творчасць на польскай, беларускай і рускай мовах. Літаратурныя настаўнікі. Лірычны пачатак у вершах. Зборнік “Вязанка”. Зварот да сацыяльнай матываў (“Што думае Янка, везучы дровы ў горад”, “Сівер”, “Дзень за днём”). Вобраз роднага краю, паэтызацыя прыроднага свету ў лірыцы і ў паэме “Паляўнічыя акаварэцькі з Палесся”. Высокая паэтычная культура творчасці, майстэрства версіфікацыі. Гісторыя напісання “Паляўнічых акварэлек...”. Ідэі філасофіі пазітывізму ў творы. Негрыманне Я. Лучынам карыслівых адносін да прыроды. Маштабнасць вобраза паляўнічага і рышкі. Сюжэтная лінія аўтара-апавядальніка.

3.2.3.6. *Эліза Ажэшкіна* (1841–1910). Удзел у паўстанні 1863–1864 гадоў. “Жаночая” тэма ў ранняй творчасці (“На правінцыі”, “Марта”). “Беларускі цыкл” твораў: вострая сацыяльнасць, жыццёвасць канфліктаў, характарыстыка вобразаў персанажаў (апавесці “Нізіны”, “Дзюрдзі”, “Хам”). Паказ жыцця простага працаўніка ў апавяданнях “Зімовым вечарам”, “Раманіка”, “Тадэвуш”. Ключавая тэма, праблематыка рамана “Над Нёманам”. Гісторыя з’яўлення кнігі “Gloria victis”. Спалучэнне ў навелах дакументальнасці і мастацкасці. Даследаванне народнага светапогляду, нацыянальнай культуры беларусаў у нарысах “Людзі і кветкі над Нёманам”. Сяброўства Э. Ажэшкі з прадстаўнікамі беларускай інтэлігенцыі, ацэнка беларускамоўных вершаў Ф. Багушэвіча.

3.2.4. Літаратура мяжы XIX – XX стагоддзяў

Ажыўленне грамадска-палітычнага і літаратурнага жыцця напрыканцы 1880-х гадоў. Публіцыстыка Міхаіла Радзевіча, Данілы Баравіка, Шчырага Беларуса, Аляксандра Пшчолкі, Дарафея Бохана і інш. Навуковая дзейнасць Яўхіма Карскага, Еўдакіма Раманава, Адама Багдановіча, Мітрафана Доўнар-Запольскага, інш. Рускамоўныя перыядычныя выданні на тэрыторыі Беларусі. Выхад да чытача кніг на беларускай мове (Ф. Багушэвіча, Я. Лучыны, А. Ельскага, Ядвігіна Ш.). Праблема польска-руска-беларускага полілінгвізму ў тагачаснай літаратуры. Аляксандр Ельскі (1834–1916). Падзвіжніцкая праца па збіранні і захаванні культурнай спадчыны народа. Уласналітаратурная творчасць. Тэматыка твораў

на беларускай мове: аповесць “Сынок”, апавяданне “Выбіраймся ў прочкі! Скарэй у Томск!” і інш. Перакладчыцкая дзейнасць. Гісторыка-краязнаўчыя артыкулы. Адам М-скі (Зося Манькоўская/ Тшашчкоўская, 1847–1911). Біяграфічныя звесткі. Верш “Беларуская малітва” і пераклады на беларускую мову. Выяўленне ліцвінскага патрыятызму ў польскамоўнай спадчыне пісьменніцы. Пераемнасць і працяг рамантычных традыцый А. Міцкевіча і У. Сыракомлі (нізка “Былыя акорды”, “З жыцця тугі” і інш.). Выкарыстанне беларускага фальклору і лексікі (зборнік паэзіі “Адзін з многіх”, цыкл “Дарагавіцкія песні”). Дзейнасць рускамоўных пісьменнікаў Беларусі. Пытанне пра мастацкі ўзровень твораў. Паказ жыцця сялянства, вясковага побыту Якубам Брайцавым (апавяданне “Дудалёва лаза”, аповесць “Няўдашачка Анюта”, раман “Багацеі”), Дзмітрыем Лапо (зборнік “Беларускія апавяданні”), Аляксандрам Пшчолкам (апавяданні “Панскае ігрышча”, “Більярд у дзярэўні”). Непаслядоўнасць поглядаў А. Пшчолкі на будучыню беларускай нацыі. Кніга Дарафея Бохана “Мінскія паданні і легенды”. Творы-стылізацыі “Усяслаў Чарадзеі”, “Князь Глеб Мінскі”. Раманы Станіслава Акрэйдца “Апошнія язычнікі”, “Пры старых парадках”, аўтабіяграфічная хроніка “Далёкія гады”.

РАЗДЗЕЛ 4. ЛІТАРАТУРА XX СТАГОДДЗЯ

Тэндэнцыі і заканамернасці літаратурнага развіцця. Перыядызацыя. Працяг традыцый мінулага стагоддзя і нараджэнне новых. Становленне нацыянальнай жанравай сістэмы.

Падраздзел 4.1. Літаратурны працэс першай трэці XX стагоддзя

4.1.1. “Нашаніўскі” перыяд. Агульная характарыстыка

Гістарычныя ўмовы развіцця літаратуры на пачатку XX стагоддзя. Рэвалюцыя 1905–1907 гадоў і нацыянальнае адраджэнне. Газеты “Наша доля” і “Наша ніва”, кансалідацыя творчых сіл на платформе “нашаніўства”. З’яўленне іншых перыядычных выданняў. Разгортванне кнігавыдавецкай дзейнасці. Славянскі друк пачатку XX стагоддзя пра беларускае нацыянальнае адраджэнне, літаратуру, дзейнасць “Нашай нівы”. Ацэнкі газеты ў савецкі час.

Пафас, вядучыя матывы, вобразы беларускай літаратуры пачатку XX стагоддзя. Развіццё лірычнай паэзіі, зараджэнне нацыянальнага ліра-эпасу, станаўленне прозы і драматургіі. Узнікненне крытыкі і публіцыстыкі, разгортванне перакладчыцкай справы. Паскоранасць літаратурнага працэсу. Засваенне вопыту фальклору. Праблема метаду і стылю. Вядучае месца твораў рэалістычнай скіраванасці. Рамантычныя формы спасціжэння свету. Праявы мадэрнізму ў творчасці Я. Купалы, В. Ластоўскага, З. Бядулі і інш. Трансфармацыя еўрапейскіх традыцый на беларускай глебе.

4.1.2. Пісьменнікі-пачынальнікі навейшай літаратуры

4.1.2.1. Ядвігін III. (Антон Лявіцкі, 1869–1922). Факты біяграфіі. Пачатак літаратурнай творчасці. Зборнікі апавяданняў “Бярозка”, “Васількі”. Уплыў фальклору на фарміраванне таленту. Этнічная пазіцыя пісьменніка. Гуманістычная скіраванасць сацыяльна-псіхалагічных апавяданняў (“З бальнічнага жыцця”, “Гаротная”, “Зарабляюць” і інш.). Паказ трагічнага лёсу людзей працы. Алегарычныя творы (“Падласенькі”, “Рабы”, “Павук”, інш.). Філасафічнасць зместу імпрэсій і вершаў у прозе (“Васількі”, “Раны”, “Чалавек”). Раман “Золата” як адзін з першых твораў буйной пражайнай формы ў нацыянальнай літаратуры. Ідэйна-тэматычны змест, мастацкія асаблівасці. Публіцыстыка Ядвігіна III. Творы мемуарнага жанру.

4.1.2.2. *Цётка* (Алаіза Пашкевіч, 1876–1916). Біяграфічныя звесткі. Ідэйна-эстэтычныя вытокі творчасці. Цётка як пачынальніца беларускай палітычнай лірыкі (“Мора”, “Хрэст на свабоду”, “Добрыя весці”, інш.). Паэзія Цёткі і творчы вопыт М. Горкага, Л. Украінкі, І. Франко. Элегічная і медытатывная лірыка перыяду эміграцыі (“На чужой старонцы”, “З чужыны”, “Мае думкі” і інш.). Цётка-празаік. Выкарыстанне сімвалікі і алегорыі, асаблівасці псіхалагізму ў творах. Публіцыстыка (“Да вясковай моладзі беларускай”, “Шануйце роднае слова!”, “Як нам вучыцца”, інш.). Уклад у развіццё мемуарнага жанру (“Успаміны з паездкі ў Фінляндыю”, “З дарогі”). Педагагічная дзейнасць А.Пашкевіч. Вобраз пісьменніцы і рэвалюцыянеркі ў літаратуры і мастацтве.

4.1.2.3. *Уладзіслаў Галубок* (Уладзіслаў Голуб, 1882–1937). Жыццёвы лёс, шматграннасць творчай асобы. Пачатак літаратурнай працы. Адлюстраванне мінулага і сучаснасці ў п’есах “Ганка”, “Пан Сурынта”, “Суд”, “Пісаравы імяніны”, “Ветрагоны” і інш. Зварот да розных жанравых формаў. Майстэрства стварэння камедыійных сітуацый. Шырокая прысутнасць фальклору ў п’есах. Уклад у станаўленне беларускага тэатра і драматургіі. “Вандроўны” тэатр У. Галубка ў гісторыі беларускай культуры.

4.1.2.4. *Францішак Аляхновіч* (1883–1944). Біяграфічныя звесткі. Пачатак літаратурнай і тэатральнай дзейнасці. Тэма горада, паказ жыцця інтэлігенцыі ў п’есах “Страхі жыцця”, “Цені”, “Манька”, “Шчаслівы муж”. Водгук драматурга на падзеі сучаснасці (“Калісь”, “Няскончаная драма” “Пан міністар” і інш.). Зварот да фальклору (“Чорт і баба”, “Бутрым Няміра”, “Круці не турці – трэба памярці”). Ф. Аляхновіч як пачынальнік “новай драмы” ў беларускай літаратуры. Дакументальна-мастацкая апавесць “У капцюрох ГПУ”. Кніга Ф. Аляхновіча ў кантэксце “гулагаўскай” літаратуры. Ф. Аляхновіч – даследчык гісторыі беларускага тэатра.

4.1.2.5. *Вацлаў Ластоўскі* (1883–1933). В. Ластоўскі як асоба. Уклад у гістарычную навуку, мовазнаўства, этнаграфію. Ідэйна-творчыя ўстаноўкі пісьменніка і дыскусія 1913 года ў “Нашай ніве”. Клопат пра высокі мастацкі ўзровень нацыянальнай літаратуры (артыкул “Па сваім шляху”). Жанравая разнастайнасць твораў В.Ластоўскага, іх праблемна-тэматычнае ніватарства. Адметнасць мастацкай інтэрпрэтацыі падзей беларускай гісторыі (“Гроцкі замак”, “Князьёна Рагнеда”, “Бітва каля Магільны”, “Лабірынты”, “О, Крыўская зямля...”, інш.). Адраджэнскія матывы ў творах “Прывід”, “Лебядзіная песня” інтэлектуалізм, філасафічнасць прозы і паэзіі пісьменніка (“Дзень ружавай кветкі”, “Слёзы”, “У час аблогі”, інш.).

4.1.2.6. *Змітрок Бядуля* (Самуіл Плаўнік, 1886–1941). Жыццёвыя “ўніверсітэты” будучага пісьменніка. Ранняя творчасць. Адметныя рысы Бядулі-апавядальніка. Тэма мастака і мастацтва ў творчасці (апавяданні “Велікодныя яйкі”, “Бондар”, вершы “На горне душы першы верш я каваў...”, “Мары паэта”, апавесць “Салавей”). Лірыка перыяду Першай сусветнай вайны (“Сухавей”, “...І сотнямі тысяч...”, “Ад крыві чырвонай...”, інш.). Гісторыя напісання рамана “Язэп Крушынскі”. Ідэйны змест твора. Навізна праблематыкі і вобраза галоўнага героя. Беларускі фальклор у творчасці З.Бядулі. Казачная ўмоўнасць і яе роля ў сюжэтна-кампазіцыйным афармленні апавесці “Сярэбраная табакерка”. Працяг З. Бядулем традыцый сацыяльна-філасофскай прозы. З. Бядуля – публіцыст, літаратурны і тэатральны крытык, дзіцячы пісьменнік.

4.1.2.7. *Алесь Гарун* (Аляксандр Прушынскі, 1887–1920). Перыяды жыцця і творчасці. Думы аб Беларусі – лейтматыў паэзіі А.Гаруна. Вобраз выгнанніка-рэвалюцыянера і вобраз Радзімы ў творах зборніка “Матчын дар”. Гісторыя напісання і

выдання кнігі. Тэматычныя аспекты лірыкі паэта (“Мая любя”, “Дзяўчаці”, “У прыпар”, “Як ліст вярбінкі маладой...”, “Ідуць гады”, “Адбітак”, інш.). Творчае засваенне і выкарыстанне набыткаў фальклору. Проза А.Гаруна (І.Жывіцы): жанравая шматстайнасць, праблемна-тэматычнае наватарства. “Жывыя казкі”, іх мастацкія асаблівасці. А. Гарун – публіцыст.

4.1.2.8. Цішка Гартны (Зміцер Жылуновіч, 1887–1937). Грамадска-палітычная дзейнасць. Тэматычнае наватарства паэзіі. Вобраз рабочага ў зборніку “Песні”. Змена танальнасці, вобразна-мастацкіх сродкаў у кнігах савецкага часу (“Песні працы і змагання”, “Урачыстасць”). Тэматыка і праблематыка апавяданняў (зборнікі “Трэскі на хвалях”, “Прысады”, “Гаспадар”). Спроба стварэння вобраза актыўнага героя. Мастацкія выдаткі твораў. Праца над раманам “Сокі цаліны”. Вобраз прафесійнага рэвалюцыянера Рыгора Нязвычайнага. Жанрава-тэматычнае наватарства, сюжэт і кампазіцыя твора, асаблівасці стылю. “Сокі цаліны” ў ацэнцы крытыкі 1920-х гадоў. Сучаснае прачытанне рамана. Ц. Гартны – крытык і нарысіст. Вобраз З.Жылуновіча ў беларускай літаратуры.

4.1.2.9. Развіццё паэзіі, прозы, драматургіі, крытыкі і літаратуразнаўства ў першай трэці XX стагоддзя. Уклад у развіццё паэзіі, прозы, драматургіі, крытыкі і літаратуразнаўства Каруся Каганца, Гальяша Леўчыка, Казіміра Сваяка, Зоські Верас, Алеся Гурло, Канстанцыі Буйло, Антона Навіны, Сяргея Палуяна.

4.1.3. Творчасць пісьменнікаў-класікаў

4.1.3.1. Янка Купала (Іван Луцэвіч, 1882–1942). Жыццёвы і творчы шлях. Роля Я. Купалы ў развіцці беларускай паэзіі і драматургіі. Вытокі творчасці. Пераемнасць традыцый папярэднікаў і іх узбагачэнне. Творчая эвалюцыя паэта ў зборніках “Жалейка”, “Тусляр”, “Шляхам жыцця”. Тэмы, матывы, вобразы, мастацкія асаблівасці лірыкі. Спецыфіка купалаўскага рамантызму. Раннія паэмы (“Зімою”, “Нікому”, “Адплата кахання”). Наватарская сутнасць драматычных паэм “Адвечная песня”, “Сон на кургане”, іх гісторыка-літаратурнае значэнне. Сувязь твораў з асноўнымі матывамі лірыкі. Рамантычныя паэмы Я. Купалы: характары герояў, прырода канфлікту, мастацка-вобразная сістэма твораў. Праблемы духоўнага абуджэння народа ў паэмах “На Куццю”, “На Дзяды”. Арыгінальнасць зместу і формы паэмы “Яна і я”. Гістарычная абумоўленасць звароту пісьменніка да драматычных жанраў. Майстэрства Купалы-драматурга. Сцэнічны лёс камедыі “Паўлінка”, прытатыпы герояў. Рэалістычна-бытавы і ўмоўна-рамантычны планы дзеяння, вобразы-сімвалы ў драме “Раскіданае гняздо”. П’еса Я.Купалы ў кантэксце беларускай літаратуры аб “раскіданых гнёздах”. Час і месца дзеяння ў п’есе “Тутэйшыя”. Сістэма вобразаў. Акцэнтацыя ўвагі на трагедыі “тутэйшасці”.

Водгук Я. Купалы на сацыяльна-палітычныя падзеі канца 1918 года (вершы “Для Бацькаўшчыны”, “Свайму народу”, “На сход!”, “Паязджане”, артыкулы “Незалежнасць”, “Больш самачыннасці”, інш.). Роздум аб гістарычным лёсе Беларусі ў пазнейшых творах. Зборнікі “Спадчына” і “Безназоўнае”. 1930-я гады ў лёсе і творчасці Я. Купалы. “Ляўкоўскі” цыкл вершаў. Паэтычная канцэпцыя жыцця ў творах. Ацэнкі цыкла ў савецкія дзесяцігоддзі і на сучасным этапе. Паэма “Тарасова доля”. Зборнікі паэзіі “Песня будаўніцтва”, “Беларусі ардэнаноснай”, “Ад сэрца”. Лірыка і публіцыстыка Я. Купалы перыяду Вялікай Айчыннай вайны (“Беларускім партызанам”, “Паўстаў народ”, “Зноў будзем шчасце мець і волю”, “Кліч да беларускага народа” і інш.). Гістарызм мыслення аўтара. Я. Купала – перакладчык. Вобраз народнага паэта ў літаратуры і мастацтве.

4.1.3.2. *Якуб Колас* (Канстанцін Міцкевіч, 1882–1956). Біяграфічныя звесткі. Традыцыі рускай літаратуры ў фарміраванні будучага мастака слова. Лірыка Я. Коласа. Агульнае і адрознае з Я. Купалам. Зборнік паэзіі “Песні-жальбы”: дамінантныя вобразы, матывы, танальнасць кнігі. Мастацкае спасціжэнне паэтам рэалій рэвалюцыйнай эпохі (“Да працы!”, “Покліч”). Роздум аб лёсе народа і Радзімы (“Беларускаму люду”, “На чужыне”, “Крыж”, “Цені-страхі”, “Звон шыбаў”). Паэма “Новая зямля” як этапная з’ява ў творчасці Я. Коласа і ўсёй беларускай літаратуры. Праблема зямлі і волі. Жанравая прырода паэмы. “Новая зямля” ў крытыцы і літаратуразнаўстве. Твор Я. Коласа і сучаснасць. Паэма “Сымон-музыка”. Аўтарскія рэдакцыі. Канцэпцыя мастака і мастацтва. Адметнасць кампазіцыі. Роля лірычных адступленняў і ўстаўных навел. Вобразна-выяўленчае майстэрства аўтара ў паэме “Рыбакова хата”.

Проза пісьменніка. Праблематыка, жанрава-стылёвыя асаблівасці апавяданняў. Эвалюцыя і адметнасць коласаўскага псіхалагізму (“Васіль Чурыла”, “Нёманаў дар”, “Малады дубок”, інш.). Філасофскія навелы-прытчы (зборнік “Казкі жыцця”). Фальклорныя і літаратурныя вытокі твораў, арыгінальнасць жанравай формы, філасофска-сацыяльны змест (“Жывая вада”, “Хмарка”, “Стары лес”, “Балотны агонь”, “Курган” і інш.). Апавяданні Я. Коласа 1920-х гадоў (“Сяргей Карага”, “Крывавы вір”, “Туды, на Нёман!”, “Балаховец”). Палемічная скіраванасць твораў супраць тагачасных літаратурных канонаў. Спачуванне ахвярам рэвалюцыі. Трылогія “На ростанях”. Гісторыя напісання. Аўтабіяграфізм. Уплыў агульнай атмасферы часу на заключную частку твора. Лабановіч як прадстаўнік перадавой беларускай інтэлігенцыі, пошук ім шляхоў да народа. Высокая культура псіхааналізу, філасофскія адступленні ў трылогіі. Паказ калектывізацыі ў аповесці “Адшчапенец”. Твор Я. Коласа і паэма “Крыж Муравія” А. Твардоўскага. Дакументальная аснова, праблематыка аповесці “Дрытва”. Творчасць Я. Коласа ў гады Вялікай Айчыннай вайны: публіцыстыка, лірыка, паэмы “Суд у лесе”, “Адплата”. Грамадская дзейнасць народнага паэта. Пісьмо-запавет Я. Коласа нашчадкам. Мастацкая і навукова-крытычная літаратура пра пісьменніка.

4.1.3.3. *Максім Багдановіч* (1891–1917). Жыццяпіс. Нетрадыцыйнасць постаці М. Багдановіча ў нацыянальнай літаратуры. Пачатак літаратурнай дзейнасці. Дыскусія 1913 года і пазіцыя пісьменніка. Праблема красы ў творах “Апокрыф”, “Апавяданне аб іконніку і залатару”, “У вёсцы”, “Свяча бліскучая зіе...”, “Санет (На цёмнай гладзі сонных луж балота...)”. Творчыя гісторыя зборніка “Вянок”, першае і наступныя яго выданні. Ідэяна-мастацкае адзінства, лірычныя сюжэты цыклаў і ўсёй кнігі. Паэтычнае майстэрства аўтара. Пейзажная і інтымная лірыка. М.Багдановіч як пачынальнік філасофскай плыні ў беларускай паэзіі (“Жывеш не вечна, чалавек...”, “С.Е. Палуяну”, “Я хацеў бы спаткацца з Вамі на вуліцы...”, інш.). Узмацненне грамадзянскага і патрыятычнага пафасу на заключным этапе творчасці (“Беларусь, твой народ дачакаецца...”, “Ты не згаснеш, ясная заранчка...”, “Пагоня”). Узбагачэнне нацыянальнай паэзіі класічнымі жанрамі, новымі рытмічнымі і страфічнымі формамі. Жанравая і тэматычная навізна прозы пісьменніка. Ідэя “нацыянальнага стылю” ў артыкуле “Забыты шлях”. Праца па асэнсаванні гісторыі беларускай літаратуры. М.Багдановіч і культурна-гістарычная школа. Ацэнкі твораў пісьменнікаў-сучаснікаў. М. Багдановіч як заснавальнік нацыянальнай школы мастацкага перакладу. Вобраз пісьменніка ў літаратуры, музыцы, выяўленчым мастацтве.

4.1.3.4. *Максім Гарэцкі* (1893–1938). Біяграфічныя звесткі. Навізна тэматыкі і праблематыкі ранніх твораў (апавяданні “У лазні”, “Роднае карэнне”, драма “Антон” і

інш.). Зборнік прозы “Рунь” у кантэксце нацыянальнага эпасу пачатку XX стагоддзя. Вобраз інтэлігента-адраджэнца ў апавяданнях і аповесцях (“У чым яго крыўда?”, “Меланхолія”, інш.). Знешні і ўнутраны аўтабіяграфізм твораў. Паказ складанага паразумення “вучонага сына” з маці-вёскай. Падзеі Першай сусветнай вайны ў асэнсаванні М. Гарэцкім (“На імперыялістычнай вайне”, “Літоўскі хутарок”, “Жартаўлівы Пісарэвіч”, “Ціхая плынь”, інш.). Гуманістычная пазіцыя аўтара. Творы М. Гарэцкага і пісьменнікаў “страчанага пакалення”. Лёс народа, беларуская гісторыя ў прозе першых паслярэвалюцыйных гадоў (“Фантазія”, “Бітва на Уле”, “Апостал”, “Дзве душы”, інш.). Адыход ад тагачаснай традыцыі ў паказе вобраза камуніста. Раманы “Віленскія камунары”, “Камароўская хроніка”: гісторыя напісання, праблематыка, жанравая адметнасць. Цыкл “Сібірскія абразкі”. Апошнія творы пісьменніка (“Скарбы жыцця”, “Лявоніус Задумекус”, “Кіпарысы”). Арыгінальнасць жанравай формы. Зварот да прытчы, алегорыі, сімволікі. Месца і роля М. Гарэцкага ў нацыянальным прыгожым пісьменстве. М. Гарэцкі – крытык і літаратуразнаўца. “Гісторыя беларускае літаратуры”: лёс кнігі, ацэнкі сучасных даследчыкаў.

4.1.4. Літаратурна-грамадскі рух 1920-х – пачатку 1930-х гадоў

Актывізацыя культурна-грамадскага жыцця. Палітыка беларусізацыі, яе плённае ўздзеянне на агульны стан нацыянальнай культуры. Уклад у літаратуру пісьменнікаў старэйшага пакалення (творы Я. Купалы, Я. Коласа, М. Гарэцкага, З. Бядулі, Ц. Гартнага). Стварэнне літаратурных арганізацый “Маладняк”, “Узвышша”, “Полымя”, інш. Ідэйна-эстэтычныя праграмы аб’яднанняў: стаўленне да класічнай спадчыны, вуснай народнай творчасці, погляды на месца і ролю літаратуры ў жыцці народа, на выхаванне новага чалавека. “Маладнякоўская” паэзія і проза. Ідэя стварэння новага пралетарскага мастацтва. Пошукі арыгінальных вобразна-вытлумачальных сродкаў (паэма М. Грамыкі “Гвалт над формай”, вершы А. Александровіча, А. Вольнага, Я. Пушчы, У. Дубоўкі, Т. Кляшторнага, А. Дудара). Жыццесцвярджалны пафас, зварот да новага героя. Узоры прыгодніцкай літаратуры (апавесці “Свінапас” М. Чарота, “Два” А. Вольнага, “Ваўчаняты” А. Вольнага, А. Александровіча, А. Дудара). Сюжэтна-кампазіцыйная блізкасць да “маладнякоўскай” аповесцей Я. Коласа (“На прасторах жыцця”), З. Бядулі (“Салавей”). Праблемна-тэматычная, жанравая-стадэвая шматстайнасць твораў сяброў “Узвышша” (У. Дубоўкі, Я. Пушчы, К. Крапіва, Т. Кляшторнага, М. Лужаніна, К. Чорнага, А. Мрыя, С. Дарожнага). Арыентацыя на нацыянальна адметнае мастацтва. Нерэалізаванасць праграмы аб’яднання ў цэлым, прычыны гэтага. Адносіны былых “нашаніўцаў” і “маладнякоўцаў”. Перарастанне барацьбы літаратурнай у палітычную. Рэарганізацыя “Маладняка”. Адмаўленне БелАПП ад нацыянальных традыцый.

Пошукі і набыткі паэзіі, прозы, драматургіі. Творчасць Тодара Кляшторнага, Паўлюка Труса, Максіма Лужаніна, Пятра Глебкі, Уладзіміра Хадыкі, Васіля Каваля, Лукаша Калюгі, Барыса Мікуліча, Янкі Нёманскага, Платона Галавача, Рыгора Мурашкі, Сымона Баранавых, Еўсцігнея Міровіча, Міхайлы Грамыкі, Васіля Шашалевіча.

4.1.5. Творчасць пісьменнікаў “Маладняка” і “Узвышша”

4.1.5.1. *Андрэй Мрый* (Андрэй Шашалевіч, 1893–1943). Біяграфічныя звесткі. Адметнасць таленту. Апавяданні “ўзвышанскага” перыяду. Нетрадыцыйнасць герояў, асаблівасці мовы твораў. “Запіскі Самсона Самасуя”. Гісторыя публікацыі, прачытанне рамана ў 1920-я гады і ў наш час. “Непатапляльнасць” Самасуя, тыповасць, універсальнасць адкрытага А. Мрыем вобраза. Сатырычныя вобразы другога плана (Сом,

Лін, Крэйна, Торба, інш.), іх адрозненні ад Самсона Самасуя. Шапалёўка як мастацкая мадэль свету, створаная па законах сатырычнай літаратуры. Мастацкія сродкі ўзнаўлення рэчаіснасці ў творы, кампазіцыйныя асаблівасці. Раман А. Мрыя ў кантэксце сатырычнай прозы 1920–1930-х гады (творы К. Крапівы, М. Булгакава, М. Зошчанкі, А. Платонава, Я. Гашака).

4.1.5.2. *Міхась Чарот* (Міхась Кудзелька, 1896 – 1937). Жыццёвы і творчы шлях. Месца М. Чарота ў літаратурным працэсе 1920-х гадоў. Вызначальныя рысы паэзіі. Вобраз рэвалюцыі ў зборніку “Завіруха”. Ліра-эпас пісьменніка. Паэма “Босыя на вогнішчы”. Сімволіка вобразаў, розныя трактоўкі “босых” (У. Ігнатоўскі, З. Жылуновіч, І. Багдановіч). Жанравая разнастайнасць прозы. Гуманістычны пафас твораў пра лёс прадстаўнікоў старога свету (“Галя”, “Талачка-шкрабалачка”). П’есы для дзяцей. Драма “На Купалле”. Традыцыі В. Дуніна-Марцінкевіча і Я. Купалы ў камедыі-вадэвілі “Мікітаў лапаць”. Апошні верш М. Чарота.

4.1.5.3. *Уладзімір Жылка* (1900–1933). Біяграфічныя звесткі. “Дзённік” пісьменніка. “Віленскі” і “пражскі” перыяды творчасці. Стасункі з “Маладняком”. Гістарычны лёс радзімы, незалежніцкія і адраджэнскія матывы ў творах (“Паскліч”, “Хто мужны, хто смелы, хто дужы...”, “Беларусь”, інш.). Традыцыі М. Багдановіча ў творчасці У. Жылкі (“Меч”, “Палімпсест”, “Хараство”, “Вершы аб Вільні”). Тапалінасць філасофскай лірыкі (“На ростані”, “Бяспынна, глуха процьма часу...”, “Усё мы страчаныя...” і інш.). Міні-паэма “Тэстамент” – споведзь і заповіт паэта наступным пакаленням. Вобраз аўтара ў творы. У. Жылка – крытык і перакладчык.

4.1.5.4. *Уладзімір Дубоўка* (1900–1976). Жыццяпіс. Раннія зборнікі “Строма”, “Трысцё”, “Credo”, іх мастацка-вобразная адметнасць. Выявы “маладнякоўскай бурапеннасці”. Стаўленне Дубоўкі-маладнякоўца да класічнай спадчыны. Зварот да ліра-эпасу (“Там, дзе кіпарысы”, “Плат бурый”, інш.). У. Дубоўка і М. Багдановіч. Шырокае выкарыстанне фальклору ў творах “узвышанскага” перыяду, смелы пошук новых паэтычных формаў. Тэма мастака і мастацтва ў паэтычнай трылогіі “Кругі”, “І пурпуровых ветразей узвівы”, “Штудуйце будучыні аванпосты!”. Сюжэтнае і кампазіцыйнае наватарства паэм. Творы за ўспрыманням крытыкі 1920-х гадоў і іх сучаснае прачытанне (М. Ароўка, В. Максімовіч). Творчасць 1950–1970-х гадоў. Гісторыя напісання зборніка “Палеская рапсодыя”. Вобраз Беларусі ў кнізе.

4.1.5.5. *Міхась Зарэцкі* (Міхась Касянкеў, 1901–1937). Жыццёвы і творчы шлях. Рысы “маладнякоўскай” прозы ў ранніх апавяданнях (зборнікі “У віры жыцця”, “Пела вясна”). Абарона агульначалавечых каштоўнасцей (апавяданні “Адна партыя ў шашкі”, “Ворагі”, “Кветка пажоўклая”, Бель”, “Дзіўная”). Навізна праблематыкі першых вялікіх эпічных твораў (“Голы звер”, “Сцежкі-дарожкі”), сюжэтна-кампазіцыйнае майстэрства прэзіра. Нарыс “Падарожжа на Новую зямлю”, няскончаны раман “Крывічы” ў творчым і чалавечым лёсе пісьменніка. Падзеі калектывізацыі ва ўзнаўленні М. Зарэцкім. Раман “Вязьмо”. Віна і бяда Сымона Карызны. Вобраз Галілея і яго функцыянальная роля ў ідэйным змесце твора. Раман М. Зарэцкага ў кантэксце літаратуры свайго часу пра “вялікі пералом”. Тэматыка і праблематыка п’ес “Віхор на балодзе”, “Белыя ружы”. Пытанне пра творчы метады пісьменніка.

4.1.5.6. *Язэп Пушча* (Юсіф Плашчынскі, 1902–1964). Факты біяграфіі. Творчасць 1920-х гадоў у ацэнцы савецкай крытыкі. Пафас “маладнякоўскіх” зборнікаў “Раніца рыкае”, “Vita”. Захапленне паэтыкай імажынізму. Выдаткі паэтычнага эксперыменту.

Змена танальнасці ў кнігах “Дні вясны” і “Песні на руінах”. Матывы і вобразы цыклаў “Асення песні”, “Лісты да сабакі”. Ідэйна-мастацкія адрозненні паміж “маладнякоўскім” і “ўзвышанскім” перыядамі. Задума стварэння паэмнай трылогіі і яе мастацкае ўвасабленне. Рэалістычны і сімвалічны планы прачытання паэм “Песня вайны”, “Цень Консула”. Архітэктоніка твораў. Паэма “Сады вятроў”. Тэма *мастак і народ* у ліра-эпасе Я. Пушчы. Пушча-крытык пра ролю творцы і літаратуры ў грамадскім жыцці (артыкулы “У абарону маладой паэзіі”, “Максім Лужанін. Крокі” і інш.). Зборнікі Я. Пушчы 1960-х гадоў. “Вершы і паэмы”, “Пачатак легенды”. Змест ненадрукаваных пры жыцці аўтара вершаў.

Падраздзел 4. 2. Літаратурны працэс 1930-х – сярэдзіны 1950-х гадоў

4.2.1. Літаратурна-грамадскае жыццё 1930-х гадоў. Развіццё прозы, паэзіі, драматургіі

4.2.1.1. Літаратурна-грамадскае жыццё 1930-х гадоў. Развіццё прозы, паэзіі, драматургіі

Маласпрыяльныя ўмовы для творчасці. Падмена сапраўдных мастацкіх каштоўнасцей творами-аднадзёнками, шырокае бытаванне ў літаратуры сацыяльных і ідэалагічных заказаў. Адыход ад рэалістычных традыцый у навуленне падзей, ідэалізацыя і прыхарошванне як норма ў творчасці. Пастанова ЦК РКП(б) “Аб перабудове літаратурна-мастацкіх арганізацый”. Стварэнне адзінага Саюза пісьменнікаў СССР. З’яўленне і афіцыйнае замацаванне ў тэорыі тэрміна сацыялістычны рэалізм. Адкрытае і прыхаванае непрыманне пісьменнікамі таталітарнай улады. Асуджэнне прымусовай калектывізацыі, паспешлівасці ў яе правядзенні (апавесці і раманы Я. Коласа “Адшчапенец”, Б. Мікуліча “Чорная Вірня”, М. Зарэцкага “Вязьмо”, п’есы К. Чорнага “Лета”, В. Шашалевіча “Рой”). Адстойванне ідэі даверу да чалавека (камедыя К. Крапівы “Хто смяецца апошнім”). Матывы расчараванасці і смутку ў паэзіі В. Хадыкі, З. Астапенкі, С. Астрэйкі.

4.2.1.2. Кандрат Крапіва (Кандрат Атраховіч, 1896–1991). Жыццёвы і творчы шлях. Аб’екты аўтарскага смеху ў ранніх паэтычных і празаічных зборніках. Праблематыка, героі баек, традыцыі народнай смехавой культуры ў творах. Зварот да парадыйнай і сатырычнай паэмы (“Біблія”, “Шкірута”, “Хвядос – Чырвоны нос”). К. Крапіва пра месца сатыры ў жыцці і літаратуры (артыкулы канца 1920–1950-х гадоў). Спроба стварэння рамана “Мядзведзічы”. Першыя п’есы пісьменніка (“Канец дружбы”, “Партызаны”). Месца сатырычнай камедыі “Хто смяецца апошнім” у творчай спадчыне К. Крапівы. Гуманістычная ідэя твора, сутнасць канфлікту, вобразы персанажаў. Майстэрства драматурга. Тэма Вялікай Айчыннай вайны і яе мастацкае вырашэнне ў драме “Проба агнём”. Нетрадыцыйны паказ ваеннай рэчаіснасці ў сатырычнай камедыі “Мілы чалавек”. Уплыў тэорыі бесканфліктнасці на лірычную камедыю “Пяюць жаваранкі”. “Брама неўміручасці” як філасофскі роздум драматурга над сутнасцю чалавечага існавання. Галерэя сатырычных тыпаў і вобразаў. Роля станоўчых персанажаў у камедыі. Апошнія творы, інтэрв’ю і выступленні народнага пісьменніка.

4.2.1.3. Міхась Лынькоў (1899–1975). Біяграфічныя звесткі. Паказ у ранніх творах (аповяданні “Над Бугам”, “Маньчжур”, “Баян” і інш.) нараджэння новага чалавека. Тэма Заходняй Беларусі ў творчасці. Адметнасць стылёвай манеры М. Лынькова. Праца над раманам “На чырвоных лядах”. “Малая” проза ваеннага часу (зборнік “Астап”). Вобразы дзяцей у творах (“Васількі”, “Салют” і інш.). Спроба шырокага эпічнага асэнсавання подзвігу народа ў рамане “Векапомныя дні”. Багатая падзейная аснова твора, рэальныя прататыпы герояў. Месца рамана ў беларускай ваеннай прозе.

4.2.1.4. *Кузьма Чорны* (Мікалай Раманоўскі, 1900–1944). Жыццёвы і творчы шлях. Старонкі “Дзённіка” К. Чорнага пра жыццё ў Маскве і на радзіме. Вобраз пісьменніка ў мастацкай літаратуры. Уплыў Чорнага на творчасць беларускіх празаікаў. Першыя публікацыі. Асаблівасці апавяданняў “маладнякоўскага” і “ўзвышанскага” перыядаў. Творчае крэда пісьменніка – “Чалавек – гэта цэлы свет”. Блізкасць першых раманаў “Сястра”, “Зямля” да апавяданняў. Раманы ў ацэнцы крытыкі (М. Гарэцкі, А. Адамовіч, І. ыгрын). Задума стварэння цыкла эпічных твораў пра гістарычны шлях народа. Арыгінальнасць мастацкай ідэі. Цікавасць празаіка да філасофскіх праблем. Здзейсненае і няздзейсненае К. Чорным. Тэматыка, праблематыка, мастацкія асаблівасці, цэнтральныя вобразы раманаў “Бацькаўшчына”, “Трэцяе пакаленне”, аповесцей “Лявон Бушмар”, “Люба Лук’янская”. Сучаснае прачытанне “Трэцяга пакалення”. Змены ў светапоглядзе пісьменніка ў 1930-я гады. Вяртанне К. Чорнага ў час Вялікай Айчыннай вайны да ідэі складанасці чалавечага свету. Вяршычныя творы пісьменніка – раманы “Млечны шлях”, “Пошукі будучыні”, “Вялікі дзень”. Асэнсаванне сутнасці і вытокаў фашызму. Месца твораў у нацыянальнай літаратуры пра мінулую вайну. Асаблівасці стылю К. Чорнага.

4.2.2. Літаратура Заходняй Беларусі

Мінск і Вільня як два культурныя цэнтры Беларусі. Перадумовы і прычыны гэтага. Папулярнасць ідэі аб’яднання ў абедзвюх частках краіны. І рамадска-палітычнае жыццё на “крэсах усходніх”. Этапы нацыянальна-вызваленчага руху. Перыядычныя выданні на беларускай мове. Праца ў драматургіі 1920-х гадоў Л. Родзевіча і Ф. Аляхновіча. “Віленскі” перыяд у творчасці М. Гарэцкага, У. Жылі. Асэнсаванне лёсу Бацькаўшчыны, дзяржаўнасці народа публіцыстыкай (артыкулы Б. Тарашкевіча, А. Луцкевіча, А. Смоліча, М. Гарэцкага, Л. Родзевіча і інш.). Літаратурна-філасофскія эсэ І. Абдзіраловіча (І. Канчэўскага) “Адвечным шляхам”, Сулімы (У. Самойлы) “Гэтым пераможаш!”. Неаднароднасць літаратурнага працэсу Заходняй Беларусі. Пашырэнне масавай паэзіі, літаратуры факта. Творчасць пісьменнікаў розных культурна-мастацкіх і ідэйных арыентацый, аб’яднаных ідэяй служэння Радзіме (З. Верас, К. Сваяка, Х. Ільяшэвіча, А. Салагуба, М. Васілька, М. Машары, П. Пестрака і інш.). Вызваленча-рэвалюцыйная тэма ў паэзіі 1930-х гадоў (творчасць М. Танка, М. Машары, М. Засіма, В. Таўлая і інш.).

4.2.3. Літаратура перыяду Вялікай Айчыннай вайны

Тэма будучай вайны ў літаратуры і мастацтве (песні, кнігі, кінафільмы). Асаблівасці раскрыцця тэмы беларускімі аўтарамі (вершы і паэмы П. Панчанкі, А. Куляшова, інш.). Трагедыя сорок першага года. Ваенныя дарогі беларускіх пісьменнікаў. Паэтычны зварот Купалы да свайго народа (“Беларускім партызанам”). Перавага лірыкі над іншымі родамі літаратуры. Шырокае бытаванне балады і вершаў баладнага тыпу (творы А. Куляшова, А. Вялюгіна, П. Броўкі, П. Панчанкі і г.д.). Вобраз Беларусі-змагаркі і Беларусі-паланянкі. Абвостранае пачуццё гістарызму, пошукі духоўнай падтрымкі ў мінулым народа (“Курганы” П. Панчанкі, “Кастусь Каліноўскі” П. Броўкі, “У стоптаным жыцці” М. Сурначова і інш.). Зварот да першаасноў народнага жыцця, традыцый і звычаяў беларусаў. Ліра-эпас ваенных гадоў. Паэмы Я. Коласа “Адплата”, “Суд у лесе”, А. Куляшова “Сцяг брыгады”, “Прыгоды цымбал”, П. Броўкі “Паэма пра Смалячкова”, “Беларусь”, “Ясны кут”, М. Танка “Янук Сяліба”, А. Бялевіча “Мой майстра”, З. Астапенкі “Эдэм”. Абумоўленасць тэматыкі, ідэйнага зместу твораў суровым подыхам часу. Паказ гераізму і патрыятызму савецкага чалавека ў прозе (апавяданні К. Чорнага, М. Лынькова, І. Мележа, І. Шамякіна). Сувязь твораў з жыццёвымі фактамі і падзеямі. Сацыяльна-

філасофскія раманы К. Чорнага (“Млечны шлях”, “Пошукі будучыні”, “Вялікі дзень”), іх выключанасць з літаратурнага працэсу 1940-х гадоў.

4.2.4. Літаратура першага пасляваеннага дзесяцігоддзя (1946–1956)

Пастановы ЦК ВКП(б) і ЦК КП(б)Б аб рабоце Саюза пісьменнікаў, літаратурна-мастацкіх часопісаў і газет. Сутнасць тэорыі бесканфліктнасці, яе выявы ў драматургіі, прозе, паэзіі.

Паслабленне сувязей паэзіі з жыццём. Ідэалізацыя рэчаіснасці, ілюстрацыйнасць, адрыў лірычнага “я” ад асобы аўтара. Эпізацыя лірыкі. Праблемы мінулай вайны і адбудовы мірнага жыцця ў ліра-эпасе (паэмы П. Броўкі “Хлеб”, А. Куляшова “Новае рэчышча”, “Толькі ўперад”, “Грозная пушча”, А. Бялёвіча “Сям’я” і інш.). Неглыбокі паказ пасляваеннай рэчаіснасці ў творах. Праца ў літаратуры пісьменнікаў старэйшага пакалення (Я. Коласа, М. Лынькова). Адлюстраванне гераічнага змагання беларускага народа ў гады вайны ў аповесцях і раманах І. Гурскага (“Лясныя салдаты”), У. Краўчанкі (“Рыгор Шыбай”), І. Шамякіна (“Глыбокая плынь”), А. Кулакоўскага (“Расстаёмся ненадоўга”), І. Мележа (“Мінскі напрамак”). Імкненне стварыць магіябныя, панарамныя эпічныя палотны. Неглыбокі псіхалагізм твораў. Тэма стваральнай працы ў прозе А. Стаховіча, У. Краўчанкі, М. Паслядовіча, Т. Хадкевіча, А. Кулакоўскага (“Пад мірным небам”, “Станаўленне”, “Цёплае дыханне”, “Вяснянка”, “Гартаванне” і інш.). Выдаткі твораў. Аповесці і раманы пра мірнае жыццё І. Мележа, І. Шамякіна, Я. Брыля. Набыткі і страты пасляваеннай драматургіі (п’есы К. Крапівы “З народа”, “Пяюць жаваранкі”, “Людзі і д’яблы”, “Зацікаўленая асоба”, А. Маўзона “Канстанцін Заслонаў”, К. Губарэвіча “Брэсцкая крэпасць” і інш.).

Спробы пісьменнікаў выйсці з кола зададзенасці, прыхарошвання, спрашчэння рэчаіснасці (вершы “Слова да паэтаў”, “Пісьмо юнака да паэта” П. Панчанкі, паэма “Люцыян Таполя” М. Танка, аповесць “На Быстранцы” Я. Брыля, камедыя “Выбачайце, калі ласка!” А. Макаёнка).

4.2.5. Паэты-класікі савецкага перыяду

4.2.5.1. *Пятрусь Броўка* (1905–1980). Жыццёвы і творчы шлях. Скіраванасць паэта на абстрактна-рытарычную паэзію ў ранніх зборніках. Наследаванне У. Маякоўскаму. Творчая пераарыентацыя пісьменніка (зборнік “Прыход героя”). Адарванасць ад рэалій жыцця многіх твораў 1930-х гадоў (паэма “Кацярына”, вершы “Плыві, наша песня, далёка..”, “З новым годам” і інш.). Тэндэнцыя да актыўнага самавыяўлення ў творах перыяду Вялікай Айчыннай вайны. Узрушанасць лёсам роднай зямлі (вершы “Маці”, “Роднае”, “Надзя-Надзейка”, “Спатканне” і інш., паэма-маналог “Беларусь”). Балада ў творчасці П. Броўкі. Прыглушанасць лірычнага пачуцця ў творах першага пасляваеннага дзесяцігоддзя (зборнікі “Сонечнымі днямі”, “Цвёрдымі крокамі”, інш.). Спроба напісання рамана “Калі зліваюцца рэкі”. Прарывы да асэнсавання агульначалавечых каштоўнасцей (паэма “Голас сэрца”, вершы “Александрына”, “Пахне чабор”, “Калі надыйдзе час спачыну...”, інш.) і паэтычны гладкапіс у творчасці 1960–1970-х гадоў. Пераацэнка творчай спадчыны П. Броўкі. Аб’ектыўныя і суб’ектыўныя прычыны нерэалізаваных магчымасцей мастака.

4.2.5.2. *Максім Танк* (1912–1995). Жыццяпіс. Давераснёўскі перыяд творчасці. Месца М. Танка ў літаратурным працэсе 1930-х гадоў. Лёс зборніка “На этапах”. Спробы маладога аўтара выйсці за межы традыцыйнай паэзіі. Жанравая адметнасць ліра-эпасу (“Нарач”, “Журавінавы цвет”, “Сказ пра Вяля”, “Каліноўскі”). Вобразы змагароў за народнае шчасце

ў творах. М. Танк пра ўз'яднанне Беларусі ў “Лістках календара” і “Дзённіках”. Паэзія ваеннага перыяду. Пашырэнне тэматычнага дыяпазону ў зборніках “Каб ведалі”, “На камні, жалезе і золаце”, “У дарозе”. Паэма “Люцыян Таполя” як пратэст супраць несвабоды мастака. Выявы тэорыі бесканфліктнасці ў лірыцы пасляваенных 1940–1950-х гадоў. Паглыбленне філасофскага пачатку, гуманістычнага пафасу, ускладненне мастацка-вобразнай сістэмы твораў у зборніках “След бліскавіцы”, “Мой хлеб надзённы”, “Глыток вады”, “Дарога, закалыханая жытам” і інш. Тэматыка, праблематыка лірыкі 1980–1990-х гадоў. Сімволіка назваў апошніх кніг “Збор калосся”, “Мой каўчэг”, “Errata”. Вызначальныя рысы паэзіі М. Танка. М. Танк – майстар верлібра.

4.2.5.3. *Аркадзь Куляшоў* (1914–1978). Факты жыцця і творчасці. Даніна “маладнякізму” і рытарычнасці ў зборніках “Росквіт зямлі”, “Па песню, па сонца!..”, “Медзі дождж”. Праблематыка нізак вершаў “Маім аднагодкам”, “Сонечнае заўтра”, “Юнацкі свет”. Пошукі новай паэмнай формы ў творах “Крыўда”, “Аманал”, “Гарбун”. Паэма-прадбачанне “Хлопцы апошняй вайны”. Гісторыя напісання твораў “Сцяг брыгады”, “Балада аб чатырох заложніках”, “Ліст з палону”. Зварот да трагедыійных аспектаў народнага жыцця. Сучаснае прачытанне паэмы “Сцяг брыгады”, вершаў “Камуністы”, “Інтэрнацыянал”. “Новая кніга” як адмаўленне ад ілюстрацыйнасці паэзіі 1950-х гадоў. Паварот да філасофскага асэнсавання жыцця. “Касмізм” нізка вершаў (“Адвечны час з нябачных нам дарог...”, “Ты згасіш сонца, час, але не згіне...” і інш.). Асэнсаванне катэгорый Часу, Вечнасці, Жыцця, Смерці ў вершах 1960–1970-х гадоў. Тэма паэта і паэзіі, шматаспектнасць яе вырашэння ў вершах і паэмах. Шматстайнасць жанравых форм ліра-эпасу (“Цунамі”, “Далёка да акіяна”, “Варшаўскі шлях”, “Хамуціус”). Роздум у творах над лёсам чалавека, народа, чалавечай цывілізацыі. А. Куляшоў – перакладчык.

4.2.5.4. *Пімен Панчанка* (1917–1995). Жыццёвы і творчы шлях. Адметныя рысы творчасці 1930-х гадоў (“Падсочка”, “Вязджалі лесарубы”, “Адкопаныя зарніцы”, інш.). Уплыў М. Лермантава. Творчасць гадоў Вялікай Айчыннай вайны. Цыкл “Іранскі дзённік”. Паэма “Маладосць у паходзе” як завяршэнне ваеннага перыяду. Імкненне паэта ўзняцца над беспраблемнасцю, гладкай самалітаратуры першага пасляваеннага дзесяцігоддзя. Рэаліі замежнага жыцця ў зборніках 1950–1960-х гадоў. Шырокі тэматычны дыяпазон лірыкі. Зварот да сатыры (“Трыстасаванцы”, “Трэснула, грукнула...”, “Бацька”, “Здарэнне ў гасцях”, інш.). Роздум пісьменніка над лёсам народа, роднай зямлі, мовы, над наступствамі Чарнобыля, бездухоўнасцю ў творах 1970–1990-х гадоў. Узмацненне сатырычнага пачатку на апошнім этапе творчасці. Матывы расчаравання і пакаяння ў зборніках “І вера, і вечнасць, і вечнасць”, “Горкі жолуд”, “Высокі бераг”, “Зямля ў мяне адна”. Тэматычная і жанравая разнастайнасць лірыкі, пафасны поліфанізм, напоўненасць сродкамі мастацкай выразнасці. Верш-некралог Р. Барадуліна “Пімену Панчанку”.

Падраздзел 4. 3. Літаратурны працэс другой паловы XX стагоддзя

4.3.1. Літаратура канца 1950–1960-х гадоў

Асуджэнне культу асобы Сталіна. Рэабілітацыя рэпрэсаваных пісьменнікаў. Паварот у літаратуры да праўды жыцця, праўды факта. Узмацненне філасофскага пачатку, выхад на актуальныя праблемы сучаснасці. Сатырычная плынь у лірыцы. “Другое прачытанне” падзей Вялікай Айчыннай вайны ў творах В. Быкава, А. Куляшова, П. Панчанкі, М. Танка, С. Дзяргая, А. Пысіна, А. Адамовіча, І. Навуменкі, інш. Першыя кнігі і творы прадстаўнікоў філалагічнага пакалення (В. Адамчыка, Р. Барадуліна, Б. Сачанкі, Я. Сіпакова, М. Стральцова, І. Пташнікава, І. Чыгрынава і інш.). Тэма абпаленага вайной

дзяцінства ў вершах, апавяданнях, паэмах, аповесцях. “Хатынская” тэма ў беларускай літаратуры (“Гарыць, гарыць мая Лагойшчына” Н. Гілевіча, “Апошнія і першыя” Б. Сачанкі, “Тартак” І. Пташнікава, “Балада пра спаленую вёску і жывога пеўня” А. Вярцінскага, інш.). Жанрава-тэматычнае пашырэнне прозы (раманы і аповесці А. Чарнышэвіча, М. Лобана, І. Мележа, Я. Брыля, І. Шамякіна, У. Караткевіча, інш.). Інтэнсіўнае развіццё вялікай эпічнай формы. Паглыбленне псіхалагізму. Набыткі нацыянальнай драматургіі (творы А. Макаёнка, К. Крапівы, А. Дзялендзіка, М. Матукоўскага). Непаслядоўнасць, неадназначнасць працэсаў грамадска-палітычнага і культурнага жыцця ў час хрушчоўскай “адлігі”. Непрыманне мастацкіх пошукаў, прапаганда спрошчанага, але “ідэйнага” літаратуры. Тэорыя “зліцця” моў як ідэалагічнае апраўданне наступу на нацыянальную адметнасць культур.

4.3.2. Літаратурны працэс 1970-х – сярэдзіны 1980-х гадоў

Выявы застойнага часу ў літаратуры. Рэгламентаванасць жыцця і мастацтва. Пашырэнне ідэйна-тэматычных абсягаў беларускай паэзіі і прозы. Адкрыццё новых характараў, зварот да складаных праблем мінулага і сучаснасці ў творах І. Мележа, В. Адамчыка, А. Адамовіча, М. Стральцова, І. Чыгрынава, Б. Казько, В. Карамазова, А. Кудраўца, А. Жука, В. Гігевіча. Актыўнае асэнсаванне далёкай гісторыі беларускага народа (творы У. Караткевіча, У. Арлова, Л. Дайнекі, К. Гарасова). Лірыка А. Куляшова, М. Танка, А. Пысіна, К. Кірэенкі, М. Стральцова, У. Караткевіча, А. Грачанікава як сведчанне філасофскай і інтэлектуальнай “напоўненасці” беларускай паэзіі. Шматграннасць духоўнага свету жанчыны ў вершах Е. Лось, Д. Бічэль-Загнетавай, Н. Мацяш, В. Коўтун. Пошукі новых жанравых форм і сродкаў паэтычнай выразнасці (творы М. Танка, Р. Барадуліна, А. Разанава, А. Вярцінскага). Спасціжэнне духоўнага вопыту існавання чалавецтва, народа ў паэмах А. Куляшова (“Цунамі”, “Далёка да акіяна”, “Варшаўскі шлях”, “Хамуціус”), К. Кірэенкі (“Трыпутнік”, “Помста”), В. Зуёнка (“Сяліба”, “Маўчанне травы”, “Лукам’е”), М. Арочкі (“Курганне”, “Крэва”), у кнізе Я. Сіпакова “Веча славянскіх балад”), у рамане ў вершах Н. Гілевіча “Родныя дзеці”. Сатырычная паэма Ведзьмака Лысагорскага “Сказ пра Лысую гару” як выяўленне самакрытычнасці і высокай маральнай патрабавальнасці беларускіх творцаў. Сродкі сатыры і гумару, прыём фальклорнай стылізацыі ў паэме. Пошукі драматургіяй новых тэм, канфліктаў, зварот да надзённых праблем сучаснасці і да гісторыі (творы А. Макаёнка, М. Матукоўскага, А. Петрашкевіча). Градыцыйнае і наватарскае ў п’есах 1960–1980-х гадоў. Прыход маладых талентаў (А. Дудараў, Г. Марчук, У. Бутрамееў, А. Папова).

4.3.3. Творчасць пісьменнікаў франтавога пакалення

4.3.3.1. *Янка Брыль* (1917–2006). Факты жыцця і творчасці. Эпічная і лірычная плыні ў ранніх творах. Класічныя апавяданні 1950-х гадоў (“Маці”, “Memento mori”, “Галя”, “Надпіс на зрубе”). Адметныя рысы Брыля-апавядальніка. Лірычная проза пісьменніка (апавяданні “Як маленькі”, “Тройчы пра адзіноту”, “Яшчэ раз першы снег”, інш.). Зварот да малых жанравых форм апавядання – замалёўкі, абразка, мініяцюры (кнігі “Жменя сонечных промняў”, “Ты жывеш”, “Сёння і памяць”, “Вячэрняе”, інш.). Асоба аўтара ў творах. Вялікія жанравыя формы ў творчасці Я. Брыля. Праца над раманам “Граніца”. Тэматыка і праблематыка аповесцей “У Забалотці днее”, “На Быстранцы”, “Ніжнія Байдуны”. Творчая гісторыя рамана “Птушкі і гнёзды”. Жанрава-стылёвыя асаблівасці, аўтабіяграфізм твора. Духоўнае сталенне Алеся Руневіча. Паказ трагедыі нямецкага народа. Роздум аўтара над лёсам свайго народа. “Сямейная сага” – аповесць “Муштук і папка”.

Тэма дзяцінства ў творах Я. Брыля (“Золак, убачаны здалёк”, “Гуртавое”, “Птушкі і гнёзды”, інш.).

4.3.3.2. *Андрэй Макаёнак* (1920–1982). Жыццёвая біяграфія. Камедыя “Выбачайце, калі ласка!”: надзённасць праблематыкі, адметнасць чалавечых характараў, разнастайнасць мастацкіх прыёмаў і сродкаў. Месца твора ў літаратуры 1950-х гадоў. Жыццё калгаснай вёскі ў п’есах “Каб людзі не журыліся”, “Лявоніха на арбіце”, “Таблетку пад язык”. Змена танальнасці ў творах. Тэматычнае і жанравае наватарства п’ес. Зварот драматурга да трагікамедыі. Выкарыстанне сродкаў тэатральнай умоўнасці, элементаў фантастыкі, падтэксту (“Зацуканы апостал”, “Кашмар”, “Дыхайце эканомна!..”). Арыгінальнасць аўтарскага вызначэння жанру, назваў частак твора, кампазіцыйнай пабудовы (“Трыбунал”, “Верачка”, “Пагарэльцы”, інш.). Агульначалавечая скіраванасць твораў. Моўна-вобразнае майстэрства драматурга. Спецыфіка сатыры А. Макаёнка – “смах праз слёзы”. Сучаснае прачытанне п’ес “Трыбунал”, “Зацуканы апостал”.

4.3.3.3. *Іван Мележ* (1921–1976). Біяграфічныя звесткі. “Першая кніга” І. Мележа. К. Чорны пра раннія апавяданні. Тэматыка, мастацкія асаблівасці твораў са зборнікаў “У завіруху”, “Гарачы жнівень”. Праца над “Мінскім напрамкам”. Рэдакцыі твора. Раман І. Мележа ў кантэксце літаратуры свайго часу пра падзеі Вялікай Айчыннай вайны. Вобраз маршала Чарняхоўскага. Выдаткі першага звароту пісьменніка да вялікай эпічнай формы. Праблематыка апавяданняў, аповесцей, п’ес 1950-х гадоў. Задума “Палескай хронікі” і яе рэалізацыя. Сімволіка назваў частак. Узмацненне трагедыйнага пафасу ў апошніх творах “Хронікі”. Сюжэтныя лініі Халімона Глушака, Басіля Дзятла ў накідах да няскончаных раманаў. Паказ трагедыі селяніна-гаспадара. Вобразы кіраўнікоў (Апейка, Башлыкоў, Міканор, Дубадзел). І. Мележ пра два тыпы калектывізацыі. Сучаснае прачытанне вобраза Апейкі. Шматгалоссе народнага жыцця ў раманах “Людзі на балоце”, “Подых навалніцы”. Адметнасць чалавечых характараў. Псіхалагічнае майстэрства пісьменніка. Асаблівасці стылю праява. Тэматычнае, праблемнае, жанравае наватарства раманаў. Месца твораў у літаратуры пра калектывізацыю. Кніга І. Мележа “Жыццёвыя клопаты”.

4.3.3.4. *Іван Шамякіна* (1921–2004). Жыццёвы і творчы шлях. Першыя спробы п’ера. Праблемнае наватарства рамана “Глыбокая плынь”. Прататыпы герояў. Даніна тэорыі бесканфліктнасці ў творах 1950-х гадоў (раман “У добры час”). Месца рамана “Крыніцы” ў літаратурным працесе свайго часу. Вобразы Бародкі і Лемяшэвіча. Маральна-этычныя пошукі герояў псіхалогіі “Трывожнае шчасце”. Жанрава-стылёвая адметнасць аповесцей “Непаўторная вясна”, “Агонь і снег”, “Мост”. Тэматычнае і праблемнае наватарства раманаў “Сэрца на далоні”, “Снежныя зімы”, “Атланты і карыятыды”, “Вазьму твой боль”, аповесцей “Гандлярка і паэт”, “Шлюбная ноч”, “Ахвяры”. Жанравыя асаблівасці прозы пісьменніка. Творчасць І. Шамякіна 1980–2000-х гадоў. (апавесці “Драма”, “Адна на падмостках”, “Сатанінскі тур”, “Падзенне”, інш., раман “Злая зорка”). Адносіны пісьменніка да постсавецкай рэчаіснасці.

4.3.3.5. *Васіль Быкаў* (1924–2003). Жыццёвы і творчы шлях. Уклад В. Быкава ў спасціжэнне праўды пра Другую сусветную вайну. Палемічнасць творчасці. Праблемная навізна “Жураўлінага крыку”, “Альпійскай балады”. Жанравая адметнасць “франтавых” аповесцей пісьменніка. Шматпланавасць паказу вайны, зварот да партызанскай тэматыкі. Адносіны афіцыйнай крытыкі да аповесцей “Мёртвым не баліць” і “Круглянскі мост”. Пашырэнне тэматычнага дыяпазону творчасці ў 1980–1990-я гадоў. Асэнсаванне падзей нядаўняй гісторыі і сучаснасці (“Знак бяды”, “Аблава”, “Жоўты пясочак”, “На чорных

лядах”, “Ваўчыная яма”, інш.). Трагедыйнасць твораў апошніх дзесяцігоддзяў (“Бедныя людзі”, “Сцяна”, “Музыка”, “Пакахай мяне, салдацік”), іх жанравая шматстайнасць. Сімволіка, алегорыя, прытча, падтэкст у прозе пісьменніка. Асаблівасці стылю. Сутнасць паняцця быкаўская аповесць. Кнігі “Праўдай адзінай”, “На крыжы”, “Доўгая дарога дадому”.

4.3.3.6. *Іван Навуменка* (1925–2006). Факты біяграфіі. Праблематыка ранніх зборнікаў прозы “Семнаццатай вясной”, “Хлопцы-равеснікі”. Адметнасць асобы героя. Аўтабіяграфічныя моманты ў раманах “Сасна пры дарозе”, “Вецер у соснах”, “Сорак трэці”, “Смутах белых начэй”. Праблемна-тэматычнае наватарства першай часткі “партызанскай” трылогіі (“Сасна пры дарозе”). “Ваенныя” творы пісьменніка ў ацэнцы крытыкі. Зварот да маральна-этычных канфліктаў сучаснасці і мінулага (раманы “Летуценнік”, “Асеннія мелодыі”, аповесці “Развітанне ў Кавальцах”, “Апошняя восень” і інш.). Вызначальныя рысы стылю празаіка. І. Навуменка – літаратуразнаўца і крытык.

4.3.3.7. *Алесь Адамовіч* (1927–1994). Гуманістычная грамадзянская пазіцыя. Сучаснасць ацэнак і вывадаў у літаратуразнаўчых даследаваннях і кнігах крытыкі (“Шлях да майстэрства”, “Беларускі раман”, “Здалёк і зблізку”, “Браму скарбаў сваіх адчыняю...”, інш.). Тэма Вялікай Айчыннай вайны ў творчасці пісьменніка (“Вайна пад стрэхамі”, “Сыны ідуць у бой”, “Хатынская аповесць”, “Нямка”, інш.). Месца аповесці “Карнікі” сярод твораў пра мінулую вайну. Дакументальная аснова твора. Імкненне аўтара да аналітызму, філасофскага асэнсавання падзей надаўняй гісторыі і сучаснага жыцця народа. Аўтабіяграфічная аповесць “Vixi”.

Тэматыка, праблематыка, жанравы-стылёвая адметнасць твораў Аляксея Кулакоўскага, Сяргея Дзяргая, Аляксея Пысіна, Анатоля Вялюгіна, Алеся Асіпенкі, Аляксея Карпюка.

4.3.4. Творчасць пісьменнікаў філалагічнага пакалення

4.3.4.1. *Уладзімір Караткевіч* (1930–1984). Неардынарнасць асобы мастака. Узбагачэнне нацыянальнай паэзіі, прозы, драматургіі, публіцыстыкі новымі тэмамі, праблемамі, жанравымі формамі. Засваенне і творчая адаптацыя сусветных мастацкіх набыткаў. У. Караткевіч – фактычны заснавальнік гістарычнага жанру ў беларускай літаратуры. Палемічны характар творчасці. Адметнасць гістарызму. Праблема творчага метаду. Паэтызацыя і рамантызацыя мінулага. Творчая гісторыя раманаў “Нельга забыць”, “Каласы пад сярпом тваім”, “Хрыстос прызямліўся ў Гародні”. Галоўная ідэя апавесцей пра шляхту (“Сівая легенда”, “Цыганскі кароль”, “Дзікае паляванне караля Стаха”, “Ладдзя Роспачы”). Шляхта і народ у творах пісьменніка. Вобраз Каліноўскага ў прозе, драматургіі, паэзіі. Ненадрукаваныя пры жыцці аўтара творы – вершы, аповесці, апавяданні (“Мова”, “Маціцовыя слёзы”, “У снягах драмае вясна”, “Легенда пра беднага д’ябла і адвакатаў сатаны”, “Маленькая балерына” і інш.). Традыцыі У. Караткевіча ў літаратуры.

4.3.4.2. *Ніл Гілевіч* (нар. у 1931 г.). Шматграннасць творчай асобы. Няпросты ўваход у літаратуру (зборнікі “Песня ў дарогу”, “Прадвесне ідзе па зямлі”). Паварот да складанай надзённасці ў лірыцы 1960-х гадоў. Аўтабіяграфічныя творы “Недзяленья”, “Сто вузлоў памяці”, “Лодачкі”. Тэма радзімы, шматаспектнасць яе раскрыцця. Сучаснасць і мінулае народа ў асэнсаванні паэтам. Эстэтычныя погляды пісьменніка. Праблематыка рамана “Родныя дзеці”. Кампазіцыя, жанравая адметнасць твора. Мова аўтара і мова герояў. Творчасць 1990–2000-х гадоў. Выкарыстанне сродкаў сатыры ў вершах адраджэнскай тэматыкі (“Дзікун”, “На новым вітку”, “У лад са старой прымаўкай” і г.д.). Драматычны

пафас многіх твораў апошніх гадоў. Перакладчыцкая, навукова-літаратуразнаўчая дзейнасць Н. Гілевіча.

4.3.4.3. *Іван Пташнікаў* (нар. у 1932 г.). Тэма абпаленага вайной дзяцінства і яе эвалюцыя ў “малой” прозе (“Алёшка”, “Бежанка”, “Эфка”, “Францужанкі”). Знітаванасць чалавека і прыроднага свету як адметная рыса твораў празаіка. Зварот да экалагічнай праблематыкі (апавяданні “Алені”, “Арчыбал”, “Львы”, “Пагоня”, раман “Алімпіяда”). Паказ лёсу народа, жыцця беларускай вёскі ў “ваенных” творах (“Тартак”, “Найдорф”). Мастацкае даследаванне народнага жыцця, драматычных і няпростых аспектаў мірнага часу ў раманах “Мсціжы”, “Алімпіяда”. Паэтызацыя вясковага працаўніка, яго духоўнасці, маральнасці, мужнасці, адданасці роднай зямлі (манументальныя раманыя вобразы прадстаўнікоў старэйшага пакалення Вялічкі, Алімпіяды).

4.3.4.4. *Вячаслаў Адамчык* (1933–2001). Рэаліі жыцця Заходняй Беларусі ў ранніх творах (зборнік “Свой чалавек”). Зварот да складаных жыццёвых сітуацый і неадназначных чалавечых характараў (апавяданні “Дзікі голуб”, “Кароль Нябджа”, “Там, на хутары” і інш.). Даследаванне народнага жыцця на крутых гістарычных зломах (раманы “Чужая бацькаўшчына”, “Год нулявы”, “І скажа той, хто народзіцца”, “Голас крыві брата твайго”). Ідэя “чужой бацькаўшчыны” ў тэатралогіі. Трагічныя лёсы змагароў за Беларускі Шлях. Аповесці “Падарожжа на Буцафале”, “Чорны цмок, або Ялык спакусы”, апавяданні 1990-х – пачатку 2000-х гадоў як працяг роздуму В. Адамчыка над гістарычнай драмай беларусаў. Дзённікі пісьменніка.

4.3.4.5. *Іван Чыгрынаў* (1934–1996). Тэма Вялікай Айчыннай вайны ў ранніх творах (апавяданні “Праз гады”, “Бульба”, “Маці” і інш.). Новыя аспекты адлюстравання ваеннага мінулага ў раманах “Плач перапёлкі”, “Апраўданне крыві”, “Свае і чужынцы”, “Вяртанне да віны”. Эвалюцыя вобразаў цэнтральных герояў пенталогіі Дзяніса Зазыбы і Радзівона Чубара. Ідэяна-мастацкая адметнасць заключнай часткі цыкла – рамана “Не ўсе мы згінем”. Сучаснасць і далёкая гісторыя краіны ў п’есах І. Чыгрынава “Чалавек з мядзведжым тварам”, “Звон – не малітва”, “Следчая справа Вашчылы” і інш.

4.3.4.6. *Рыгор Барадулін* (1935–2014). Тэматычнае наватарства, свежасць паэтычнага светаўспрымання ў зборніку “Маладзік над стэпам”. Зварот да тэмы абпаленага вайной дзяцінства. Сувязь прыроднага героя са светам вёскі, малой радзімай, “матчынай хатай” (зборнікі “Рунець, красаваць, налівацца”, “Нагбом”, “Неруш”, інш.). Скрызныя матывы і вобразы ў паэзіі Р. Барадуліна. Узмацненне публіцыстычнага пачатку, актыўная грамадзянская пазіцыя паэта ва ўмовах грамадскага абнаўлення (зборнікі “Самота паломніцтва”, “Міласэрнасць плахі”, “Евангелле ад Мамы”). Творчасць апошніх гадоў. Ліра-эпас Р. Барадуліна. Паэтычнае майстэрства пісьменніка. Рытміка-інтанацыйная разнастайнасць твораў, насычанасць мастацкімі тропамі. Актыўнае выкарыстанне дыялектызмаў і аўтарскіх неалагізмаў. Р. Барадулін – перакладчык “Слова пра паход Ігара”.

4.3.4.7. *Васіль Зуёнак* (нар. у 1935 г.). Сінтэз лірызму і эпічнасці ў творах пісьменніка. Біяграфічная і жыццёвая канкрэтызаванасць “вясковых” вершаў (“Жаўранкі”, “Успамін”, “Крыніца”, інш.). Адлюстраванне нацыянальнага жыцця мяжы стагоддзяў у творах грамадзянскай лірыкі (зборнікі “Лета трывожных дажджоў”, “Чорная лесвіца”, “Пісьмы з гэтага свету”). Паэтычная пенталогія “Пяцірэчка”: гісторыя стварэння, скрызныя матывы і вобразы. Праблемна-тэматычны змест, асаблівасці кампазіцыі, вобразы галоўных персанажаў у частках пенталогіі – паэмах “Лукам’е”, “Сяліба”, “Прыцягненне”, “Маўчанне травы”, “Падарожжа вакол двара”.

4.3.4.8. *Янка Сіпакоў* (1936–2011). Адметнасць голасу Я. Сіпакова-лірыка. Мастацкае ўзнаўленне славянскай гісторыі ў кнізе “Веча славянскіх балад”. Я. Сіпакоў – прадстаўнік эмацыянальна-лірычнай плыні ў нацыянальнай прозе. Аповесці “Крыло цішыні”, “Усе мы з хат” як псіхалагічна заглыбленае адлюстраванне жыцця беларускай вёскі ў пасляваенныя дзесяцігоддзі. Кампазіцыйная адметнасць аповесцей. Драматычныя праблемы нядаўняга мінулага і сучаснасці ў аповесці “Кулак”, паэмах “Одзіум”, “Ахвярны двор”. Наватарства формы твораў.

4.3.4.9. *Міхась Стральцоў* (1937–1987). Жанрава-стылёвыя асаблівасці прозы. Увядзенне ў нацыянальную літаратуру новага героя – інтэлігента-гараджаніна ў першым пакаленні. Горад і вёска ў творах пісьменніка (апавяданні “Блакiтны вецер”, “На вакзале чакае аўтобус”, “Сена на асфальце”). “Смаленне вепрука” ў сістэме праявіў твораў М.Стральцова. Аповесць “Адзін лапаць, адзін чунь”: арыгінальнасць кампазіцыі, філасофская скіраванасць. Вобразы дзеда Міхалкі і Іванкі. Працяг традыцый М. Гарэцкага. М. Стральцоў – паэт, эсэіст, крытык.

4.3.4.10. *Творчыя набыткі пісьменнікаў філалагічнага пакалення*. Набыткі пісьменнікаў філалагічнага пакалення Віктара Карамазова, Анатоля Кудраўца, Барыса Сачанкі, Міколы Кусянкова, Анатоля Вярцінскага, Генадзя Бураўкіна, Алега Лойкі, Міколы Арочкі, інш.

РАЗДЗЕЛ 5. СУЧАСНЫ ЛІТАРАТУРНЫ ПРАЦЭС

Падраздзел 5.1. Сацыякультурная сітуацыя другой паловы 1980-х – пачатку 1990-х гадоў

Зрухі ў грамадска-палітычным жыцці краіны. Пераасэнсаванне падзей савецкай гісторыі. Вяртанне імёнаў і твораў, зварот літаратуры да так званых белых плям нядаўняга мінулага. Новае прачытанне творчай спадчыны Я. Купалы, Я. Коласа, М. Гарэцкага, М. Зарэцкага, К. Чорнага, Я. Пуццы, інш. Пытанне пра перыядызацыю літаратурнага працэсу ХХ стагоддзя. Выхад маладой літаратуры за межы нацыянальнай традыцыі, падключэнне да эстэтычных сістэм еўрапейскага і сусветнага мастацтва. Нігілізм маладых пісьменнікаў і крытыкаў у ацэнках мастацкай спадчыны.

Паварот у паэзіі да публіцыстычнай адкрытасці, набліжанасць да “пярэдняга краю” (М. Арочка) праблем сучаснага жыцця. Шырокая прысутнасць адраджэнскай тэматыкі. Зварот да постацей знакамітых продкаў, да матываў і вобразаў з твораў пачатку стагоддзя (вершы і паэмы П. Панчанкі, М. Танка, Н. Гілевіча, Г. Бураўкіна, А. Вярцінскага, М. Арочкі, А. Лойкі, В. Жуковіча, В. Шніпа і інш.). Драматызм светаадчування лірычнага героя як рэакцыя на крызісныя з’явы ў развіцці чалавечай цывілізацыі, на рэаліі беларускай рэчаіснасці. Пытанне адказнасці чалавека за ўласную дзейнасць (творы В. Зуёнка, Р. Барадуліна, Н. Гілевіча, А. Разанава, Л. Галубовіча). Асэнсаванне экалагічных праблем (вершы і паэмы М. Танка, Я. Сіпакова, Я. Янішчыц, М. Мятліцкага, інш.). Мастацкае ўзнаўленне і спасціжэнне наступстваў аварыі на ЧАЭС (зборнікі “Зорка Палын”, “Прайсці праз зону”). Вобраз духоўнага Чарнобыля ў творах А. Грачанікава, М. Башлакова, М. Мятліцкага, інш. Тэма сталінскіх рэпрэсій у паэзіі М. Танка, С. Грахоўскага, І. Багдановіч і інш. Прысутнасць вечных тэм (любаві да радзімы, кахання, філасофскага спасціжэння жыцця). Духоўны свет жанчыны-сучасніцы ў лірыцы Я. Янішчыц, Р. Баравіковай, Г. Каржанеўскай, Г. Булыка, В. Аксак, З. Падліпскай, інш.

Асэнсаванне нацыянальнай прозай трагічных для лёсу беларускага народа падзей ХХ стагоддзя (калектывізацыя, сталінскія рэпрэсіі, Вялікая Айчынная вайна, Чарнобыльская

аварыя) – раманы, аповесці, апавяданні В. Быкава, А. Адамовіча, В. Адамчыка, І. Чыгрынава, В. Карамазава, В. Казько, Я. Сіпакова, Ю. Станкевіча, А. Жука, Г. Далідовіча, А. Федарэнкі. Публікацыя напісаных раней, з’яўленне новых твораў “гулагаўскай” тэматыкі (аповесці, апавяданні, споведзі Ф. Аляхновіча, Б. Мікуліча, У. Караткевіча, А. Бачылы, інш.). Тэма рэпрэсій і чалавечай мужнасці, духоўнай няскоранасці ў дакументальна-мастацкай трылогіі С. Грахоўскага “Зона маўчання”, “З воўчым білетам”, “Такія сінія снягі”. Актуалізацыя ва ўсіх родах літаратуры гістарычнай праблематыкі. Працяг і абнаўленне традыцый У. Караткевіча прэзаікамі У. Арловым, К. Тарасавым, Л. Дайнекам, В. Іпатавай, В. Чаропкам, А. Бутэвічам, В. Коўтун.

Праблемы развіцця сучаснай нацыянальнай драматургіі. Месца беларускай п’есы ў рэпертуары тэатраў. Надзённыя канфлікты жыцця, спецыфіка іх вырашэння ў п’есах М. Матукоўскага (“Мудрамер”, “Бездань”, “Калізей”), Г. Марчука (“Блудны сын і Варвара”, “Люцікі-кветачкі”), інш. Зварот да нядаўняй і далёкай гісторыі (А. Петрашкевіч, У. Бутрамееў, А. Дудараў). Набыткі і страты драматургаў новай генерацыі: А. Ждана, М. Арахоўскага, А. Курэйчыка, С. Кавалёва, І. Сідарука, П. Басючэнкі і інш. Пошук новых жанравых формаў, мастацкіх сродкаў увасаблення рэчаіснасці.

Падраздзел 5.2. Творчыя індывідуальнасці пісьменнікаў-сямідзесятнікаў

5.2.1. *Віктар Казько* (нар. у 1940 г.). Новыя аспекты ў асэнсаванні тэмы *дзеці і вайна* ў аповесцях 1970-х гадоў. Чалавек і прырода, страчанае іх адзінства як асноўная праблема раманаў “Неруш”, “Хроніка дзетдомаўскага салу”, “Бунт незапатрабаванага праху”, аповесці “Выратуй і памілуй нас, чорны бусел”. Адметнасць стылю прэзаіка. Зварот да фальклорна-міфалагічных вытокаў, умоўнасці, да вобразаў-сімвалаў, прытчы, іроніі, публіцыстычных сродкаў выразнасці. Пісьменнік пра стан сучаснага грамадства, лёс народа, яго будучыню ў творах “Но Гасаран”, “Да сустрэчы...”, “Прахожы” і інш.

5.2.2. *Юры Станкевіч* (нар. у 1945 г.). Сінтэз розных мастацкіх метадаў у творчасці пісьменніка (рэалізм, мадэрнізм, постмадэрнізм). Містычныя матывы ў творах (“Армагедон 1985”, “Бесапатам”, “Прузі”). Роздум пісьменніка (у святле грамадска-палітычных падзей мяжы стагоддзяў) над асаблівасцямі нацыянальнага характару і менталітэту беларусаў (“Любіць ноч – права пацукоў”, “Збіральнік страху”, “Псеўда”, “Зямля заповітная”). Моўна-стылёвая, кампазіцыйная адметнасць рамана “Любіць ноч – права пацукоў”.

5.2.3. *Алесь Разанаў* (нар. у 1947 г.). Рысы наватарства ў першых зборніках “Адраджэнне” і “Назаўжды”. Абнаўленне літаратурнай формы, пошукі новай змястоўнасці, стварэнне адметнай канцэпцыі свету і чалавека ў кнігах “Каардынаты быцця”, “Шлях–360”. Творы 1970–1980-х гадоў у ацэнцы крытыкі. Паэтычнае “рэфарматарства” А. Разанава ў 1990–210-я гады. Асэнсаванне жыццёвых лёсаў дзеячаў нацыянальнай культуры (“Паэма вяхі”, “Паэма пераадолення”, “Паэма шляху”). Зварот А. Разанава да постацей беларускай гісторыі. Пераклады на сучасную мову твораў Кірыла Тураўскага, Францыска Скарыны, Сымона Буднага, Васіля Цяпінскага, Мялеція Смятрыцкага, Іпацыя Пацея.

5.2.4. *Алесь Жук* (нар. у 1947 г.). Праблемна-тэматычнае багацце “малой” прозы пісьменніка. Працяг і развіццё традыцый нацыянальнага эпасу. Паэтызацыя народнай духоўнасці і маралі, увага да ўнутранага свету герояў, захопленасць прыгажосцю роднай зямлі, матчынай мовы. А. Жук пра лёс беларускай вёскі, адчужэнне селяніна ад зямлі, страту адчування гаспадара ў аповесцях “Халодная птушка”, “Паляванне на Апошняга Жураўля”, “Праклятая любоў”. Вобразы Анэты, Сцяпана Дзямідчыка, Яна Куляша.

5.2.5. *Георгій Марчук* (нар. у 1947 г.). Жанрава-стылёвы і тэматычны дыяпазон творчасці Г. Марчука. Жанр навелы ў творчасці пісьменніка (цыкл “Давыд-гарадоцкія каноны”). Раманная і драматургічная спадчына Г. Марчука. Творы пісьменніка на экране.

5.2.6. *Васіль Гігевіч* (нар. у 1947 г.). Зварот пісьменніка да тэмы горада, да вобраза інтэлігента-гараджаніна ў першым пакаленні. Моўна-стылёвыя асаблівасці твораў. Роздум над праблемамі ўрбанізацыі грамадства, узаемаадносінамі горада і вёскі, будучыняй чалавечай цывілізацыі ў раманах “Доказ ад процілеглага”, “Мелодыі забытых песень”. Жанр фантастыкі ў творчасці В. Гігевіча (“Карабель”, “Кентаўры”).

5.2.7. *Яўгенія Янішчыц* (1948–1988). Адметнасць паэтычнага голасу. Пафас ранніх кніг “Снежныя грамніцы”, “Ясельда”, “На беразе пляча”. Драматызацыя светаадчування лірычнай гераіні апошняга зборніка “Каліна зімы”. Жанравы і тэматычны дыяпазон творчасці. Вобраз беларускай жанчыны, вобраз роднай маці ў паэмах і вершах. Паэтызацыя палескага краю, малой радзімы і трывожны роздум над праблемамі народнага жыцця, над лёсам планеты (“Зорная паэма”, “Ягядны хутар”, “Зажураны ліст да школьнага настаўніка”, інш.). Інтымная лірыка Я. Янішчыц.

5.2.8. *Аляксей Дудараў* (нар. у 1950 г.). Своеасаблівасць чалавечых характараў у апавяданнях (зборнік “Святая птушка”). П’есы ваеннай тэматыкі (“Выбар”, “Апошні ўзлёт”, “Радавыя”): сутнасць канфліктаў, праблема выбару, жанравая спецыфіка. Даследаванне маральна-этычных аспектаў жыцця сучаснага грамадства (“Парог”, “Вечар”, “Злом”, “Адцуранне”, “Кім”, інш.). Зварот да традыцый нацыянальнай і сусветнай драматургіі ў п’есах гістарычнай тэматыкі. Аўтарская інтэрпрэтацыя гістарычных падзей і асоб у драмах “Князь Вітаўт”, “Палачанка”, “Чорная панна Нясвіжа”, “Усяслаў Чарадзеі”. Наватарства зместу і формы п’есы “Крыж”. Драматургічнае майстэрства пісьменніка.

Падраздзел 5.3. Тэндэнцыі літаратурнага развіцця другой паловы 1990-х – пачатку 2010-х гадоў

Крызісныя з’явы ў мастацтве мяжы стагоддзяў. Класічная і масавая літаратура. Спад цікавасці да прыгожага пісьменства. Суіснаванне ў адной мастацкай прасторы пісьменнікаў розных светапоглядных і творчых арыентацый. Пытанне пра новы ўзровень і новыя формы ўзнаўлення рэчаіснасці. “Стомленасць” рэалістычна-апісальнага напрамку ў беларускай прозе. Літаратурныя “традыцыяналісты” і “наватары”. Пострэалізм, мадэрнізм, постмадэрнізм на беларускай глебе, іх асаблівасці. Прысутнасць у літаратурным працэсе шэрагу пісьменніцкіх суполак, таварыстваў. Заснаванне новых перыядычных выданняў.

Змена літаратурных прыярытэтаў. Пашырэнне і абнаўленне праблема-тэматычных абсягаў творчасці. Традыцыйныя і новыя “героі” ў жыцці і літаратуры. Скіраванасць пісьменнікаў на пошук новых форм і сродкаў мастацкай выразнасці, на творчы эксперымент. Трансфармацыя традыцыйных (санет, балада, ода, элегія, апавяданне) і асваенне нетрадыцыйных для нацыянальнай літаратуры (паліндром, лімэрык, танка, хоку) жанраў. “Аўтарскія” жанравыя формы ў сучаснай літаратуры (ясачкі Р. Барадуліна, зномы А. Разанава, рысасловы Л. Сільной, “зацемкі з левай кішэні” Л. Галубовіча). Спроба стварэння рымейкавай драматургіі (творы С. Кавалёва “Трышчан ды Іжота”, “Стомлены д’ябал”, “Тарас на Парнасе”, У. Бутрамеева “Новыя прыгоды Несцеркі”). Абумоўленыя змененай грамадска-палітычнай і мастацкай сітуацыяй зрухі ў творчасці прадстаўнікоў старэйшых літаратурных пакаленняў. Узмацненне аналітычна-філасофскага пачатку ў творах.

Рускамоўная літаратура Беларусі: жанрава-стылёвыя асаблівасці паэзіі, прозы і драматургіі (на прыкладзе аналізу твораў 2–3 пісьменнікаў).

Падраздзел 5.4. Творчасць прадстаўнікоў пакалення “тутэйшых”

5.4.1. *Уладзімір Бутрамееў* (нар. у 1953 г.). Новыя аспекты ў раскрыцці тэмы калектывізацыі, вобраза селяніна-працаўніка (драма “Страсці па Аўдзею”). П’еса “Новыя прыгоды Несцеркі” ў кантэксце беларускай рымейкавай літаратуры. Наследаванне, запазычванні і аўтарская трансфармацыя вядомых фальклорных вобразаў, матываў, сітуацый. Рысы паэтыкі постмадэрнізму ў праяўным творы “Карона Вялікага княства. Дысертация ў поўным сэнсе гэтага слова на тэму: хто ж такія беларусы, адкуль яны ўзяліся і што яны робяць у сусветнай гісторыі”.

5.4.2. *Алесь Пісьмянкоў* (1957–2004). Мастакоўскае ўвасабленне вобраза малой радзімы ў зборніках “Белы камень”, “Чытаю зоры”, “Планіда”. Напружаны лірычны роздум над праблемамі сучаснасці. Зварот да гістарычнага мінулага (“Трызненне паўстанца”, “Дума Вітаўта”, “Якаў Палачанін”). Выхад на філасофскую тэматыку ў апошніх кнігах (вершы “Недарэчнае, спрэчнае...”, “Просьба”, “Крок за крокам...”, інш.). Тэмы, матывы, ключавыя вобразы пасмяротнага зборніка “Думаю вершы”.

5.4.3. *Леанід Дранько-Майсюк* (нар. у 1957 г.). Вясковыя і гарадскія рэаліі жыцця ў зборніках “Вандроўнік”, “Над пляцам”, “Тут”. Спалучэнне ў творах інтэлектуальна-медытатыўнай заглыбленасці з канкрэтна-пачуццёвай вобразнасцю. Грунтоўнае веданне традыцый сусветнага мастацтва. Вобраз героя-зандроўніка ў зборніку “Акропаль”. Свядомае сцвярдженне ідэі “мастацтва для мастацтва”, арыентацыя на красу, прыгажосць свету і чалавека, чалавечых узаемаадносін. Глыбокі псіхалагізм інтымнай лірыкі. Цыкл вершаў “Маёй цудоўнай А.”

5.4.4. *Анатоль Сыс* (1959–2005). Скіраванасць маладога паэта ў глыб нацыянальнай культуры і гісторыі. Культурныя рэмінісцэнцыі ў першых кнігах “Агмень” і “Пан Лес” (“Маналог Каруся Каганца”, “Маналог Апанаса Філіповіча”, “Маналог Уладзіміра Жылкі”, інш.). Зварот да фальклорна-міфалагічных вытокаў (“Неапаленая купіна”, “Змяіны цар”, “Пан Лес”, інш.). Скандэсаванасць паэтычнай думкі, філасофская змястоўнасць твораў зборніка “Сыс”. Лёс Беларусі, яе сучаснасць, мінулае, будучыня як стрыжнявая тэма творчасці (“Маналог Тутэйшага”, “Беларускія Ікары”, “Мы – чарада самотных птахай...”). Форматворчасць паэта.

5.4.5. *Алесь Наварыч* (нар. у 1960 г.). Спалучэнне традыцыйнасці са смелым наватарствам у зборніках прозы “Рабкова ноч” і “Ноч пацалункаў незалежнасці”. Моўныя асаблівасці твораў. Паэтызацыя і міфалагізацыя вобраза роднага Палесся ў апавяданнях і аповесцях. Зварот да філасофскай праблематыкі (апавесці “Забівец”, “Цкаванне вялікага звера”). Літаратурныя і гістарычныя рэмінісцэнцыі ў рамане “Літоўскі воўк”. Раскрыццё ідэйнага зместу паўстання 1863–1864 гадоў праз інтымна-прыгодніцкую канву падзей. Плённае выкарыстанне прыёмаў паэтыкі постмадэрнісцкага пісьма.

5.4.6. *Андрэй Федарэнка* (нар. у 1964 г.). Тэматычная шматстайнасць творчасці. Зварот да надзённых праблем сучаснасці і мінулага (апавесці і апавяданні “Вёска”, “Бляха”, “Нічыё”, “Шчарбаты талер” і інш.). Традыцыйнае (увага да асобы чалавека, грамадзянская праблематыка, псіхалагічная заглыбленасць) і наватарскае (увядзенне ўмоўных і фантастычных сітуацый, вобразаў, шырокае выкарыстанне літаратурных рэмінісцэнцый і алюзій) у творах “Рэвізія”, “Сіняя кветка”, “Смута, альбо 12 фантазій на адну тэму”, інш.).

ВУЧЭБНА-МЕТАДЫЧНАЯ КАРТА ДЫСЦЫПЛІНЫ
«ГІСТОРЫЯ БЕЛАРУСКАЙ ЛІТАРАТУРЫ» (дзённая форма атрымання адукацыі)

Нумар раздзела, тэмы	Назва раздзела, тэмы	Колькасць аўдыторных гадзін					Матэрыяльнае забеспячэнне заняткаў	Літаратура	Форма кантролю ведаў
		Лекцыі	Практычныя (семінарскія) заняткі	Кіруемая самастойная работа студэнта	Самаястойная работа студэнта	Самаястойная работа студэнта			
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
	ГІСТОРЫЯ БЕЛАРУСКАЙ ЛІТАРАТУРЫ	244	188	16	16	318			
I семестр									
1.	ЛІТАРАТУРА XI – XVI СТАГОДДЗЯЎ	28	18	2	2	36			
1.1.	Літаратура ранняга Сярэднявечча (XI – першая палова XIII стагоддзя)	10	6			12			
1.1.1.	Крыніцы і паходжанне даўняй літаратуры	2				1			
	1. Узнікненне славянскага пісьменства. 2. Асветніцкая дзейнасць Кірыла і Мяфодзія. 2. Тыпы кніг (богаслужбовыя, рэлігійныя чытальныя «паўсвецкія»). 3. Паняцце літаратурнай трансплантацыі. Сярэднявечны сімвалізм. 4. Багацце і разнастайнасць жанравых формаў 5. Стыль эпохі. Манументальна-гістарычны стыль у літаратуры ранняга Сярэднявечча. Літаратурны канон. 6. Перыядызацыя літаратуры Сярэднявечча.	2				1	1. Лойка А.А. Старабеларуская літаратура: Падручнік. – Мінск, 2001. 2. Гісторыя беларускай літаратуры XI–XIX ст., т. 1. – Мінск, 2010.	[1] [4] [5]	
1.1.2.	Перакладная літаратура	2				1			
	1. Кананічныя кнігі (Біблія, Псалтыр і інш.). 2. Рэлігійныя творы (патрыстыка, гімнаграфія, малітаслоўі, апокрыфы, жыцці святых, патэрыкі). 3. Паўсвецкія творы (перакладныя Хронікі, «Гісторыя Іудзейскай вайны», Александрыя, аповесці). 4. Натурфіласофскія сачыненні. 5. Роля перакладной літаратуры ў станаўленні арыгінальнага прыгожага пісьменства ўсходніх славян.	2				1	Гісторыя беларускай літаратуры XI–XIX ст., т. 1. – Мінск, 2010.	[1] [4] [5]	

1.1.3.	Жанравая сістэма арыгінальнай літаратуры	6	6			10			
1.1.3.1.	Жанравая сістэма арыгінальнай літаратуры 1. Павучальнае і ўрачыстае красамоўства. 2. Царкоўна-палімічныя творы даўняй пары. 3. Творчасць Кірыла Тураўскага. 4. Дыдактычная і царкоўна-палемічная літаратура. Клімент Смаляціч. 5. Жыццёвая літаратура: паняцце агіяграфічнага канону. 6. Патэрыкі. «Кіева-Пячорскі патэрык». 7. Аповесці пра цудоўныя здарэнні. 8. Хаджэнні. 9. Справавое пісьменства.	2				2	1. Гісторыя беларускай літаратуры: Старажытны перыяд. – Мінск, 1998. 2. Гісторыя беларускай літаратуры XI–XIX ст., т. 1. – Мінск, 2010.	[1] [4] [5]	
1.1.3.2.	Жанры літаратуры XI – першай паловы XIII ст. 1. «Слова пра Закон і Ласку Божую» мітрапаліта Іларыёна. 2. «Слова на першую нядзелю па Вялікадні», «Слова пра нядзелю кветную», «Прытча пра душу і пра цела», «Слова каб не забывалі настаўнікаў сваіх», «Слова на сабор 318 айцоў» Кірыла Тураўскага. 3. Жыццёвая літаратура. 4. «Жыцце Еўфрасінні Полацкай». Вобраз асветніцы ў творы і сучаснай літаратуры.		2			1	Анталогія даўняй беларускай літаратуры: XI – першая палова XVIII ст. – Мінск, 2003, 2005.	[1] [4] [5]	Апытванне, гутарка
1.1.3.3.	Летапісанне ранняга Сярэднявечча 1. Першапачатковае летапісанне і яго жанравыя асаблівасці. 2. Аповесць мінулых гадоў. Іпатаўская і Лаўрэнцьеўская рэдакцыі Аповесці мінулых гадоў. 3. Гіпотэзы пра полацкае летапісанне. 4. Кіеўскі летапіс. Адлюстраванне падзей гісторыі Беларусі. Мастоцкія асаблівасці. 5. Галіцка-Валынскі летапіс. Адлюстраванне ў творы станаўлення Вялікага княства Літоўскага. 6. Стыль манументальнага гістарызму ў летапісах. Тыпы летапіснага апавядання.	2				1	1. Гісторыя беларускай літаратуры: Старажытны перыяд. – Мінск, 1998. 2. Гісторыя беларускай літаратуры XI–XIX ст., т. 1. – Мінск, 2010.	[1] [4] [5]	
1.1.3.4.	Летапісанне ранняга Сярэднявечча пра Беларусь 1. «Аповесць мінулых гадоў». Састаў, рэдакцыі, крыніцы. Ідэйна-мастоцкія своеасаблівасці твора. Беларускія матывы ў старажытным помніку.		2			2	Анталогія даўняй беларускай літаратуры: XI – першая палова	[1] [4] [5]	Франтальнае апытванне

	2. Першыя князі Русі і этнічнай тэрыторыі Беларусі. Ацэнка дзеянняў Вольгі, Святаслава, Уладзіміра, Яраслава Мудрага і тураўскага князя Святаполка па хрысціянізацыі Русі ў творы. 3. Аповесць пра Уладзіміра і Рагнеду. 4. Аповесць пра Усяслава Полацкага. 5. Аповесць пра цудоўнае здарэнне ў Полацку.						XVIII ст.– Мінск, 2003, 2005.		
1.1.3.5.	«Слова пра паход Ігара» 1. Гістарычныя абставіны ўзнікнення Слова. 2. Ідэйны змест Слова. 3. Новы маральны і грамадскі ідэал. 4. Старабеларуская тэматыка ў Слове. 5. Структура вобраза ў Слове.	2				2	М.Г. Булахов «Слово о полку Игореве» в литературе, искусстве, наук. – Минск, 1989.	[1] [4] [5]	
1.1.3.6.	Мастацкія асаблівасці «Слова пра паход Ігара» 1. Кампазіцыя Слова. 2. Праблема жанра Слова. 3. Праблема аўтарства Слова. 4. Моўна-стылёвыя асаблівасці Слова. 5. Пераклады Слова на сучасную беларускую мову. 6. Слова ў літаратуры, мастацтве, навуцы.		2			2	М.Г. Булахов «Слово о полку Игореве» в литературе, искусстве, науке. – Минск, 1989.	[1] [4] [5]	Апытванне, гутарка. Рэйтынгавая кантрольная праца № 1
1.2.	Літаратура позняга Сярэднявечча (сярэдзіна XIII – пачатак XVI стагоддзя)	6	2	2	2	12			
1.2.1.	Станаўленне даўняй літаратуры як нацыянальнай з’явы	2				2			
	1. Адрозненні паміж літаратурай XI–XIII і XIV–XVI стст. 2. Узнікненне і пачатак развіцця нацыянальнай беларускай літаратуры. 3. Жанры арыгінальнай літаратуры. 4. Паняцце «літаратурнай кансервацыі». 5. «Другі паўднёваславянскі ўплыў». Эмацыйна-экспрэсіўны стыль у літаратуры. 6. Жыццё і творчасць мітрапаліта Кіпрыяна, Г. Цамблака.	2				2	Гісторыя беларускай літаратуры XI–XIX ст., т. 1. – Мінск, 2010.	[1] [4] [5]	
1.2.2.	Перакладная літаратура			2		2			
	1. Біблейныя кнігі і дыдактычная літаратура. Генадзіеўская Біблія. Звод Мацея Дзясятага. Лацінамоўныя набажэнскія кнігі. 2. Рэлігійныя аповесці. 3. Свецкія аповесці. Сербская «Александрыя», «Аповесць пра Трою», «Аповесць пра разгром Мамаю».			2		2	Гісторыя беларускай літаратуры XI–XIX ст., т. 1. – Мінск, 2010.	[1] [4] [5]	Падрыхтоўка рэфератаў

1.2.3.	Жанравая сістэма арыгінальнай літаратуры	4	2		2	8			
1.2.3.1.	Жанравая сістэма арыгінальнай літаратуры 1. Павучальнае і ўрачыстае красамоўства. Творчасць Г. Цамблака. 2. Царкоўна-палемічная літаратура і эпісталаграфія. 3. Агіяграфія. 4. Паломніцкая літаратура. 5. Аповесці пра цудоўныя здарэнні.	2				2	Гісторыя беларускай літаратуры: Старажытны перыяд. – Мінск, 1998.	[1] [4] [5]	
1.2.3.2.	Ідэйна-мастацкія асаблівасці літаратуры другой паловы XIII – пачатку XVI стагоддзя 1. «Пахвала Вітаўту» і «Пахвала гетману Канстанціну Астрожскаму». 2. «Аповесць пра Меркурыя Смаленскага». 3. «Хаджэнне ў Царград» Ігнація Смаляніна. 4. «Жыццё трох віленскіх пакутнікаў». 5. «Пасольства да папы рымскага Сікста IV».				2	2	Анталогія даўняй беларускай літаратуры: XI – першая палова XVIII ст. – Мінск, 2003, 2005.	[1] [4] [5]	Рэфераты
1.2.3.3.	Летапісы і хронікі позняга Сярэднявечча 1. «Летапісец вялікіх князёў літоўскіх»: этапы ўзнікнення, структура і змест твора. 2. Беларускі-літоўскі летапіс 1446 г. (Беларускі І летапіс). Гісторыя ўзнікнення, структура, склад, рэдакцыі і асноўныя спісы летапіснага збору.	2				2	Гісторыя беларускай літаратуры XI–XIX ст., т. 1. – Мінск, 2010.	[1] [4] [5]	
1.2.3.4.	Беларускія летапісы і іх культурна-гістарычнае значэнне 1. Беларускі-літоўскае летапісанне і яго роля ў станаўленні нацыянальнай самасвядомасці. 2. Асноўныя напрамкі развіцця жанравай формы гістарычнай літаратуры.		2			2	Гісторыя беларускай літаратуры XI–XIX ст., т. 1. – Мінск, 2010.	[1] [4] [5]	Франтальнае апытванне. Рэйтынгавая кантрольная праца № 2
1.3.	Літаратура эпохі Адраджэння і Рэформацыі (XVI стагоддзе)	12	10			12			
1.3.1.	Адраджэнне ў беларускай культуры і літаратуры	4	2			3			
1.3.1.1.	Адраджэнне ў беларускай культуры і літаратуры 1. Рэнесанс як шырокі культурна-гістарычны рух у еўрапейскіх краінах і яго роля ў развіцці цывілізацыі. 2. Асаблівасці Адраджэння ў беларускай літаратуры. 3. Узнікненне і развіццё кнігадрукавання. 4. Перакладная літаратура эпохі. Біблейныя кнігі. 5. Лацінская «Александрыя», «Аповесць пра Трышчана», «Аповесць пра Баву»	2				1	Гісторыя беларускай літаратуры XI–XIX ст., т. 1. – Мінск, 2010.	[1] [4] [5]	

1.3.1.2.	Жыццё і творчасць Францыска Скарыны 1. Біяграфічныя звесткі пра Ф.Скарыну. 2. Выдавецкая і літаратурная дзейнасць Скарыны. 3. Грамадскія, гуманістычныя і рэлігійныя погляды і ідэалы. 4. Эстэтычныя ідэалы і мастацкая творчасць. 5. Ф.Скарына як папулярызатар Бібліі, як багаслоў, філосаф і як пісьменнік. 6. Мастацкае аздабленне выданняў Ф.Скарыны.	2				1	Гісторыя беларускай літаратуры XI–XIX ст., т. 1. – Мінск, 2010.	[1] [4] [5] [10] [14]	
1.3.1.3.	Ідэйна-мастацкія асаблівасці творчай спадчыны Францыска Скарыны 1. Лёс Францыска Скарыны. 2. Гуманістычная накіраванасць творчасці Францыска Скарыны. 3. Творы Францыска Скарыны.		2			1	Францыск Скарына і яго час : энцыклапедычны даведнік. – Мінск, 1988.	[1] [4] [5] [10] [14]	Апытванне, тэсціраванне
1.3.2.	Паэзія эпохі Адраджэння	2	2			2			
1.3.2.1.	Паэзія эпохі Адраджэння 1. Новаляцінская паэзія Беларусі. 2. Ян Вісліцкі «Пруская вайна». 3. Мікола Гусоўскі «Песня пра зубра»: творчая гісторыя, эстэтычны ідэал, сістэма сімвалаў і тропаў. 4. Польскамоўная паэзія Беларусі. 5. Беларускаямоўная паэзія. 6. Творчасць Андрэя Рымшы. «Храналогія». 7. Эпіграмы на гербы магнатаў.	2				1	Гісторыя беларускай літаратуры XI–XIX ст., т. 1. – Мінск, 2010.	[1] [4] [5] [10] [14]	
1.3.2.1.	Мікола Гусоўскі. Паэма «Песня пра зубра» 1. Гісторыя напісання і літаратурнае жыццё твора 2. Жанравая спецыфіка, кампазіцыя і структура «Песні пра зубра». 3. Вобраз аўтара ў паэме. 4. Асноўныя вобразы, праблемы і тэмы твора. 5. Тэма вайны і міру, жыцця і смерці, нацыянальнага Адраджэння як цэнтральныя праблемы паэмы.		2			1	Анталогія даўняй беларускай літаратуры: XI – першая палова XVIII ст. – Мінск, 2003, 2005.	[1] [4] [5] [10] [14]	Тэсціраванне
1.3.3.	Рэфармацыйная публіцыстыка	2	6			5			
1.3.3.1.	Рэфармацыйная публіцыстыка 1. Рэфармацыйная публіцыстыка (С. Будны, В. Цяпінскі). 2. Свецкая публіцыстыка (А. Волан, М. Літвін, Л. Сапега) 3. Сацыяльна-вызваленчыя і анархічныя ідэі «камуністаў».	2				1	Гісторыя беларускай літаратуры XI–XIX ст., т. 1. – Мінск, 2010.	[1] [4] [5]	

1.3.3.2.	Ідэі гуманізму і Рэфармацыі ў публіцыстыцы XVI стагоддзя 1. С. Будны. Лёс, погляды, дзейнасць. «Прысвячэнне і прадмова да Катэхізіса». 2. В. Цяпінскі. Жыццё, дзейнасць. «Прадмова да Евангелія». 3. А. Волан. «Да палякаў і да ліцвінаў». «Пра дзяржаўнага мужа і яго асабістыя дабрачыннасці». 4. Леў Сапега. «Статут ВКЛ» (1588 г.).		2			1	Анталогія даўняй беларускай літаратуры: XI – першая палова XVIII ст. – Мінск, 2003, 2005.	[1] [4] [5]	Апытванне, гутарка
1.3.3.3.	Развіццё мастацка-выяўленчых сродкаў у беларускай гістарыяграфіі XVI стагоддзя 1. «Хроніка Вялікага княства Літоўскага і Жамойцкага» (Беларускі II летапіс). Творчая задума аўтараў, новая канцэпцыя гісторыі. 2. «Хроніка Быхаўца» (Беларускі III летапіс).		2			1	Анталогія даўняй беларускай літаратуры: XI – першая палова XVIII ст. – Мінск, 2003, 2005.	[1] [4] [5]	Франтальнае апытванне
1.3.3.4.	Творы беларускай літаратуры XVI стагоддзя 1. «Допісы» Ф-С. Кміты-Чарнабыльскага. 2. «Перагрынацыя» М-К. Радзівіла Сіроткі. 3. Дыярыуш Фёдара Еўлашоўскага. 4. Эпісталаграфія. 5. «Цімон Гардзілюд» Каспара Пянткоўскага.		2			2	Анталогія даўняй беларускай літаратуры: XI – першая палова XVIII ст. – Мінск, 2003, 2005.	[1] [4] [5]	Апытванне, гутарка. Рэйтынгавая кантрольная праца № 3
Усяго ў I семестры		24	18	2	2	34			Залік
II семестр									
1.3.4.	Жанравая сістэма літаратуры эпохі Адраджэння і Рэфармацыі	4				2			
	1. Царкоўна-палемічная літаратура. 2. Публіцыстычная літаратура. 3. Паэзія. 4. Драматургія. Узнікненне тэатра. 5. Гістарыяграфія. «Хроніка Вялікага княства Літоўскага і Жамойцкага» (Беларускі II летапіс), «Хроніка Быхаўца» (Беларускі III летапіс) – шэдэўр старажытнай беларускай літаратуры.	2 2				1	Гісторыя беларускай літаратуры XI–XIX ст., т. 1. – Мінск, 2010.	[1] [4] [5]	
2.	ЛІТАРАТУРА XVII – XVIII СТАГОДДЗЯЎ	24	22	2	2	42			
2.1.	Літаратура перыяду Барока (канец XVI – 30-я гады XVIII стагоддзя)	18	16			18			
2.1.1.	Барока ў беларускай літаратуры	2			2	2			
	Барока ў беларускай літаратуры 1. Эпоха Барока ў беларускай культуры.	2				2	Гісторыя беларускай літаратуры XI–XIX	[1] [4]	

	2. Стыль барока: паходжанне, сувязь з контррэфармацыйнай ідэалогіяй і філасофіяй. 3. Распад адзінства чалавечай асобы і ўяўленняў пра адзінства сусвету. 4. Ідэйна-мастацкія асаблівасці стылю барока. 5. Мацей Казімір Сарбеўскі як галоўны тэарэтык і практык мастацтва барока на Беларусі.				2		ст., т. 1. – Мінск, 2010.	[5]	Падрыхтоўка прэзентацый
2.1.2.	Літаратура ранняга Барока (канец XVI – 80-я гады XVII стагоддзя)	8	8			8			
2.1.2.1.	Літаратура ранняга Барока 1. Новалацінская паэзія. Саламон Рысінскі, Ян Радван. 2. Польскамоўная паэзія. Ян Бенядыкт Пратасовіч. Паэма «Вынаходнікі рэчаў» (1608). «Лабірынт» Тамаша Яўлевіча, рэнесансава-асветніцкія тэндэнцыі ў творы. 3. Беларускамоўная паэзія. 4. «Лямант на смерць Лявонція Карповіча». «Надгробак айцу Афанасію Філіповічу» (пасля 1648). 5. Лаўрэнцій Зізаній (? – каля 1634). 6. Ян Казімір Пашкевіч. «Пол(ь)ска квітнет лациною...».		2			1	Анталогія даўняй беларускай літаратуры: XI – першая палова XVIII ст. – Мінск, 2003, 2005.	[1] [4] [5]	Апытванне, гутарка
2.1.2.2.	Творчасць Сімяона Полацкага 1. Беларускі і маскоўскі перыяды творчасці. 2. Жанрава-тэматычная разнастайнасць вершаў. 3. Развіццё сілабічнага вершаскладання.	2				1	Гісторыя беларускай літаратуры XI–XIX ст., т. 1. – Мінск, 2010.	[1] [4] [5]	
2.1.2.3.	Ідэйна-мастацкія асаблівасці творчасці Сімяона Полацкага 1. Беларускі перыяд творчасці, станаўленне паэтычнага майстэрства. 2. «Стихи утешные к лицу единому»: жартоўна-сатырычны змест. 3. Астралагічная, дыдактычная, прыродазнаўчая тэматыка ў паэтычнай рыфмалогіі вершапісца. 4. Маскоўскі перыяд творчасці, развіццё майстэрства сілабічнага вершаскладання.		2			1	Анталогія даўняй беларускай літаратуры: XI – першая палова XVIII ст. – Мінск, 2003, 2005.	[1] [4] [5] [10] [14]	Апытванне, гутарка. Рэйтынгавая кантрольная праца № 4

2.1.2.4.	Гісторыка-мемуарная літаратура ранняга Барока 1. Баркулабаўскі летапіс. 2. «Гісторыя Ілжэдзімтрыя» І. Будзілы. 3. Дыярышы С. і Б.-К. Маскевічаў, А.-С. Радзівіла, А. Каменскага-Длужыка, Т. Білевіча, Яна Цадроўскага. 4. Творчасць Афанасія Філіповіча.	2				1	Гісторыя беларускай літаратуры XI–XIX ст., т. 1. – Мінск, 2010.	[1] [4] [5]	
2.1.2.5.	Мемуарыстыка XVII стагоддзя 1. Летапісанне. «Баркулабаўскі летапіс»: спалучэнне аўтабіяграфічнага і гістарычнага, адметнасці твора. 2. Іосіф Будзіла. «Гісторыя Ілжэдзімтрыя». 3. Сямейная хроніка Маскевічаў. 4. Афанасій Філіповіч (каля 1597 – 1648). «Дыярыш»: вобраз аўтара, жанравы сінкратызм твора.		2			1	Анталогія даўняй беларускай літаратуры: XI – першая палова XVIII ст. – Мінск, 2003, 2005.	[1] [4] [5]	Апытванне, гутарка
2.1.2.6.	Парадыйна-сатырачная проза ранняга Барока 1. Парадыйна-сатырачная проза. 2. «Прамова Мялешкі». 3. «Ліст да Абуховіча».	2				1	Гісторыя беларускай літаратуры XI–XIX ст., т. 1. – Мінск, 2010.	[1] [4] [5]	
2.1.2.7.	Адлюстраванне сацыяльных супярэчнасцей у парадыйна-сатырычнай прозе 1. «Прамова Мялешкі» і народная смехавая культура. 2. Крытыка парадкаў у Рэчы Паспалітай у «Лісце да Абуховіча».		2			1	Гісторыя беларускай літаратуры XI–XIX ст., т. 1. – Мінск, 2010.	[1] [4] [5]	Каменціраванае чытанне, гутарка
2.1.2.8.	Драматургія ранняга Барока 1. Інтэрмедыя як асноўны драматургічны жанр. 2. Вобразны свет, гульнёвы аспект дзеяння, імобразы мужыкоў. 3. «Іван і царкоўны стораж», «Чорт Асмалейка», «Селянін і студэнт», «Селянін і вуцань-уцякач», «Літарат, селянін, Самахвальскі», «Мра Фартуны» і інш.	2				1	Анталогія даўняй беларускай літаратуры: XI – першая палова XVIII ст. – Мінск, 2003, 2005.	[1] [4] [5]	
2.1.3.	Палемічная літаратура перыяду Контррэфармацыі	2	2			2			
2.1.3.1.	Палемічная літаратура перыяду Контррэфармацыі 1. Палемічная публіцыстыка. 2. Бенедыкт Гербест, Пётр Скарга, Іпацый Пацей. 3. Жыццё, дзейнасць і творчасць Лявонція Карповіча. 4. Жыццё і творчасць Мялеція Сматрыцкага. 5. Прадмовы. Іаіль Труцэвіч. Патэрыкі. Сільвестр Косаў. 6. Агіяграфія. «Жыцці святых» Пятра Скаргі.	2				1	Гісторыя беларускай літаратуры XI–XIX ст., т. 1. – Мінск, 2010.	[1] [4] [5]	

2.1.3.2.	Ідэйна-мастацкія асаблівасці беларускай публіцыстыкі XVII стагоддзя 1. Лявонцій Карповіч. 2. Мялецій Сматрыцкі. 3. Царкоўна-палемічная публіцыстыка. Перыядызацыя развіцця царкоўна-палемічнай літаратуры. 4. Іпацій Пацей: пераклады, казані, трактаты, вершы.. «Унія» як праграмны твор беларускага уніяцтва.		2			1	Анталогія даўняй беларускай літаратуры: XI – першая палова XVIII ст.– Мінск, 2003, 2005.	[1] [4] [5]	Падрыхтоўка рэфератаў
2.1.4.	Літаратура позняга Барока (канец XVII – 30-я гады XVIII стагоддзя)	6	6			6			
2.1.4.1.	Літаратура позняга Барока 1. Асаблівасці літаратурнага працэсу ў перыяд позняга Барока. 2. Стыль выяўлення чалавека ў барокавай літаратуры. 3. Зараджэнне літаратурных кірункаў 4. Шматмоўе як характэрная рыса літаратурнага працэсу. 5. Духоўная і свецкая паэзія. Дамінік Рудніцкі.	2				1	Гісторыя беларускай літаратуры XI–XIX ст., т. 1. – Мінск, 2010.	[1] [4] [5] [10] [14]	
2.1.4.2.	Ідэйна-мастацкія асаблівасці беларускай паэзіі 1. Духоўная паэзія. Андрэй Белабоцкі. «Пентатэугум». 2. Свецкая паэзія. Жанрава-тэматычныя разнавіднасці беларускай паэзіі XVIII ст. 3. Ананімныя зборнікі. Тэма кахання ў вершах. 4. «Звярыныя гратэскі» Дамініка Рудніцкага, алегарычнае сістэма вобразаў.		2			1	Анталогія даўняй беларускай літаратуры: XI – першая палова XVIII ст.– Мінск, 2003, 2005.	[1] [4] [5] [10] [14]	Апытванне, гутарка
2.1.4.3.	Проза перыяду позняга Барока 1. «Магілёўская хроніка» і развіццё гістарычнай прозы. 2. Станаўленне мастацкай аўтабіяграфічнай прозы. Антыклерыкальныя матывы ў сатырычнай прозе.	2				1	Гісторыя беларускай літаратуры XI–XIX ст., т.1. – Мінск, 2010.	[1] [4] [5]	
2.1.4.4.	Ідэйна-мастацкія асаблівасці беларускай прозы XVIII ст. 1. Гістарычная проза. «Магілёўская хроніка». 2. Аўтабіяграфічная проза. «Дыярышчы» М.-К.Радзівіла Рыбанькі і К.-С.Завішы: вобразы аўтараў. 3. Сатырычная проза.		2			1	Гісторыя беларускай літаратуры XI–XIX ст., т.1. – Мінск, 2010.	[1] [4] [5]	Франтальнае апытванне
2.1.4.5.	Драматургія перыяду позняга Барока 1. Інтэрмедыі да драм Мітрафана Даўгалеўскага, Георгія Каніскага. 2. Індывідуалізацыя герояў і матывы сацыяльнага пратэсту ў інтэрмедыях «Селянін у касцёле» і «Селянін	2				1	Анталогія даўняй беларускай літаратуры: XI – першая палова XVIII ст.– Мінск,	[1] [4] [5]	

	на споведзі». 3. Узнікненне беларускай камедыі «Вакханалія».						2003, 2005.		
2.1.4.6.	Развіццё нацыянальных традыцый і драматургічнага майстэрства ў літаратуры першай паловы XVIII ст. 1. Інтэрмедыі да драм Мітрафана Даўгалеўскага «Камічная дзея», «Уладатворны воблік», Георгія Каніскага «Уваскрэсенне мёртвых». 2. Інтэрмедыя да драмы «Стэфанотакас». 3. Інтэрмедыі «Селянін у касцёле» і «Селянін на споведзі». 4. «Вакханалія» – камедыя сітуацый.		2			1	Анталогія даўняй беларускай літаратуры: XI – першая палова XVIII ст. – Мінск, 2003, 2005.	[1] [4] [5]	Падрыхтоўка рэфератаў і дакладаў. Рэйтынгавая кантрольная праца № 5
2.2.	Літаратура эпохі Асветніцтва (1740-я гады – канец XVIII стагоддзя)	6	6	2		24			
2.2.1.	Асветніцтва ў беларускай культуры і літаратуры	4	6			22			
2.2.1.1.	Асветніцтва ў беларускай культуры і літаратуры 1. Гістарычнае становішча Беларусі ў XVIII ст. Палітычны заняпад і падзелы Рэчы Паспалітай (1772, 1793, 1795). Паўстанне Т. Касцюшкі. 2. Распаўсюджанне на Беларусі ідэй заходнееўрапейскіх асветнікаў і Вялікай французскай рэвалюцыі. 3. Рэлігійны скептыцызм і завяршэнне секулярызацыі культуры.			2		4	Анталогія даўняй беларускай літаратуры: XI – першая палова XVIII ст. – Мінск, 2003, 2005.	[1] [4] [5]	Падрыхтоўка прэзентацый
2.2.1.2.	Літаратура эпохі Асветніцтва: агляд 1. Праблема пераходу да беларускай літаратуры Новага часу. Станаўленне свецкай сістэмы каштоўнасцей. 2. Асветніцкі рацыяналізм і гуманізм. 3. Жанравая сістэма літаратуры Асветніцтва. Асаблівае месца паэзіі і драматургіі ў літаратурным працэсе. 4. Асветніцкі рэалізм, класіцызм, элементы сентыменталізму ў літаратуры.		1			2	Гісторыя беларускай літаратуры XI–XIX ст., т. 1. – Мінск, 2010.	[1] [4] [5]	Апытванне, гутарка
2.2.1.3.	Паэзія эпохі Асветніцтва 1. Пачатак станаўлення лірычных жанраў. 2. З’яўленне лірычнага героя. 3. Бурлескна-сатырычная паэзія. Віншавальная, патрыятычная, любоўная лірыка.	2				2	Гісторыя беларускай літаратуры XI–XIX ст., т. 1. – Мінск, 2010.	[1] [4] [5] [10] [14]	
2.2.1.4.	Ідэйна-мастацкія асаблівасці беларускай паэзіі эпохі Асветніцтва 1. Адлюстраванне сялянскага жыцця ў «Калядках».		1			2	Гісторыя беларускай літаратуры XI–XIX ст., т. 1. – Мінск,	[1] [4] [5]	Каменціраванае чытанне,

	2. Пераасэнсаванне і секулярызацыя біблейскай гісторыі ў вершы «У Бэтлееме, убогім доме...» і інш. 3. Верш «Песня беларускіх жаўнераў 1794 года». «Всем многой век у новай хаце» І.Храптовіча. 4. Францішка Уршуля Радзівіл. Вершы «Ліст да мужа», «Апісанне персяў жаночых». 5. Міхаіл Карышкі: біяграфічныя звесткі, творчасць.						2010.		гутарка
2.2.1.5.	Проза і публіцыстыка эпохі Асветніцтва 1. Аўтабіяграфічная проза. «Авантуры майго жыцця» Саламеі Пільштыновай-Русецкай. 2. Сатырычная проза. «Торба смеху» К. Жэры. 3. Публіцыстыка.	1				4	Гісторыя беларускай літаратуры XI–XIX ст., т. 1. – Мінск, 2010.	[1] [4] [5]	
2.2.1.6.	Адлюстраванне асветніцкіх ідэй у прозе і публіцыстыцы 1. «Авантуры майго жыцця» С. Пільштыновай-Русецкай. 2. Літаратурная дзейнасць Ф. Багамольца. 3. Вершаваны «Ліст да народа» ў зборніку «Слонімскага грамадзяніна».		2			4	С. Пільштынова «Авантуры майго жыцця» (Мінск, 2015)	[1] [4] [5]	Франтальнае апытванне
2.2.1.7.	Драматургія эпохі Асветніцтва 1. «Камедыя» К. Марашэўскага. 2. Літаратурная дзейнасць М. Цяцёрскага. Пераробка камедыі Ж.-Б. Мальера «Доктар па прымусу». 3. Ф.-У. Радзівіл (1705 – 1753).. 4. Увасабленне народных уяўленняў пра жыццё і свец у драме «Цар Максіміліян» і ў батлейцы.	1				2	Гісторыя беларускай літаратуры XI–XIX ст., т. 2. – Мінск, 2010.	[1] [4] [5]	
2.2.1.8.	Развіццё беларускай драматургіі 1. Школьны, прыдворны, аматарскі і народныя тэатры ў Беларусі. 2. Батлейка. 3. Эстэтыка класіцызму і фарміраванне драматычных жанраў літаратуры Новага часу.		2			2	Гісторыя беларускай літаратуры XI–XIX ст., т. 2. – Мінск, 2010.	[1] [4] [5]	Франтальнае апытванне. Рэйтынгавая кантрольная праца № 6
2.2.2.	Творчасць пісьменнікаў XVIII стагоддзя	2				2			
	1. Францішак Карпінскі. Творчы шлях. 2. Ф.-Д. Князьнін. 3. С. Богуш-Сестранцэвіч. Навуковыя працы па мове і гісторыі славян, драмы і вершы. 4. І.-Я. Быкоўскі.	2				2	Гісторыя беларускай літаратуры XI–XIX ст., т. 1. – Мінск, 2010., т. 2. – Мінск, 2010.	[1] [4] [5] [10] [14]	
	Усяго ў II семестры	28	22	2	2	44			Экзамен

III семестр

3.	ЛІТАРАТУРА XIX СТАГОДДЗЯ	24	26	2	2	40			
3.1.	Літаратура першай паловы XIX стагоддзя	10	12			20			
3.1.1.	Станаўленне і развіццё новай беларускай літаратуры	1				2			
	1. Агульная характарыстыка. Шматмоўнасць. Паскоранасць. Перыядызацыя. 2. Фарміраванне беларускай нацыі. Перадумовы ўзнікнення новай літаратуры. Ананімны характар твораў. 3. Юльян Урсын Нямцэвіч, Ян Аношка, Ян Ходзька, Антоні Гарэцкі, Фадзей Булгарын. 4. Шубраўцы, іх творчая дзейнасць, месца і роля ў літаратуры. 5. Філаматы і філарэты. Праграма, статут, творчасць сяброў таварыстваў.	1				2	Гісторыя беларускай літаратуры XI—XIX стагоддзяў : у 2 т. т. 2. – Мінск, 2010.	[1] [6] [7] [8] [10] [16]	
3.1.2.	Ананімная літаратура	1	2			2			
	1. Прычыны шырокага бытавання ананімных твораў. 2. Фалькларызацыя арыгінальных (аўтарскіх) тэкстаў («Бунт хлопаў» Я. Баршчэўскага і інш.). 3. Жанравая шматстайнасць, арыентацыя на вусна-паэтычныя формы. 4. Сацыяльна-выкрывальніцкі пафас, падзеі і рэаліі беларускага жыцця ў вершах і гутарках. 5. Паэма «Энеіда навыварат»: праблема аўтарства, ідэйны змест паэмы, сродкі стварэння камічнага эфекту, асаблівасці мовы.	1	2			2	Лойка, А.А. Гісторыя беларускай літаратуры : дакастрычніцкі перыяд : у 2 ч. / А.А. Лойка. – Мінск, 1989	[1] [6] [7] [8] [10] [16]	Фронтальнае апытванне
3.1.3.	Творчасць пісьменнікаў-рамантыкаў	8	10	2		16			
3.1.3.1.	Ян Чачот	2	2			2			
3.1.3.1.1.	Творчасць Яна Чачота ў кантэксце творчасці пісьменнікаў-рамантыкаў 1. Ідэйна-эстэтычная праграма філаматаў. 2. Прыярытэтнае становішча паэзіі. Праблема беларуска-польскага двухмоўя. 3. Творчыя набыткі Т.Лады-Заблоцкага, Ф. Савіча, Г. Пузыня, Г. Марцінкевіча. 4. Пачынальніцкая роля Я. Чачота ў стварэнні літаратуры на беларускай мове. 5. Філамацкі перыяд творчасці Я. Чачота. 6. Дзейнасць Чачота-фалькларыста.	2				1	1. Гісторыя беларускай літаратуры XI—XIX стагоддзяў : у 2 т. т. 2. – Мінск, 2010. 2. Лойка, А.А. Гісторыя беларускай літаратуры : дакастрычніцкі перыяд : у 2 ч. / А.А. Лойка. – Мінск, 1989.	[1] [6] [7] [8] [10]	

3.1.3.1.2.	Творчая індывідуальнасць Яна Чачота 1. Зварот да гісторыі ВКЛ у цыкле «Спевы пра даўніх ліцвінаў да 1434 года». 2. Маральна-дыдактычныя тэндэнцыі ў вершах на беларускай мове («Да мілых мужычкоў», «Покуль сонца ўзыходзіць...», «Нашто нам дым выядае вочкі», інш.). 3. Зборнікі «Песенькі вясковыя з-над Нёмна і Дзвіны».		2			1		[1] [6] [7] [8] [10]	Напісанне эсэ
3.1.3.2.	<i>Ян Баршчэўскі</i>	2	2			3			
3.1.3.2.1.	Жыццёвы і творчы шлях Яна Баршчэўскага 1. Біяграфія. 2. Зварот пісьменніка на пачатковым этапе творчасці да беларускай мовы. 3. Ідэйны змест, мастацкія асаблівасці твораў «Дзеванька», «Гарэліца», «Бунт хлопаў». 4. Рэгіянальны каларыт польскамоўных балад «Русалка-спакусніца», «Дзве бярозы», «Зарослае возера» і інш. 5. Апрацоўка беларускіх легенд і паданняў аўтарам. 6. Тэма роднага краю, паказ трагічных чалавечых лёсаў у паэме «Жыццё сіраты». 7. Кніга «Шляхціц Завальня...». 8. «Нарыс Паўночнай Беларусі» Я. Баршчэўскага.	2				2	1. Гісторыя беларускай літаратуры XI—XIX стагоддзяў : у 2 т. т. 2. – Мінск, 2010. 2. Лойка, А.А. Гісторыя беларускай літаратуры : дакастрычніцкі перыяд : у 2 ч. / А.А. Лойка. – Мінск, 1989.	[1] [6] [7] [8] [10]	
3.1.3.2.2.	Кніга Яна Баршчэўскага «Шляхціц Завальня, або Беларусь у фантастычных апавяданнях» 1. Адметнасць кампазіцыі кнігі. 2. Вобразы шляхціца Завальні і героя-апавядальніка. 3. Фальклорна-міфалагічныя матывы і вобразы ў творах, іх аўтарская інтэрпрэтацыя. 4. Праблемна-тэматычная, кампазіцыйная, мастацка-вобразная блізкасць аповесці «Драўляны дзядок і кабета Інсекта» да галоўнага твора пісьменніка. 5. Ідэя служэння Бацькаўшчыне ў аповесці «Душа не ў сваім целе».		2			1	Баршчэўскі, Я. Шляхціц Завальня, або Беларусь у фантастычных апавяданнях. Мінск, 1998.	[1] [6] [7] [8] [10]	Апытванне
3.1.3.3.	<i>Адам Міцкевіч</i>	2	2			3			
3.1.3.3.1.	Жыццёвы і творчы шлях Адама Міцкевіча 1. Уклад пачынальніка польскага рамантызму ў станаўленне беларускай літаратуры. Ліцвінскі патрыятызм паэта. 2. Біяграфія.	2				2	1. Гісторыя беларускай літаратуры XI—XIX стагоддзяў : у 2 т. т. 2. – Мінск, 2010.	[1] [6] [7] [8] [10]	

	3. Перыяды творчасці. 4. Тэматыка, мастацкія асаблівасці ранніх балад і рамансаў. 5. Элементы паэтыкі рамантызму ў санетах. 6. Зварот да мінулага роднай зямлі ў паэмах «Мешка, князь Наваградскі», «Гражына», «Конрад Валенрод». 7. А. Міцкевіч і Беларусь.						2. Лойка, А.А. Гісторыя беларускай літаратуры : дакастрычніцкі перыяд : у 2 ч. / А.А. Лойка. – Мінск, 1989.		
3.1.3.3.2.	Адметнасць творчасці Адама Міцкевіча 1. Гісторыя напісання, кампазіцыя драматычнай паэмы «Дзяды». 2. Алегарычны змест пачатковай (другой) часткі твора. 3. Біяграфічныя моманты, вобразы сяброў маладосці ў паэме. 4. Сувязь твора з рэальнымі падзеямі 1820–1830-х гадоў. 5. Вобраз рамантычнага бунтара Густава-Конрада. 6. «Пан Тадэвуш» як энцыклапедыя жыцця беларускай шляхты к. XVIII – п. XIX стагоддзяў. Патрыятычная ідэя. 7. Рэалістычныя тэндэнцыі ў паэме. 8. Тыпалагічныя сувязі «Пана Тадэвуша» з «Новай зямлёй» Я. Коласа.		2			1	Мастацкія творы Адама Міцкевіча.	[1] [6] [7] [8] [10]	Гутарка, дыспут
3.1.3.4.	<i>Аляксандр Рыпінскі</i>			2		2			
3.1.3.4.1.	Жыццёвы і творчы шлях Аляксандра Рыпінскага 1. Факты жыцця. 2. Творы на польскай мове. 3. Кніга «Беларусь» як адна з першых сістэматызацый вусна-паэтычнай творчасці народа. 4. Беларускамоўная балада «Нячысткі». Сінтэз літаратурнай і фальклорнай традыцый у творы. 5. Праца над біяграфічнымі нарысамі пра пісьменнікаў. 6. Збіранне і апісанне літаратурных крыніц. 7. Архіўныя матэрыялы А. Рыпінскага і вырашэнне праблемы аўтарства паэмы «Тарас на Парнасе».			2		2	1. Гісторыя беларускай літаратуры XI—XIX стагоддзяў : у 2 т. т. 2. – Мінск, 2010. 2. Лойка, А.А. Гісторыя беларускай літаратуры : дакастрычніцкі перыяд : у 2 ч. / А.А. Лойка. – Мінск, 1989.	[1] [6] [7] [8] [10]	Напісанне рэферата
3.1.3.5.	<i>Юзаф Ігнацы Крашэўскі</i>	1	2			2			
3.1.3.5.1.	Жыццё і творчасць Юзафа Ігнацыя Крашэўскага 1. Факты біяграфіі. 2. Шматграннасць таленту. Зварот да розных родаў і жанраў літаратуры. Шлях ад рамантызму да рэалізму. 3. Мінулае Польшчы, Беларусі, Літвы, Украіны ў	1				1	1. Гісторыя беларускай літаратуры XI—XIX стагоддзяў : у 2 т. т. 2. – Мінск, 2010.	[1] [6] [7] [8] [10]	Рэферыраванне навуковых артыкулаў

	гістарычных раманах «Апошнія з слуккіх князёў», «Жыгімонтаўскія часы», «Маці каралёў». 4. Паэтычная трылогія з гісторыі Літвы «Анафеляс». 5. Гістарычны (літоўска-беларускі) матэрыял у камедыях «Пане Каханку», «Радзівіл у гасціне». 6. Этнаграфічныя звесткі пра жыццё селяніна ў нарысах «Пінск і Піншчына», «Малюнкi з жыцця і падарожжа».						2. Лойка, А. А. Гісторыя беларускай літаратуры : дакастрычніцкі перыяд : у 2 ч. / А.А. Лойка. – Мінск, 1989.		
3.1.3.5.2.	Тэматычная разнастайнасць прозы Юзафа Ігнацыя Крашэўскага 1. Ідэя маральнага ўдасканалення грамадства ў «вясковых» аповесцях «Хата за вёскай», «Уллына», «Астап Бандарчук», «На Палессі» і інш. 2. Выявы рэалістычнага паказу жыцця ў творах. 3. Вобразы ліцвінаў у «замежных» творах («Графіня Козель», «Бруль», «З гісторыі сямігадовай вайны»).		2			1	Мастацкія творы Ю.І. Крашэўскага.	[1] [6] [7] [8] [10]	Тэсціраванне
3.1.3.6.	<i>Паўлюк Багрым і Адам Плуг</i>	1	2			4			
3.1.3.6.1.	Творчасць Паўлюка Багрыма і Адама Плуга 1. Паўлюк Багрым. Легенды і гістарычная праўда пра паэта. 2. Верш «Зайграй, зайграй, хлопча малы...». Версіі аўтарства твора. 3. Адам Плуг (Антоні Пяткевіч). Біяграфія. Творчы шлях. 4. Спецыфіка рамантызму ў творах А. Плуга. 5. Талент А. Плуга-стылізатара.	1				2	Гісторыя беларускай літаратуры XI—XIX стагоддзяў : у 2 т. т. 2. – Мінск, 2007–2010.	[1] [6] [7] [8] [10]	
3.1.3.6.2.	Творчасць Паўлюка Багрыма і Адама Плуга 1. Верш Паўлюка Багрыма «Зайграй, зайграй, хлопча малы...». Трагізм светаадчування лірычнага героя. 2. Канфлікт свабоды і няволі як рамантычнага дамінанта верша. 3. Мастацкі вобраз Літвы-Беларусі ў паэме Адама Плуга «Заклятыя скарбы». 4. Апавяданне на роднай мове «Кручаная баба».		2			2	Мастацкія творы А. Плуга	[1] [6] [7] [8] [10]	Калёквіум. Рэйтынгавая кантрольная праца № 7
3.2.	<i>Літаратура другой паловы XIX стагоддзя</i>	14	14		2	20			
3.2.1.	Ананімная літаратура		2			2			
	1. Духоўная атмасфера эпохі. 2. Мастацкія метады і напрамкі. Асноўныя эстэтычныя тэндэнцыі. Шматмоўнасць тагачаснай літаратуры. 3. Асаблівасці ананімных твораў 1850–1860-х гадоў.		2			2	Гісторыя беларускай літаратуры XI—XIX стагоддзяў : у 2 т. т. 2. – Мінск, 2010.	[1] [6] [7] [8]	Апытванне

	4. Версіі аўтарства. 5. Ідэйны змест, жанравая адметнасць паэмы. 6. Спалучэнне рэальна-бытавога і ўмоўна-фантастычнага планаў. 7. Моўна-стылёвыя асаблівасці паэмы.							[10]	
3.2.2.	Беларуская літаратурная класіка XIX стагоддзя	4	4			4			
3.2.2.1.	<i>Вінцэнт Дунін-Марцінкевіч</i>	2	2			2			
3.2.2.1.1.	Жыццёвы і творчы шлях Вінцэнта Дуніна-Марцінкевіча 1. Старонкі біяграфіі. Асаблівасці светапогляду. 2. Культурна-асветніцкая дзейнасць. 3. Праблема метаду. Класічныя і народныя традыцыі ў творчасці пісьменніка. 4. Раннія творы. Выкарыстанне фальклору ў паэмах і вершаваных аповесцях 1850-х гадоў. («Гапон», «Травіца – брат-сястрыца», «Шчароўскія дажынкi» і інш.). 5. «Ідылія». Спецыфіка жанру, ідэйны змест, вобразы. 6. Быліца «Халімон на каранацыі». 7. Майстэрства В. Дуніна-Марцінкевіча – камедыёграфа.	2				1	1. Гісторыя беларускай літаратуры XI—XIX стагоддзяў : у 2 т. т. 2. – Мінск, 2010. 2. Лойка, А. А. Гісторыя беларускай літаратуры : дакастрычніцкі перыяд : у 2 ч. / А.А. Лойка. – Мінск, 1989.	[1] [6] [7] [8] [10]	
3.2.2.1.2.	Драматургічнае майстэрства Вінцэнта Дуніна-Марцінкевіча 1. П'еса «Пінская шляхта». Час напісання і час з'яўлення ў друку. 2. Шляхта і царскае чыноўніцтва ў паказе драматурга. 3. Крытычны пафас твора. 4. Змест, вобразы, наватарства праблематыкі, мастацкія асаблівасці п'есы «Залёты».		2			1	Зборнікі твораў В. Дуніна-Марцінкевіча.	[1] [6] [7] [8] [10]	Падрыхтоўка рэжысёрскага каментарыю да камедыі «Пінская шляхта»
3.2.2.2.	<i>Францішак Багушэвіч</i>	2	2			2			
3.2.2.2.1.	Творчы шлях Францішка Багушэвіча 1. Адраджэнская ідэя, абвостраная сацыяльнасць як адметныя рысы светабачання і зместу твораў пісьменніка. Праблема мастацкага метаду. 2. Змест прадмоў да зборнікаў «Дудка беларуская», «Смык беларускі». 3. Філасофская і патрыятычная скіраванасць апошніх па часе (польскамоўных) твораў паэта «Дагарае рэшта вещь...», «Прывід надзеі», «Шумяць сосны», інш. 4. Вобраз Аліндаркі ў вершаваным апавяданні «Кепска будзе!». Аптымістычнае завяршэнне твора.	2				1	1. Гісторыя беларускай літаратуры XI—XIX стагоддзяў : у 2 т. т. 2. – Мінск, 2010. 2. Лойка, А. А. Гісторыя беларускай літаратуры : дакастрычніцкі перыяд : у 2 ч. / А.А. Лойка. – Мінск, 1989.	[1] [6] [7] [8] [10]	

	5. Праблематыка, змест, вобразы персанажаў у апавяданні «Гралялёначка». 6. Народна-фальклорная аснова праявітых твораў «Дзядзіна», «Сведка», «Палясоўшчык».								
3.2.2.2.2.	Тэмы, матывы, стылёвая адметнасць паэзіі Францішка Багушэвіча 1. Выявы патрыятызму, «тутэйшасці» ў лірычнага героя зборніка «Дудка беларуская». 2. Усведамленне Ф.Багушэвічам сацыяльнай няроўнасці. 3. Лірызм вершаў Сымона Рэўкі з-пад Барысава (зборнік «Смык беларускі») 4. Паказ мужыцкага гора і галечы, нянавісці мужыка да пана ў вершах зборніка «Смык беларускі». Маральны кодэкс Ф. Багушэвіча («Ахвяра») 5. Жанравыя, моўна-стылёвыя асаблівасці вершаў.		2			1	Творы Францішка Багушэвіча.	[1] [6] [7] [8] [10]	Калёквіум
3.2.3.	Творчасць пісьменнікаў-дэмакратаў	8	8		2	12			
3.2.3.1.	Уладзіслаў Сыракомля	2	2			2			
3.2.3.1.1.	Жыццёвы і творчы шлях Уладзіслава Сыракомлі 1. Факты біяграфіі. 2. Сувязь польскамоўных твораў з жыццём беларускага народа. 3. Пачатак творчага шляху (вершаваная гутарка «Пашталён») 4. Пераклады і апрацоўкі народных песень. 5. Ілюзіі класавага салідарызму ў творах «Еяжэвыя палітыкі», «Лісты з Беларусі». 6. Вобраз пісьменніка ў творах сучаснікаў і напачаткаў.	2				1	1. Гісторыя беларускай літаратуры XI—XIX стагоддзяў : у 2 т. т. 2. – Мінск, 2010.	[1] [6] [7] [8] [10]	
3.2.3.1.2.	Мастацкі свет Уладзіслава Сыракомлі 1. «Хадыка»: вершаваная «гутарка» з палескай мінуўшчыны». Эвалюцыя характару героя. 2. Пастаноўка аўтарам філасофскіх, сацыяльных, маральна-этычных праблем. 3. Праблемнае і стылёвае наватарства вершаў на беларускай мове. 4. «Добрыя весці»: сацыяльны змест, мастацкія асаблівасці. 5. «Ужо птушкі пяюць усюды»: алегарычнасць, іранічны падтэкст верша, праекцыя на падзеі пачатку 1860-х гг.		2			1	Сыракомля, У. Творы. – Мінск, 1993.	[1] [6] [7] [8] [10]	Апытванне. Рэйтынгавая кантрольная праца № 8

3.2.3.2.	<i>Вінцэс Каратынскі</i>	1	1		2	2			
3.2.3.2.1.	Жыццё і творчасць Вінцэся Каратынскага 1. Біяграфія. 2. Паказ прыгонніцкай рэчаіснасці, вера ў надыход справядлівасці (зборнік «Чым хата багата, тым рада») 3. Трактоўкі пазіцыі В. Каратынскага ў прывітальным вершы напрыездАляксандра II («Уставайма, братцы...») 4. Роля творцы і мастацкай творчасці як асноўная ідэя верша «Далібог-то, Арцім». 5. Краязнаўчыя нарысы «Карціны з берагоў Нёмана», «Наваградчына і Наваградак».	1				1	Гісторыя беларускай літаратуры XI—XIX стагоддзяў : у 2 т. т. 2. – Мінск, 2010.	[1] [6] [7] [8] [10] [16]	
3.2.3.2.2.	Жанрава-тэматычная разнастайнасць творчасці Вінцэся Каратынскага 1. Паэма «Таміла». Асаблівасці кампазіцыі. Вобраз лірычнага героя. 2. Свядомое ўвядзенне аўтарам у польскамоўны тэкст беларускай лексікі. 3. Вершы на беларускай мове. 4. Тэма страчанай радзімы ў элегіі «Туга на чужой старане».		1			1	Творы Вінцэся Каратынскага.	[1] [6] [7] [8] [10]	Напісанне рэфератаў
3.2.3.3.	<i>Кастусь Каліноўскі</i>	1	1			2			
3.2.3.3.1.	Жыццёвы і творчы шлях Кастуся Каліноўскага 1. Жыццёвы шлях. 2. Новыя аспекты асэнсавання асобы кіраўніка паўстання 1863–1864 гадоў. 3. Светапогляд. Абарона інтарэсаў беларускага сялянства. 4. «Мужыцкая праўда» Яські-гаспадара з-пад Більні. Асноўныя праблемы, узнятыя ў нумарах газеты.	1				1	Гісторыя беларускай літаратуры XI—XIX стагоддзяў : у 2 т. т. 2. – Мінск, 2010.	[1] [6] [7] [8] [10] [16]	
3.2.3.3.2.	Кастусь Каліноўскі – грамадскі дзеяч і паэт 1. «Пісьмо з-пад шыбеніцы» як запавесць К. Каліноўскага беларускаму народу. 2. Верш «Марысыка чарнаброва, талубка мая...». Яго «двухадраснасць», варыянты працытання. 3. Вобраз высакароднага і самаахвярнага рэвалюцыянера ў творах пісьменнікаў розных пакаленняў.		1			1	Партрэт Кастуся Каліноўскага. Творы літаратуры, прысвечаныя К. Каліноўскаму.	[1] [6] [7] [8] [10]	Тэсціраванне
3.2.3.4.	<i>Альгерд Абуховіч, Адам Гурыновіч</i>	1	1			2			
3.2.3.4.1.	Жыццёвы і творчы шлях Альгерда Абуховіча і Адама Гурыновіча 1. Супярэчлівасць звестак пра жыццё і творчасць	1				1	1. Гісторыя беларускай літаратуры XI—XIX	[1] [6] [7]	

	А.Абуховіча. 2. Рамантычныя і рэалістычныя тэндэнцыі ў «Думе а Каралю XII». 3. Гісторыя напісання і публікацыі успамінаў «З папераў Альгерда Абуховіча»: кампазіцыя, мастацкія асаблівасці. 4. Лёс А. Гурыновіча. Удзел у рэвалюцыйным руху. 5. А. Гурыновіч аб месцы ў літаратуры Ф. Багушэвіча («Дзякуй табе, браце, Бурачок Мацею»). 6. Перакладчыцкая дзейнасць.						стагоддзяў : у 2 т. т. 2. – Мінск, 2010. 2. Лойка, А. А. Гісторыя беларускай літаратуры : дакастрычніцкі перыяд : у 2 ч. / А.А. Лойка. – Мінск, 1989.	[8] [10] [16]	
3.2.3.4.2.	Адметнасць творчасці Альгерда Абуховіча і Адама Гурыновіча 1. А. Абуховіч як адзін з заснавальнікаў жанру байкі («Старшына», «Ваўкалак», «Суд»). 2. Выяўленне свядомасці грамадска актыўнага чалавека свайго часу ў вершах А. Гурыновіча «Што ты спіш, мужычок...», «Перш душылі паны...». 3. Прыродаапісальная лірыка А. Гурыновіча («Бор», «Вясна», «Да жніва», інш.). 4. Маральная праблематыка балады «Месца нячыстае».		1			1	Тэксты твораў Альгерда Абуховіча і Адама Гурыновіча.	[1] [6] [7] [8] [10]	Франтальнае апытванне
3.2.3.5.	Янка Лучына	1	1			2			
3.2.3.5.1.	Жыццёвы і творчы шлях Янкі Лучыны 1. Жыццёвы шлях. 2. Творчасць на польскай, беларускай і рускай мовах. 3. Літаратурныя настаўнікі. 4. Лірычны пачатак у вершах. Зборнік «Вязанка» зборот да сацыяльных матываў. 5. Майстэрства версіфікацыі.	1				1	Гісторыя беларускай літаратуры XI—XIX стагоддзяў : у 2 т. т. 2. – Мінск, 2010.	[1] [6] [7] [8] [10] [16]	
3.2.3.5.2.	Паэма Янкі Лучыны «Паляўнічыя акварэлькі з Палесся» 1. Вобраз роднага краю, паэтызацыя прыроднага свету ў лірыцы і ў паэме «Паляўнічыя акварэлькі з Палесся». 2. Гісторыя напісання «Паляўнічых акварэлек...». 3. Ідэі філасофіі пазітывізму ў творы. 4. Маштабнасць вобраза паляўнічага Грышкі. 5. Сюжэтная лінія аўтара-апавядальніка.		1			1	Лучына, Я. Творы. – Мінск, 1989.	[1] [6] [7] [8] [10]	Апытванне
3.2.3.6.	Эліза Ажэшка	2	2			2			
3.2.3.6.1.	Жыццёвы і творчы шлях Элізы Ажэшкі 1. Жыццёвыя пуцявіны. Удзел у паўстанні 1863–1864 гг.	2				1	1. Гісторыя беларускай	[1] [6]	

	2. «Жаночая» тэма ў ранняй творчасці («На правінцыі», «Марта»). 3. Паказ жыцця простага працаўніка ў апавяданнях «Зімовым вечарам», «Раманіха», «Гадэвуш». 4. Гісторыя з'яўлення кнігі «Gloria victis». 5. Спалучэнне ў навелах дакументальнасці і мастацкасці. Даследаванне народнага светапогляду, нацыянальнай культуры беларусаў у нарысах «Людзі і кветкі над Нёманам». 6. Сяброўства Э. Ажэшкі з прадстаўнікамі беларускай інтэлігенцыі, ацэнка беларускамоўных вершаў Ф. Багушэвіча.						літаратуры XI—XIX стагоддзяў : у 2 т. т. 2. – Мінск, 2010. 2. Лойка, А. А. Гісторыя беларускай літаратуры : дакастрычніцкі перыяд : у 2 ч. / А.А. Лойка. – Мінск, 1989.	[7] [8] [10] [16]	
3.2.3.6.2.	Тэматычная разнастайнасць прозы Элізы Ажэшкі 1.Аповесць «Нізіны». Адлюстраванне рэчаіснасці і жыцця беларускай вёскі ў творы. 2.Трагічны канфлікт у аповесці «Дзюрдзі». Праблематыка. Вобразы. Паэтызацыя працы, народнага побыту, кахання. 3. Ключавая тэма, праблематыка рамана «Над Нёманам». Вобразы Багатыровічаў і Карчынскіх. 4. Гуманістычная ідэя ў аповесці «Хам». Павел Кабыцкі – ідэал натуральнага чалавека. Жаночыя вобразы. Роля пейзажу.		2			1	Аповесці і раманы Э. Ажэшкі.	[1] [6] [7] [8] [10] [16]	Гутарка, напісанне эсэ. Рэйтынговая кантрольная праца № 9
3.2.4.	Літаратура мяжы XIX – XX стагоддзяў	2				2			
	1. Ажыўленне грамадска-палітычнага і літаратурнага жыцця напрыканцы 1880-х гадоў. 2. Публіцыстыка Міхаіла Радзевіча, Шчырага Беларуса, Аляксандра Пшчолкі, Дарафея Бохана і інш. 3. Рускамоўныя перыядычныя выданні. 4. Выхад да чытача кніг на беларускай мове. Праблема польска-руска-беларускага полілінгвізму ў літаратуры. 5. Адам М-скі. Біяграфічныя звесткі. Пераемнасць і працяг рамантычных традыцый А. Міцкевіча і У. Сыракомлі (нізка «Былыя акорды», «3 жыцця тугі» і інш.). Выкарыстанне беларускага фальклору і лексікі. 6. Дзейнасць рускамоўных пісьменнікаў Беларусі.	2				2	1. Гісторыя беларускай літаратуры XI—XIX стагоддзяў : у 2 т. т. 2. – Мінск, 2010. 2. Лойка, А. А. Гісторыя беларускай літаратуры : дакастрычніцкі перыяд : у 2 ч. / А.А. Лойка. – Мінск, 1989.	[1] [6] [7] [8] [10] [16]	
	Усяго ў III семестры	24	26	2	2	40			Залік

IV семестр

4.	ЛІТАРАТУРА XX СТАГОДДЗЯ	142	100	8	8	178			
4.1.	Літаратурны працэс першай трэці XX стагоддзя	60	36	4	4	84			
4.1.1.	«Нашаніўскі» перыяд. Агульная характарыстыка	4		2		2			
	1. Гістарычныя ўмовы развіцця літаратуры на пачатку XX стагоддзя. Рэвалюцыя 1905–1907 гадоў і нацыянальнае адраджэнне. 2. Газеты «Наша доля» і «Наша ніва», кансалідацыя творчых сіл на платформе «нашаніўства». З’яўленне іншых перыядычных выданняў. 3. Разгортванне кнігавыдавецкай дзейнасці. Славянскі друк пачатку XX стагоддзя пра беларускае нацыянальнае адраджэнне, літаратуру, дзейнасць «Нашай нівы». 4. Пафас, вядучыя матывы, вобразы беларускай літаратуры пачатку XX стагоддзя. 5. Развіццё лірычнай паэзіі, зараджэнне нацыянальнага ліра-эпасу, станаўленне прозы і драматургіі. Узнікненне крытыкі і публіцыстыкі, разгортванне перакладчыцкай справы. 6. Паскоранасць літаратурнага працэсу. Засваенне вопыту фальклору. 7. Праблема метаду і стылю. Вядучае месца твораў рэалістычнай скіраванасці. 8. Рамантычныя формы спасціжэння свету. 9 Праявы мадэрнізму ў творчасці Я. Купалы, В. Ластоўскага, З. Бядулі і інш. Трансфармацыя еўрапейскіх традыцый на беларускай глебе.	4				2	1. Гісторыя беларускай літаратуры XX стагоддзя : у 4 т. – Мінск, 1999–2015. 2. Мушынскі, М.І нічога, апроч праўды : Якой быць «Гісторыі беларускай літаратуры». – Мінск, 1990. 3. Факсімільнае выданне газет «Наша доля», «Наша ніва».	[2] [9] [10] [18] [20]	Падрыхтоўка прэзентацый
4.1.2.	Пісьменнікі-пачынальнікі навейшай літаратуры	22	4		2	22			
4.1.2.1.	Ядвігін Ш.	2				3			
4.1.2.1.1.	Жыццёвы і творчы шлях Ядвігіна Ш. 1. Факты біяграфіі. Пачатак літаратурнай творчасці. 2. Зборнікі апавяданняў «Бярозка», «Васількі». Уплыў фальклору на фарміраванне таленту. Этычная пазіцыя пісьменніка. 3. Раман «Золата» як адзін з першых твораў буйной пражытнай формы ў нацыянальнай літаратуры. Ідэйна-тэматычны змест, мастацкія асаблівасці. 4. Публіцыстыка Ядвігіна Ш. Творы мемуарнага жанру.	2				2	Гісторыя беларускай літаратуры XX стагоддзя : у 4 т. – Мінск, 1999–2015.	[2] [9] [18] [20]	

4.1.2.1.2.	Майстэрства Ядвігіна Ш. – апавядальніка 1. Гуманістычная скіраванасць сацыяльна-псіхалагічных апавяданняў («З бальнічнага жыцця», «Гаротная», «Зарабляюць» і інш.). Паказ трагічнага лёсу людзей. 2. Алегарычныя творы («Падласенькі», «Рабы», «Павук», інш.). Філасафічнасць зместу імпрэсій і вершаў у прозе («Васількі», «Раны», «Чалавек»).				2	1	Партрэт і тэксты твораў пісьменніка.	[2] [9] [18] [20]	Напісанне эсэ
4.1.2.2.	<i>Цётка</i>	2				2			
3.1.2.2.1.	Жыццёвы і творчы шлях Цёткі 1. Біяграфічныя звесткі. 2. Цётка як пачынальніца беларускай палітычнай лірыкі («Мора», «Хрэст на свабоду», «Добрыя весці», інш.). Элегічная і медытатывная лірыка перыяду эміграцыі («На чужой старонцы», «З чужыны», «Мае думкі» і інш.). 3. Цётка-празаік. Выкарыстанне сімвалікі і алегорыі, асаблівасці псіхалагізму ў творах. 4. Публіцыстыка («Да вясковай моладзі беларускай», «Шануйце роднае слова!», «Як нам вучыцца», інш.). 5. Уклад у развіццё мемуарнага жанру («Успаміны з паездкі ў Фінляндыю», «З дарогі») 6. Педагагічная дзейнасць А. Пашкевіч. Вобраз пісьменніцы і рэвалюцыянеркі ў літаратуры і мастацтве	2				2	1. Гісторыя беларускай літаратуры XX стагоддзя : у 4 т. – Мінск, 1999–2015. 2. Максімовіч, В. Беларуская літаратура першай трэці XX стагоддзя / В. Максімовіч. – Мінск, 2006. 3. Творы літаратуры і мастацтва, прысвечаныя Цётцы.	[2] [9] [10] [18] [20]	
4.1.2.3.	<i>Уладзіслаў Галубок</i>	2				2			
4.1.2.3.1.	Жыццёвы і творчы шлях Уладзіслава Галубка 1. Жыццёвы лёс, шматграннасць творчай асобы. 2. Пачатак літаратурнай працы. 3. Адлюстраванне мінулага і сучаснасці ў п'есах «Ганка», «Пан Сурынта», «Суд», «Пісаравы імяніны» і інш. 4. Зварот да розных жанравых формаў. Майстэрства стварэння камедыйных сітуацый. Фальклор у п'есах. 5. Уклад у станаўленне беларускага тэатра і драматургіі. «Вандроўны» тэатр У. Галубка.	2				2	1. Гісторыя беларускай літаратуры XX стагоддзя : у 4 т. – Мінск, 1999–2015. 2. Партрэт і тэксты твораў пісьменніка.	[2] [9] [17] [18] [20]	
4.1.2.4.	<i>Францішак Аляхновіч</i>	4	2			3			
4.1.2.4.1.	Жыццёвы і творчы шлях Францішка Аляхновіча 1. Біяграфічныя звесткі. 2. Пачатак літаратурнай і тэатральнай дзейнасці. 3. Тэма горада, паказ жыцця інтэлігенцыі ў п'есах «Страхі жыцця», «Цені», «Манька», «Шчаслівы муж».	4				2	Гісторыя беларускай літаратуры XX стагоддзя : у 4 т. – Мінск, 1999–2015.	[2] [9] [17] [18] [20]	

	Водгук на падзеі сучаснасці («Няскончаная драма» «Пан міністар» і інш.). 4. Зварот да фальклору («Чорт і баба», «Бутрым Няміра», «Круці не круці – трэба памярці»). 5. Ф. Аляхновіч – даследчык гісторыі беларускага тэатра.								
4.1.2.4.2.	Драматургія і проза Францішка Аляхновіча 1. Ф. Аляхновіч як пачынальнік «новай драмы» ў беларускай літаратуры. 2. Дакументальна-мастацкая аповесць «У капцюрох ГПУ». Кніга Ф. Аляхновіча ў кантэксце «гулагаўскай» літаратуры.		2			1	Партрэт і тэксты твораў пісьменніка.	[2] [9] [17] [18] [20]	Франтальнае апытванне. Рэйтынгавая кантрольная праца № 10
4.1.2.5.	<i>Вацлаў Ластоўскі</i>	4	2			3			
4.1.2.5.1.	Жыццёвы і творчы шлях Вацлава Ластоўскага 1. В. Ластоўскі як асоба.. 2. Ідэйна-творчыя ўстаноўкі пісьменніка і дыскусія 1913 года ў «Нашай ніве». Клопат пра высокі мастацкі ўзровень нацыянальнай літаратуры (артыкул «Па сваім шляху»).	4				2	1. Гісторыя беларускай літаратуры XX стагоддзя : у 4 т. – Мінск, 1999–2015. 2. Максімовіч, В. Беларуская літаратура першай трэці XX стагоддзя / В. Максімовіч. – Мінск, 2006.	[2] [9] [18] [20]	
4.1.2.5.2.	Проза Вацлава Ластоўскага 1. Адметнасць мастацкай інтэрпрэтацыі падзей беларускай гісторыі («Троцкі замак», «Князеўна Рагнеда», «Бітва каля Магільны», «Лабірынты», «О, Крыўская зямля...», інш.). 2. Адраджэнскія матывы ў творах «Прыгід», «Лебядзіная песня».		2			1	Партрэт і тэксты твораў пісьменніка.	[2] [9] [18] [20]	Апытванне, гутарка
4.1.2.6.	<i>Змітрок Бядуля</i>	2				3			
4.1.2.6.1.	Жыццёвы і творчы шлях Змітрака Бядулі 1. Жыццёвыя «ўніверсітэты» будучага пісьменніка. 2. Ранняя творчасць. Адметныя рысы Бядулі-апавядальніка. 3. Тэма мастака і мастацтва ў творчасці (апавяданні «Велікодныя яйкі», «Бондар», вершы «На горне душы першы верш я каваў...», «Мары паэта», аповесць	2				3	1. Гісторыя беларускай літаратуры XX стагоддзя : у 4 т. – Мінск, 1999–2015. 2. Максімовіч, В. Беларуская	[2] [9] [18] [20]	

	«Салавей»).						літаратура першай трэці XX стагоддзя. – Мінск, 2006.		
	4. Лірыка перыяду Першай сусветнай вайны («Сухавей», «...І сотнямі тысяч...», «Ад крыві чырвонай...», інш.).						3. Партрэт і тэксты твораў пісьменніка.		
	5. Гісторыя напісання рамана «Язэп Крушынскі». Ідэйны змест. Навізна праблематыкі і вобраза галоўнага героя.								
	6. Беларускі фальклор у творчасці З.Бядулі. Аповесць «Сярэбраная табакерка».								
	7. Працяг З. Бядулем традыцый сацыяльна-філасофскай прозы. З. Бядуля – публіцыст, літаратурны і тэатральны крытык, дзіцячы пісьменнік.								
4.1.2.7.	Алесь Гарун	2				2			
4.1.2.7.1.	Жыццёвы і творчы шлях Алеся Гаруна 1. Перыяды жыцця і творчасці. 2. Думы аб Беларусі – лейтматыў паэзіі А.Гаруна. 3. Вобраз выгнанніка-рэвалюцыянера і вобраз Радзімы ў творах зборніка «Матчын дар». 4. Тэматычныя аспекты лірыкі паэта («Мая любя», «Дзяўчаці», «У прыпар», «Як ліст вярбіны маладой...», «Ідуць гады», «Адбітак», інш.). 5. Проза А.Гаруна (І.Жывіцы): жанравая шматстайнасць, праблемна-тэматычнае наватарства. 6. «Жывыя казкі», іх мастацкія асаблівасці. 7. А. Гарун – публіцыст.	2				3	1. Гісторыя беларускай літаратуры XX стагоддзя : у 4 т. – Мінск, 1999–2015. 2. Партрэт і тэксты твораў пісьменніка. 3. Факсімільнае выданне кнігі «Матчын дар».	[2] [9] [14] [18] [20]	
4.1.2.8.	Цішка Гартны	2				2			
4.1.2.8.1.	Жыццёвы і творчы шлях Цішкі Гартнага 1. Грамадска-палітычная дзейнасць. 2. Тэматычнае наватарства паэзіі. Вобраз рабочага ў зборніку «Песні». Змена танальнасці, вобразна-мастацкіх сродкаў у кнігах савецкага часу («Песні працы і змагання», «Урачыстасць»).	2				2	1. Гісторыя беларускай літаратуры XX стагоддзя : у 4 т. – Мінск, 1999–2015. 2. Партрэт і тэксты твораў пісьменніка.	[2] [9] [18] [20]	
	3. Тэматыка і праблематыка апавяданняў (зб. «Трэскі на хвалях», «Прысады», «Гаспадар»).								
	4. Раман «Сокі цаліны». Раман у ацэнцы крытыкі 1920-х гадоў. Сучаснае прачытанне рамана.								
	5. Ц. Гартны – крытык і нарысіст.								
4.1.2.9.	Развіццё паэзіі, прозы, драматургіі, крытыкі і літаратуразнаўства першай трэці XX стагоддзя	2				2			
	1. Уклад у развіццё паэзіі, прозы, драматургіі, крытыкі і	2				2	1. Гісторыя	[2]	Рэйтынгавая

	літаратурнаўства: 1.1. Каруся Каганца, 1.2. Гальяша Леўчыка, 1.3. Казіміра Сваяка, 1.4. Зоські Верас, 1.5. Алеся Гурло, 1.6. Канстанцыі Буйло, 1.7. Антона Навіны, 1.8. Сяргея Палуяна.						беларускай літаратуры XX стагоддзя : у 4 т. – Мінск, 1999–2015. 2. Максімовіч, В. Беларуская літаратура першай трэці XX стагоддзя. – Мінск, 2006.	[9] [14] [16] [18] [20]	кантрольная праца № 11
4.1.3.	Творчасць пісьменнікаў-класікаў	20	22	2		44			
4.1.3.1.	Янка Купала	6	6			20			
4.1.3.1.1.	Жыццёвы і творчы шлях Янкі Купалы 1. Жыццёвы і творчы шлях. 2. Роля Я. Купалы ў развіцці беларускай паэзіі і драматургіі. Вытокі творчасці. 3. Спецыфіка купалаўскага рамантызму. Раннія паэмы («Зімою», «Нікому», «Адплата кахання»). 4. Наватарская сутнасць драматычных паэм. 5. Рамантычныя паэмы Я. Купалы. 6. Майстэрства Купалы-драматурга. 7. Водгук Я. Купалы на сацыяльна-палітычныя падзеі канца 1918 года (вершы «Для Бацькаўшчыны», «Свайму народу», «На сход!», «Паязджане», артыкулы «Незалежнасць», «Больш самачыннасці», інш.). 8. Зборнікі «Спадчына» і «Безназоўнае». 1930-я гады ў лёсе і творчасці Я. Купалы. 9. Лірыка і публіцыстыка Я.Купалы пачынаючы з Ялікай Айчыннай вайны. 10. Я. Купала – перакладчык. 11. Вобраз народнага паэта ў літаратуры і мастацтве.	6				7	1. Гісторыя беларускай літаратуры XX стагоддзя : у 4 т. – Мінск, 1999–2015. 2. Янка Купала : энцыклапедычны даведнік. – Мінск, 1986.	[2] [9] [17] [18] [20]	
4.1.3.1.2.	Мастацкі свет паэзіі Янкі Купалы 1. Творчая эвалюцыя паэта ў зборніках «Жалейка», «Гусяр», «Шляхам жыцця». Тэмы, матывы, вобразы, мастацкія асаблівасці лірыкі. 2. Спецыфіка купалаўскага рамантызму. Раннія паэмы («Зімою», «Нікому», «Адплата кахання»). 3. Наватарская сутнасць драматычных паэм «Адвечная песня», «Сон на кургане», іх гісторыка-літаратурнае		2			7	1. Янка Купала : энцыклапедычны даведнік. 2. Партрэт і тэксты твораў пісьменніка. 3. Творы літаратуры і мастацтва, прысвечаныя	[2] [9] [14] [18] [20]	Калёквіум

	значэнне. Сувязь твораў з асноўнымі матывамі лірыкі. 4. Рамантычныя паэмы Я. Купалы. Праблемы духоўнага абуджэння народа ў паэмах «На Куццю», «На Дзяды». Арыгінальнасць зместу і формы паэмы «Яна і я».						Я. Купалу.		
4.1.3.1.3.	Янка Купала – драматург 1. Майстэрства Купалы-драматурга. 2. Сцэнічны лёс камедыі «Паўлінка», прататыпы герояў. 3. Рэалістычна-бытавы і ўмоўна-рамантычны планы дзеяння, вобразы-сімвалы ў драме «Раскіданае гняздо». П'еса Я.Купалы ў кантэксце беларускай літаратуры аб «раскіданых гнёздах». 4. Час і месца дзеяння ў п'есе «Тутэйшыя». Сістэма вобразаў. Акцэнтацыя ўвагі на трагедыі «тутэйшасці».		4			6	1. Янка Купала : энцыклапедычны даведнік. 2. Партрэт і тэксты твораў пісьменніка. 3. Творы літаратуры і мастацтва, прысвечаныя Я. Купалу.	[2] [9] [17] [18] [20]	Фронтальнае апытванне. Рэйтынгавая кантрольная праца № 12
	Усяго ў IV семестры	32	10	2	2	44			Экзамен
V семестр									
4.1.3.2.	<i>Якуб Колас</i>	6	6			12			
4.1.3.2.1.	Жыццёвы і творчы шлях Якуба Коласа 1. Біяграфічныя звесткі. 2. Лірыка Я. Коласа. Агульнае і адрознае з Я. Купалам. 3. Паэма «Новая зямля» як этапная з'ява ў творчасці Я. Коласа і ўсёй беларускай літаратуры. 4. Паэма «Сымон-музыка». 5. Паэма «Рыбакова хата». 6. Проза пісьменніка. Праблематыка, жанрава-стыльня асаблівасці апавяданняў. 7. Філасофскія навілы-прытчы (зборнік «Казі і жывіцы») 8. Трылогія «На ростанях». 9. Паказ калектывізацыі ў апавесці «Адпачынак». Твор Я. Коласа і паэма «Краіна Муравія» А. Твардоўскага. 10. Дакументальная аснова, праблематыка апавесці «Дрыгва». 11. Творчасць Я. Коласа ў гады Вялікай Айчыннай вайны: публіцыстыка, лірыка, паэмы «Суду лесе», «Адплата». 12. Мастацкая і навукова-крытычная літаратура пра пісьменніка.	6				4	1. Гісторыя беларускай літаратуры XX стагоддзя : у 4 т. – Мінск, 1999–2015. 2. Максімовіч, В. Беларуская літаратура першай трэці XX стагоддзя. – Мінск, 2006.	[2] [9] [14] [18] [20]	
4.1.3.2.2.	Лірыка і паэтычны эпас Якуба Коласа 1. Зборнік паэзіі «Песні-жалыбы»: дамінантныя вобразы, матывы, танальнасць кнігі.		2			4	1. Партрэт і тэксты твораў пісьменніка. 2. Творы літаратуры і	[2] [9] [14]	Калёквіум

	2. Мастацкае спасціжэнне паэтам рэалій рэвалюцыйнай эпохі («Да працы!», «Покліч»). Роздум аб лёсе народа і Радзімы («Беларускаму люду», «На чужыне», «Крыж», «Цені-страхі», «Звон шыбаў»). 3. Паэма «Новая зямля». Праблема зямлі і волі. Жанравая прырода паэмы. «Новая зямля» ў крытыцы і літаратуразнаўстве. Твор Я. Коласа і сучаснасць. 4. Паэма «Сымон-музыка». Аўтарскія рэдакцыі. Канцэпцыя мастака і мастацтва. Адметнасць кампазіцыі. Роля лірычных адступленняў і ўстаўных навел.						мастацтва, прысвечаныя Якубу Коласу.	[18] [20]	
4.1.3.2.3.	Мастацкі свет прозы Якуба Коласа 1. Праблематыка, жанрава-стылёвыя асаблівасці апавяданняў. Эвалюцыя і адметнасць псіхалагізму («Васіль Чурыла», «Нёманаў дар», «Малады дубок», інш.). 2. Зборнік «Казкі жыцця». Фальклорныя і літаратурныя вытокі твораў, арыгінальнасць жанравай формы, філасофска-сацыяльны змест («Жывая вада», «Хмарка», «Стары лес», «Балотны агонь», «Курган» і інш.). 3. Апавяданні Я. Коласа 1920-х гадоў («Сяргей Карага», «Крывавы вір», «Туды, на Нёман!», «Балаховец»). 4. Трылогія «На ростанях». Гісторыя напісання. Аўтабіяграфізм. Лабановіч як прадстаўнік перадавой інтэлігенцыі. Псіхааналіз, філасофскія адступленні ў творы.		4				1. Партрэт і тэксты твораў пісьменніка. 2. Творы літаратуры і мастацтва, прысвечаныя Якубу Коласу.	[2] [9] [14] [18] [20]	Апытванне, гутарка
4.1.3.3.	Максім Багдановіч	6	6			6			
4.1.3.3.1.	Жыццёвы і творчы шлях Максіма Багдановіча 1. Жыццяпіс. Нетрадыцыйнасць постаці М.Багдановіча ў нацыянальнай літаратуры. 2. Дыскусія 1913 г. і пазіцыя пісьменніка. 3. Ідэйна-мастацкае адзінства лірычных скіжэтаў цыклаў і ўсёй кнігі «Вянок». Паэтычнае майстэрства аўтара. 4. Пейзажная і інтымная лірыка. 5. М.Багдановіч як пачынальнік філасофскай плыні ў беларускай паэзіі. 6. Жанравая і тэматычная навізна прозы пісьменніка. 7. Праца па асэнсаванні гісторыі беларускай літаратуры. 8. М. Багдановіч як заснавальнік нацыянальнай школы мастацкага перакладу. 9. Вобраз пісьменніка ў літаратуры і мастацтве.	6				2	1. Гісторыя беларускай літаратуры XX стагоддзя : у 4 т. – Мінск, 1999–2015. 2. Максімовіч, В. Беларуская літаратура першай трэці XX стагоддзя. – Мінск, 2006. 3. Факсімільнае выданне кнігі «Вянок».	[2] [9] [14] [18] [20]	

4.1.3.3.2.	Зборнік Максіма Багдановіча «Вянок» 1. Творчая гісторыя зборніка «Вянок», першае і наступныя яго выданні. 2. Ідэя-мастацкае адзінства, лірычныя сюжэты цыклаў і ўсёй кнігі. 3. Паэтычнае майстэрства аўтара. 4. Пейзажная і інтымная лірыка. 5. М. Багдановіч як пачынальнік філасофскай плыні ў беларускай паэзіі («Жывеш не вечна, чалавек...», «С.Е. Палуяну», «Я хацеў бы спаткацца з Вамі на вуліцы...»). 6. Узмацненне грамадзянскага і патрыятычнага пафасу на заключным этапе творчасці. 7. Праблема «красы», вобраз мадонны як увасабленне духоўнай прыгажосці ў творах пісьменніка. 8. Узбагачэнне нацыянальнай паэзіі класічнымі жанрамі, новымі рытмічнымі і страфічнымі формамі.		4			2	1. Творы літаратуры, прысвечаныя Максіму Багдановічу. 2. Жывапіс: А. Марачкін «Вераніка і Максім». 3. Музыка: І.Лучанок «Вераніка».	[2] [9] [14] [18] [20]	Апытванне, гутарка
4.1.3.3.3.	Рознабаковы характар таленту Максіма Багдановіча 1. Праблема красы ў творах «Апокрыф» і «Апавяданне аб іконніку і залатару 2. Жанрава-тэматычная спецыфіка прозы М. Багдановіча. 3. Ідэя «нацыянальнага стылю» ў артыкуле «Забыты шлях». Асэнсаванне гісторыі беларускай літаратуры. 4. М. Багдановіч і культурна-гістарычная школа. Асэнсаванне твораў пісьменнікаў-сучаснікаў.		2			2	1. Творы, прысвечаныя М. Багдановічу. 2. Жывапіс: А. Марачкін «Вераніка і Максім». 3. Музыка: І.Лучанок «Вераніка».	[2] [9] [14] [18] [20]	Напісанне санетаў, трыялетаў, рандо і г.д.
4.1.3.4.	<i>Максім Гарэцкі</i>	2	4	2		6			
4.1.3.4.1.	Жыццёвы і творчы шлях Максіма Гарэцкага 1. Біяграфічныя звесткі. Месца і роля М.Гарэцкага ў нацыянальным прыгожым пісьменстве. 2. Праблемна-тэматычнае і жанравы характар наватарства прозы М. Гарэцкага. Тэма інтэлігентнасці і народа. 3. Зборнік прозы «Рунь» у кантэксце нацыянальнага эпасу пачатку XX стагоддзя. 4. Вобраз інтэлігента-адраджэнца ў апавяданнях і аповесцях («У чым яго крыўда?», «Меланхолія», інш.). 5. Жыццё беларускай вёскі ў аповесці «Ціхая плынь». Тыповасць лёсу галоўнага героя. Майстэрства псіхалагічнага аналізу ў творы.	2				2	1. Гісторыя беларускай літаратуры XX стагоддзя : у 4 т. – Мінск, 1999–2015. 2. Максімовіч, В. Беларуская літаратура першай трэці XX стагоддзя. – Мінск, 2006. 3. Фотадакументы. 4. Факсімільнае	[2] [9] [18] [20]	

	6. Раманы «Віленскія камунары», «Камароўская хроніка»: гісторыя напісання, праблематыка, жанравая адметнасць. 7. Цыкл «Сібірскія абразкі». 8. Апошнія творы пісьменніка («Скарбы жыцця», «Лявоніус Задумекус», «Кіпарысы») 9. Месца і роля М. Гарэцкага ў нацыянальным прыгожым пісьменстве. 10. М. Гарэцкі – крытык і літаратуразнаўца. «Гісторыя беларускае літаратуры».			2		выданне кнігі «Рунь»		Канспекта- ванне тэзісаў кнігі
4.1.3.4.2.	Тэматычнае і жанрава-стылёвае багацце прозы Максіма Гарэцкага 1. Жанравая і тэматычная разнастайнасць апавяданняў са зборніка «Рунь». 2. Філасофская праблематыка аповесці «Меланхолія». Характар светаадчування, духоўныя пошукі Лявона Задумы. Асаблівасці кампазіцыі. 3. Падзеі Першай сусветнай вайны ў асэнсаванні М. Гарэцкім. Гуманістычная пазіцыя аўтара. 4. Паслярэвалюцыйныя падзеі ў адлюстраванні М. Гарэцкім (апавесць «Дзве душы»). Інтэлігент Абдзіраловіч і яго пазіцыя. Вобразы прадстаўнікоў розных грамадска-палітычных арыентацый.		4			Партрэт і тэксты твораў пісьменніка.	[2] [9] [18] [20]	Апытванне, гутарка. Рэйтынгавая кантрольная праца № 13
4.1.4.	Літаратурна-грамадскі рух 1920-х – пачатку 1930-х гадоў	2				2		
	1. Актывізацыя культурна-грамадскага жыцця. Палітыка беларусізацыі, яе плённае ўздзеянне на агульны стан нацыянальнай культуры. 2. Стварэнне літаратурных арганізацый «Маладняк», «Узвышша», «Полымя», інш. Ідэйна-эстэтычныя праграмы аб'яднанняў. 3. «Маладнякоўская» паэзія і проза. 4. Праблемна-тэматычная, жанрава-стылёвая шматстайнасць твораў сяброў «Узвышша». 5. Пошукі і набыткі паэзіі, прозы, драматургіі.	2				2	1. Гісторыя беларускай літаратуры XX стагоддзя : у 4 т. – Мінск, 1999–2015. 2. Максімовіч, В. Беларуская літаратура першай трэці XX стагоддзя. – Мінск, 2006.	[2] [9] [14] [18] [20]
4.1.5.	Творчасць пісьменнікаў «Маладняка» і «Узвышша»	12	10		2	14		
4.1.5.1.	<i>Андрэй Мрый</i>	2	2			2		
4.1.5.1.1.	Жыццёвы і творчы шлях Андрэя Мрыя 1. Біяграфічныя звесткі.	2				1	Гісторыя беларускай літаратуры XX	[2] [9]

	2. Адметнасць таленту. 3. Апаўяданні «ўзвышанскага» перыяду. Нетрадыцыйнасць герояў, асаблівасці мовы твораў. 4. «Запіскі Самсона Самасуя». Гісторыя публікацыі, прачытанне рамана ў 1920-я гады і ў наш час; асаблівасці формы, сувязь твора з надзённай рэчаіснасцю («культурная» рэвалюцыя, барацьба з перажыткамі мінулага і г.д.). Сутнасць жыццёвай філасофіі героя.						стагоддзя : у 4 т. – Мінск, 1999–2015.	[18] [20]	
4.1.5.1.2.	Раман Андрэя Мрыя «Запіскі Самсона Самасуя» 1. «Запіскі Самсона Самасуя». Гісторыя публікацыі, прачытанне рамана ў 1920-я гады і ў наш час. 2. «Непатапляльнасць» Самасуя, тыповасць, універсальнасць адкрытага А. Мрыем вобраза. 3. Сатырычныя вобразы другога плана (Сом, Лін, Крэйна, Торба, інш.), іх адрозненні ад Самсона Самасуя. 4. Мастацкія сродкі ўзнаўлення рэчаіснасці ў творы, кампазіцыйныя асаблівасці. 5. Раман А. Мрыя ў кантэксце сатырычнай прозы 1920–1930-х гады.		2			1	Партрэт і тэксты твораў пісьменніка.	[2] [9] [18] [20]	Апытванне, гутарка
4.1.5.2.	<i>Міхась Чарот</i>	2				2			
4.1.5.2.1.	Жыццёвы і творчы шлях Міхася Чарота 1. Жыццёвы і творчы шлях. 2. Месца М. Чарота ў літаратурным працэсе 1920-х гадоў. Вызначальныя рысы паэзіі. 3. Вобраз рэвалюцыі ў зборніку «Завіруха». 4. Ліра-эпас пісьменніка. Паэма «Босыя на вогнішчы». Сімволіка вобразаў, розныя трактоўкі «босых». 5. Жанравая разнастайнасць прозы. Гуманістычны пафас твораў пра лёс прадстаўнікоў старога свету («Галя», «Галачка-шкрабалачка») 6. П'есы для дзяцей. Драма «На Купалле». 7. Традыцыі В. Дуніна-Марцінкевіча і Я. Купалы ў камедыі-вадэвілі «Мікітаў лапаць». 8. Апошні верш М. Чарота.	2				2	1. Гісторыя беларускай літаратуры XX стагоддзя : у 4 т. – Мінск, 1999–2015. 2. Максімовіч, В. Беларуская літаратура першай трэці XX стагоддзя. – Мінск, 2006.	[2] [9] [10] [14]	
4.1.5.3.	<i>Уладзімір Жылка</i>	2	1		1	3			
4.1.5.3.1.	Жыццёвы і творчы шлях Уладзіміра Жылкі 1. Біяграфічныя звесткі. 2. «Дзённік» пісьменніка.	2				1	Гісторыя беларускай літаратуры XX стагоддзя : у 4 т. –	[2] [9] [10]	

	3. «Віленскі» і «пражскі» перыяды творчасці. 4. Стасункі з «Маладняком». 5. Традыцыі М. Багдановіча ў творчасці У. Жылкі. 6. У. Жылка – крытык і перакладчык.						Мінск, 1999–2015.	[14]	
4.1.5.3.2.	Роля Уладзіміра Жылкі ў станаўленні мастацтва слова першай трэці XX стагоддзя 1. Гістарычны лёс радзімы, незалежніцкія і адраджэнскія матывы ў творах У. Жылкі («Покліч», «Хто мужны, хто смелы, хто дужы...», «Беларусь», інш.). 2. Танальнасць філасофскай лірыкі У. Жылкі («На ростані», «Бяспынна, глуха процьма часу...», «Усе мы страчаныя...» і інш.). 3. Міні-паэма «Тэстамент» – споведзь і завет паэта наступным пакаленням. Вобраз аўтара ў творы.		1			2	1. Тэксты твораў пісьменніка. 2. Фотаілюстрацыі.	[2] [9] [10] [14]	Франтальнае апытванне Напісанне эсэ
4.1.5.4.	Уладзімір Дубоўка	2	1		1	3			
4.1.5.4.1.	Жыццёвы і творчы шлях Уладзіміра Дубоўкі 1. Жыццёпіс. 2. Раннія зборнікі «Строма», «Трысцё», «Credo», іх мастацка-вобразная адметнасць. 3. Вывы «маладнякоўскай бурапеннасці». Стаўленне Дубоўкі-маладнякоўца да класічнай спадчыны. 4. Зварот да ліра-эпасу («Там, дзе кіпарысы», «Плач буры», інш.). 5. У. Дубоўка і М. Багдановіч. 6. Уклад У. Дубоўкі ў развіццё паэмнага жанру («Кругі», «І пурпуровых ветразей узвівы», «Штурмуйце будучыні аванпосты»!). 7. Шырокае выкарыстанне фальклору ў творах «узвышанскага» перыяду, пошук паэтычных форм. 8. Творчасць 1950–1970-х гадоў. 9. Гісторыя напісання зборніка «Палеская рапсодыя»..	2				1	1. Гісторыя беларускай літаратуры XX стагоддзя : у 4 т. – Мінск, 1999–2015. 2. Максімовіч, В. Беларуская літаратура першай трэці XX стагоддзя. – Мінск, 2006.	[2] [9] [10] [14]	
4.1.5.4.2.	Паэтычны эпас Уладзіміра Дубоўкі 1. Паэмны трыпціх «Кругі», «І пурпуровых ветразей узвівы», «Штурмуйце будучыні аванпосты!». Сюжэтнае і кампазіцыйнае наватарства паэм. 2. Тэма мастака і мастацтва ў паэтычнай трылогіі «Кругі», «І пурпуровых ветразей узвівы», «Штурмуйце будучыні аванпосты!».		1			2	Тэксты твораў пісьменніка	[2] [9] [10] [14]	Гутарка. Рэйтынговая кантрольная праца № 14 Напісанне эсэ

	3. Творы ва ўспрыманні крытыкі 1920-х гадоў і іх сучаснае прачытанне (М. Арочка, В. Максімовіч).								
4.1.5.5.	<i>Міхась Зарэцкі.</i>	2	4			2			
4.1.5.5.1.	Жыццёвы і творчы шлях Міхася Зарэцкага 1. Жыццёвы і творчы шлях. 2. Рысы «маладнякоўскай» прозы ў ранніх апавяданнях (зборнікі «У віры жыцця», «Пела вясна»). 3. Абарона агульначалавечых каштоўнасцей («Адна партыя ў шашкі», «Ворагі», «Кветка пажоўклая», «Бель», «Дзіўная»). 4. Навізна праблематыкі першых вялікіх эпічных твораў («Голы звер», «Сцежкі-дарожкі»), сюжэтка-кампазіцыйнае майстэрства празаіка. 5. Нарыс «Падарожжа на Новую зямлю», няскончаны раман «Крывічы» ў творчым і чалавечым лёсе аўтара. 6. Раман «Вязьмо». 7. Тэматыка і праблематыка п'ес «Віхор на балоце», «Белыя ружы». 8. Пытанне пра творчы метады пісьменніка.	2				1	1. Гісторыя беларускай літаратуры XX стагоддзя : у 4 т. – Мінск, 1999–2015. 2. Максімовіч, В. Беларуская літаратура першай трэці XX стагоддзя. – Мінск, 2006.	[2] [9] [18] [20]	
4.1.5.5.2.	Проза Міхася Зарэцкага: гуманістычны пафас, навізна праблематыкі, мастацкія асаблівасці твораў 1. Шырокі жанравы і тэматычны дыяпазон творчасці М.Зарэцкага («Бель», «Дзіўная», «Ой, ляцелі гусі...», «Адна партыя ў шашкі», «Ворагі», «Кветка пажоўклая»). 2. Падзеі калектывізацыі ва ўзнаўленні М. Зарэцкім. 3. Раман «Вязьмо». Віна і бяда Сымона Карытны. 4. Вобраз Галілея і яго функцыянальная роля ў ідэйным змесце твора. 5. Раман М. Зарэцкага ў кантэксце літаратуры свайго часу пра «вялікі пералом».		4			1	1. Фотаматэрыялы. 2. Мушынскі М., Праўдзівая гісторыя жыцця і творчасці М. Зарэцкага.	[2] [9] [18] [20]	Франтальнае апытванне
4.1.5.6.	<i>Язэп Пушча</i>	2	2			2			
4.1.5.6.1.	Жыццёвы і творчы шлях Язэпа Пушчы 1. Факты біяграфіі. 2. Пафас «маладнякоўскіх» зборнікаў «Раніца рыкае», «Vita». 3. Змена танальнасці ў кнігах «Дні вясны» і «Песні на руінах». Матывы і вобразы цыклаў «Асеннія песні», «Лісты да сабакі».	2				1	1. Гісторыя беларускай літаратуры XX стагоддзя : у 4 т. – Мінск, 1999–2015. 2. Максімовіч, В. Беларуская	[2] [9] [10] [14]	

	4. Задума стварэння паэмнай трылогіі і яе мастацкае ўвасабленне. Рэалістычны і сімвалічны планы прачытання паэм «Песня вайны», «Цень Консула». Архітэктоніка твораў. 5. Паэма «Сады вятроў». Тэма мастак і народ у ліра-эпасе Я. Пушчы. 6. Пушча-крытык пра ролю творцы і літаратуры ў грамадскім жыцці (артыкулы «У абарону маладой паэзіі», «Максім Лужанін. Крокі» і інш.). 7. Зборнікі Я. Пушчы 1960-х гадоў. «Вершы і паэмы», «Пачатак легенды». Змест ненадрукаваных пры жыцці аўтара вершаў.						літаратура першай трэці XX стагоддзя. – Мінск, 2006.		
4.1.5.6.2.	Маладнякоўскі» і «ўзвышанскі» перыяды ў творчасці Язэпа Пушчы 1. Адметнасць «маладнякоўскіх» зборнікаў паэта: пафаснасць, каларытнасць вобразаў (зб. «Раніца рыкае», «Vita»). 2. Ускладненне вобразнай сістэмы «ўзвышанскага» перыяду: падтэкст, умоўнасць, сімволіка (цыклы «Асення песні», «Лісты да сабакі»). 3. Роздум пісьменніка над нядаўнім мінулым і сучаснасцю ў паэмах «Песня вайны», «Цень Консула», «Сады вятроў», тэма мастака і мастацтва ў творах. 4. Рэалістычны і сімвалічны планы прачытання паэм «Песня вайны», «Цень Консула». Архітэктоніка твораў.		2			1	1. Тэксты твораў пісьменніка. 2. Фотаілюстрацыі.	[2] [9] [10] [14]	Калёквіум
4.2.	Літаратурны працэс 1930-х – сярэдзіны 1950-х гадоў	30	18	2	2	32			
4.2.1.	Літаратурна-грамадскае жыццё 1930-х гадоў. Развіццё прозы, паэзіі, драматургіі	12	10	2		10			
4.2.1.1.	<i>Літаратурна-грамадскае жыццё 1930-х гадоў. Развіццё прозы, паэзіі, драматургіі</i>	2							
	1. Маласпрыяльныя ўмовы для творчасці. 2. Адыход ад рэалістычных традыцый узнаўлення падзей, ідэалізацыя і прыхарашванне як норма ў творчасці. 3. Пастанова ЦК ВКП(б) «Аб перабудове літаратурна-мастацкіх арганізацый». Стварэнне Саюза пісьменнікаў СССР. 4. Сацыялістычны рэалізм. 5. Адкрытае і прыхаванае непрыманне пісьменнікамі	2					1. Гісторыя беларускай літаратуры XX стагоддзя : у 4 т. / Мінск, 1999–2015. 2. Гісторыя беларускай літаратуры : XX	[2] [9] [18] [20]	

	таталітарнай улады. 6. Асуджэнне прымусовай калектывізацыі, паспешлівасці ў яе правядзенні (аповесці і раманы Я. Коласа «Адшчапенец», Б. Мікуліча «Чорная Вірня», М. Зарэцкага «Вязьмо», п'есы К. Чорнага «Лета», В. Шашалевіча «Рой»). 7. Адстойванне ідэі даверу да чалавека (камедыя К. Крапівы «Хто смяецца апошнім»). 8. Матывы расчараванасці і смутку ў паэзіі У. Хадзкі, З. Астапенкі, С. Астрэйкі.						стагоддзе (20–50-я гг.). – 2-е выд., дапрац. – Мінск, 2000.		
4.2.1.2.	<i>Кандрат Крапіва</i>	4	4			4			
4.2.1.2.1.	Жыццёвы і творчы шлях Кандрата Крапівы 1. Жыццёвы і творчы шлях. 2. Аб'екты аўтарскага смеху ў ранніх паэтычных і празаічных зборніках. 3. Праблематыка, героі баек, традыцыі народнай смехавой культуры ў творах. 4. Зварот да парадыйнай і сатырычнай паэмы («Біблія», «Шкірута», «Хвядос – Чырвоны нос»). 5. К. Крапіва пра месца сатыры ў жыцці і літаратуры. 6. Спроба стварэння рамана «Мядзведзічы». 7. Першыя п'есы пісьменніка («Канец дружбы», «Партызаны»). 8. Месца сатырычнай камедыі «Хто смяецца апошнім» у творчай спадчыне К. Крапівы. 9. Тэма Вялікай Айчыннай вайны і яе месца ў вырашэнне ў драме «Проба агнём». 10. Нетрадыцыйны паказ ваеннай рэчаіснасці ў сатырычнай камедыі «Мілы чалавек». 11. Уплыў тэорыі бесканфліктнасці на лірычную камедыю «Пяюць жаваранкі». 12. «Брама неўміручасці» як філасофскі роздум драматурга над сутнасцю чалавечага існавання.	4				1	1 Гісторыя беларускай літаратуры XX стагоддзя : у 4 т. – Мінск, 1999–2015. 2 Гісторыя беларускай Гісторыя беларускай літаратуры : XX стагоддзе (20–50-я гг.). – 2-е выд., дапрац. – Мінск, 2000.	[2] [9] [10] [17]	
4.2.1.2.2.	Сатырычнае майстэрства Кандрата Крапівы 1. Сатыра ў творчасці Крапівы 1920-х гг. (вершы, фельетоны, апавяданні, паэмы). 2. Крапіва-байкапісец: аб'екты сатырычнага высмейвання, алегарычныя вобразы-тыпы ў творах.		2			1	Партрэт, тэксты твораў пісьменніка	[2] [9] [10] [17]	Гутарка, эксперэ-апытанне

	3. Праблематыка, героі баек, традыцыі народнай смехавой культуры ў творах.								
4.2.1.2.3.	Кандрат Крапіва-драматург 1. Месца сатырычнай камедыі «Хто смяецца апошнім» у творчай спадчыне К. Крапівы. Гуманістычная ідэя твора, сутнасць канфлікту, вобразы персанажаў. Майстэрства драматурга. 2. Нетрадыцыйны паказ ваеннай рэчаіснасці ў сатырычнай камедыі «Мілы чалавек». Зварот пісьменніка да сродкаў тэатральнай умоўнасці, сцэнічны лёс камедыі. Адрознасць характараў Жлукты і Гарлахвацкага. 3. «Брама неўміручасці» як філасофскі роздум драматурга над сутнасцю чалавечага існавання. Галерэя сатырычных тыпаў і вобразаў. Фантастычныя элементы ў сюжэце, тыповасць узноўленых калізій і характараў.		2			2	Партрэт, тэксты твораў пісьменніка	[2] [9] [10] [17]	Франтальнае апытванне. Рэйтынгавая кантрольная праца № 15
4.2.1.3.	<i>Міхась Лынькоў</i>	2				2			
4.2.1.3.1.	Жыццёвы і творчы шлях Міхася Лынькова 1. Біяграфічныя звесткі. 2. Паказ у ранніх творах (апавяданні «Над Бугам», «Маньчжур», «Баян» і інш.) нараджэння новага чалавека. 3. Тэма Заходняй Беларусі ў творчасці. 4. Адметнасць стылёвай манеры М. Лынькова. 5. Праца над раманам «На чырвоных лядах». 6. «Малая» проза ваеннага часу (зборнік «Астоп»). Вобразы дзяцей у творах («Васількі», «Салют» і інш.) 7. Спраба шырокага эпічнага асэнсавання лёду і жыцця народа ў рамане «Векапомныя дні». Багата падзейная аснова твора, рэальныя прататыпы герояў. Месца рамана ў беларускай ваеннай прозе.	2				2	1 Гісторыя беларускай літаратуры XX стагоддзя : у 4 т. – Мінск, 1999–2015. 2 Гісторыя беларускай літаратуры : XX стагоддзе (20–50-я гг.). – 2-е выд., дапрац. – Мінск, 2000.	[2] [9] [10]	
	Усяго ў V семестры	38	30	2	2	46			Залік
VI семестр									
4.2.1.4.	<i>Кузьма Чорны</i>	4	6	2		4			
4.2.1.4.1.	Жыццёвы і творчы шлях Кузьмы Чорнага 1. Жыццёвы і творчы шлях. 2. Старонкі «Дзённіка» К. Чорнага пра жыццё ў Маскве і на радзіме. 3. Вобраз пісьменніка ў мастацкай літаратуры. Уплыў Чорнага на творчасць беларускіх празаікаў.	4				1	1. Гісторыя беларускай літаратуры XX стагоддзя : у 4 т. – Мінск, 1999–2015. 2. Гісторыя	[2] [9] [10]	

	4. Першыя публікацыі. Асаблівасці апавяданняў «маладнякоўскага» і «ўзвышанскага» перыядаў. 5. Творчае крэда пісьменніка – «Чалавек – гэта цэлы свет». 6. Блізкасць першых раманаў «Сястра», «Зямля» да апавяданняў. 7. Задума стварэння цыкла эпічных твораў пра гістарычны шлях народа. Арыгінальнасць мастацкай ідэі. 8. Цікавасць прэзаіка да філасофскіх праблем. Здзейсненае і няздзейсненае К. Чорным. 9. Тэматыка, праблематыка, мастацкія асаблівасці, цэнтральныя вобразы раманаў «Бацькаўшчына», «Трэцяе пакаленне», аповесцей «Лявон Бушмар», «Люба Лук’янская». Сучаснае прачытанне «Трэцяга пакалення». 10. Змены ў светапоглядзе пісьменніка ў 1930-я гады. 11. Вяртанне К. Чорнага ў час Вялікай Айчыннай вайны да ідэі складанасці чалавечага свету. Вяршычныя творы пісьменніка – раманы «Млечны шлях», «Пошукі будучыні», «Вялікі дзень». 12. Асаблівасці стылю К. Чорнага						беларускай літаратуры : XX стагоддзе (20–50-я гг.). – 2-е выд., дапрац. – Мінск, 2000.		Падрыхтоўка дакладаў
4.2.1.4.2.	Станаўленне творчасці Кузьмы Чорнага 1. Рысы «маладнякоўскай» прозы ў ранніх творах: эмацыянальнасць, матыў радасці жыцця, малападзейнасць, фрагментарнасць. 2. Вера пісьменніка ў гуманізм новых людзей і новага часу (апавяданні «Ноч пры дарозе», «Ногы людзі», «Вечар» і інш.), захапленне складанасцю чалавечага свету. 3. Паглыбленне псіхалагізму, зварот да філасофскай праблематыкі, сцвярдзенне значнасці і змястоўнасці ўнутранага свету чалавека грады ў апавяданнях «узвышанскага» перыяду («Булань», «Хвоі гавораць», «Вераснёвыя ночы»).		2			1	Партрэт, тэксты твораў пісьменніка	[2] [9] [10]	Напісанне эсэ
4.2.1.4.3.	Кузьма Чорны – раманіст 1. Нараджэнне задумы раманага цыклу. 2. Раман «Трэцяе пакаленне». 3. Раманы ваеннага часу («Пошукі будучыні», «Млечны шлях», «Вялікі дзень»).		4			2	Партрэт, тэксты твораў пісьменніка	[2] [9] [10]	Фронтальнае апытванне

	4. Паказ у раманах трагічных калізій гістарычнага лёсу народа, вызначальных рыс характару беларуса: любоў да роднай зямлі, сумленнасць, спагадлівасць, вальналюбства, і інш. (вобразы Нявады, Кастуся Лукашэвіча, Сымона Ракуцькі, Мікалая Сямагі, Уладзіміра Ярмаліцкага, Максіма Астаповіча). 5. Выяўленне сутнасці філасофіі і ідэалогіі фашызму (вобразы малодшага Шрэдэра, Адама Блецкі, Тоўхарты). 6. Філасофскі і сімвалічны змест вобразаў Вялікага скрыжавання, Млечнага шляху, Вялікага Злодзея, украдзенага маленства, золата. 7. А.Адамовіч пра месца раманаў Чорнага ў нацыянальнай «ваеннай» прозе. 8. Незавершаныя творы пісьменніка.								
4.2.2.	Літаратура Заходняй Беларусі	2				2			
	1. Мінск і Вільня як два культурныя цэнтры Беларусі. Перадумовы і прычыны гэтага. Папулярнасць ідэі аб'яднання ў абедзвюх частках краіны. 2. Грамадска-палітычнае жыццё на «крэсах усходніх». Этапы нацыянальна-вызваленчага руху. 3. Перыядычныя выданні на беларускай мове. 4. Праца ў драматургіі 1920-х гады Л. Родзевіча і Ф. Аляхновіча. 5. «Віленскі» перыяд у творчасці М. Гарэцкага, У. Жылкі. 6. Асэнсаванне лёсу Бацькаўшчыны, дзяржаўнасці народа публіцыстыкай (Б. Тарашкевіч, А. Луцкевіч, А. Смоліч, М. Гарэцкі, Л. Родзевіч і інш.). 7. Літаратурна-філасофскія эсэ І. Абдзіраловіча (І. Канчэўскага) «Адвечным шляхам», Сулімы (У. Самойлы) «Гэтым пераможаш!» 8. Неаднароднасць літаратурнага працэсу Заходняй Беларусі. Пашырэнне масавай паэзіі, літаратуры факта. 9. Вызваленча-рэвалюцыйная тэма ў паэзіі 1930-х гадоў (творчасць М. Танка, М. Машары, М. Засіма, В. Таўлая).	2				2	1. Гісторыя беларускай літаратуры XX стагоддзя : у 4 т. – Мінск, 1999–2015. 2. Гісторыя беларускай літаратуры : XX стагоддзе (20–50-я гг.). – 2-е выд., дапрац. – Мінск, 2000.	[2] [9] [10]	Рэйтынгавая кантрольная праца № 16
4.2.3.	Літаратура перыяду Вялікай Айчыннай вайны	2				2			
	Літаратура перыяду Вялікай Айчыннай вайны 1. Тэма будучай вайны ў літаратуры і мастацтве (песні,	2				1	1. Гісторыя беларускай	[2] [9]	

	кнігі, кінафільмы). 2. Асаблівасці раскрыцця тэмы беларускімі аўтарамі (вершы і паэмы П. Панчанкі, А. Куляшова, інш.). 3. Ваенныя дарогі беларускіх пісьменнікаў. 4. Паэтычны зварот Купалы да свайго народа («Беларускім партызанам»). 5. Перавага лірыкі над іншымі родамі літаратуры. 6. Широкае бытаванне балады і вершаў баладнага тыпу Вобраз Беларусі-змагаркі і Беларусі-паланянікі. 7. Ліра-эпас ваенных гадоў. Абумоўленасць тэматыкі, ідэйнага зместу твораў суровым подыхам часу. 8. Сацыяльна-філасофскія раманы К. Чорнага («Млечны шлях», «Пошукі будучыні», «Вялікі дзень»), іх выключанасць з літаратурнага працэсу 1940-х гадоў.				2		літаратуры XX стагоддзя : у 4 т. – Мінск, 1999–2015. 2. Гісторыя беларускай літаратуры : XX стагоддзе (20–50-я гг.). – 2-е выд., дапрац. – Мінск, 2000.	[10]	Падрыхтоўка прэзентацый
4.2.4.	Літаратура першага пасляваеннага дзесяцігоддзя (1946–1956)	2				2			
	1. Пастановы ЦК ВКП(б) і ЦК КП(б)Б аб рабоце Саюза пісьменнікаў, літаратурна-мастацкіх часопісаў і газет. Сутнасць тэорыі бесканфліктнасці, яе выявы ў драматургіі, прозе, паэзіі. 2. Паслабленне сувязей паэзіі з жыццём. Ідэалізацыя рэчаіснасці, ілюстрацыйнасць, адрыў лірычнага «я» ад асобы аўтара. Эпізацыя лірыкі. 3. Праблемы мінулай вайны і адбудовы мірнага жыцця ў ліра-эпасе (паэмы П. Броўкі «Хлеб», А. Куляшов «Новае рэчышча», «Толькі ўперад», «Грозная пушча» і інш.). 4. Праца ў літаратуры пісьменнікаў стагэйшага пакалення (Я. Коласа, М. Лынькова). 5. Адлюстраванне гераічнага змагання беларускага народа ў гады вайны ў аповесцях і раманах І. Шамякіна («Глыбокая плынь»), А. Кулакоўскага («Расстаёмся ненадоўга»), І. Мележа («Мінскі напрамак») і інш.. 6. Тэма стваральнай працы ў прозе А. Стаховіча, У. Краўчанкі, М. Паслядовіча, Т. Хадкевіча, А. Кулакоўскага («Пад мірным небам», «Станаўленне», «Цёплае дыханне», «Вяснянка», «Гартаванне» і інш.). Выдаткі твораў. 7. Аповесці і раманы пра мірнае жыццё І. Мележа,	2				2	1. Гісторыя беларускай літаратуры XX стагоддзя : у 4 т. – Мінск, 1999–2015. 2. Гісторыя беларускай літаратуры : XX стагоддзе (20–50-я гг.). – 2-е выд., дапрац. – Мінск, 2000.	[2] [9] [10]	

	I. Шамякіна, Я. Брыля. 8 Набыткі і страты пасляваеннай драматургіі (п'есы К. Крапівы «З народам», «Пяюць жаваранкі», «Людзі і д'яблы», «Зацікаўленая асоба», А. Маўзона «Канстанцін Заслонаў», К. Губарэвіча «Брэсцкая крэпасць» і інш.).								
4.2.5.	Паэты-класікі савецкага перыяду	12	8			16			
4.2.5.1.	Петрусь Броўка	2	2			4			
4.2.5.1.1.	Жыццёвы і творчы шлях Петруся Броўкі 1. Жыццёвы і творчы шлях. 2. Скіраванасць паэта на абстрактна-рытарычную паэзію ў ранніх зборніках. Наследаванне У. Маякоўскаму. 3. Творчая пераарыентацыя пісьменніка (зборнік «Прыход героя»). Адарванасць ад рэалій жыцця многіх твораў 1930-х гадоў (паэма «Кацярына», вершы «Плыві, наша песня, далёка...», «З новым годам» і інш.). 4. Тэндэнцыя да актыўнага самавыяўлення ў творах перыяду Вялікай Айчыннай вайны (вершы «Маці», «Роднае», «Надзя-Надзейка», «Спатканне» і інш., паэма-маналог «Беларусь»). 5. Балада ў творчасці П. Броўкі. 6. Прыглушанасць лірычнага пачуцця ў творах першага пасляваеннага дзесяцігоддзя (зборнікі «Сонечнымі днямі», «Цвёрдымі крокамі», інш.). 7. Спроба напісання рамана «Калі зліваюцца рэкі» 8. Прарывы да асэнсавання агульначалавчых каштоўнасцей (паэма «Голас сэрца», вершы «Александрына», «Пахне чабор», «Калі надзея час спачыну...», інш.) і паэтычны гладкаціс ў творчасці 1960–1970-х гадоў. 9. Пераацэнка творчай спадчыны П. Броўкі. 10. Аб'ектыўныя і суб'ектыўныя прычыны нерэалізаваных магчымасцей мастака.	2				2	1. Гісторыя беларускай літаратуры XX стагоддзя : у 4 т. – Мінск, 1999–2015. 2. Гісторыя беларускай літаратуры : XX стагоддзе (20–50-я гг.). – 2-е выд., дапрац. – Мінск, 2000.	[2] [9] [10]	
4.2.5.1.2.	Адметнасць паэтычнага голасу Петруся Броўкі 1. Ранні этап творчасці П. Броўкі. 2. Змены ў паэзіі II-й паловы 1930-х гг. Пошукі свайго шляху. Адмаўленне ад лірызму, штучнасць вобразаў, скіраванасць на літаратуру факта. 3. Балады і паэмы перыяду Вялікай Айчыннай вайны.		2			2	Паэтычныя зборнікі, партрэт пісьменніка.	[2] [9] [10]	Франтальнае апытванне

	Сыноўні боль за лёс Радзімы у творах ваеннага часу. Зварот да фальклорных сродкаў. 4. Творчасць першага пасляваеннага дзесяцігоддзя. Набыткі і страты пісьменніка ў 1950-70-я гады. Асаблівасці таленту. 5. Лірыка апошніх дзесяцігоддзяў. 6. Паэма-рэквіем «Голас сэрца».								
4.2.5.2.	Максім Танк	4	2			4			
4.2.5.2.1.	Жыццёвы і творчы шлях Максіма Танка 1. Жыццяпіс. 2. Давераснёўскі перыяд творчасці. 3. Месца М. Танка ў літаратурным працэсе 1930-х гадоў. Лёс зборніка «На этапах». Спробы маладога аўтара выйсці за межы традыцыйнай паэзіі. 4. Жанравая адметнасць ліра-эпасу («Нарач», «Журавінавы цвет», «Сказ пра Вяля», «Каліноўскі»). Вобразы змагароў за народнае шчасце ў творах. 5. М. Танк пра ўз'яднанне Беларусі ў «Лістках календара» і «Дзённіках». 6. Паэзія ваеннага перыяду. Пашырэнне тэматычнага дыяпазону ў зборніках «Каб ведалі», «На камні, жалезе і золаце», «У дарозе». Паэма «Люцыян Таполя» як пратэст супраць несвабоды мастака. 7. Выявы тэорыі бесканфліктнасці ў лірыцы пасляваенных 1940–1950-х гадоў. 8. Паглыбленне філасофскага пачатку, ускладненне мастацка-вобразнай сістэмы твораў у зборніках «След бліскавіцы», «Мой хлеб надзённы», «Гльток вады», «Дарога, закалыханая жытам» і інш. 9. Тэматыка, праблематыка лірыкі 1980–1990-х гадоў. Сімволіка назваў кніг «Збор калосся», «Мой каўчэг», «Errata». 10. Вызначальныя рысы паэзіі М. Танка. 11. М. Танк – майстар верлібра.	4				2	1. Гісторыя беларускай літаратуры XX стагоддзя : у 4 т. – Мінск, 1999–2015. 2. Гісторыя беларускай літаратуры : XX стагоддзе (20–50-я гг.). – 2-е выд., дапрац. – Мінск, 2000.	[2] [9] [10]	
4.2.5.2.2.	Аналіз кніг Максіма Танка «Збор калосся», «Мой каўчэг», «Errata» 1. Сімволіка назваў апошніх кніг «Збор калосся», «Мой каўчэг», «Errata». Вызначальныя рысы паэзіі М. Танка. 2. Светаадчуванне паэта ў апошнія гады жыцця.		2			2	Зборнікі паэзіі Максіма Танка. Партрэт пісьменніка.	[2] [9] [10]	Стварэнне верлібраў, цэнтонаў

	Танальнасць кніг. Роздум пісьменніка над часам, чалавечымі дзеямі, уласным лёсам. 3. Лірыка М. Танка ў сацыякультурным кантэксце 1980–1990-х гг. 4. Прыёмы і сродкі лірычнага самавыяўлення паэта.								
4.2.5.3.	<i>Аркадзь Куляшоў</i>	4	2			2			
4.2.5.3.1.	Жыццёвы і творчы шлях Аркадзя Куляшова 1. Факты жыцця і творчасці. 2. Даніна «маладнякізму» і рытарычнасці ў зборніках «Росквіт зямлі», «Па песню, па сонца!..», «Медзі дождж». 3. Праблематыка нізак вершаў «Маім аднагодкам», «Сонечнае заўтра», «Юнацкі свет». 4. Пошукі новай паэмнай формы ў творах «Крыўда», «Аманал», «Гарбун». 5. Паэма-прадбачанне «Хлопцы апошняй вайны». 6. Гісторыя напісання твораў «Сцяг брыгады», «Балада аб чатырох заложніках», «Ліст з палону». Сучаснае прачытанне паэмы «Сцяг брыгады», вершаў «Камуністы», «Інтэрнацыянал». 7. «Новая кніга» як адмаўленне ад ілюстрацыйнасці паэзіі 1950-х гадоў. Паварот да філасофскага асэнсавання жыцця. «Касмічная» нізка вершаў. 8. Асэнсаванне катэгорый Часу, Вечнасці, Жыцця, Смерці ў вершах 1960–1970-х гадоў. Тэма паэта і паэзіі, шматаспектнасць яе вырашэння ў вершах і паэмах. 9. Шматстайнасць жанравых форм ліра-эпасу («Цунамі», «Далёка да акіяна», «Варшаўскі шлях», «Хамуціус»). 10. А. Куляшоў – перакладчык.	4				1	1. Гісторыя беларускай літаратуры XX стагоддзя : у 4 т. – Мінск, 1999–2015. 2. Гісторыя беларускай літаратуры : XX стагоддзе (20–50-я гг.). – 2-е выд., дапрац. – Мінск, 2000.	[2] [9] [10]	
4.2.5.3.2.	Ліра-эпас Аркадзя Куляшова 1960–1970 гг. 1. Лёс чалавечай цывілізацыі ў паэме «Цунамі». Умоўнасць сітуацыі і герояў. 2. Паэма «Далёка да акіяна» як апавед пра лёс пакалення. Маштабнасць падзей у творы. 3. Тэма паэта і паэзіі ў «Варшаўскім шляху». Вобраз А. Твардоўскага. 4. Сацыяльныя і філасофскія матывы ў паэме «Хамуціус». 5. Жанравая спецыфіка твораў, сімволіка вобразаў.		2			1	1. Бечык, В. Шлях да акіяна: Кніга пра паэзію Аркадзя Куляшова. – Мінск, 1981. 2. Бярозкін, Р. Аркадзь Куляшоў. – Мінск, 1978; 3. Зборнікі А. Куляшова. 4. Партрэт паэта.	[2] [9] [10]	Экспрэс-апытанне

4.2.5.4.	<i>Пімен Панчанка</i>	2	2			6			
4.2.5.4.1.	Жыццёвы і творчы шлях Пімена Панчанкі 1. Жыццёвы і творчы шлях. 2. Адметныя рысы творчасці 1930-х гадоў («Падсочка», «Выязджалі лесарубы», «Адкопаныя зарніцы», інш.). Уплыў М. Лермантава. 3. Творчасць гадоў Вялікай Айчыннай вайны. Цыкл «Іранскі дзённік». Паэма «Маладосць у паходзе». 4. Імкненне паэта ўзняцца над беспраблемнасцю літаратуры першага пасляваеннага дзесяцігоддзя. 5. Рэаліі замежнага жыцця ў зборніках 1950–1960-х гадоў. Шырокі тэматычны дыяпазон лірыкі. Зварот да сатыры («Прыстасаванцы», «Трэснула, грукнула...», «Бацька», «Здарэнне ў гасцях», інш.). 6. Пераасэнсаванне падзей савецкай гісторыі, асабістага лёсу і лёсу народа ў кнігах 1980 – 90-х гг. 7. Узмацненне сатырычнага пачатку на апошнім этапе творчасці. Верш-некралог Р. Барадуліна «Пімену Панчанку».	2				3	1. Гісторыя беларускай літаратуры XX стагоддзя : у 4 т. – Мінск, 1999–2015. 2. Мішчанчук, М., Шпакоўскі, І. Беларуская літаратура XX ст.: вучэб. дап. для студ. філал. спец. ВНУ. – Мінск, 2001.	[2] [9] [10]	
4.2.5.4.2.	Паэзія Пімена Панчанкі 1980-90-х гг. 1. Кнігі «І вера, і вернасць, і вечнасць», «Горкі жолуд», «Высокі бераг», «Зямля ў мяне адна» як асобны этап у творчасці паэта. 2. Роздум пісьменніка над лёсам народа, роднай зямлі, мовы, над наступствамі Чарнобыля, бездухоўнасцю ў творах 1970–1990-х гадоў. 3. Матывы расчаравання і пакаяння ў зборніках «І вера, і вернасць, і вечнасць», «Горкі жолуд», «Высокі бераг», «Зямля ў мяне адна». 4. Тэматычная і жанравая разнастайнасць лірыкі, пафасны поліфанізм, напоўненасць сродкамі мастацкай выразнасці.		2			3	1. Партрэт пісьменніка; паэтычныя зборнікі розных дзесяцігоддзяў; 2. Бярозкін, Р. Пімен Панчанка. – Мінск, 1968;	[2] [9] [10]	Франтальнае апытванне. Рэйтынгавая кантрольная праца № 17
4.3.	<i>Літаратурны працэс другой паловы XX стагоддзя</i>	52	46	2	2	62			
4.3.1.	<i>Літаратура канца 1950–1960-х гадоў</i>	2				2			
	1. Асуджэнне культу асобы Сталіна. Рэабілітацыя рэпрэсаваных пісьменнікаў. 2. Узмацненне філасофскага пачатку, выхад на актуальныя праблемы сучаснасці.	2				2	1. Гісторыя беларускай літаратуры XX стагоддзя : у 4 т. –	[2] [13] [14] [19]	

	3. «Другое прачытанне» падзей Вялікай Айчыннай вайны ў творах В. Быкава, А. Куляшова, П. Панчанкі, М. Танка, С. Дзяргая, А. Пысіна, А. Адамовіча, І. Навуменкі, інш. 4. Першыя кнігі і творы прадстаўнікоў філалагічнага пакалення. 5. Тэма абпаленага вайной дзяцінства ў вершах, апавяданнях, паэмах, аповесцях. 6. «Хатынская» тэма ў літаратуры («Гарыць, гарыць мая Лагойшчына» Н. Гілевіча, «Апошнія і першыя» Б. Сачанкі, «Балада пра спаленую вёску і жывога пеўня» А. Вярцінскага, інш.). 7. Жанрава-тэматычнае пашырэнне прозы (раманы і аповесці А. Чарнышэвіча, М. Лобана, І. Мележа, Я. Брыля, І. Шамякіна, У. Караткевіча, інш.). Развіццё вялікай эпічнай формы. Паглыбленне псіхалагізму. 8. Набыткі нацыянальнай драматургіі (А. Макаёнак, К. Крапіва, А. Дзялендзік, М. Матукоўскі).					Мінск, 1999–2015. 2. Мішчанчук, М., Шпакоўскі, І. Беларуская літаратура XX ст.: вучэб. дап. для студ. філал. спец. ВНУ. – Мінск, 2001.		
4.3.2.	Літаратурны працэс 1970-х – сярэдзіны 1980-х гадоў	2			2			
	1. Выявы застойнага часу ў літаратуры. Рэгламентаванасць жыцця і мастацтва. 2. Пашырэнне ідэйна-тэматычных абсягаў беларускай паэзіі і прозы. Адкрыццё новых характараў, зварот да праблем мінулага і сучаснасці ў творах І. Мележа, В. Адамчыка, А. Адамовіча, М. Стральцова, інш. 3. Актыўнае асэнсаванне гісторыі беларускага народа (творы У. Караткевіча, У. Арлова, Л. Дайнекі, інш.). 4. Лірыка А. Куляшова, М. Танка, А. Пысіна, К. Кірзенкі, М. Стральцова, У. Караткевіча як сведчанне філасофскай і інтэлектуальнай «напоўненасці» паэзіі. 5. Шматграннасць духоўнага свету жанчыны ў вершах Е. Лось, Д. Бічэль-Загнетавай, Н. Мельніц, Б. Коўтун. 6. Пошукі новых жанравых форм і сродкаў паэтычнай выразнасці (творы М. Танка, Р. Барадуліна, А. Разанава, А. Вярцінскага). 7. Спасціжэнне духоўнага вопыту існавання чалавецтва, народа ў паэмах А. Куляшова, К. Кірзенкі, В. Зуёнка, М. Арочкі, у кнізе Я. Сіпакова «Веча славянскіх балад», у рамане ў вершах Н. Гілевіча «Родныя дзеці». 8. Сатырычная паэма «Сказ пра Лысую гару».	2			2	1. Гісторыя беларускай літаратуры XX стагоддзя : у 4 т. – Мінск, 1999–2015. 2. Мішчанчук, М., Шпакоўскі, І. Беларуская літаратура XX ст.: вучэб. дап. для студ. філал. спец. ВНУ. – Мінск, 2001.	[2] [13] [14] [19]	

	9. Пошукі драматургіі новых тэм, канфліктаў, зварот да надзённых праблем сучаснасці і гісторыі. Традыцыйнае і наватарскае ў п'есах 1960–1980-х гадоў. 10. Прыход маладых талентаў (А. Дудараў, Г. Марчук, У. Бутрамееў, А. Папова).								
4.3.3.	Творчасць пісьменнікаў франтавога пакалення	24	24	2		30			
4.3.3.1.	<i>Янка Брыль</i>	2	2			2			
4.3.3.1.1.	Жыццёвы і творчы шлях Янкі Брыля 1. Факты жыцця і творчасці. 2. Эпічная і лірычная плыні ў ранніх творах. 3. Класічныя апавяданні 1950-х гадоў («Маці», «Memento mori», «Галя», «Надпіс на зрубе»). 4. Лірычная проза пісьменніка (апавяданні «Як маленькі», «Тройчы пра адзіноту», «Яшчэ раз першы снег», інш.). 5. Зварот да замалёўкі, абразка, мініяцюры (кнігі «Жменя сонечных промняў», «Ты жывеш», «Сёння і памяць», «Вячэрняе», інш.). Асоба аўтара ў творах. 6. Вялікія жанравыя формы ў творчасці Я. Брыля. Праца над раманам «Граніца». 7. Тэматыка і праблематыка аповесцей «У Забалоцці днее», «На Быстранцы», «Ніжнія Байдуны». 8. Творчая гісторыя рамана «Птушкі і гнёзды». 9. «Сямейная сага» – аповесць «Муштук і папка». 10. Тэма дзяцінства ў творах Я. Брыля («Золак, убачаны здалёк», «Гуртавое», «Птушкі і гнёзды», інш.).	2				1	1. Гісторыя беларускай літаратуры XX стагоддзя : у 4 т. – Мінск, 1999–2015. 2. Мішчанчук, М., Шпакоўскі, І. Беларуская літаратура XX ст.: вучэб. дап. для студ. філал. спец. ВНУ. – Мінск, 2001.	[2] [13] [15]	
4.3.3.1.2.	Аналіз рамана Я. Брыля «Птушкі і гнёзды» 1. Сэнс назвы рамана і яго частак. 2. Жанрава-стылёвыя асаблівасці, аўтабіяграфізм твора. 3. Духоўнае сталенне Алеся Руневіча. 4. Паказ трагедыі нямецкага народа. 5. Тыпы беларусаў у рамане. 6. Роздум аўтара над лёсам свайго народа.		2			1	1. Фотаздымкі розных перыядаў жыцця пісьменніка. 2. Калеснік У. Янка Брыль. – Мінск, 1990.	[2] [13] [15]	Францальнае апытванне
4.3.3.2.	<i>Андрэй Макаёнак</i>	2	2			2			
2.3.3.2.1.	Жыццёвы і творчы шлях Андрэя Макаёнка 1. Жыццёвая біяграфія. 2. Жыццё калгаснай вёскі ў п'есах «Каб людзі не журыліся», «Лявоніха на арбіце», «Таблетку пад язык».	2				1	1. Гісторыя беларускай літаратуры XX стагоддзя : у 4 т. –	[2] [11] [13]	

	Змена танальнасці ў творах. Тэматычнае і жанравае наватарства п'ес. 3. Зварот драматурга да трагікаеды. Выкарыстанне сродкаў тэатральнай умоўнасці, элементаў фантастыкі, падтэксту («Зацюканы апостал», «Кашмар», «Дыхайце эканомна!...»). 4. Арыгінальнасць аўтарскага вызначэння жанру, назваў частак твора, кампазіцыйнай пабудовы («Трыбунал», «Верачка», «Пагарэльцы», інш.). 5. Моўна-вобразнае майстэрства драматурга. Спецыфіка сатыры А. Макаёнка – «смех праз слёзы».						Мінск, 1999–2015. 2. Мішчанчук, М., Шпакоўскі, І. Беларуская літаратура XX ст.: вучэб. дап. для студ. філал. спец. ВНУ. – Мінск, 2001.		
4.3.3.2.2.	Наватарства п'ес Андрэя Макаёнка 1. Шматстайнасць вобразаў-тыпаў у творах пісьменніка (Калібераў, Моцкін, Гарошка, Самасееў, Лявон Чмых, Ухватаў і інш.). Тэматычная, проблемная і жанравая навізна п'ес А.Макаёнка. 2. Камедыя «Выбачайце, калі ласка!». Востры жыццёвы канфлікт. Калібераўшчына як сацыяльная з'ява. 3. «Трыбунал» як народны трагіфарс. Псіхалагічнае майстэрства А. Макаёнка ў стварэнні вобраза Калабка. 4. Мастацкая ўмоўнасць і абагульненасць вобразаў у трагікаеды «Зацюканы апостал». 5. Сучаснае прачытанне п'ес «Трыбунал», «Зацюканы апостал».		2			1	1. Партрэт пісьменніка, фотаздымкі спектакляў. 3. Усікаў, Я. Андрэй Макаёнак. – Мінск, 1984. 4. Шаўлоўская, М. Беларуская драматургія. – Мінск, 1981.	[2] [11] [13]	Апытванне, гутарка
4.3.3.3.	<i>Іван Мележ</i>	6	6			4			
4.3.3.3.1.	Жыццёвы і творчы шлях Івана Мележа 1. Біяграфічныя звесткі. 2. «Першая кніга» І. Мележа. 3. Праца над «Мінскім напрамкам». Рэдакцыі твора. Раман І. Мележа ў кантэксце літаратуры свайго часу пра падзеі Вялікай Айчыннай вайны. 4. Праблематыка апавяданняў, апавесцей, п'ес 1950-х гадоў. 5. Задума «Палескай хронікі» і яе рэалізацыя. Сімволіка назваў частак. Узмацненне трагедыйнага пафасу ў апошніх творах «Хронікі». Сюжэтныя лініі Халімона Глушака, Васіля Дзятла ў накідах да няскончаных раманаў. 6. Шматгалоссе народнага жыцця ў раманах «Людзі на балоце», «Подых навалыніцы». Адметнасць характараў.	6				1	1. Гісторыя беларускай літаратуры XX стагоддзя : у 4 т. – Мінск, 1999–2015. 2. Мішчанчук, М., Шпакоўскі, І. Беларуская літаратура XX ст.: вучэб. дап. для студ. філал. спец. ВНУ. – Мінск, 2001.	[2] [13] [15]	

	7. Псіхалагічнае майстэрства пісьменніка. Асаблівасці стылю праява. 8. Тэматычнае, праблемнае, жанравае наватарства раманаў. Месца твораў у літаратуры пра калектывізацыю. 9. Кніга І. Мележа «Жыццёвыя клопаты».								
4.3.3.3.2.	Ранняя творчасць Івана Мележа 1. Тэматыка, мастацкія асаблівасці твораў са зборнікаў «У завіруху», «Гарачы жнівень». 2. Характары і абставіны ў апавяданнях ваеннага часу («Сустрэча», «Апошняя аперацыя», «У завіруху») 3. «Першая кніга» Івана Мележа: гісторыя напісання і публікацыі. Асоба аўтара ў творы. Трагічныя калізійныя ва ўзнаўленні пісьменніка. 4. Рэаліі мірнага жыцця ў апавесці «Гарачы жнівень». Твор у ацэнцы крытыкі свайго часу.		2			1	1. Партрэт пісьменніка 2. Фотаздымкі розных гадоў. 3. Навуковая і крытычная літаратура пра Івана Мележа.	[2] [13] [15]	Гутарка
4.3.3.3.3.	«Палеская хроніка» Івана Мележа 1. Задума «Палескай хронікі» і яе ўвасабленне. 2. Паказ трагедыі селяніна-гаспадара. 3. Вобразы кіраўнікоў (Апейка, Башлыкоў, Міканор, Дубадзел). Сучаснае прачытанне вобраза Апейкі. 4. Параўнальная характарыстыка вобразаў Васіля Дзятла і Халімона Глушака. Пераасэнсаванне вобраза кулака.		4			2	1. Партрэт пісьменніка 2. Фотаздымкі розных гадоў. 3. Навуковая літаратура пра Івана Мележа.	[2] [13] [15]	Падрыхтоўка рэфератаў. Рэйтынгавая кантрольная праца № 18
	Усяго ў VI семестры	36	26	2	2	38			Экзамен
VII семестр									
4.3.3.4.	<i>Іван Шамякін</i>	4	4	2		8			
4.3.3.4.1.	Жыццёвы і творчы шлях Івана Шамякіна 1. Жыццёвы і творчы шлях. 2. Першыя спробы п'яра. 3. Праблемнае наватарства рамана «Глыбокая плынь». Прататыпы герояў. 4. Даніна тэорыі бесканфліктнасці ў творах 1950-х гадоў (раман «У добры час») 5. Месца рамана «Крыніцы» ў літаратурным працэсе свайго часу. Вобразы Бародкі і Лемяшэвіча. 6. Маральна-этычныя пошукі герояў пенталогіі «Трывожнае шчасце». Жанрава-стылёвая адметнасць апавесцей «Непаўторная вясна», «Агонь і снег», «Мост». 7. Тэматычнае і праблемнае наватарства апавесцей	4				2	1. Гісторыя беларускай літаратуры XX стагоддзя : у 4 т. – Мінск, 1999–2015. 2. Мішчанчук, М., Шпакоўскі, І. Беларуская літаратура XX ст.: вучэб. дап. для студ. філал. спец. ВНУ. – Мінск, 2001.	[2] [11] [12] [15]	

	«Гандлярка і паэт», «Шлюбная ноч», «Ахвяры». 8. Жанравыя асаблівасці прозы пісьменніка. 9. Творчасць І. Шамякіна 1980–2000-х гадоў.			2					Падрыхтоўка дакладаў
4.3.3.4.2.	Раманы Івана Шамякіна 1960–70-х гг. 1. Спалучанасць ваеннага мінулага і сучаснасці ў творах «Сэрца на далоні», «Снежныя зімы», «Вазьму твой боль». Абумоўленасць праблематыкі раманаў грамадскімі падзеямі. Вобразы галоўных герояў. 2. Маральна-этычныя і вытворчыя праблемы ў рамане «Атланты і карыятыды». Сутнасць канфліктаў, асаблівасці стварэння характараў. 3. Спецыфіка шамякінскага псіхалагізму. Майстэрства сюжэтабудовы, кампазіцыйная арганізацыя зместу твораў. Асаблівасці мовы пісьменніка.		2			3	1. Партрэт пісьменніка. 2. Каваленка, В. Іван Шамякін. – Мінск, 1980; 3. Матрунёнак, А. Псіхалагічная проза. – Мінск, 1988; 4. Мікуліч, М. На злome часу. – Мінск, 1995.	[2] [13] [15]	Апытванне
4.3.3.4.3.	Творчасць Івана Шамякіна 1990-х гг. 1. Светапоглядная пазіцыя пісьменніка паводле яго дзённікаў і інтэрв'ю. Погляды сучасных крытыкаў на прозу Івана Шамякіна. 2. Актуальнасць праблематыкі і канфліктаў аповесцей «Сатанінскі тур», «Падзенне», «Крывінка», «Падзенне», «Палеская мадонна», «Выкармак», «Губернатар», «У засені палаца» для свайго часу. 3. Драматызм становішча інтэлігенцыі ў новай сацыякультурнай сітуацыі («Адна на падмостках», «Вернісаж», «Paradius auf Erden»).		2			3	1. Партрэт пісьменніка. 2. Каваленка, В. Іван Шамякін. – Мінск, 1980; 3. Матрунёнак, А. Псіхалагічная проза. – Мінск, 1988; 4. Мікуліч, М. На злome часу. – Мінск, 1995.	[2] [11] [12] [15]	Калёквіум
4.3.3.5.	<i>Васіль Быкаў</i>	6	6			8			
4.3.3.5.1.	Жыццёвы і творчы шлях Васіля Быкава 1. Жыццёвы і творчы шлях. 2. Уклад В. Быкава ў спасціжэнне траўды пра Другую сусветную вайну. 3. Праблемная навізна «Жураўлінага крыку», «Альпійскай балады». 4. Жанравая адметнасць «франтавых» аповесцей пісьменніка. Шматпланаваць паказу вайны, зварот да партызанскай тэматыкі. 5. Адносіны афіцыйнай крытыкі да аповесцей «Мёртвым не баліць» і «Круглянскі мост». 6. Пашырэнне тэматычнага дыяпазону творчасці ў 1980–	6				2	1. Гісторыя беларускай літаратуры XX стагоддзя : у 4 т. – Мінск, 1999–2015. 2. Мішчанчук, М., Шпакоўскі, І. Беларуская літаратура XX ст.: вучэб. дап. для студ. філал. спец. ВНУ. – Мінск, 2001.	[2] [11] [12] [15]	

	1990-я гадоў. 7. Трагедыйнасьць твораў апошніх дзесяцігоддзяў, іх жанравая шматстайнасьць. 8. Сімволіка, алегорыя, прытча, падтэкст у прозе пісьменніка. Асаблівасці стылю. Сутнасьць паняцця быкаўская аповесць. 9. Кнігі «Праўдай адзінай», «На крыжы», «Доўгая дарога дадому».								
4.3.3.5.2.	Васіль Быкаў і філасофія экзістэнцыялізму 1. Праблемы выбару і свабоды і іх вырашэнне героямі аповесці В. Быкава «Мёртвым не баліць». 2. Паказ вайны як праяўлення сусветнага абсурду. 3. Паводзіны чалавека ў экстрэмальнай сітуацыі («Здрада», «Сотнікаў», «У тумане») 4. Экзістэнцыяльныя матывы ў аповесці «Ваўчыная яма», апавяданні «Сцяна».		2			3	1. Партрэт і фотаздымкі пісьменніка. 2. Кнігі, артыкулы, матэрыялы навуковых канферэнцый, прысвечаныя В. Быкаву.	[2] [11] [12] [15]	Напісанне рэфератаў
4.3.3.5.3.	Проза В. Быкава апошніх дзесяцігоддзяў 1. Лёс чалавека і лёс народа ў апавяданнях «Перад канцом», «Жоўты пясочак», «Народныя месціцы» і інш. Выяўленне нацыянальнага характару ў творах. 2. Падзеі калектывізацыі ў трактоўцы В. Быкава («Знак бяды», «Аблава», «Сцюжа») 3. Новыя аспекты ў асэнсаванні ваеннага мінулага («Пакахай мяне, салдаці», «Зеніцы», «Мальбара» і інш.).		2			3	1. Партрэт і фотаздымкі пісьменніка. 2. Кнігі, артыкулы, матэрыялы навуковых канферэнцый, прысвечаныя В. Быкаву.	[2] [11] [12] [15]	Апытванне. Рэйтынгавая кантрольная праца № 19
4.3.3.6.	<i>Іван Навуменка</i>	2	2			3			
4.3.3.6.1.	Жыццёвы і творчы шлях Івана Навуменкі 1. Факты біяграфіі. 2. Праблематыка ранніх зборнікаў прозы «Семнаццатай вясной», «Хлопцы-равеснікі». Адметнасць асобы героя. 3. Аўтабіяграфізм у раманах «Сасна пры дарозе», «Вецер у соснах», «Сорак трэці», «Смутах сельскіх начэй». 4. «Ваенныя» творы пісьменніка ў ацэнцы крытыкі. 5. Зварот да маральна-этычных канфліктаў сучаснасці і мінулага (раманы «Летуценнік», «Асеннія мелодыі», аповесці «Развітанне ў Кавальцах», «Апошняя восень» і інш.). 6. Вызначальныя рысы стылю празаіка. 7. І. Навуменка – літаратуразнаўца і крытык.	2				1	1. Гісторыя беларускай літаратуры XX стагоддзя : у 4 т. – Мінск, 1999–2015. 2. Мішчанчук, М., Шпакоўскі, І. Беларуская літаратура XX ст.: вучэб. дап. для студ. філал. спец. ВНУ. – Мінск, 2001.	[2] [11] [12] [15]	

4.3.3.6.2.	Раманы І. Навуменкі «Сасна пры дарозе», «Смутах белых начэй» 1. Эпічнасць мыслення І. Навуменкі ў раманах. 2. Паказ жыцця беларусаў пад акупацыяй («Сасна пры дарозе»), франтавых рэалій («Смутах...») 3. Вобразы Міці Птаха і Сяргея Каліноўскага. 4. Асаблівасці псіхалагізму, кампазіцыі, хранатопу.		2			2	1. Партрэт, мастацкія творы пісьменніка. 2. Сіненка, Г. Іван Навуменка: Нарыс творчасці. – Мінск, 1981;	[2] [11] [12] [15]	Фронтальнае апытванне
4.3.3.7.	<i>Алесь Адамовіч</i>	2	2			3			
4.3.3.7.1.	Жыццёвы і творчы шлях Алеся Адамовіча 1. Факты біяграфіі. Грамадзянская пазіцыя. 2. Літаратуразнаўчыя даследаванні і кнігі крытыкі («Шлях да майстэрства», «Беларускі раман», «Здалёк і зблізку», «Браму скарбаў сваіх адчыняю...», інш.). 3. Тэма Вялікай Айчыннай вайны ў творчасці пісьменніка («Вайна пад стрэхамі», «Сыны ідуць у бой», «Хатынская аповесць», «Нямко», інш.). 4. Аповесць «Карнікі» як філасофскае асэнсаванне падзей нядаўняй гісторыі і сучаснага жыцця народа. 5. Аўтабіяграфічная аповесць «Vixi».	2				1	Гісторыя беларускай літаратуры XX стагоддзя : у 4 т. – Мінск, 1999–2015.	[2] [11] [12] [15]	
4.3.3.7.2.	Аповесць А. Адамовіча «Карнікі» 1. Жанравыя асаблівасці твора. 2. Мастацкае даследаванне псіхалогіі здрадніцтва. 3. Раскрыццё сутнасці, ідэалогіі і філасофіі фашызму. 4. Месца твора ў беларускай ваеннай прозе.		2			2	Алесь Адамовіч : Фотаальбом. – Мінск, 1988.	[2] [11] [12] [15]	Калёквіум
4.3.4.	Творчасць пісьменнікаў філалагічнага пакалення	24	22		2	28			
4.3.4.1.	<i>Уладзімір Караткевіч</i>	6	6			8			
4.3.4.1.1.	Жыццёвы і творчы шлях Уладзіміра Караткевіча 1. Неардынарнасць асобы мастака. 2. У.Караткевіч – заснавальнік гістарычнага жанру ў беларускай літаратуры. Адметнасць гістарызму. 3. Праблема творчага метаду. 4. Паэтызацыя і рамантызацыя мінулага. 5. Творчая гісторыя раманаў «Нельга забыць», «Каласы пад сярпом тваім», «Хрыстос прыязмліўся ў Гародні». 6. Галоўная ідэя апавесцей пра шляхту («Сівая легенда», «Цыганскі кароль», «Дзікае паляванне караля Стаха», «Ладдзя Роспачы»). Шляхта і народ у творах пісьменніка. 7. Ненадрукаваныя пры жыцці творы («Мова»,	6				2	1. Гісторыя беларускай літаратуры XX стагоддзя : у 4 т. – Мінск, 1999–2015. 2. Мішчанчук, М., Шпакоўскі, І. Беларуская літаратура XX ст.: вучэб. дап. для студ. філал. спец. ВНУ. – Мінск, 2001.	[2] [11] [12] [15]	

	«Маціцовыя слёзы», «У снягах драмае вясна», «Легенда пра беднага д'ябла і адвакатаў сатаны», «Маленькая балерына» і інш.). 8. Традыцыі У. Караткевіча ў беларускай літаратуры.								
4.3.4.1.2.	Жанрава-тэматычная разнастайнасць паэзіі Уладзіміра Караткевіча 1. Жанравая шматстайнасць паэзіі: балада, элегія, медытатыўныя, філасофскія, прыродаапісальныя і г.д. вершы («Дзяўчына пад дажджом», «Мой век», «Балада аб трыццаць першым сярэбраніку» і інш.). 2. Мінулае народа, рэальныя гістарычныя постаці ў вершах і баладах («Паўлюк Багрым», «Нявесце Каліноўскага», «Балада аб нашэсцях» і інш.).		2			2	1. Партрэт пісьменніка. 2. Збор твораў У.Караткевіча.	[2] [12] [14] [19]	Апытванне, гутарка
4.3.4.1.3.	Шматграннасць таленту Уладзіміра Караткевіча 1. Мінулае народа, рэальныя гістарычныя постаці ў п'есах «Кастусь Каліноўскі», «Маці ўрагану», «Званы Віцебска». 2. Жанрава-тэматычныя абсягі прозы У.Караткевіча. Праблематыка ранніх «вернутых» твораў («У снягах драмае вясна», «Маленькая балерына»), аповесцей і апавяданняў на тэму сучаснасці («Чазенія», «Блакiт i золата дня», «Лятучы Галандзец») 3. Вобраз беларуса ў аповесці «Ладдзя Роспачы». 4. У.Караткевіч – майстар дэжыўна-прыгодніцкага жанру		2			2	1. Партрэт пісьменніка. 2. Збор твораў У.Караткевіча.	[2] [11] [12] [15]	Тэсціраванне
4.3.4.1.4.	Раман Уладзіміра Караткевіча «Каласы пад сярпом тваім» 1. Праблематыка рамана «Каласы пад сярпом тваім». Сімволіка назвы. 2. Народ і шляхта ў паказе пісьменніка. 3. Вобразы рэальных гістарычных асоб у рамане. 4. Стыль У. Караткевіча. 5. Традыцыі У.Караткевіча ў сучаснай літаратуры.		2			2	1. Партрэт пісьменніка. 2. Збор твораў У.Караткевіча.	[2] [11] [12] [15]	Напісанне эсэ. Рэйтынговая кантрольная праца № 20
4.3.4.2.	<i>Ніл Гілевіч</i>	2	2		2	2			
4.3.4.2.1.	Жыццёвы і творчы шлях Ніла Гілевіча 1. Факты біяграфіі. Шматграннасць творчай асобы. 2. Няпросты ўваход у літаратуру (зборнікі «Песня ў дарогу», «Прадвесне ідзе па зямлі») 3. Паварот да складанай надзённасці ў лірыцы 1960-х гг.	2				1	1. Гісторыя беларускай літаратуры XX стагоддзя : у 4 т. – Мінск, 1999–2015.	[2] [12] [14] [19]	

	4. Аўтабіяграфічныя творы «Недзялення», «Сто вузлоў памяці», «Лодачкі». 5. Тэма радзімы, шматаспектнасць яе раскрыцця. 6. Сучаснасць і мінулае народа ў асэнсаванні паэтам. 7. Эстэтычныя погляды пісьменніка. 7. Раман «Родныя дзеці». 8. Творчасць 1990–2000-х гадоў. 9. Перакладчыцкая, літаратуразнаўчая дзейнасць Н. Гілевіча.						2. Мішчанчук, М., Шпакоўскі, І. Беларуская літаратура XX ст.: вучэб. дап. для студ. філал. спец. ВНУ. – Мінск, 2001.		
4.3.4.2.2.	Паэзія і раман Ніла Гілевіча «Родныя дзеці» 1. Жанрава-стылёвыя асаблівасці паэзіі Н. Гілевіча. 2. Праблематыка рамана «Родныя дзеці». 3. Кампазіцыя, жанравая адметнасць твора. 4. Мова аўтара і мова герояў. 5. Роля ўстаўных навел.		2		2	1	Гілевіч, Н. Родныя дзеці. – Мінск, 1985.	[2] [12] [14] [19]	Апытванне. Напісанне эсэ
4.3.4.3.	<i>Іван Пташнікаў</i>	2	2			2			
4.3.4.3.1.	Жыццёвы і творчы шлях Івана Пташнікава 1. Факты біяграфіі. 2. Тэма абпаленага вайной дзяцінства, яе эвалюцыя ў малой прозе («Алешка», «Бежанка», «Эфка», «Французанкі»). 3. Знітаванасць чалавека і прыроднага свету як адметная рыса твораў празаіка. 4. Паказ лёсу народа, жыцця беларускай вёскі ў «ваенных» творах («Тартак», «Найдорф»). 5. Мастацкае даследаванне народнага жыцця, драматычных і няпростых аспектаў мірнага часу ў раманах «Мсціжы», «Алімпіяда».	2				1	Гісторыя беларускай літаратуры XX стагоддзя : у 4 т. – Мінск, 1999–2015. Мінск, 2001.	[2] [11] [12] [15]	
4.3.4.3.2.	Тэматычнае багацце прозы Івана Пташнікава 1. Вайна і пасляваенная рэчаіснасць, вобразы дзяцей у паказе І.Пташнікава (на прыкладзе апавяданняў «Алешка», «Эфка» і інш.). 2. Паэтызацыя вясковага працаўніка, яго духоўнасці, маральнасці, мужнасці, адданасці роднай зямлі (вобразы прадстаўнікоў старэйшага пакалення Вялічкі, Алімпіяды). 3. Зварот да экалагічнай праблематыкі (апавяданні «Алені», «Арчыбал», «Львы», «Пагоня», раман «Алімпіяда»).		2			1	Мастацкія творы пісьменніка.	[2] [11] [12] [15]	Апытванне

4.3.4.4.	Вячаслаў Адамчык	2	2			2			
4.3.4.4.1.	Жыццёвы і творчы шлях Вячаслава Адамчыка 1. Факты біяграфіі. 2. Рэаліі жыцця Заходняй Беларусі ў ранніх творах (зборнік «Свой чалавек»). 3. Зварот да складаных жыццёвых сітуацый і неадназначных чалавечых характараў (апавяданні «Дзікі голуб», «Кароль Нябожа», «Там, на хутары» і інш.). 4. Аповесці «Падарожжа на Буцафале», «Чорны цмок, або Яблык спакусы», апавяданні 1990-х – пачатку 2000-х гадоў як працяг роздзума В. Адамчыка над гістарычнай драмай беларусаў. 5. Дзённікі пісьменніка.	2				1	1. Гісторыя беларускай літаратуры XX стагоддзя : у 4 т. – Мінск, 1999–2015. 2. Мішчанчук, М., Шпакоўскі, І. Беларуская літаратура XX ст.: вучэб. дап. для студ. філал. спец. ВНУ. – Мінск, 2001.	[2] [11] [12] [15]	
4.3.4.4.2.	Пенталогія Вячаслава Адамчыка 1. Даследаванне народнага жыцця на крутых гістарычных зломах (раманы «Чужая бацькаўшчына», «Год нулявы», «І скажа той, хто народзіцца», «Голас крыві брата твайго»). 2. Падзеі 1939 г. і вайны ў інтэрпрэтацыі пісьменніка. 3. Традыцыйнае і наватарскае ў паказе вёскі. 4. Ідэя «чужой бацькаўшчыны» ў тэтралогіі. 5. Трагічныя лёсы змагароў за Беларускі Шлях. 6. Паэтыка раманаў.		2			1	Раманы В. Адамчыка.	[2] [11] [12] [15]	Франтальнае апытванне
4.3.4.5.	Іван Чыгрынаў	2	2			2			
4.3.4.5.1.	Жыццёвы і творчы шлях Івана Чыгрынава. 1. Факты біяграфіі. 2. Тэма Вялікай Айчыннай вайны ў ранніх творах (апавяданні «Праз гады», «Бульба», «Маті» і інш.). 3. Тэма абпаленага вайной дзяцінства ў малой прозе Івана Чыгрынава. 4. Раманная пенталогія Івана Чыгрынава пра вайну. 5. Сучаснасць і далёкая гісторыя краіны ў п'есах І. Чыгрынава «Чалавек з мядзведжым тварам», «Звон – не малітва», «Следчая справа Вашчылы» і інш.	2				1	Гісторыя беларускай літаратуры XX стагоддзя : у 4 т. – Мінск, 1999–2015.	[2] [11] [12] [15]	
4.3.4.5.2.	Пенталогія Івана Чыгрынава ў кантэксце беларускай «ваеннай» прозы 1. Нацыянальная проза пра падзеі Вялікай Айчыннай вайны.		2			1	Партрэт пісьменніка.	[2] [11] [12] [15]	Апытванне, гутарка. Рэйтынгавая кантрольная

	2. Новыя аспекты адлюстравання ваеннага мінулага ў раманах «Плач перапёлкі», «Апраўданне крыві», «Свае і чужынцы», «Вяртанне да віны». 3. Эвалюцыя вобразаў цэнтральных герояў пенталогіі Дзяніса Зазыбы і Радзівона Чубара. 4. Ідэйна-мастацкая адметнасць заключнай часткі цыкла – рамана «Не ўсе мы згінем». 5. Традыцыйнае і новае ў раманах.								праца № 21
	Усяго ў VII семестры	28	28	2	2	38			Залік
VIII семестр									
4.3.4.6.	<i>Рыгор Барадулін</i>	2	2			4			
4.3.4.6.1.	Жыццёвы і творчы шлях Рыгора Барадуліна 1. Жыццёвы і творчы шлях. 2. Тэматычнае наватарства, свежасць паэтычнага светаўспрымання ў зборніку «Маладзік над стэпам». 3. Сувязь лірычнага героя з малой радзімай, «матчынай хатай» (зборнікі «Рунець, красаваць, налівацца», «Нагбом», «Неруш», інш.). 4. Узмацненне публіцыстычнага пачатку, актыўная грамадзянская пазіцыя (зборнікі «Самота паломніцтва», «Міласэрнасць плахі», «Евангелле ад Мамы») 5. Творчасць апошніх гадоў. 6. Ліра-эпас Р. Барадуліна. 7. Паэтычнае майстэрства пісьменніка. 8. Р. Барадулін – перакладчык «Слова пра паход Ігара».	2				2	1. Гісторыя беларускай літаратуры XX стагоддзя : у 4 т. – Мінск, 1999–2015. 2. Мішчанчук, М., Шпакоўскі, І. Беларуская літаратура XX ст.: вучэб. дап. для студ. філал. спец. ВНУ. – Мінск, 2001.	[2] [12] [14] [19]	
4.3.4.6.2.	Скразныя матывы і вобразы паэзіі Рыгора Барадуліна 1. Тэма памяці ў лірыцы Рыгора Барадуліна. 2. Матыў чакання з вайны ў вершах Рыгора Барадуліна. 3. Вобразы маці, хаты, дарогі і інш. як нацыянальныя вобразы свету. 4. Міфалагічныя і біблейскія матывы паэзіі Р. Барадуліна. 5. Зварот да тэмы абпаленага вайной дзяцінства.		2			2	Партрэт пісьменніка, паэтычныя зборнікі розных гадоў	[2] [12] [14] [19]	Апытванне
4.3.4.7.	<i>Васіль Зуёнак</i>	2	2			2			
4.3.4.7.1.	Жыццёвы і творчы шлях Васіля Зуёнка 1. Факты біяграфіі. 2. Сінтэз лірызму і эпічнасці ў творах пісьменніка. 3. Біяграфічная і жыццёвая канкрэтызаванасць «вясковых» вершаў («Жаўранкі», «Успамін», «Крыніца»,	2				1	Гісторыя беларускай літаратуры XX стагоддзя : у 4 т. – Мінск, 1999–2015.	[2] [12] [14] [19]	

	інш.). 4. Адлюстраванне нацыянальнага жыцця мяжы стагоддзяў у творах грамадзянскай лірыкі (зборнікі «Лета трывожных дажджоў», «Чорная лесвіца», «Пісьмы з гэтага свету»).								
4.3.4.7.2.	Ліра-эпас Васіля Зуёнка (цыкл «Пяцірэчка») 1. Паэтычная пенталогія «Пяцірэчка»: гісторыя стварэння, скразныя матывы і вобразы. 2. Праблемна-тэматычны змест, асаблівасці кампазіцыі, вобразы галоўных персанажаў у частках пенталогіі – паэмах «Лукам’е», «Сяліба», «Прыцягненне», «Маўчанне травы», «Падарожжа вакол двара».		2			1	Партрэт пісьменніка, паэтычныя зборнікі розных гадоў	[2] [12] [14] [19]	Апытванне, гутарка
4.3.4.8.	Янка Сіпакоў	2	2			2			
4.3.4.8.1.	Жыццёвы і творчы шлях Янкі Сіпакова 1. Жыццёвы шлях. 2. Адметнасць голасу Я. Сіпакова-лірыка. 3. Я. Сіпакоў – прадстаўнік эмацыянальна-лірычнай плыні ў нацыянальнай прозе. 4. Аповесці «Крыло цішыні», «Усе мы з хат» як псіхалагічна заглыбленае адлюстраванне жыцця беларускай вёскі ў пасляваенныя дзесяцігоддзі. 5. Драматычныя праблемы нядаўняга мінулага і сучаснасці ў аповесці «Кулак», паэмах «Одзіум», «Ахвярны двор».	2				1	Гісторыя беларускай літаратуры XX стагоддзя : у 4 т. – Мінск, 1999–2015.	[2] [12] [14] [19]	
4.3.4.8.2.	Мастацкі свет паэзіі і прозы Янкі Сіпакова 1. Мастацкае ўзнаўленне славянскай гісторыі ў кнізе «Веча славянскіх балад». 2. Паэмы Я. Сіпакова «Одзіум», «Ахвярны двор»: наватарства формы твораў. 3. Жанрава-тэматычная разнастайнасць паэзіі. 4. Прытчы Янкі Сіпакова з кнігі «Тыя, што ідуць», сімвал і алегорыя ў іх.		2			1	1. Лысенка, А.Ф. Лінія гарызонта: Нарыс творчасці Янкі Сіпакова. – Мінск, 1986. 2. Мастацкія творы Янкі Сіпакова.	[1] [6] [7] [9] [10]	Калёквіум
4.3.4.9.	Міхась Стральцоў	2	2			2			
4.3.4.9.1.	Жыццёвы і творчы шлях Міхася Стральцова 1. Жыццёвы шлях. 2. Жанрава-стылёвыя асаблівасці прозы. 3. Увядзенне ў нацыянальную літаратуру новага героя – інтэлігента-грамадзяніна ў першым пакаленні.	2				1	Гісторыя беларускай літаратуры XX стагоддзя : у 4 т. – Мінск, 1999–2015.	[2] [12] [14] [19]	

	4. Горад і вёска ў творах пісьменніка (апавяданні «Блакітны вечер», «На вакзале чакае аўтобус», «Сена на асфальце»).								
	5. «Смаленне вепрука» ў сістэме пражытных твораў М.Стральцова.								
	6. М. Стральцоў – паэт, эсэіст, крытык.								
4.3.4.9.2.	Адметнасць прозы Міхася Стральцова 1. Жыццё горада ў паказе М.Стральцова. 2. Пошукі маральна-духоўных арыенціраў героямі пісьменніка. 3. Праблема добра і зла ў апавесці «Адзін лапаць, адзін чунь». 4. Вобразы дзеда Міхалкі і Іванкі. 5. Лірызм як стылявая дамінанта творчасці.		2			1	Мастацкія творы Міхася Стральцова.	[2] [11] [12] [15]	Апытванне, гутарка. Рэйтынгавая кантрольная праца № 22
4.3.4.10.	<i>Творчыя набыткі пісьменнікаў філалагічнага пакалення</i>	2				2			
	Творчыя набыткі пісьменнікаў філалагічнага пакалення 1. Паварот у паэзіі да публіцыстычнай адкрытасці, набліжанасць да праблем сучаснага жыцця. 2. Шырокая прысутнасць адрэзанаўскай тэматыкі. Зварот да постацей знакамітых продкаў. 3. Узнаўленне жыцця вёскі ў творах ваеннай тэматыкі. 4. Стварэнне манументальных вобразаў сялян як даніна павагі аўтараў да маці-вёскі (А.Кудравец «Сачыненне на вольную тэму»).	2				2	Гісторыя беларускай літаратуры XX стагоддзя : у 4 т. – Мінск, 1999–2015.	[2] [11] [12] [14] [15] [19]	
5.	СУЧАСНЫ ЛІТАРАТУРНЫ ПРАЦЭС	24	22	2	2	22			
5.1.	<i>Сацыякультурная сітуацыя другой паловы 1980-х – пачатку 1990-х гадоў</i>	2				2			
	1. Зрухі ў грамадска-палітычным жыцці краіны. Вяртанне імёнаў і твораў пісьменнікаў. 2. Новае прачытанне класікі. 3. Тэматычнае багацце паэзіі і прозы. 4. Актualізацыя гістарычнай праблематыкі. Працяг і абнаўленне традыцый У. Караткевіча У. Арловым, К. Тарасавым, Л. Дайнекам і інш. 5. Праблемы развіцця сучаснай драматургіі. 6. Пошук новых жанравых формаў, мастацкіх сродкаў увасаблення рэчаіснасці.	2				2	Гісторыя беларускай літаратуры XX стагоддзя : у 4 т. / Мінск, 1999–2015.	[2] [11] [12]	

5.2.	Творчыя індыўідуальнасці пісьменнікаў-сямідзесятнікаў	12	14		2	10			
5.2.1.	<i>Віктар Казько</i>	2	2			1			
5.2.1.1.	Жыццёвы і творчы шлях Віктара Казько 1. Факты біяграфіі. 2. Новыя аспекты ў асэнсаванні тэмы дзеці і вайна ў аповесцях 1970-х гадоў. Лёс Колькі Лецечкі ў аповесці «Суд у Слабадзе». 3. Дэфармацыя вясковага свету ў аповесці «Выратуй і памілуй нас, чорны бусел». 4. Зварот да фальклорна-міфалагічных вытокаў, умоўнасці, да вобразаў-сімвалаў, прытчы, іроніі, публіцыстычных сродкаў выразнасці. 5. Пісьменнік пра сучаснае грамадства, лёс народа, яго будучыню ў творах «Но Пасаран», «Да сустрэчы...», «Прахожы» і інш. 6. Адметнасць стылю празаіка.	2				1	Гісторыя беларускай літаратуры XX стагоддзя : у 4 т. / Мінск, 1999–2015.	[2] [11] [12]	
5.2.1.2.	Проза В. Казько 1980-х — 2000-х гг. 1. Экалагічным праблемы ў творах пісьменніка «Неруш», «Хроніка дзетдомаўскага саду», «Выратуй і памілуй нас, чорны бусел». 2. Лёс вёскі і селяніна ў творах. 3. Праблематыка рамана «Бунт незапатрабаванага праху». 4. Кампазіцыя твора.		2				Партрэт пісьменніка, мастацкія тэксты.	[2] [11] [12]	Апытванне, гутарка
5.2.2.	<i>Юры Станкевіч</i>	2	2			1			
5.2.2.1.	Творчая індыўідуальнасць Юры Станкевіча 1. Сінтэз розных мастацкіх метадаў у творчасці пісьменніка (рэалізм, мадэрнізм, постмадэрнізм). 2. Містычныя матывы ў творах («Армагедон 1985», «Бесапатам», «Прузі») 3. Роздум пісьменніка над асаблівасцямі нацыянальнага характару і менталітэту беларусаў («Збіральнік страху», «Псеўда», «Зямля запаветная») 4. Адлюстраванне урбанізаванага жыцця і побыту ў празаічных творах Ю. Станкевіча.	2				1	Гісторыя беларускай літаратуры XX стагоддзя : у 4 т. / Мінск, 1999–2015.	[2] [11] [12]	
5.2.2.2.	Проза Юры Станкевіча 1. Нетрадыцыйнасць прозы Ю. Станкевіча.		2				Тэксты твораў Юры Станкевіча.	[2] [11]	Апытванне, гутарка

	2. Зварот пісьменніка да балючых праблем сучаснасці. 3. Ідэя Беларускага Дому ў рамане «Любіць ноч — права пацукоў» і ў іншых творах. Сімволіка вобразаў, сцэн. 4. Моўна-стылёвая, кампазіцыйная адметнасць рамана.							[12]	
5.2.3.	<i>Алесь Разанаў</i>	2	2			2			
5.2.3.1.	Адметнасць стылю Алеся Разанава 1. Рысы наватарства ў першых зборніках «Адраджэнне» і «Назаўжды». 2. Абнаўленне літаратурнай формы, пошукі новай змястоўнасці, стварэнне адметнай канцэпцыі свету і чалавека ў кнігах «Каардынаты быцця», «Шлях–360». 3. Творы 1970–1980-х гадоў у ацэнцы крытыкі. 4. Паэтычнае «рэфарматарства» А. Разанава. 5. Асэнсаванне жыццёвых лёсаў дзеячаў нацыянальнай культуры («Паэма вяхі», «Паэма пераадолення», «Паэма шляху»). Зварот А. Разанава да постацей гісторыі. 6. Пераклады на сучасную мову твораў Кірыла Тураўскага, Францыска Скарыны, Сымона Буднага, Васіля Цяпінскага, Мялеція Смярыцкага, Іпація Пацея.	2				1	Гісторыя беларускай літаратуры XX стагоддзя : у 4 т. / Мінск, 1999–2015.	[2] [11] [12]	
5.2.3.2.	Пошук новых жанравых форм у паэзіі Алеся Разанава 1. Інтэлектуальнасць і асацыятыўнасць твораў. 2. Пашырэнне аб’екта мастацкага асэнсавання за кошт прадметаў, рэчаў, з’яў жывой і нежывой прыроды. 3. «Празаізацыя» паэтычнага слова як набліжэнне яго да рэчаіснасці і як пошук новых жанравых форм: версіты, вершаказы, зномы, квантэмы А.Разанава. 4. Праблематыка апошніх паэтычных зборнікаў Алеся Разанава. Асаблівасці асацыятыўна-вобразнага пісьма і філасофская змястоўнасць вершаў.		2			1	Кісліцына, Г.М. Алесь Разанаў. Праблема мастацкай свядомасці. – Мінск, 1997.	[2] [11] [12]	Аналіз пункціраў, вершаказаў, зномаў, квантэм А.Разанава
5.2.4.	<i>Алесь Жук</i>	1	2			1			
5.2.4.1.	Творчая індывідуальнасць Алеся Жука 1. Праблемна-тэматычнае багацце «малой» прозы пісьменніка. 2. Працяг і развіццё традыцый нацыянальнага эпасу. 3. Паэтызацыя народнай духоўнасці і маралі, увага да ўнутранага свету герояў, захопленасць прыгажосцю роднай зямлі, матчынай мовы. 4. А. Жук пра лёс беларускай вёскі, адчужэнне селяніна	1				1	Гісторыя беларускай літаратуры XX стагоддзя : у 4 т. / Мінск, 1999–2015.	[2] [11] [12]	

	ад зямлі ў аповесцях «Халодная птушка», «Паляванне на Апошняга Жураўля», «Праклятая любоў».								
5.2.4.2.	Праблемна-тэматычнае багацце прозы Алеся Жука 1. Праблема адчужэння вяскоўца ад зямлі ў аповесцях А. Жука «Халодная птушка», «Паляванне на Апошняга Жураўля», «Праклятая любоў». 2. Паэтызацыя народнай маралі, прыгажосці роднай зямлі, матчынай мовы ў аповесцях «Халодная птушка», «Паляванне на Апошняга Жураўля», «Праклятая любоў». 3. Вобразы Анэты, Сцяпана Дзімідчыка, Яна Куляша.		2					[2] [11] [12]	Гутарка
5.2.5.	<i>Георгій Марчук</i>	1	2			1			
5.2.5.1.	Адметнасць стылю Георгія Марчука 1. Жанрава-стылёвы дыяпазон творчасці Г. Марчука. 2. Тэматычная разнастайнасць твораў Георгія Марчука. 3. Жанр навелы ў творчасці пісьменніка (цыкл «Давыд-гарадоцкія каноны»).	1				1	Гісторыя беларускай літаратуры XX стагоддзя : у 4 т. / Мінск, 1999–2015.	[2] [11] [12]	
5.2.5.2.	Жанрава-тэматычнае багацце прозы і драматургіі Георгія Марчука 1. Раманная і драматургічная спадчына Г. Марчука. 2. Каноны Г. Марчука 3. Г. Марчук – дзецям. 4. Творы пісьменніка на экране.		2				Мастацкія творы пісьменніка.	[9] [10] [13]	Апытванне, напісанне эсэ
5.2.6.	<i>Васіль Гігевіч</i>	1			2	1			
5.2.6.1.	Творчая індывідуальнасць Васіля Гігевіча 1. Зварот пісьменніка да тэмы горада, да вобраза інтэлігента-гараджаніна ў першым пакаленні 2. Жанр фантастыкі ў творчасці В. Гігевіча («Карабель», «Кентаўры») 3. Чалавек і грамадства ў аповесці «Карабель».	1				1	Гісторыя беларускай літаратуры XX стагоддзя : у 4 т. / Мінск, 1999–2015.	[2] [11] [12]	
5.2.6.2.	Проза Васіля Гігевіча 1. Пошукі месца ў жыцці героя і раманаў «Доказ ад процілеглага», «Мелодыі забытых песень». 2. Праблема ўзаемаадносін горада і вёскі ў творах. 3. Мова аўтара і герояў.				2		Мастацкія творы пісьменніка	[2] [11] [12]	Падрыхтоўка дакладаў
5.2.7.	<i>Яўгенія Янішчыц</i>	2	2			1			
5.2.7.1.	Жыццёвы і творчы шлях Яўгеніі Янішчыц 1. Факты біяграфіі. Адметнасць паэтычнага голасу. 2. Пафас ранніх кніг «Снежныя грамніцы», «Ясельда»,	2				1	Гісторыя беларускай літаратуры XX стагоддзя : у 4 т. /	[2] [11] [12]	

	«На беразе пляча». 3. Драматызацыя светаадчування лірычнай гераіні апошняга зборніка «Каліна зімы». 4. Жанравы і тэматычны дыяпазон творчасці.						Мінск, 1999–2015.		
5.2.7.2.	Паэтычны свет Яўгеніі Янішчыц 1. Вобраз беларускай жанчыны, вобраз роднай маці ў паэмах і вершах. 2. Паэтызацыя палескага краю, малой радзімы і трывожны роздум над праблемамі народнага жыцця, над лёсам планеты («Зорная паэма», «Ягудны хутар», інш.). 3. Інтымная лірыка Я. Янішчыц. Псіхалагічная глыбіня ў раскрыцці інтымных пачуццяў лірычнай гераіні.		2				Калядка, С.У. Непрыручаная птушка Палесся. Творчая індывідуальнасць Яўгеніі Янішчыц. – Мінск, 2007.	[2] [11] [12]	Франтальнае апытванне
5.2.8.	<i>Аляксей Дудараў</i>	1	2			1			
5.2.8.1.	Творчая індывідуальнасць Аляксея Дударава 1. Своеасабліваць чалавечых характараў у апавяданнях (зборнік «Святая птушка») 2. П'есы ваеннай тэматыкі («Выбар», «Апошні ўзлёт»): сутнасць канфліктаў, праблема выбару, жанравая спецыфіка. 3. Аўтарская інтэрпрэтацыя гістарычных падзей і асоб у драмах «Князь Вітаўт», «Палачанка», «Чорная панна Нясвіжа», «Усяслаў Чарадзеі». 4. Наватарства зместу і формы п'есы «Крыж». 5. Драматургічнае майстэрства пісьменніка.	1				1	Гісторыя беларускай літаратуры XX стагоддзя : у 4 т. / Мінск, 1999–2015.	[2] [11] [12]	
5.2.8.2.	Майстэрства Аляксея Дударава-драматурга 1. Новыя аспекты ў асэнсаванні падзей савецкай гісторыі ў п'есе А.Дударава «Радавыя». 2. Сутнасць канфліктаў, праблема выбару, жанравая спецыфіка п'есы «Радавыя». 3. Даследаванне маральна-этычнага аспектаў жыцця грамадства («Парог», «Злом», «Адчужанне», «Кім», інш.). 4. Сімволіка назваў, сімвалічныя вобразы, сцэны, мастацкія дэталі ў творах А.Дударава («Вечар», «Злом»).		2				1. Праграмы тэат- ральных спектакляў. 2. Фільм «Асенні- сны» (па п'есе А. Ду- дарава «Вечар»).	[2] [11] [12]	Калёквіум. Рэйтынгавая кантрольная праца № 23
5.3.	<i>Тэндэнцыі літаратурнага развіцця другой паловы 1990-х – пачатку 2010-х гадоў</i>			2		2			
	1. Літаратурныя «традыцыяналісты» і «наватары». Пострэалізм, мадэрнізм, постмадэрнізм, іх асаблівасці. 2. Пашырэнне і абнаўленне праблемна-тэматычных			2		2	Гісторыя беларускай літаратуры XX стагоддзя : у 4 т. /	[2] [11] [12]	Падрыхтоўка рэфератаў

	абсягаў творчасці. Традыцыйныя і новыя «героі» ў жыцці і літаратуры. 3. Трансфармацыя традыцыйных (санет, балада, ода, элегія) і асваенне нетрадыцыйных для нацыянальнай літаратуры (паліндром, лімэрык, танка, хоку) жанраў. 4. «Аўтарскія» жанравыя формы ў сучаснай літаратуры. 5. Спроба стварэння рымейкавай драматургіі. 6. Рускамоўная літаратура Беларусі: жанрава-стылёвыя асаблівасці паэзіі, прозы і драматургіі.						Мінск, 1999–2015.		
5.4.	Творчасць прадстаўнікоў пакалення «тутэйшых»	10	8			3			
5.4.1.	Уладзімір Бутрамееў	2				1			
5.4.1.	Творчая індывідуальнасць Уладзіміра Бутрамеева 1. Новыя аспекты ў раскрыцці тэмы калектывізацыі, вобраза селяніна-працаўніка (драма «Страсці па Аўдзею»). 2. П'еса «Новыя прыгоды Несцеркі» ў кантэксце беларускай рымейкавай літаратуры. 3. Рысы паэтыкі постмадэрнізму ў праявічым творы «Карона Вялікага княства. Дысертацыя ў поўным сэнсе гэтага слова на тэму: хто ж такія беларусы, адкуль яны ўзяліся і што яны робяць у сусветнай гісторыі».	2				1	Гісторыя беларускай літаратуры XX стагоддзя : у 4 т. / Мінск, 1999–2015.	[2] [11] [12]	
5.4.2.	Алесь Пісьмянкоў	1	2			1			
5.4.2.1.	Жыццёвы і творчы шлях Алеся Пісьмянкова 1. Факты біяграфіі. 2. Мастакоўскае ўвасабленне вобраза малой радзімы ў зборніках «Белы камень», «Чытаю зоры», «Планета». 3. Напружаны лірычны роздум над праблемамі сучаснасці.	1				1	Гісторыя беларускай літаратуры XX стагоддзя : у 4 т. / Мінск, 1999–2015.	[2] [11] [12]	
5.4.2.2.	Асаблівасці паэзіі Алеся Пісьмянкова 1. Зварот да гістарычнага мінулага («Трызненне паўстанца», «Дума Вітаўта», «Якаў Палачанін»). 2. Выхад на філасофскую тэматыку ў апошніх кнігах (вершы «Недарэчнае, спрэчнае...», «Просьба», інш.). 3. Тэмы, матывы, ключавыя вобразы пасмяротнага зборніка «Думаю вершы».		2				Зборнікі паэзіі Алеся Пісьмянкова.	[2] [11] [12]	Гутарка, апытванне
5.4.3.	Леанід Дранько-Майсюк	1	2			2			
5.4.3.1.	Адметнасць стылю Леаніда Дранько-Майсюка 1. Факты біяграфіі.	1				1	Гісторыя беларускай літаратуры XX	[2] [11]	

	2. Вясковыя і гарадскія рэаліі жыцця ў зборніках «Вандроўнік», «Над пляцам», «Тут». 3. Спалучанасць у творах інтэлектуальна-медытатыўнай заглыбленасці з канкрэтна-пачуццёвай вобразнасцю. 4. Грунтоўнае веданне традыцый сусветнага мастацтва.						стагоддзя : у 4 т. / Мінск, 1999–2015.	[12]	
5.4.3.2.	Творчы партрэт Леаніда Дранько-Майсюка 1. Вобраз героя-вандроўніка ў зборніку «Акропаль». 2. Свядомое сцвярдженне ідэі «мастацтва для мастацтва», арыентацыя на красу, прыгажосць свету і чалавека, чалавечых узаемаадносін. 3. Глыбокі псіхалагізм інтымнай лірыкі. 4. Цыкл вершаў «Маёй цудоўнай А.».		2			1	Зборнікі паэзіі Леаніда Дранько-Майсюка.	[2] [11] [12]	Апытванне, гутарка
5.4.4.	<i>Анатоль Сыс</i>	2	2			2			
5.4.4.1.	Жыццёвы і творчы шлях Анатоля Сыса 1. Факты біяграфіі. 2. Скіраванасць маладога паэта ў глыб нацыянальнай культуры і гісторыі. 3. Культурныя рэмінісцэнцыі ў першых кнігах «Агмень» і «Пан Лес» («Маналог Каруся Каганца», «Маналог Апанаса Філіповіча», «Маналог Уладзіміра Жылкі», інш.). 4. Зварот да фальклорна-міфалагічных вытокаў.	2				1	Гісторыя беларускай літаратуры XX стагоддзя : у 4 т. / Мінск, 1999–2015.	[2] [11] [12]	
5.4.4.2.	Паэзія Анатоля Сыса: пошук новай змястоўнасці, новых вершаваных форм 1. Скандэнсаванасць паэтычнай думкі, філасофская змястоўнасць твораў зборніка «Сыс». 2. Лёс Беларусі, яе сучаснасць, мінулае, будучыня як стрыжнявая тэма творчасці («Маналог «Гутэйшага», «Беларускія Ікары», «Мы – чарада самотных птахаў...») 3. Форматворчасць паэта.		2			1	Зборнікі Анатоля Сыса.	[2] [11] [12]	Апытванне
5.4.5.	<i>Алесь Наварыч</i>	2				1			
5.4.5.1.	Наватарства прозы Алеся Наварыча 1. Старонкі біяграфіі. 2. Спалучэнне традыцыйнасці са смелым наватарствам у зборніках прозы «Рабкова ноч» і «Ноч пацалункаў незалежнасці». Моўныя асаблівасці твораў. 3. Паэтызацыя і міфалагізацыя вобраза роднага Палесся ў апавяданнях і аповесцях. 4. Зварот да філасофскай праблематыкі (аповесці	2				1	Гісторыя беларускай літаратуры XX стагоддзя : у 4 т. / Мінск, 1999–2015.	[2] [11] [12]	

	«Забівец», «Цкаванне вялікага звера»).								
	5. Літаратурныя і гістарычныя рэмінісцэнцыі ў рамане «Літоўскі воўк». Раскрыццё ідэйнага зместу паўстання 1863–1864 гадоў праз інтымна-прыгодніцкую канву.								
5.4.6.	<i>Андрэй Федарэнка</i>	2	2			1			
5.4.6.1.	Творчая індывідуальнасць Андрэя Федарэнкі 1. Старонкі біяграфіі. 2. Тэматычная шматстайнасць творчасці. 3. Зварот да надзённых праблем сучаснасці і мінулага (аповесці і аповяданні «Вёска», «Бляха», «Нічыё», «Шчарбаты талер» і інш.). 4. Традыцыйнае (увага да асобы чалавека, грамадзянская праблематыка, псіхалагічная заглыбленасць) і наватарскае (увядзенне ўмоўных і фантастычных сітуацый, вобразаў, шырокае выкарыстанне літаратурных рэмінісцэнцый і алюзій) у творах «Рэвізія», «Сіняя кветка», «Смута, альбо 12 фантазій на адну тэму», інш.). 5. Раман-эсэ «Мяжа».	2				1	Гісторыя беларускай літаратуры XX стагоддзя : у 4 т. / Мінск, 1999–2015.	[2] [11] [12]	
5.4.6.2.	Мастацкі свет прозы Андрэя Федарэнкі 1. Карціны вясковага жыцця ў творах А. Федарэнкі. Вобраз інтэлігента-адраджэнца ў аповесці «Вёска». 2. Экалагічная тэматыка твораў А. Федарэнкі. 3. Надзёныя канфлікты жыцця, спецыфіка іх вырашэння ў творах А. Федарэнкі («Багаты кватарант»).		2				Тэксты твораў А. Федарэнкі.	[2] [11] [12]	Тэсціраванне. Рэйтынгавая кантрольная праца № 24
	Усяго ў VIII семестры	34	30	2	2	34			Экзамен
	УСЯГО	244	188	16	16	318			

ВУЧЭБНА-МЕТАДЫЧНАЯ КАРТА ДЫСЦЫПЛІНЫ
«ГІСТОРЫЯ БЕЛАРУСКАЙ ЛІТАРАТУРЫ»
(завочная форма атрымання адукацыі)

Нумар раздзела, тэмы	Назва раздзела, тэмы	Колькасць аўдыторных гадзін				Матэрыяльнае забеспячэнне заняткаў	Літаратура	Формы кантролю ведаў
		Лекцыі	Практычныя (семінарскія) заняткі	Лабараторныя заняткі	Самастойная работа студэнта			
1	2	3	4	5	6	7	8	9
	ГІСТОРЫЯ БЕЛАРУСКАЙ ЛІТАРАТУРЫ	92	28		344			
I семестр								
1.	ЛІТАРАТУРА XI – XVI СТАГОДДЗЯЎ	10	5		43			
1.1.	Літаратура ранняга Сярэднявечча (XI – першая палова XIII стагоддзя)	4	2		15			
1.1.1.	Крыніцы і паходжанне даўняй літаратуры 1. Узнікненне славянскага пісьменства. 2. Асветніцкая дзейнасць Кірыла і Мяфодзія. 3. Культурныя сувязі славян з Візантыяй. Старажытна-Русь як адзіны культурна-гістарычны рэгіён. 4. Тыпы кніг (богаслужбовыя, рэлігійныя чытальныя, «паўсвецкія»). 5. Паняцце літаратурнай трансплантацыі. Сярэднявечны сімвалізм. 6. Багацце і разнастайнасць жанравых формаў. 7. Паняцце пануючага стылю эпохі. Манументальна-гістарычны стыль у літаратуры ранняга Сярэднявечча. Літаратурны канон. 8. Перыядызацыя літаратуры Сярэднявечча.	2			5	1. Гісторыя беларускай літаратуры: Старажытны перыяд. – Мінск, 1998. 2. Лойка А.А. Старабеларуская літаратура: Падручнік. – Мінск, 2001. 3. Гісторыя беларускай літаратуры XI—XIX стагоддзяў : у 2 т. Т. 1. – Мінск, 2007–2010.	[1] [4] [5]	
1.1.1.1.	«Слова пра паход Ігара» 1. Гістарычныя абставіны ўзнікнення Слова. 2. Ідэйны змест Слова. 3. Новы маральны і грамадскі ідэал. 4. Старабеларуская тэматыка ў Слове. 5. Структура вобраза ў Слове.	2			5	1. Анталогія даўняй беларускай літаратуры: XI – першая палова XVIII ст. – Мінск, 2003, 2005. 2. М.Г. Булахав «Слово о полку Игореве» в	[1] [4] [5]	
1.1.1.2.	Мастацкія асаблівасці «Слова пра паход Ігара»		2		5			Апытванне,

	1. Кампазіцыя Слова. 2. Праблема жанра Слова. 3. Праблема аўтарства Слова. 4. Кантраст як аснова вобразнай сістэмы Слова. 5. Моўна-стылёвыя асаблівасці Слова. 6. Пераклады Слова на сучасную беларускую мову. 7. Слова ў літаратуры, мастацтве, навуцы.					літаратуры, искусстве, науке: Краткий энциклоп. словарь. – Минск, 1989.		гутарка
1.2.	Літаратура позняга Сярэднявечча (сярэдзіна XIII – пачатак XVI стагоддзя)	2			6			
1.2.1.	Станаўленне даўняй літаратуры як нацыянальнай з’явы 1. Змястоўныя адрозненні паміж літаратурай XI – XIII і XIV – XVI стст. «Літаратурнае этыкет». 2. Узнікненне і пачатак развіцця нацыянальнай беларускай літаратуры. 3. Жанры арыгінальнай літаратуры. 4. Паняцце «літаратурнай кансервацыі». «Другі паўднёваславянскі ўплыў». 5. «Абстрактны псіхалагізм» і трансфармацыя сярэднявечнага сімвалізму. Эмацыйна-экспрэсіўны стыль. 6. Творчасць мітрапаліта Кіпрыяна і Грыгорыя Цамблака	2			6	1. Гісторыя беларускай літаратуры: Старажытны перыяд. – Мінск, 1998. 2. Лойка А.А. Старабеларуская літаратура: Падручнік. – Мінск, 2001. 3. Гісторыя беларускай літаратуры XI—XIX стагоддзяў : у 2 т. Т. 1. – Мінск, 2007–2010.	[1] [4] [5]	
1.3.	Літаратура эпохі Адраджэння і Рэфармацыі (XVI стагоддзя)	4	4		22			
1.3.1.	Адраджэнне ў беларускай культуры і літаратуры 1. Асаблівасці Адраджэння ў беларускай літаратуры. Станаўленне антрапацэнтрычнай сістэмы духоўных каштоўнасцей. 2. Паняцце рэнесансавага рэалізму. 3. Узнікненне і развіццё кнігадрукавання. 4. Перакладная літаратура эпохі Адраджэння і Рэфармацыі. Біблейныя кнігі. 5. Лацінская «Александрыя», «Аповесць пра Трышчана», «Аповесць пра Баву».	2			5	1. Гісторыя беларускай літаратуры: Старажытны перыяд. – Мінск, 1998. 2. Гісторыя беларускай літаратуры XI—XIX стагоддзяў : у 2 т. Т. 1. – Мінск, 2007–2010.	[1] [4] [5]	
1.3.1.1.	Ідэйна-мастацкія асаблівасці творчай спадчыны Францыска Скарыны 1. Лёс Францыска Скарыны. 2. Гуманістычная накіраванасць творчасці Ф. Скарыны. 3. Творы Францыска Скарыны.		2		6	Анталогія даўняй беларускай літаратуры: XI – першая палова XVIII ст.– Мінск, 2005.	[1] [4] [5]	Апытванне, тэсціраванне

1.3.1.2.	Мікола Гусоўскі. Паэма «Песня пра зубра» 1. Гісторыя напісання і літаратурнае жыццё твора. 2. Жанравая спецыфіка, кампазіцыя і структура «Песні пра зубра». Вобраз аўтара ў паэме. 3. Асноўныя вобразы, праблемы і ідэі твора. 4.Тэма вайны і міру, жыцця і смерці, нацыянальнага Адраджэння як цэнтральныя праблемы паэмы.		2		5	1. Анталогія даўняй беларускай літаратуры: XI – першая палова XVIII ст.– Мінск, 2003, 2005.	[1] [4] [5]	Франталь-нае апытванне
1.3.1.3.	Публіцыстыка XVI стагоддзя 1. Рэфармацыйная публіцыстыка (Сымон Будны, Васіль Цяпінскі). 2.Свецкая публіцыстыка (А.Волан, М.Літвін, Л.Сапега) 3. Сацыяльна-вызваленчыя і анархічныя ідэі Пётры з Ганьдза, Якуба з Калінаўкі, Паўла з Візны, Л. Крышкоўскага, М. Чаховіца і інш.	2			6	Гісторыя беларускай літаратуры XI—XIX стагоддзяў : у 2 т. Т. 1. – Мінск, 2007–2010.	[1] [4] [5]	
2.	ЛІТАРАТУРА XVII – XVIII СТАГОДДЗЯЎ	6			15			
2.1.	Літаратура перыяду Барока (канец XVI – 80-я гады XVIII стагоддзя)	4			10			
2.1.1.	Барока ў беларускай літаратуры 1. Эпоха Барока ў беларускай культуры. 2. Стыль барока: паходжанне, сувязь з контррэфармацыйнай ідэалогіяй і філасофіяй. 3. Распад уяўленняў пра адзінства сусвету.	2			5	Гісторыя беларускай літаратуры XI—XIX стагоддзяў : у 2 т. Т. 1. – Мінск, 2007–2010.	[1] [4] [5]	
2.1.1.1.	Творчасць Сімяона Полацкага 1. Беларускі і маскоўскі перыяды творчасці. 2. Жанрава-тэматычная разнастайнасць вершаў. 3. Развіццё сілабічнага вершаскладання.	2			5	Гісторыя беларускай літаратуры XI—XIX стагоддзяў : у 2 т. Т. 1. – Мінск, 2007–2010.	[1] [4] [5]	
2.2.	Літаратура эпохі Асветніцтва (1740-я гады – канец XVIII стагоддзя)	2			5			
2.2.1.	Асветніцтва ў беларускай культуры і літаратуры XVIII стагоддзя 1. Гістарычнае становішча Беларусі ў XVIII ст. Палітычны заняпад і падзелы Рэчы Паспалітай (1772, 1793, 1795). 2. Паўстанне Т. Касцюшкі. 3. Распаўсюджанне на Беларусі ідэй заходнееўрапейскіх асветнікаў і Вялікай французскай рэвалюцыі. 4. Рэлігійны скептыцызм і завяршэнне секулярызацыі культуры.	2			5	1. Анталогія даўняй беларускай літаратуры: XI – першая палова XVIII ст.– Мінск, 2003, 2005. 2. Гісторыя беларускай літаратуры: Старажытны перыяд. – Мінск, 1998.	[1] [4] [5]	
	Усяго ў I семестры	16	6		58			

II семестр

3.	ЛІТАРАТУРА XIX СТАГОДДЗЯ	18	4		70		
3.1.	Літаратура першай паловы XIX стагоддзя	10			28		
3.1.1	Станаўленне і развіццё новай беларускай літаратуры	1			4		
	1. Агульная характарыстыка. Шматмоўнасць. Паскоранасць. 2. Праблема творчага метаду. Спалучэнне розных мастацкіх напрамкаў у творчасці аднаго аўтара. Перыядызацыя. 3. Фарміраванне беларускай нацыі. Перадумовы ўзнікнення новай літаратуры. Ананімны характар многіх твораў. 4. Юльян Урсын Нямецвіч, Ян Аношка, Ян Ходзька, Антоні Гарэцкі, Фадзей Булгарын. 5. Шубраўцы, іх творчая дзейнасць, месца і роля ў літаратуры. 6. Філаматы і філарэты. Праграма, статут, творчасць сяброў таварыстваў. Аналіз твораў А.Э. Адынца, А. Петрашкевіча, А. Ходзькі, М. Рукевіча, І. Дамейкі і інш. 7. Паўстанне 1830–1831 гадоў. Заснаванне цэнтраў літаратурна-грамадскага руху, газет і часопісаў за межамі Беларусі. Публікацыя твораў на беларускай мове.	1			4	1. Гісторыя беларускай літаратуры XI—XIX стагоддзяў : у 2 т. Т. 2. – Мінск, 2007–2010. 2. Лойка, А.А. Гісторыя беларускай літаратуры : дакастрычніцкі перыяд : у 2 ч. / А.А. Лойка. – Мінск, 1989.	[1] [6] [7] [8] [10]
3.1.2.	Ананімная літаратура	1			4		
	1. Прычыны шырокага бытавання ананімных твораў. 2. Фалькларызацыя арыгінальных (аўтарскіх) тэкстаў («Бунт хлопаў» Я. Баршчэўскага і інш.). 3. Жанравая шматстайнасць, арыентацыя на вусна-паэтычныя формы. 4. Сацыяльна-выкрывальніцкі пафас, падзеі і рэаліі беларускага жыцця ў вершах і гутарках («Скажы, вяльможны пане...», «Вясна гола перапала», «Віншаванне Бондара Савасцея», «Гутарка Дачілы са Сцяпанам» і інш.).	1			4	1. Гісторыя беларускай літаратуры XI—XIX стагоддзяў : у 2 т. Т. 2. – Мінск, 2007–2010. 2. Лойка, А.А. Гісторыя беларускай літаратуры : дакастрычніцкі перыяд : у 2 ч. / А.А. Лойка. – Мінск, 1989.	[1] [6] [7] [8] [10]
3.1.3.	Творчасць пісьменнікаў-рамантыкаў	8			20		
3.1.3.1.	Ян Чачот	2			4		
	Творчасць Яна Чачота ў кантэксце творчасці пісьменнікаў-рамантыкаў 1. Ідэйна-эстэтычная праграма філаматаў як пачатак рамантызму ў беларускай літаратуры. 2. Прывітальнае становішча паэзіі. Праблема беларуска-	2			4	1. Гісторыя беларускай літаратуры XI—XIX стагоддзяў : у 2 т. Т. 2. – Мінск, 2007–2010. 2. Лойка, А.А. Гісторыя	[1] [6] [7] [8] [10]

	польскага двухмоўя. 3. Ян Чачот. Біяграфія. 4. Пачынальніцкая роля Я. Чачота ў стварэнні літаратуры на беларускай мове. 5. Філамацкі перыяд творчасці. Імянінныя віншаванні. Спалучэнне элементаў эстэтыкі класіцызму, сентыменталізму і рамантызму ў польскамоўных баладах («Свіцязь», «Калдычэўскі шчупак», «Мышанка», інш.). 6. Дзейнасць Чачота-фалькларыста.					беларускай літаратуры : дакастрычніцкі перыяд : у 2 ч. / А.А. Лойка. – Мінск, 1989.		
3.1.3.2.	<i>Ян Баршчэўскі</i>	2			4			
	Жыццёвы і творчы шлях Яна Баршчэўскага 1. Біяграфія. 2. Зварот пісьменніка на пачатковым этапе творчасці да беларускай мовы. 3. Ідэйны змест, мастацкія асаблівасці твораў «Дзеванька», «Гарэліца», «Бунт хлопаў». 4. Рэгіянальны каларыт польскамоўных балад «Русалка-спакусніца», «Дзве бярозы», «Зарослае возера» і інш. 5. Апрацоўка беларускіх легенд і паданняў аўтарам. 6. Тэма роднага краю, паказ трагічных чалавечых лёсаў у паэме «Жыццё сіраты». 7. Кніга «Шляхціц Завальня...» у літаратурным кантэксце.	2			4	1. Гісторыя беларускай літаратуры XI—XIX стагоддзяў : у 2 т. Т. 2. – Мінск, 2007–2010. 2. Лойка, А.А. Гісторыя беларускай літаратуры : дакастрычніцкі перыяд : у 2 ч. / А.А. Лойка. – Мінск, 1989.	[1] [6] [7] [8] [10]	
3.1.3.3.	<i>Адам Міцкевіч</i>	2			4			
	Жыццёвы і творчы шлях Адама Міцкевіча 1. Уклад пачынальніка польскага рамантызму ў станаўленне беларускай літаратуры. Ліцвінскі патрыятызм паэта. 2. Біяграфія. Перыяды творчасці. 3. Тэматыка, мастацкія асаблівасці ранніх балад і рамансаў («Пралеска», «Курганок Марцілі», «Свіцязь», «Свіцязянка», «Рыбка», інш.). 4. Элементы паэтыкі рамантызму ў санетах. 5. Зварот да мінулага роднай зямлі ў паэмах «Мешка, князь Наваградскі», «Гражына», «Конрад Валенрод». 6. А. Міцкевіч і Беларусь.	2			4	1. Гісторыя беларускай літаратуры XI—XIX стагоддзяў : у 2 т. Т. 2. – Мінск, 2007–2010. 2. Лойка, А.А. Гісторыя беларускай літаратуры : дакастрычніцкі перыяд : у 2 ч. / А.А. Лойка. – Мінск, 1989.	[1] [6] [7] [8] [10]	
3.1.3.4.	<i>Юзаф Ігнацы Крашэўскі</i>	1			4			
	Жыццё і творчасць Юзафа Ігнацы Крашэўскага 1. Факты біяграфіі. Шматграннасць таленту. Зварот да	1			4	1. Гісторыя беларускай літаратуры XI—XIX	[1] [6]	

	розных родаў і жанраў літаратуры. 2. Шлях ад рамантызму да рэалізму. 3. Мінулае Польшчы, Беларусі, Літвы, Украіны ў гістарычных раманах «Апошнія з слупкіх князёў», «Жыгімонтаўскія часы», «Маці каралёў». 4. Паэтычная трылогія з гісторыі Літвы «Анафеляс». 5. Гістарычны матэрыял у камедыях «Пане Каханку», «Радзівіл у гасціне».					стагоддзяў : у 2 т. Т. 2. – Мінск, 2007–2010. 2. Лойка, А. А. Гісторыя беларускай літаратуры : дакастрычніцкі перыяд : у 2 ч. / А.А. Лойка. – Мінск, 1989.	[7] [8] [10]	
3.1.3.5.	<i>Паўлюк Багрым і Адам Плуг</i>	1			4		]	
	Творчасць Паўлюка Багрыма і Адама Плуга 1. Паўлюк Багрым. Легенды і гістарычная праўда пра паэта. 2. Верш «Зайграй, зайграй, хлопча малы...». Версія аўтарства твора. 3. Адам Плуг (Антоні Пяткевіч). Біяграфія. 4. Творчы шлях. 5. Спецыфіка рамантызму ў творах А. Плуга. 6. Талент А. Плуга-стылізатара.	1			4	1. Гісторыя беларускай літаратуры XI—XIX стагоддзяў : у 2 т. Т. 2. – Мінск, 2007–2010. 2. Лойка, А. А. Гісторыя беларускай літаратуры : дакастрычніцкі перыяд : у 2 ч. / А.А. Лойка. – Мінск, 1989.	[1] [6] [7] [8] [10]	
	Усяго ў II семестры	10			28			Экзамен
III семестр								
3.2.	<i>Літаратура другой паловы XIX стагоддзя</i>	1	4		42			
3.2.1.	Беларуская літаратурная класіка XIX стагоддзя	2			10			
3.2.1.1.	<i>Вінцэнт Дунін-Марцінкевіч</i>	1			5			
3.2.1.1.1.	Жыццёвы і творчы шлях Вінцэнта Дуніна-Марцінкевіча 1. Старонкі біяграфіі. 2. Асаблівасці светапогляду. Культурна асветніцкая дзейнасць. 3. Праблема метаду. 4. Класічныя і народныя традыцыі ў творчасці пісьменніка. 5. Раннія творы. Выкарыстанне фальклору ў паэмах і вершаваных аповесцях 1850-х гадоў. («Гапон», «Травіца – брат-сястрыца», «Шчароўскія дажынкi» і інш.). 6. «Ідылія». Спецыфіка жанру, ідэйны змест, вобразы. 7. Быліца «Халімон на каранацыі». 8. Майстэрства В. Дуніна-Марцінкевіча – камедыёграфа.	1			5	1. Гісторыя беларускай літаратуры XI—XIX стагоддзяў : у 2 т. Т. 2. – Мінск, 2007–2010. 2. Лойка, А. А. Гісторыя беларускай літаратуры : дакастрычніцкі перыяд : у 2 ч. / А.А. Лойка. – Мінск, 1989.	[1] [6] [7] [8] [10]	
3.2.1.2.	<i>Францішак Багушэвіч</i>	1			5			
3.2.1.2.1.	Творчы шлях Францішка Багушэвіча 1. Адраджэнская ідэя, абвостраная сацыяльнасць як	1			5	1. Гісторыя беларускай літаратуры XI—XIX	[1] [6]	

	адметныя рысы светабачання і зместу твораў пісьменніка. 2. Праблема мастацкага метаду. 3. Змест прадмоў да зборнікаў «Дудка беларуская», «Смык беларускі». Месца і роля творцы («Мая дудка», «Смык»). 4. Філасофская і патрыятычная скіраванасць польскамоўных твораў паэта «Дагарае рэшта вещь...», «Прывід надзеі», «Шумяць сосны», інш. 5. Вобраз Аліндаркі ў вершаваным апавяданні «Кепска будзе!». Аптымiстычнае завяршэнне твора. 6. Праблематыка, змест, вобразы апавядання «Тралялёначка». 7. Народна-фальклорная аснова пражаных твораў «Дзядзіна», «Сведка», «Палясоўшчык».					стагоддзяў : у 2 т. Т. 2. – Мінск, 2007–2010. 2. Лойка, А. А. Гісторыя беларускай літаратуры : дакастрычніцкі перыяд : у 2 ч. / А.А. Лойка. – Мінск, 1989.	[7] [8] [10]	
3.2.2.	Творчасць пісьменнікаў-дэмакратаў	6			22			
3.2.2.1.	Уладзіслаў Сыракомля	2			6			
	Жыццёвы і творчы шлях Уладзіслава Сыракомлі 1. Факты біяграфіі. 2. Сувязь польскамоўных твораў з жыццём беларускага народа. 3. Пачатак творчага шляху (гутарка «Пашталён»). 4. Пераклады і апрацоўкі народных песень («Народная песенька з ваколіц Вільні», «Жніўная песня», «Жмея пшаніцы»). 5. Ілюзіі класавага салідарызму ў творах «Вясковыя палітыкі», «Лісты з Беларусі». 6. У. Сыракомля і літаратурнае асяроддзе. 7. Вобраз пісьменніка ў творах сучаснікаў і нашчадкаў (А. Плуг, В. Дунін-Марцінкевіч, Я. Купала, інш.).	2			6	1. Гісторыя беларускай літаратуры XI—XIX стагоддзяў : у 2 т. Т. 2. – Мінск, 2007–2010. 2. Лойка, А. А. Гісторыя беларускай літаратуры : дакастрычніцкі перыяд : у 2 ч. / А.А. Лойка. – Мінск, 1989.	[1] [6] [7] [8] [10]	
3.2.2.2.	Вінцэс Каратынскі	1			4			
	Жыццё і творчасць Вінцэса Каратынскага 1. Біяграфія. 2. Паказ прыгонніцкай рэчаіснасці, вера ў надыход справядлівасці ў зборніку «Чым хата багатая, тым рада». 3. Трактоўкі пазіцыі В. Каратынскага ў прывітальным вершы на прыезд Аляксандра II («Уставайма, братцы...») 4. Роля творцы і мастацкай творчасці як асноўная ідэя верша «Далібог-то, Арцім». 5. Краязнаўчыя нарысы «Карціны з берагоў Нёмана», «Наваградчына і Наваградак».	1			4	1. Гісторыя беларускай літаратуры XI—XIX стагоддзяў : у 2 т. Т. 2. – Мінск, 2007–2010. 2. Лойка, А. А. Гісторыя беларускай літаратуры : дакастрычніцкі перыяд : у 2 ч. / А.А. Лойка. – Мінск, 1989.	[1] [6] [7] [8] [10]	

3.2.2.3.	<i>Кастусь Каліноўскі</i>	1			4		
	Жыццёвы і творчы шлях Кастуся Каліноўскага 1. Жыццёвы шлях. 2. Новыя аспекты асэнсавання асобы кіраўніка паўстання 1863–1864 гадоў. 3. Светапогляд. Абарона інтарэсаў беларускага селяніна. 4. «Мужыцкая праўда» Яскі-гаспадара з-пад Вільні. Асноўныя праблемы, узнятыя ў нумарах газеты.	1			4	Гісторыя беларускай літаратуры XI—XIX стагоддзяў : у 2 т. Т. 2. – Мінск, 2007–2010.	[1] [6] [7] [8] [10]
3.2.2.4.	<i>Янка Лучына</i>	1			4		
	Жыццёвы і творчы шлях Янкі Лучыны 1. Жыццёвы шлях. 2. Творчасць на польскай, беларускай і рускай мовах. Літаратурныя настаўнікі. 3. Зборнік «Вязанка». Зварот да сацыяльных матываў («Што думае Янка, везучы дровы ў горад», «Сівер», «Дзень за днём»). 4. Паэтычная культуратворчасці, майстэрства версіфікацыі.	1			4	Гісторыя беларускай літаратуры XI—XIX стагоддзяў : у 2 т. Т. 2. – Мінск, 2007–2010.	[1] [6] [7] [8] [10]
3.2.2.5.	<i>Эліза Ажэшка</i>	1			4		
	Жыццёвы і творчы шлях Элізы Ажэшкі 1. Жыццёвыя пуцявіны. Удзел у паўстанні 1863–1864 гадоў. 2. «Жаночая» тэма ў ранняй творчасці («На правіццях», «Марта»). 3. Паказ жыцця простага працаўніка ў апавяданнях «Зімовым вечарам», «Раманіха», «Тадэвуш». 4. Гісторыя з’яўлення кнігі «Gloria victis». 5. Спалучэнне ў навелах дакументальнасці і мастацкасці. Даследаванне народнага светапогляду, нацыянальнай культуры беларусаў у нарысах «Людзі і кветкі над Нёманам». 6. Сяброўства Э. Ажэшкі з публіцыстамі беларускай інтэлігенцыі, ацэнка беларускамоўных вершаў Ф. Багушэвіча.	1			4	1. Гісторыя беларускай літаратуры XI—XIX стагоддзяў : у 2 т. Т. 2. – Мінск, 2007–2010. 2. Лойка, А. А. Гісторыя беларускай літаратуры : дакастрычніцкі перыяд : у 2 ч. / А.А. Лойка. – Мінск, 1989.	[1] [6] [7] [8] [10]
	Усяго ў III семестры	8			32		
IV семестр							
3.2.2.6.	<i>Драматургічнае майстэрства Вінцэнта Дуніна-Марцінкевіча</i>		2		5	Зборнікі твораў В. Дуніна-Марцінкевіча.	[1] [6] Фронтальнае

	1. П'еса «Пінская шляхта». Час напісання і з'яўлення ў друку. 2. Шляхта і царскае чыноўніцтва ў паказе драматурга. 3. Крытычны пафас твора. 4. Змест, вобразы, наватарства праблематыкі, мастацкія асаблівасці п'есы «Залёты».						[7] [8] [10]	апытванне
3.2.2.7.	<i>Тэмы, матывы, стылёвая адметнасць паэзіі Францішка Багушэвіча</i> 1. Выявы патрыятызму, «тутэйшасці» ў лірычнага героя зборніка «Дудка беларуская» («Хрэсьбіны Мацюка», «Мая хата» і інш.). 2. Усведамленне Ф.Багушэвічам сацыяльнай няроўнасці («Бог не роўна дзеле», «Дурны мужык, як варона», інш.). 3. Лірызм вершаў Сымона Рэўкі з-пад Барысава (зборнік «Смык беларускі»). 4. Паказ мужыцкага гора і галечы, нянавісці мужыка да пана ў вершах зборніка «Смык беларускі». 5. Маральны кодэкс Ф. Багушэвіча («Ахвяра»). 6. Мацей Бурачок і Сымон Рэўка з-пад Барысава – уяўныя аўтары кніг Ф. Багушэвіча. 7. Жанравыя, моўна-стылёвыя асаблівасці вершаў.		2		5	Творы Францішка Багушэвіча..	[1] [6] [7] [8] [10]	Апытванне
	Усяго ў IV семестры		4		10			Залік
V семестр								
4.	ЛІТАРАТУРА XX СТ.	58	16		198			
4.1.	Літаратурны працэс першай трэці XX стагоддзя	20	8		77			
4.1.2.	Пісьменнікі-пачынальнікі навейшай літаратуры	6			20			
4.1.2.1.	Ядвігін III.	1			4			
	Жыццёвы і творчы шлях Ядвігіна III. 1. Факты біяграфіі. Пачатак літаратурнай творчасці. 2. Зборнікі апавяданняў «Бярозка», «Васількі». Уплыў фальклору на фарміраванне галечы. Этычная пазіцыя пісьменніка. Я 3. Раман «Золата» як адзін з першых твораў буйной пражайтнай формы ў нацыянальнай літаратуры. Ідэйна-тэматычны змест, мастацкія асаблівасці. 4. Публіцыстыка Ядвігіна III. Творы мемуарнага жанру.	1			4	Гісторыя беларускай літаратуры XX стагоддзя : у 4 т. / Мінск : Бел. навука, 1999–2015.	[2] [3] [9]	
4.1.2.2.	Цётка	1			3			
	Жыццёвы і творчы шлях Цёткі 1. Біяграфічныя звесткі. Вытокі творчасці.	1			3	1. Гісторыя беларускай літаратуры	[2] [3]	

	2. Цётка як пачынальніца беларускай палітычнай лірыкі («Мора», «Хрэст на свабоду», «Добрыя весці», інш.). Элегічная і медытатыўная лірыка перыяду эміграцыі («На чужой старонцы», «З чужыны», «Мае думкі» і інш.). 3. Цётка-празаік. Выкарыстанне сімволікі і алегорыі, асаблівасці псіхалагізму ў творах. 4. Публіцыстыка («Да вясковай моладзі беларускай», «Шануйце роднае слова!», «Як нам вучыцца», інш.). 5. Уклад у развіццё мемуарнага жанру («Успаміны з паездкі ў Фінляндыю», «З дарогі»). 6. Педагагічная дзейнасць А. Пашкевіч. Вобраз пісьменніцы і рэвалюцыянеркі ў літаратуры і мастацтве.					XX стагоддзя : у 4 т. – Мінск, 1999–2015. 2. Максімовіч, В. Беларуская літаратура першай трэці XX стагоддзя / В. Максімовіч. – Мінск, 2006. 3. Творы літаратуры і мастацтва, прысвечаныя Цётцы.	[9]	
4.1.2.3.	<i>Францішак Аляхновіч</i>	1			3			
	Жыццёвы і творчы шлях Францішка Аляхновіча 1. Біяграфічныя звесткі. 2. Пачатак літаратурнай і тэатральнай дзейнасці. 3. Тэма горада, паказ жыцця інтэлігенцыі ў п'есах «Страхі жыцця», «Цені», «Манька», «Шчаслівы муж». Водгук драматурга на падзеі сучаснасці («Калісь», «Няскончаная драма», «Пан міністар» і інш.). 4. Зварот да фальклору («Чорт і баба», «Бутрым Няміна», «Круці не круці – трэба памярці»). 5. Ф. Аляхновіч – даследчык гісторыі беларускага тэатра.	1			3	1. Гісторыя беларускай літаратуры XX стагоддзя : у 4 т. – Мінск, 1999–2015. 2. Максімовіч, В. Беларуская літаратура першай трэці XX стагоддзя / В. Максімовіч. – Мінск, 2006.	[2] [3] [9]	
4.1.2.4.	<i>Вацлаў Ластоўскі</i>	1			4			
	Жыццёвы і творчы шлях Вацлава Ластоўскага 1. В. Ластоўскі як асоба. Уклад у гістарычную навуку, мовазнаўства, этнаграфію. 2. Ідэйна-творчыя ўстаноўкі пісьменніка і дыскусія 1913 года ў «Нашай ніве». Клопат пра высокі мастацкі ўзровень нацыянальнай літаратуры (артыкул «Па сваім шляху»). 3. Жанравая разнастайнасць твораў В.Ластоўскага, іх праблемна-тэматычнае наватарства. 4. Інтэлектуалізм, філасафічнасць прозы і паэзіі пісьменніка («Дзень ружавай кветкі», «Слёзы», «У час аблогі», інш.).	1			4	1. Гісторыя беларускай літаратуры XX стагоддзя : у 4 т. – Мінск, 1999–2015. 2. Максімовіч, В. Беларуская літаратура першай трэці XX стагоддзя / В. Максімовіч. – Мінск, 2006.	[2] [3] [9]	
4.1.2.5.	<i>Змітрок Бядуля</i>	1			3			
	Жыццёвы і творчы шлях Змітрака Бядулі 1. Жыццёвыя «ўніверсітэты» будучага пісьменніка.	1			3	1. Гісторыя беларускай літаратуры	[2] [3]	

	2. Ранняя творчасць. Адметнасць Бядулі-апавядальніка. 3. Тэма мастака і мастацтва ў творчасці (апавяданні «Велікодныя яйкі», «Бондар», вершы «На горне душы першы верш я каваў...», «Мары паэта», апавесць «Салавей»). 4. Лірыка перыяду Першай сусветнай вайны («Сухавеі», «...І сотнямі тысяч...», «Ад крыві чырвонай...», інш.). 5. Гісторыя напісання рамана «Язэп Крушынскі». Ідэйны змест. Навізна праблематыкі і вобраза галоўнага героя. 6. Беларускі фальклор у творчасці З.Бядулі. Казачная ўмоўнасць і яе роля ў сюжэтна-кампазіцыйным афармленні апавесці «Сярэбраная табакерка». 7. Працяг З. Бядулем традыцый сацыяльна-філасофскай прозы. З. Бядуля – публіцыст, літаратурны і тэатральны крытык, дзіцячы пісьменнік.					XX стагоддзя : у 4 т. – Мінск, 1999–2015. 2. Максімовіч, В. Беларуская літаратура першай трэці XX стагоддзя / В. Максімовіч. – Мінск, 2006. 3. Партрэт і тэксты твораў пісьменніка.	[9]	
4.1.2.6.	<i>Алесь Гарун</i>	1			3			
	Жыццёвы і творчы шлях Алеся Гаруна 1. Перыяды жыцця і творчасці. 2. Думы аб Беларусі – лейтматыў паэзіі А.Гаруна. 3. Вобраз выгнанніка-рэвалюцыянера і вобраз Радзімы ў творах зборніка «Матчын дар». Гісторыя напісання і выдання кнігі. 4. Тэматычныя аспекты лірыкі паэта («Мая любоў», «Дзяўчаці», «У прыпар», «Як ліст вярбінькі маладой...», «Ідуць гады», «Адбітак», інш.). Творчае застанне і выкарыстанне набыткаў фальклору. 5. Проза А.Гаруна (І.Жывіцы): жанравыя шматстайнасць, праблемна-тэматычнае наватарства. 6. «Жывыя казкі», іх мастацкія асаблівасці. 7. А. Гарун – публіцыст.	1			3	1. Гісторыя беларускай літаратуры XX стагоддзя : у 4 т. – Мінск, 1999–2015. 2. Партрэт і тэксты твораў пісьменніка. 3. Факсімільнае выданне кнігі «Матчын дар».	[2] [3] [9]	
4.1.3.	Творчасць пісьменнікаў-класікаў	6	6		32			
4.1.3.1.	<i>Янка Купала</i>		2		4			
4.1.3.1.1.	Мастацкі свет паэзіі Янкі Купалы 1. Творчая эвалюцыя паэта ў зборніках «Жалейка», «Гусляр», «Шляхам жыцця». Тэмы, матывы, вобразы, мастацкія асаблівасці лірыкі. 2. Спецыфіка купалаўскага рамантызму. Раннія паэмы («Зімою», «Нікому», «Адплата кахання»).		1		2	1. Янка Купала : энцыклапедычны даведнік. – Мінск, 1986. 2. Партрэт і тэксты твораў пісьменніка. 3. Творы літаратуры і	[2] [3] [9]	Апытванне, гутарка

	3. Наватарская сутнасць драматычных паэм «Адвечная песня», «Сон на кургане», іх гісторыка-літаратурнае значэнне. Сувязь твораў з асноўнымі матывамі лірыкі. 4. Рамантычныя паэмы Я. Купалы: характары герояў, прырода канфлікту, мастацка-вобразная сістэма. Духоўнае абуджэнне народа ў паэмах «На Куццю», «На Дзяды». Арыгінальнасць зместу і формы паэмы «Яна і я».					мастацтва, прысвечаныя Я. Купалу.		
4.1.3.1.2.	Янка Купала – драматург 1. Майстэрства Купалы-драматурга. 2. Сцэнічны лёс камедыі «Паўлінка», прататыпы герояў. 3. Рэалістычна-бытавы і ўмоўна-рамантычны планы дзеяння, вобразы-сімвалы ў драме «Раскіданае гняздо». П’еса Я.Купалы ў кантэксце беларускай літаратуры аб «раскіданых гнёздах». 4. Час і месца дзеяння ў п’есе «Тутэйшыя». Сістэма вобразаў. Акцэнтацыя ўвагі на трагедыі «тутэйшасці».		1		2	1. Янка Купала : энцыклапедычны даведнік. – Мінск, 1986. 2. Партрэт і тэксты твораў пісьменніка. 3. Творы літаратуры і мастацтва, прысвечаныя Я. Купалу.	[2] [3] [9]	Франтальнае апытванне
4.1.3.2.	Якуб Колас		2		4			
4.1.3.2.1.	Лірыка і паэтычны эпас Якуба Коласа 1. Зборнік паэзіі «Песні-жальбы»: дамінантныя вобразы, матывы, танальнасць кнігі. 2. Мастацкае спасціжэнне паэтам рэалій рэвалюцыйнай эпохі («Да працы!», «Покліч»). Роздум аб лёсе народа і Радзімы («Беларускаму люду», «На чужыне», «Крыж», «Цені-страхі», «Звон шыбаў») 3. Паэма «Новая зямля». Праблема зямлі і воіі. Жанравая прырода паэмы. «Новая зямля» ў трытэцы і літаратурнаўстве. Твор Я. Коласа і сучаснасць. 4. Паэма «Сымон-музыка». Аўтарскія рэдакцыі. Канцэпцыя мастака і мастацтва. Адметнасць кампазіцыі. Роля лірычных адступленняў і ўстаўных навіл.		1		2	1. Партрэт і тэксты твораў пісьменніка. 2. Творы літаратуры і мастацтва, прысвечаныя Якубу Коласу.	[2] [9] [10]	Апытванне, гутарка
4.1.3.2.2.	Мастацкі свет прозы Якуба Коласа 1. Праблематыка, жанрава-стылёвыя асаблівасці апавяданняў. Эвалюцыя і адметнасць коласаўскага псіхалагізму («Васіль Чурыла», «Нёманаў дар», «Малады дубок», інш.). 2. Зборнік «Казкі жыцця». Фальклорныя і літаратурныя вытокі твораў, арыгінальнасць жанравай формы, філасофска-сацыяльны змест («Жывая вада», «Хмарка»,		1		2	1. Партрэт і тэксты твораў пісьменніка. 2. Творы літаратуры і мастацтва, прысвечаныя Якубу Коласу.	[2] [3] [9]	Апытванне, гутарка

	«Стары лес», «Балотны агонь», «Курган» і інш.). 3. Апавяданні Я. Коласа 1920-х гадоў («Сяргей Карага», «Крывавы вір», «Туды, на Нёман!», «Балаховец»).							
	Усяго ў V семестры	6	4		28			Залік
VI семестр								
4.1.3.3.	<i>Янка Купала</i>	1			4			
	Жыццёвы і творчы шлях Янкі Купалы 1. Жыццёвы і творчы шлях. 2. Роля Я. Купалы ў развіцці беларускай паэзіі і драматургіі. Вытокі творчасці. Пераемнасць традыцый папярэднікаў і іх узбагачэнне. 3. Спецыфіка купалаўскага рамантызму. Раннія паэмы («Зімою», «Нікому», «Адплата кахання»).	1			4	1. Гісторыя беларускай літаратуры XX стагоддзя : у 4 т. – Мінск, 1999–2015. 2. Янка Купала : энцыклапедычны даведнік. – Мінск, 1986.	[2] [3] [9]	
	4. Наватарская сутнасць драматычных паэм. 5. Рамантычныя паэмы Я. Купалы. 6. Майстэрства Купалы-драматурга. 7. Водгук Я. Купалы на сацыяльна-палітычныя падзеі канца 1918 года (вершы «Для Бацькаўшчыны», «Свайму народу», «На сход!», «Паязджане», артыкулы «Незалежнасць», «Больш самачыннасці», інш.). 8. Зборнікі «Спадчына» і «Безназоўнае». 9. 1930-я гады ў лёсе і творчасці Я. Купалы. 10. Лірыка і публіцыстыка Я. Купалы перыяду Вялікай Айчыннай вайны («Беларускім партызанам», «Паўстаў народ», «Зноў будзем шчасце мець і волю», «Кліч да беларускага народа» і інш.). 11. Я. Купала – перакладчык. 12. Вобраз народнага паэта ў літаратуры і мастацтве.							
4.1.3.4.	<i>Якуб Колас</i>	1			4			
	Жыццёвы і творчы шлях Якуба Коласа 1. Біяграфічныя звесткі. 2. Лірыка Я. Коласа. Агульнае і адрознае з Я. Купалам. 3. Паэма «Новая зямля» як этапная з’ява ў творчасці Я. Коласа і ўсёй беларускай літаратуры. 4. Паэма «Сымон-музыка».	1			4	1. Гісторыя беларускай літаратуры XX стагоддзя : у 4 т. – Мінск, 1999–2015. 2. Максімовіч, В. Беларуская літаратура	[2] [3] [9]	

	5. Паэма «Рыбакова хата». 6. Проза пісьменніка. Праблематыка, жанрава-стылёвыя асаблівасці апавяданняў. 7. Філасофскія навелы-прытчы (зборнік «Казкі жыцця»). 8. Трылогія «На ростанях». 9. Паказ калектывізацыі ў аповесці «Адшчапенец». Твор Я. Коласа і паэма «Краіна Муравія» А. Твардоўскага. 10. Дакументальная аснова, праблематыка твора «Дрыгва». 11. Творчасць Я. Коласа ў гады Вялікай Айчыннай вайны: публіцыстыка, лірыка, паэмы «Суд у лесе», «Адплата». 12. Грамадская дзейнасць народнага паэта. 13. Вобраз пісьменніка ў літаратуры і мастацтве.					першай трэці XX стагоддзя. – Мінск, 2006.		
4.1.3.5.	Максім Багдановіч	2	1		8			
4.1.3.5.1.	Жыццёвы і творчы шлях Максіма Багдановіча 1. Жыццёпіс. Нетрадыцыйнасць постаці М.Багдановіча ў нацыянальнай літаратуры. 2. Дыскусія 1913 г. і пазіцыя пісьменніка. 3. Ідэйна-мастацкае адзінства лірычных сюжэтаў цыклаў і ўсёй кнігі «Вянок». Паэтычнае майстэрства аўтара. 4. Пейзажная і інтымная лірыка. 5. М.Багдановіч як пачынальнік філасофскай плыні ў беларускай паэзіі. 6. Узмацненне грамадзянскага і патрыятычнага пачасу на заключным этапе творчасці. 7. Жанравая і тэматычная навізна прозы пісьменніка. 8. Праца па асэнсаванні гісторыі беларускай літаратуры. 9. М. Багдановіч як заснавальнік нацыянальнай школы мастацкага перакладу. 10. Вобраз пісьменніка ў літаратуры і мастацтве.	2			4	1. Гісторыя беларускай літаратуры XX стагоддзя : у 4 т. – Мінск, 1999–2015. 2. Максімовіч, В. Беларуская літаратура першай трэці XX стагоддзя. – Мінск, 2006. 3. Факсімільнае выданне кнігі «Вянок».	[2] [9] [10]	
4.1.3.5.2.	Зборнік Максіма Багдановіча «Вянок» 1. Творчая гісторыя зборніка, першае і наступныя выданні. 2. Ідэйна-мастацкае адзінства, лірычныя сюжэты цыклаў і ўсёй кнігі. 3. Паэтычнае майстэрства аўтара. 4. Праблема «красы», вобраз мадонны як увасабленне духоўнай прыгажосці ў творах пісьменніка. 5. Узбагачэнне нацыянальнай паэзіі класічнымі жанрамі, новымі рытмічнымі і страфічнымі формамі.		1		4	1. Творы літаратуры, прысвечаныя Максіму Багдановічу. 2. Жывапіс: А. Марачкін «Вераніка і Максім». 3. Музыка: І.Лучанок «Вераніка».	[2] [9] [10]	Апытванне, гутарка

4.1.3.6.	Максім Гарэцкі	2	1		8		
4.1.3.6.1.	Жыццёвы і творчы шлях Максіма Гарэцкага 1. Біяграфічныя звесткі. Месца і роля М.Гарэцкага ў нацыянальным прыгожым пісьменстве. 2. Праблемна-тэматычнае і жанрава-стылявое наватарства прозы М. Гарэцкага. Тэма інтэлігенцыі і народа. 3. Зборнік прозы «Рунь» у кантэксце эпасу пачатку XX ст. 4. Вобраз інтэлігента-адраджэнца ў апавяданнях і аповесцях («У чым яго крыўда?», «Меланхолія», інш.). 5. Творы М. Гарэцкага і пісьменнікаў «страчанага пакалення». 6. Жыццё беларускай вёскі ў аповесці «Ціхая плынь». Тыповасць лёсу галоўнага героя. Майстэрства псіхалагічнага аналізу ў творы. 7. Раманы «Віленскія камунары», «Камароўская хроніка»: гісторыя напісання, праблематыка, жанравая адметнасць. 8. Цыкл «Сібірскія абразкі». 9. Апошнія творы пісьменніка («Скарбы жыцця», «Лявоніус Задумекс», «Кіпарысы»). 10. М. Гарэцкі – крытык і літаратуразнаўца. «Гісторыя беларускае літаратуры».	2		4	1. Гісторыя беларускай літаратуры XX стагоддзя : у 4 т. – Мінск : Бел. навука, 1999–2015. 2. Максімовіч, В. Беларуская літаратура першай трэці XX стагоддзя. – Мінск, 2006. 3 Фотадакументы. 4. Факсімільнае выданне кнігі «Рунь»	[2] [3] [9]	
4.1.3.6.2.	Тэматычнае і жанрава-стылёвае багацце прозы Максіма Гарэцкага 1. Жанравая і тэматычная разнастайнасць апавяданняў са зборніка «Рунь». 2. Філасофская праблематыка аповесці «Меланхолія». Характар светаадчування, духоўныя пошкі Лявона Задумы. Асаблівасці кампазіцыі. 3. Падзеі Першай сусветнай вайны ў асэнсаванні М. Гарэцкім. Гуманістычная пазіцыя аўгара. 4. Паслярэвалюцыйныя падзеі ў адлюстраванні М. Гарэцкім (апавесць «Дзвіг души»). Інтэлігент Абдзіраловіч і яго пазіцыя. Вобразы прадстаўнікоў розных грамадска-палітычных арыентацый.		1	4	Партрэт і тэксты твораў пісьменніка.	[2] [3] [9]	Апытванне, гутарка
	Усяго ў VI семестры	6	2		24		Экзамен, кантрольная работа

VII семестр

4.1.4.	Творчасць пісьменнікаў «Маладняка» і «Узвышша»	8	2		27			
4.1.4.1.	<i>Андрэй Мрый</i>	2			5			
	Жыццёвы і творчы шлях Андрэя Мрыя 1. Біяграфічныя звесткі. 2. Адметнасць таленту. 3. Апавяданні «ўзвышанскага» перыяду. Нетрадыцыйнасць герояў, асаблівасці мовы твораў. 4. «Запіскі Самсона Самасуя». Гісторыя публікацыі, прачытанне рамана ў 1920-я гады і ў наш час; асаблівасці формы, сувязь твора з надзённай рэчаіснасцю («культурная» рэвалюцыя, барацьба з перажыткамі мінулага і г.д.). Сутнасць жыццёвай філасофіі героя.	2			5	1. Гісторыя беларускай літаратуры XX стагоддзя : у 4 т. – Мінск : Бел. навука, 1999–2015. 2. Максімовіч, В. Беларуская літаратура першай трэці XX стагоддзя. – Мінск, 2006.	[2] [3] [9]	
4.1.4.2.	<i>Міхась Чарот</i>		1		5			
	Жыццёвы і творчы шлях Міхася Чарота 1. Жыццёвы і творчы шлях. 2. Месца М. Чарота ў літаратурным працэсе 1920-х гадоў. 3. Вызначальныя рысы паэзіі. 4. Вобраз рэвалюцыі ў зборніку «Завіруха». 5. Ліра-эпас пісьменніка. Паэма «Босыя на вогнішчы». Сімволіка вобразаў, розныя трактоўкі «босых» (У. Ігнатоўскі, З. Жылуновіч, І. Багдановіч). 6. Жанравая разнастайнасць прозы. Гуманістычны нафас твораў пра лёс прадстаўнікоў старога свету («Галія», «Талачка-шкрабалачка»). 7. П'есы для дзяцей. 8. Драма «На Купалле». 9. Традыцыі В. Дуніна-Марцінкевіча і Я. Купалы ў камедыі-вадэвілі «Мікітаў лапаць». 10. Апошні верш М. Чарота.		1		5	1. Гісторыя беларускай літаратуры XX стагоддзя : у 4 т. – Мінск : Бел. навука, 1999–2015. 2. Максімовіч, В. Беларуская літаратура першай трэці XX стагоддзя. – Мінск, 2006.	[2] [9] [10]	Фронтальнае апытванне
4.1.4.3.	<i>Уладзімір Жылка</i>	2			4			
	Жыццёвы і творчы шлях Уладзіміра Жылкі 1. Біяграфічныя звесткі. 2. «Дзённік» пісьменніка. 3. «Віленскі» і «пражскі» перыяды творчасці. 4. Стасункі з «Маладняком». 5. Традыцыі М. Багдановіча ў творчасці У. Жылкі. 6. У. Жылка – крытык і перакладчык.	2			4	Гісторыя беларускай літаратуры XX стагоддзя : у 4 т. – Мінск : Бел. навука, 1999–2015.	[2] [9] [10]	

4.1.4.4.	Уладзімір Дубоўка	2		4			
	Жыццёвы і творчы шлях Уладзіміра Дубоўкі 1. Жыццяпіс. 2. Раннія зборнікі «Строма», «Трысцё», «Credo», іх мастацка-вобразная адметнасць. 3. Выявы «маладнякоўскай бурапеннасці». Стаўленне Дубоўкі-маладнякоўца да класічнай спадчыны. 4. Зварот да ліра-эпасу («Там, дзе кіпарысы», «Плач буры», інш.). 5. У. Дубоўка і М. Багдановіч. 6. Уклад у развіццё жанру паэмы («Кругі», «І пурпуровых ветразей узвівы», «Штурмуйце будучыні аванпосты»). 7. Выкарыстанне фальклору ў творах «узвышанскага» перыяду, смелы пошук новых паэтычных формаў. 8. Творчасць 1950–1970-х гадоў. 9. Гісторыя напісання зборніка «Палеская рапсодыя». Вобраз Беларусі ў кнізе.	2		4	1. Гісторыя беларускай літаратуры XX стагоддзя : у 4 т. – Мінск : Бел. навука, 1999–2015. 2. Максімовіч, В. Беларуская літаратура першай трэці XX стагоддзя. – Мінск, 2006.	[2] [9] [10]	
4.1.4.5.	Міхась Зарэцкі.	2		5			
	Жыццёвы і творчы шлях Міхася Зарэцкага 1. Жыццёвы і творчы шлях. 2. Рысы «маладнякоўскай» прозы ў ранніх апавяданнях (зборнікі «У віры жыцця», «Пела вясна»). 3. Абарона агульначалавечых каштоўнасцей (апакаліпсіс «Адна партыя ў шашкі», «Ворагі», «Кветка пажоўклая», Бель», «Дзіўная»). 4. Навізна праблематыкі першых вялікіх эпічных твораў («Голы звер», «Сцежкі-дарожкі»), сюжэтна-кампазіцыйнае майстэрства празаіка. 5. Нарыс «Падарожжа на Новую зямлю», няскончаны раман «Крывічы» ў творчым і чалавечым лёсе пісьменніка. 6. Раман «Вязьмо». 7. Тэматыка і праблематыка п'ес «Віхор на балоце», «Белыя ружы». 8. Пытанне пра творчы метады пісьменніка.	2		5	1. Гісторыя беларускай літаратуры XX стагоддзя : у 4 т. – Мінск : Бел. навука, 1999–2015. 2. Максімовіч, В. Беларуская літаратура першай трэці XX стагоддзя. – Мінск, 2006.	[2] [3] [9]	
4.1.4.6.	Язэп Пушча		1	4			
	Маладнякоўскі і «ўзвышанскі» перыяды ў творчасці Язэпа Пушчы 1. Адметнасць «маладнякоўскіх» зборнікаў паэта:		1	4	1. Тэксты твораў пісьменніка. 2. Фотаілюстрацыі.	[2] [9] [10]	Апытванне, гутарка

	пафаснасць, каларытнасць вобразаў (зб. «Раніца рыкае», «Vita»). 2. Ускладненне вобразнай сістэмы «ўзвышанскага» перыяду: падтэкст, умоўнасць, сімволіка (цыклы «Асеннія песні», «Лісты да сабакі»). 3. Роздум пісьменніка над нядаўнім мінулым і сучаснасцю ў паэмах «Песня вайны», «Цень Консула», «Сады вятроў», тэма мастака і мастацтва ў творах. 4. Рэалістычны і сімвалічны планы прачытання паэм «Песня вайны», «Цень Консула». Архітэктоніка твораў.						
4.2.	Літаратурны працэс 1930-х – сярэдзіны 1950-х гадоў	14	4		51		
4.2.1.	Літаратурна-грамадскае жыццё 1930-х гадоў	4	2		17		
4.2.1.1.	Кандрат Крапіва	2			9		
	Жыццёвы і творчы шлях Кандрата Крапівы 1. Жыццёвы і творчы шлях. 2. Праблематыка, героі баек, традыцыі народнай смехавой культуры ў творах. 3. Зварот да парадыйнай і сатырычнай паэмы («Біблія», «Шкірута», «Хвядос – Чырвоны нос»). 4. К. Крапіва пра месца сатыры ў жыцці і літаратуры (артыкулы канца 1920–1950-х гадоў). 5. Спроба стварэння рамана «Мядзведзічы». 6. Першыя п'есы пісьменніка («Канец дружбы», «Партызаны»). 7. Месца сатырычнай камедыі «Хто смяецца апошнім» у творчай спадчыне К. Крапівы. 8. Тэма Вялікай Айчыннай вайны і яе мастацкае вырашэнне ў драме «Проба агнём». 9. Нетрадыцыйны паказ ваеннай рэчаіснасці ў сатырычнай камедыі «Мілы чалавек». 10. Уплыў тэорыі бесканфліктнасці на лірычную камедыю «Пяюць жаваранкі». 11. «Брама неўміручасці» як філасофскі роздум драматурга над сутнасцю чалавечага існавання.	2			9	1. Гісторыя беларускай літаратуры XX стагоддзя : у 4 т. / Мінск : Бел. навука, 1999–2015. 2. Гісторыя беларускай літаратуры : XX стагоддзе (20–50-я гг.) : падруч. для студэнтаў філал. спецыяльнасцей ВНУ. – Мінск, 2000.	[2] [9] [10]
4.2.1.2.	Кузьма Чорны	2	2		8		
4.2.1.2.1.	Жыццёвы і творчы шлях Кузьмы Чорнага 1. Жыццёвы і творчы шлях. 2. Старонкі «Дзённіка» К. Чорнага пра жыццё ў Маскве і	2			5	1. Гісторыя беларускай літаратуры XX стагоддзя : у 4 т. / Мінск	[2] [9] [10]

	на радзіме. 3. Вобраз пісьменніка ў мастацкай літаратуры. 4. Уплыў Чорнага на творчасць беларускіх празаікаў. 5. Першыя публікацыі. 6. Асаблівасці апавяданняў «маладнякоўскага» і «ўзвышанскага» перыядаў. 7. Творчае крэда пісьменніка – «Чалавек – гэта цэлы свет». 8. Блізкасць першых раманаў «Сястра», «Зямля» да апавяданняў. 9. Цікавасць празаіка да філасофскіх праблем. Здзейсненае і няздзейсненае К. Чорным. 10. Тэматыка, праблематыка, мастацкія асаблівасці, цэнтральныя вобразы раманаў «Бацькаўшчына», «Трэцяе пакаленне», аповесцей «Лявон Бушмар», «Люба Лук'янская». Сучаснае прачытанне «Трэцяга пакалення». 11. Змены ў светапоглядзе пісьменніка ў 1930-я гады. 13. Вяртанне К. Чорнага ў час Вялікай Айчыннай вайны да ідэі складанасці чалавечага свету. Вяршычныя творы пісьменніка – раманы «Млечны шлях», «Пошукі будучыні», «Вялікі дзень». Месца твораў у нацыянальнай літаратуры пра мінулую вайну. 14. Асаблівасці стылю К. Чорнага					: Бел. навука, 1999–2015. 2. Гісторыя беларускай літаратуры : XX стагоддзе (20–50-я гг.) : падруч. для студэнтаў філал. спецыяльнасцей ВНУ. – Мінск, 2000.		
4.2.1.2.2.	Кузьма Чорны – раманіст 1. Нараджэнне задумы раманага цыклу. 2. Раман «Трэцяе пакаленне». 3. Раманы ваеннага часу («Пошукі будучыні», «Млечны шлях», «Вялікі дзень»). 4. Паказ у раманах трагічных калізій гістарычнага лёсу народа, вызначальных рыс характару беларуса: любоў да роднай зямлі, сумленнасць, спагадлівасць, вальналюбства, і інш. (вобразы Нявады, Кастуся Лукашэвіча, Сымона Ракуцькі, Мікалая Сямагі, Уладзіміра Ярмаціцкага, Максіма Астаповіча). 5. Выяўленне сутнасці філасофіі і ідэалогіі фашызму (вобразы малодшага Шрэдэра, Адама Блецкі, Тоўхарты). 6. Філасофскі і сімвалічны змест вобразаў Вялікага скрыжавання, Млечнага шляху, Вялікага Злодзея, украдзенага маленства, золата.		2		3	Партрэт, тэксты твораў пісьменніка	[2] [9] [10]	Франтальнае апытванне

	7. А. Адамовіч пра месца раманаў Чорнага ў нацыянальнай «ваеннай» прозе. 8. Незавершаныя творы пісьменніка.							
4.2.2.	Літаратура Заходняй Беларусі	2			6			
	1. Мінск і Вільня як два культурныя цэнтры Беларусі. Перадумовы і прычыны гэтага. 2. Грамадска-палітычнае жыццё на «крэсах усходніх». Этапы нацыянальна-вызваленчага руху. 3. Перыядычныя выданні на беларускай мове. 4. Праца ў драматургіі 1920-х гады Л. Родзевіча і Ф. Аляхновіча. 5. «Віленскі» перыяд у творчасці М. Гарэцкага, У. Жылкі. 6. Асэнсаванне лёсу Бацькаўшчыны, дзяржаўнасці народа публіцыстыкай (артыкулы Б. Тарашкевіча, А. Луцкевіча, А. Смоліча, М. Гарэцкага, Л. Родзевіча і інш.). 7. Літаратурна-філасофскія эсэ І. Абдзіраловіча (І. Канчэўскага) «Адвечным шляхам», Сулімы (У. Самойлы) «Гэтым пераможаш!». 8. Неаднароднасць літаратурнага працэсу Заходняй Беларусі. Пашырэнне масавай паэзіі, літаратуры факта.	2			6	1. Гісторыя беларускай літаратуры XX стагоддзя : у 4 т. / Мінск : Бел. навука, 1999–2015. 2. Гісторыя беларускай літаратуры : XX стагоддзе (20–50-я гг.) : падруч. для студэнтаў філал. спецыяльнасцей ВНУ. – Мінск, 2000.	[2] [9] [10]	
	Усяго ў VII семестры	14	4		50			Залік
VIII семестр								
4.2.3.	Паэты-класікі савецкага перыяду	8	2		28			
4.2.3.1.	Пятрусь Броўка	2			7			
	Жыццёвы і творчы шлях Петруся Броўкі 1. Жыццёвы і творчы шлях. 2. Скіраванасць паэта на абстрактна-рытэрычную паэзію ў ранніх зборніках. Наследаванне У. Малякоўскаму. 3. Творчая пераарыентацыя пісьм. чыніка (зборнік «Прыход героя»). Адарванасць ад рэалій жыцця многіх твораў 1930-х гадоў (паэма «Кацярына», вершы «Плыві, наша песня, далёка...», «З новым годам» і інш.). 4. Тэндэнцыя да актыўнага самавыяўлення ў творах перыяду Вялікай Айчыннай вайны (вершы «Маці», «Роднае», «Надзя-Надзея», «Спатканне» і інш., паэма-маналог «Беларусь»). 5. Балада ў творчасці П. Броўкі. 6. Прыглушанасць лірычнага пачуцця ў творах першага	2			7	1. Гісторыя беларускай літаратуры XX стагоддзя : у 4 т. / Мінск : Бел. навука, 1999–2015. 2. Гісторыя беларускай літаратуры : XX стагоддзе (20–50-я гг.) : падруч. для студэнтаў філал. спецыяльнасцей ВНУ. – Мінск, 2000.	[2] [9] [10] [14] [19]]	

	пасляваеннага дзесяцігоддзя (зборнікі «Сонечнымі днямі», «Цвёрдымі крокамі», інш.). 7. Спроба напісання рамана «Калі зліваюцца рэкі». 8. Прарывы да асэнсавання агульначалавечых каштоўнасцей (паэма «Голас сэрца», вершы «Александрына», «Пахне чабор», «Калі надыдзе час спачыну...», інш.) і паэтычны гладкапіс у творчасці 1960–1970-х гадоў. 9. Пераацэнка творчай спадчыны П. Броўкі.							
4.2.3.2.	Максім Танк	2	2		7			
4.2.3.2.1.	Жыццёвы і творчы шлях Максіма Танка 1. Жыццяпіс. 2. Давераснёўскі перыяд творчасці. 3. Месца М. Танка ў літаратурным працэсе 1930-х гадоў. Лёс зборніка «На этапах». Спробы маладога аўтара выйсці за межы традыцыйнай паэзіі. 4. Жанравая адметнасць ліра-эпасу («Нарач», «Журавінавы цвет», «Сказ пра Вяля», «Каліноўскі»). Вобразы змагароў за народнае шчасце ў творах. 5. М. Танк пра ўз'яднанне Беларусі ў «Лістках календара» і «Дзённіках». 6. Паэзія ваеннага перыяду. Пашырэнне тэматычнага дыяпазону ў зборніках «Каб ведалі», «На камні, жалезе і золаце», «У дарозе». Паэма «Люцыян Таполя» як ірагэст супраць несвабоды мастака. 7. Выявы тэорыі бесканфліктнасці ў лірыцы пасляваенных 1940–1950-х гадоў. 8. Паглыбленне філасофскага пачатку, гуманістычнага пафасу, ускладненне мастацка-вобразнай сістэмы твораў у зборніках «След бліскавіцы», «Мой хлеб надзённы», «Глыток вады», «Дарога, закалчаная жытам» і інш. 9. Тэматыка, праблематыка лірыкі 1980–1990-х гадоў. Сімволіка назваў апошніх кніг «Збор калосся», «Мой каўчэг», «Errata». 10. М. Танк – майстар верлібра.	2			4	1. Гісторыя беларускай літаратуры XX стагоддзя : у 4 т. / Мінск : Бел. навука, 1999–2015. 2. Гісторыя беларускай літаратуры : XX стагоддзе (20–50-я гг.) : падруч. для студэнтаў філал. спецыяльнасцей ВНУ. – Мінск, 2000.	[2] [9] [10] [14] [19]	
4.2.3.2.2.	Аналіз кніг Максіма Танка «Збор калосся», «Мой каўчэг», «Errata» 1. Сімволіка назваў апошніх кніг «Збор калосся», «Мой		2		3	Зборнікі паэзіі Максіма Танка. Партрэт пісьменніка.	[2] [9] [10]	Гутарка, апытванне

	каўчэг», «Еггата». Визначальныя рысы паэзіі М. Танка. 2. Светаадчуванне паэта ў апошнія гады жыцця. Танальнасць кніг. Роздум пісьменніка над часам, чалавечымі дзеямі, уласным лёсам. 3. Лірыка М.Танка ў сацыякультурным кантэксце 1990-х гг. 4. Прыёмы і сродкі лірычнага самавыяўлення паэта.						[14] [19]	
4.2.3.3.	<i>Аркадзь Куляшоў</i>	2			7			
	Жыццёвы і творчы шлях Аркадзя Куляшова 1. Факты жыцця і творчасці. 2. Даніна «маладнякізму» і рытарычнасці ў зборніках «Росквіт зямлі», «Па песню, па сонца!..», «Медзі дождж». 3. Праблематыка нізак вершаў «Маім аднагодкам», «Сонечнае заўтра», «Юнацкі свет». 4. Пошукі новай паэмнай формы ў творах «Крыўда», «Аманал», «Гарбун». 5. Паэма-прадбачанне «Хлопцы апошняй вайны». 6. Гісторыя напісання твораў «Сцяг брыгады», «Балада аб чатырох заложніках», «Ліст з палону». Зварот да трагедычных аспектаў народнага жыцця. Сучаснае прачытанне паэмы «Сцяг брыгады», вершаў «Камуністы», «Інтэрнацыянал». 7. «Новая кніга» як адмаўленне ад ілюстрацыйнасці паэзіі 1950-х гадоў. Паварот да філасофскага асэнсавання жыцця. «Касмічная» нізка вершаў. 8. Асэнсаванне катэгорый Часу, Вечнасці, Жыцця, Смерці ў вершах 1960–1970-х гадоў. Тэма паэта і паэзіі, шматаспектнасць яе вырашэння ў вершах і паэмах. 9. Шматстайнасць жанравых форм пераказу («Цунамі», «Далёка да акіяна», «Варшаўскі шлях», «Хамуціус») 10. А. Куляшоў – перакладчык.	2			7	1. Гісторыя беларускай літаратуры XX стагоддзя : у 4 т. / Мінск : Бел. навука, 1999–2015. 2. Гісторыя беларускай літаратуры : XX стагоддзе (20–50-я гг.) : падруч. для студэнтаў філал. спецыяльнасцей ВНУ. – Мінск, 2000.	[2] [9] [10] [14] [19]	
4.2.3.4.	<i>Пімен Панчанка</i>	2			7			
4.2.3.4.1.	Жыццёвы і творчы шлях Пімена Панчанкі 1. Жыццёвы і творчы шлях. 2. Адметныя рысы творчасці 1930-х гадоў («Падсочка», «Выязджалі лесарубы», «Адкопаныя зарніцы», інш.). Уплыў М. Лермантава. 3. Творчасць гадоў Вялікай Айчыннай вайны. Цыкл «Іранскі дзённік». Паэма «Маладосць у паходзе» як	2			7	1. Гісторыя беларускай літаратуры XX стагоддзя : у 4 т. / Мінск : Бел. навука, 1999–2015. 2. Гісторыя беларускай літаратуры : XX	[2] [9] [10] [14] [19]	

	завяршэнне ваеннага перыяду. 4. Імкненне паэта ўзняцца над беспраблемнасцю, гладкапісам літаратуры першага пасляваеннага дзесяцігоддзя. 5. Рэаліі замежнага жыцця ў зборніках 1950–1960-х гадоў. Шырокі тэматычны дыяпазон лірыкі. Зварот да сатыры («Прыстасаванцы», «Трэснула, грукнула...», «Бацька», «Здарэнне ў гасцях», інш.). 6. Пераасэнсаванне падзей савецкай гісторыі, асабістага лёсу і лёсу народа ў кнігах 1980 – 90-х гг. 7. Узмацненне сатырычнага пачатку на апошнім этапе творчасці. Верш-некралог Р. Барадуліна «Пімену Панчанку».					стагоддзе (20–50-я гг.) : падруч. для студэнтаў філал. спецыяльнасцей ВНУ. – Мінск, 2000. 3. Мішчанчук, М., Шпакоўскі, І. Беларуская літаратура XX ст. : вучэб. дапам. для студэнтаў філал. Спецыяльнасцей ВНУ / М. Мішчанчук, І. Шпакоўскі. – Мінск, 2001.		
4.3.	Літаратурны працэс другой паловы XX стагоддзя	18	4		68			
4.3.1.	Творчасць пісьменнікаў франтавога пакалення	12	2		42			
4.3.1.1.	Янка Брыль	2			7			
	Жыццёвы і творчы шлях Янкі Брыля 1. Факты жыцця і творчасці. 2. Эпічная і лірычная плыні ў ранніх творах. 3. Класічныя апавяданні 1950-х гадоў («Маці», «Memento mori», «Галя», «Надпіс на зрубе»). Рысы Брыля-апавядальніка. 4. Лірычная проза пісьменніка (апавяданні «Як маленчкі», «Тройчы пра адзіноту», «Яшчэ раз першы снег» і інш.). 5. Зварот да малых жанравых форм апавядання – замалёўкі, абразка, мініяцюры (кнігі «Жмея сонечных промняў», «Ты жывеш», «Сёння і памяць», «Зячуня», інш.). 6. Вялікія жанравыя формы ў творчасці Я. Брыля. Праца над раманам «Граніца». 7. Тэматыка і праблематыка апавесцей «У Забалоцці днее», «На Быстранцы», «Ніжнія Байдуны». 8. Творчая гісторыя рамана «Птушкі і гнёзды». 9. «Сямейная сага» – апавесць «Муштук і папка». 10. Тэма дзяцінства ў творах Я. Брыля («Золак, убачаны здалёк», «Гуртавое», «Птушкі і гнёзды», інш.).	2			7	1. Гісторыя беларускай літаратуры XX стагоддзя : у 4 т. / Мінск : Бел. навука, 1999–2015. 2. Мішчанчук, М., Шпакоўскі, І. Беларуская літаратура XX ст. : вучэб. дапам. для студэнтаў філал. Спецыяльнасцей ВНУ / М. Мішчанчук, І. Шпакоўскі. – Мінск, 2001.	[2] [15]	
4.3.1.2.	Андрэй Макаёнак	2			7			
	Жыццёвы і творчы шлях Андрэя Макаёнка 1. Жыццёвая біяграфія.	2			7	1. Гісторыя беларускай літаратуры XX	[2] [11]	

	2. Жыццё калгаснай вёскі ў п'есах «Каб людзі не журыліся», «Лявоніха на арбіце», «Таблетку пад язык». Змена танальнасці ў творах. Тэматычнае і жанравае наватарства п'ес. 3. Зварот драматурга да трагікаеды. Выкарыстанне сродкаў тэатральнай умоўнасці, элементаў фантастыкі, падтэксту («Зацюканы апостал», «Кашмар», «Дыхайце эканомна!..»). 4. Арыгінальнасць аўтарскага вызначэння жанру, назваў частак твора, кампазіцыйнай пабудовы («Трыбунал», «Верачка», «Пагарэльцы», інш.). Агульначалавечая скіраванасць твораў. 5. Моўна-вобразнае майстэрства драматурга. 6. Спецыфіка сатыры А. Макаёнка – «смех праз слёзы».					стагоддзя : у 4 т. / Мінск : Бел. навука, 1999–2015. 2. Мішчанчук, М., Шпакоўскі, І. Беларуская літаратура XX ст. : вучэб. дапам. для студэнтаў філал. Спецыяльнасцей ВНУ / М. Мішчанчук, І. Шпакоўскі. – Мінск, 2001.	[12] [15]	
4.3.1.3.	<i>Іван Мележ</i>	2	2		8			
4.3.1.3.1.	Жыццёвы і творчы шлях Івана Мележа 1. Біяграфічныя звесткі. 2. «Першая кніга» І. Мележа. 3. К. Чорны пра раннія апавяданні. 4. Праца над «Мінскім напрамкам». Рэдакцыі твора. Раман у кантэксце літаратуры свайго часу пра падзеі Вялікай Айчыннай вайны. Выдаткі першага звароту пісьменніка да вялікай эпічнай формы. 5. Праблематыка апавяданняў, аповесцей, п'ес 1950-х гадоў. 6. Задума «Палескай хронікі» і яе рэалізацыя. Сымволіка назваў частак. Узмацненне трагедыйнага пафосу ў апошніх творах «Хронікі». Сюжэтныя лініі Халімона Глушака, Васіля Дзятла ў накідах да няскончаных раманаў. 7. І. Мележ пра два тыпы калектывізму. 8. Шматгалоссе народнага жыцця ў раманах «Людзі на балоце», «Подых навальніцы». Адметнасць характараў. 9. Псіхалагічнае майстэрства пісьменніка. 10. Асаблівасці стылю праява. 11. Тэматычнае, праблемнае, жанравае наватарства раманаў. 12. Месца твораў у літаратуры пра калектывізацыю. 13. Кніга І. Мележа «Жыццёвыя клопаты».	2			4	1. Гісторыя беларускай літаратуры XX стагоддзя : у 4 т. / Мінск : Бел. навука, 1999–2015. 2. Мішчанчук, М., Шпакоўскі, І. Беларуская літаратура XX ст. : вучэб. дапам. для студэнтаў філал. Спецыяльнасцей ВНУ / М. Мішчанчук, І. Шпакоўскі. – Мінск, 2001.	[2] [15]	

4.3.1.3.2.	«Палеская хроніка» Івана Мележа 1. Задума «Палескай хронікі» і яе ўвасабленне. 2. Паказ трагедыі селяніна-гаспадара. 3. Вобразы кіраўнікоў (Апейка, Башлыкоў, Міканор, Дубадзел). Сучаснае прачытанне вобраза Апейкі. 4. Параўнальная характарыстыка вобразаў Васіля Дзятла і Халімона Глушака. Пераасэнсаванне вобраза кулака.		2		4	1. Партрэт пісьменніка 2. Фотаздымкі розных гадоў. 3. Навуковая і крытычная літаратура пра Івана Мележа.	[2] [15]	Падрыхтоўка рэфератаў
	Усяго ў VIII семестры	14	4		50			Экзамен
IX семестр								
4.3.1.4.	<i>Іван Шамякін</i>	2			7			
	Жыццёвы і творчы шлях Івана Шамякіна 1. Жыццёвы і творчы шлях. 2. Першыя спробы прая. 3. Праблемнае наватарства рамана «Глыбокая плынь». Прататыпы герояў. 4. Даніна тэорыі бесканфліктнасці ў творах 1950-х гадоў (раман «У добры час»). 5. Месца рамана «Крыніцы» ў літаратурным працэсе свайго часу. Вобразы Бародкі і Лемяшэвіча. 6. Маральна-этычныя пошукі герояў пенталогіі «Трывожнае шчасце». Жанрава-стылёвая адметнасць апавесцей «Непаўторная вясна», «Агонь і снег», «Месці». 7. Тэматычнае і праблемнае наватарства апавесцей «Гандлярка і паэт», «Шлюбная ноч», «Ахвяры». 8. Жанравыя асаблівасці прозы пісьменніка. 9. Творчасць І. Шамякіна 1980–2000-х гадоў.	2			7	1. Гісторыя беларускай літаратуры XX стагоддзя : у 4 т. / Мінск : Бел. навука, 1999–2015. 2. Мішчанчук, М., Шпакоўскі, І. Беларуская літаратура XX ст. : вучэб. дапам. для студэнтаў філал. Спецыяльнасцей ВНУ / М. Мішчанчук, І. Шпакоўскі. – Мінск, 2001.	[2] [11] [12] [15]	
4.3.1.5.	<i>Васіль Быкаў</i>	2			7			
	Жыццёвы і творчы шлях Васіля Быкава 1. Жыццёвы і творчы шлях. 2. Уклад В. Быкава ў спасціжэнне праўды пра Другую сусветную вайну. 3. Палемічнасць творчасці. 4. Праблемная навізна «Жураўлінага крыку», «Альпійскай балады». 5. Жанравая адметнасць «франтавых» апавесцей пісьменніка. Шматпланавасць паказу вайны, зварот да партызанскай тэматыкі. 6. Адносіны афіцыйнай крытыкі да апавесцей «Мёртвым	2			7	1. Гісторыя беларускай літаратуры XX стагоддзя : у 4 т. / Мінск : Бел. навука, 1999–2015. 2. Мішчанчук, М., Шпакоўскі, І. Беларуская літаратура XX ст. : вучэб. дапам. для студэнтаў філал. Спецыяльнасцей ВНУ /	[2] [11] [12] [15]	

	не баліць» і «Круглянскі мост». 7. Пашырэнне тэматычнага дыяпазону творчасці ў 1980–1990-я гадоў. 8. Трагедыйнасць твораў апошніх дзесяцігоддзяў («Бедныя людзі», «Сцяна», «Музыка», «Пакахай мяне, салдацік»), іх жанравая шматстайнасць. 9. Сімволіка, алегорыя, прытча, падтэкст у прозе. 10. Асаблівасці стылю. 11. Сутнасць паняцця быкаўская аповесць. 12. Кнігі «Праўдай адзінай», «На крыжы», «Доўгая дарога дадому».					М. Мішчанчук, І. Шпакоўскі. – Мінск, 2001.		
4.3.1.6.	<i>Іван Навуменка</i>	2			6			
4.3.1.6.1.	Жыццёвы і творчы шлях Івана Навуменкі 1. Факты біяграфіі. 2. Праблематыка ранніх зборнікаў прозы «Семнацатай вясной», «Хлопцы-равеснікі». Адметнасць асобы героя. 3. Аўтабіяграфізм у раманах «Сасна пры дарозе», «Вецер у соснах», «Сорак трэці», «Смутах белых начэй». 4. Праблемна-тэматычнае наватарства першай часткі «партызанскай» трылогіі («Сасна пры дарозе») 5. «Ваенныя» творы пісьменніка ў ацэнцы крытыкі. 6. Зварот да маральна-этычных канфліктаў сучаснасці і мінулага (раманы «Летуценнік», «Асеннія мёды», аповесці «Развітанне ў Кавалыцах», «Апошняя восень», і інш.). 7. Вызначальныя рысы стылю празаіка. 8. І. Навуменка – літаратуразнаўца і крытык.	2			6	1. Гісторыя беларускай літаратуры XX стагоддзя : у 4 т. / Мінск : Бел. навука, 1999–2015. 2. Мішчанчук, М., Шпакоўскі, І. Беларуская літаратура XX ст. : вучэб. дапам. для студэнтаў філал. Спецыяльнасцей ВНУ / М. Мішчанчук, І. Шпакоўскі. – Мінск, 2001.	[2] [11] [12] [15]	
4.3.2.	Творчасць пісьменнікаў філалагічнага накіравання	6	4		26			
4.3.2.1.	<i>Уладзімір Караткевіч</i>	2	2		8			
4.3.2.1.1.	Жыццёвы і творчы шлях Уладзіміра Караткевіча 1. Неардынарнасць асобы мастака. 2. Узбагачэнне паэзіі, прозы, драматургіі, публіцыстыкі новымі тэмамі, праблемамі, жанравымі формамі. 3. Засваенне і творчая адаптацыя сусветных мастацкіх набыткаў. 4. У.Караткевіч – фактычны заснавальнік гістарычнага жанру ў беларускай літаратуры. Палемічны характар творчасці. Адметнасць гістарызму. 5. Праблема творчага метаду.	2			4	1. Гісторыя беларускай літаратуры XX стагоддзя : у 4 т. / Мінск : Бел. навука, 1999–2015. 2. Мішчанчук, М., Шпакоўскі, І. Беларуская літаратура XX ст. : вучэб. дапам. для студэнтаў філал.	[2] [11] [12] [15]	

	6. Паэтызацыя і рамантызацыя мінулага. Творчая гісторыя раманаў «Нельга забыць», «Каласы пад сярпом тваім», «Хрыстос прыязмліўся ў Гародні». 7. Галоўная ідэя аповесцей пра шляхту («Сівая легенда», «Цыганскі кароль», «Дзікае паляванне караля Стаха», «Ладдзя Распачы»). Шляхта і народ у творах пісьменніка. 8. Ненадрукаваныя пры жыцці аўтара творы («Мова», «Маціцовыя слёзы», «У снягах драмае вясна», «Легенда пра беднага д'ябла і адвакатаў сатаны», «Маленькая балерына» і інш.). 9. Традыцыі У. Караткевіча ў беларускай літаратуры.					Спецыяльнасцей ВНУ / М. Мішчанчук, І. Шпакоўскі. – Мінск, 2001.		
4.3.2.1.2.	Раман Уладзіміра Караткевіча «Каласы пад сярпом тваім» 1. Праблематыка рамана «Каласы пад сярпом тваім». Сімволіка назвы. 2. Народ і шляхта ў паказе пісьменніка. 3. Вобразы рэальных гістарычных асоб у рамане. 4. Стыль У. Караткевіча. 5. Традыцыі У. Караткевіча ў сучаснай літаратуры.		2		4	1. Партрэт пісьменніка. 2. Збор твораў У. Караткевіча.	[2] [11] [12] [15]	Апытванне, гутарка
4.3.2.3.	<i>Іван Пташнікаў</i>	1			6			
	Жыццёвы і творчы шлях Івана Пташнікава 1. Тэма абпаленага вайной дзяцінства і яе эвалюцыя ў малой прозе («Алёшка», «Бежанка», «Эфка» і інш.). 2. Знітаванасць чалавека і прыроднага свету як адметная рыса твораў празаіка. 3. Паказ лёсу народа, жыцця беларускай вёскі ў «жаленных» творах («Тартак», «Найдорф»). 4. Мастацкае даследаванне народнага жыцця, драматычных аспектаў мірнага часу ў рамане «Мсціжы», «Алімпіяда».	1			6	Гісторыя беларускай літаратуры XX стагоддзя : у 4 т. / Мінск : Бел. навука, 1999–2015.	[2] [11] [12]	
4.3.2.4.	<i>Іван Чыгрынаў</i>	1			6			
	Жыццёвы і творчы шлях Івана Чыгрынава 1. Факты біяграфіі. 2. Тэма Вялікай Айчыннай вайны ў ранніх творах (апавяданні «Праз гады», «Бульба», «Маці» і інш.). 3. Тэма абпаленага вайной дзяцінства ў малой прозе Івана Чыгрынава. 4. Раманная пенталогія Івана Чыгрынава пра вайну. 5. Сучаснасць і далёкая гісторыя краіны ў п'есах	1			6	Гісторыя беларускай літаратуры XX стагоддзя : у 4 т. / Мінск : Бел. навука, 1999–2015.	[2] [11] [12]	

	I. Чыгрынава «Чалавек з мядзведжым тварам», «Звон – не малітва», «Следчая справа Вашчылы» і інш.							
	Усяго ў IX семестры	10	2		40			
X семестр								
4.3.2.5.	<i>Рыгор Барадулін</i>	2	2		6			
4.3.2.5.1.	Жыццёвы і творчы шлях Рыгора Барадуліна 1. Жыццёвы і творчы шлях. 2. Тэматычнае наватарства, свежасць паэтычнага светаўспрымання ў зборніку «Маладзік над стэпам». 3. Сувязь лірычнага героя з малой радзімай, «матчынай хатай» (зб. «Рунец, красавац, налівацца», «Нагбом», «Неруш», інш.). 4. Узмацненне публіцыстычнага пачатку, актыўная грамадзянская пазіцыя паэта (зб. «Самота паломніцтва», «Міласэрнасць плахі», «Евангелле ад Мамы») 5. Творчасць апошніх гадоў. 6. Ліра-эпас Р. Барадуліна. 7. Паэтычнае майстэрства. 8. Р. Барадулін – перакладчык «Слова пра паход Ігара».	2			3	1. Гісторыя беларускай літаратуры XX стагоддзя : у 4 т. / Мінск : Бел. навука, 1999–2015. 2. Мішчанчук, М., Шпакоўскі, І. Беларуская літаратура XX ст. : вучэб. дапам. для студэнтаў філал. Спецыяльнасцей ВНУ / М. Мішчанчук, І. Шпакоўскі. – Мінск, 2001.	[2] [11] [12]	
4.3.2.5.2.	Скразныя матывы і вобразы паэзіі Рыгора Барадуліна 1. Тэма памяці ў лірыцы Рыгора Барадуліна. 2. Матыў чакання з вайны ў вершах Рыгора Барадуліна. 3. Вобразы маці, хаты, дарогі і інш. як нацыянальныя вобразы свету. 4. Міфалагічныя і біблейскія матывы паэзіі Р. Барадуліна. 5. Зварот да тэмы абпаленага вайной дзяцінства.		2		6	Гісторыя беларускай літаратуры XX стагоддзя : у 4 т. / Мінск : Бел. навука, 1999–2015.	[2] [11] [12]	Апытанне
5.	СУЧАСНЫ ЛІТАРАТУРНЫ ПРАЦЭС	6			18			
5.1.	Творчыя індывідуальнасці пісьменнікаў-сямідзесятнікаў	4			11			
5.1.1.	<i>Віктар Казько</i>	1			4			
	Жыццёвы і творчы шлях Віктара Казько 1. Факты біяграфіі. 2. Новыя аспекты ў асэнсаванні тэмы дзеці і вайны ў апавесцях 1970-х гадоў. Лёс Колькі Лецечкі ў апавесці «Суд у Слабадзе». 3. Выявы дэфармацыі вясковага свету ў апавесці «Выратуй і памілуй нас, чорны бусел». 4. Зварот да фальклорна-міфалагічных вытокаў, умоўнасці, да вобразаў-сімвалаў, прытчы, іроніі.	1			4	Гісторыя беларускай літаратуры XX стагоддзя : у 4 т. / Мінск : Бел. навука, 1999–2015.	[2] [11] [12]	

	5. Пісьменнік пра стан сучаснага грамадства, лёс народа, яго будучыню ў творах «Но Пасаран», «Да сустрэчы...», «Прахожы» і інш. 6. Адметнасць стылю празаіка.							
5.1.2.	<i>Алесь Разанаў</i>	1			3			
	Адметнасць стылю Алеся Разанава 1. Рысы наватарства ў першых зборніках «Адраджэнне» і «Назаўжды». 2. Абнаўленне літаратурнай формы, пошукі новай змястоўнасці, стварэнне адметнай канцэпцыі свету і чалавека ў кнігах «Каардынаты быцця», «Шлях–360». 3. Творы 1970–1980-х гадоў у ацэнцы крытыкі. 4. Паэтычнае «рэфарматарства» А. Разанава ў 1990–2000-я гг. 5. Асэнсаванне жыццёвых лёсаў дзеячаў нацыянальнай культуры («Паэма вяхі», «Паэма пераадолення», «Паэма шляху»). Зварот А. Разанава да постацей гісторыі. 6. Пераклады на сучасную мову твораў асветнікаў.	1			3	Гісторыя беларускай літаратуры XX стагоддзя : у 4 т. / Мінск : Бел. навука, 1999–2015.	[2] [11] [12]	
5.1.3.	<i>Аляксей Дударэў</i>	2			4			
	Творчая індывідуальнасць Аляксея Дударава 1. Своеасаблівасць чалавечых характараў у апавяданнях (зборнік «Святая птушка»). 2. П'есы ваеннай тэматыкі («Выбар», «Апошні ўзлет»): сутнасць канфліктаў, праблема выбару, жанравая спецыфіка. 3. Аўтарская інтэрпрэтацыя гістарычных падзей і асоб у драмах «Князь Вітаўт», «Палачанка», «Чорная панна Нясвіжа», «Усяслаў Чарадзеі». 4. Наватарства зместу і формы п'есы «Крыж». 5. Драматургічнае майстэрства пісьменніка.	2			4	Гісторыя беларускай літаратуры XX стагоддзя : у 4 т. / Мінск : Бел. навука, 1999–2015.	[2] [11] [12]	
5.2.	Творчасць прадстаўнікоў пакалення «тутэйшых»	2			7			
5.2.1.	<i>Леанід Дранько-Майсюк</i>	1			3			
	Творчы партрэт Леаніда Дранько-Майсюка 1. Вобраз героя-вандроўніка ў зборніку «Акропаль». 2. Свядомае сцвярджэнне ідэі «мастацтва для мастацтва», арыентацыя на красу, прыгажосць свету і чалавека, чалавечых узаемаадносін. 3. Глыбокі псіхалагізм інтымнай лірыкі. 4. Цыкл вершаў «Маёй цудоўнай А.»	1			3	Зборнікі паэзіі Леаніда Дранько-Майсюка.	[2] [11] [12]	

5.2.3.	<i>Андрэй Федарэнка</i>	1			4			
	Мастацкі свет прозы Андрэя Федарэнкі 1. Карціны вясковага жыцця ў творах А. Федарэнкі. Вобраз інтэлігента-адраджэнца ў апавесці «Вёска». 2. Экалагічная тэматыка твораў А. Федарэнкі. 3. Надзённыя канфлікты жыцця, спецыфіка іх вырашэння ў творах А. Федарэнкі («Багаты кватарант»).	1			4	Тэксты твораў А. Федарэнкі	[2] [11] [12]	
	Усяго ў Х семестры	8	2		24			Экзамен
	Усяго	92	28		344			

РЕПОЗИТОРИЙ БГПУ

ІНФАРМАЦЫЙНА-МЕТАДЫЧНАЯ ЧАСТКА

Літаратура

Асноўная

1 Гісторыя беларускай літаратуры XI—XIX стагоддзяў : у 2 т. / Нацыянальная акадэмія навук Беларусі, Інстытут літаратуры імя Я. Купалы ; рэдкал.: У.В. Гніламёдаў [і інш.]. – 2-е выд., дапрац. – Мінск : Бел. навука, 2007–2010.

2 Гісторыя беларускай літаратуры XX стагоддзя : у 4 т. / Нацыянальная акадэмія навук Беларусі, Інстытут літаратуры імя Я. Купалы ; рэдкал.: У.В. Гніламёдаў [і інш.]. – Мінск : Бел. навука, 1999–2015.

3 Гісторыя беларускай літаратуры першай трэці XX ст. : дапаможнік : у 2 ч. Ч 1. / А.М. Макарэвіч [і інш.]. – Магілёў : МДУ, 2013. – 254 с.

4 Літаратура XI–XVI стагоддзяў / уклад. і камент. А.У. Бразгунова, І.У. Будзько, Л.В. Ляўшун ; прадм. У.В. Гніламёдава ; навук. рэд. В.А. Чамярыцкі. – Мінск : Маст. літ., 2011. – 766 с. – (Залатая калекцыя беларускай літаратуры ; т. 1).

5 Літаратура XVII–XVIII стагоддзяў / укладанне А.У. Бразгунова, С.Л. Гараніна ; навук. рэд. В.А. Чамярыцкі. – Мінск : Маст. літ., 2012. – 830 с. – (Залатая калекцыя беларускай літаратуры ; т. 2).

6 Літаратура другой паловы XIX стагоддзя. У 2 ч. Ч. 1. / укладанне Л.Г. Кісялёвай, Н.М. Сенкевіч ; камент. Л.Г. Кісялёвай ; навук. рэд. С.Л. Гаранін. – Мінск : Маст.літ., 2013. – 847 с. – (Залатая калекцыя беларускай літаратуры ; т. 4).

7 Літаратура другой паловы XIX стагоддзя : у 2 ч. / уклад. Л.Г. Кісялёвай, Н.М. Сенкевіч ; камент. Л.Г. Кісялёвай ; навук. рэд. С.Л. Гаранін. – Мінск : Мастацкая літаратура, 2013. – Ч. 2. – 807 с. – (Залатая калекцыя беларускай літаратуры ; т. 5).

8 Літаратура першай паловы XIX стагоддзя / укладанне і каментарыі М.В. Хаўстовіча ; навук. рэд. С.Л. Гаранін. – Мінск : Маст.літ., 2012. – 1086 с. – (Залатая калекцыя беларускай літаратуры ; т. 3).

9 Трус, М.В. Гісторыя беларускай літаратуры. Практыкум / М.В. Трус. – Мінск : БДТУ, 2015. – 322 с.

10 Трус, М.В. Беларуская паэзія XVI – XX стст. Хрэстаматыя / М.В. Трус. – Мінск : БДТУ, 2015. – 275 с.

Дадатковая

11 Арочка, М., Дзюбайла, П., Лаўшук, С. На парозе 90-х : Літ. агляд / Рэд. В.П. Жураўлеў; АН Беларусі. Ін-т літ. імя Я. Купалы / М. Арочка, П. Дзюбайла, С. Лаўшук. – Мінск : Нав. і тэхніка, 1993. – 206 с.

12 Бельскі, А. Станаўленне і развіццё творчых індывідуальнасцяў (80 – 90-я гг.) : Вучэб.-метадыч. дапам. для настаўнікаў / А. Бельскі. – Мінск : “Нар. Асвета”, 1997. – 253 с.

13 Бугаёў, Д. Спавядальнае слова : літ. крытыка, успаміны / Д. Бугаёў. – Мінск. : Маст. літ., 2001. – 324 с.

14 Гніламёдаў, У. Ад даўніны да сучаснасці: нарыс пра беларускую паэзію / У. Гніламёдаў. – Мінск. : Маст. літ., 2001. – 244 с.

15 Грамадчанка, Т.К. Сучасны беларускі раман: дынаміка жанру : манаграфія / Т.К. Грамадчанка. – Мінск : БДПУ, 2006. – 234 с.

16 Каваленка, В. Вытокі. Уплывы. Паскоранасць : развіццё беларускай літаратуры XIX – XX стагоддзяў / В.А. Каваленка ; [рэдактар П.К. Дзюбайла] ; Акадэмія навук Беларускай ССР, Інстытут літаратуры імя Я. Купалы. – Мінск : Нав. і тэхніка, 1975. – 333 с.

17 Лаўшук, С. Станаўленне беларускай савецкай драматургіі : (20-я – пачатак 30-х гадоў) / С.С. Лаўшук; [рэдактар П.К. Дзюбайла]; Акадэмія навук Беларускай ССР, Інстытут літаратуры імя Я. Купалы. – Мінск : Нав. і тэхніка, 1984. – 190 с.

18 Максімовіч, В. Беларуская літаратура першай трэці XX стагоддзя : вучэб. дапам. для студэнтаў філал. спецыяльнасцей выш. навуч. устаноў / В. Максімовіч. – Мінск : Бел. навука, 2006. – 421 с.

19 Мішчанчук М. Ёсць у паэта свой аблог цалінны : жанрава-стылявая разнастайнасць сучаснай беларускай лірыкі / М. Мішчанчук. – Мінск : Нав. і тэхніка, 1992. – 187 с.

20 Мушынскі, М. І нічога, апроч праўды : Якой быць “Гісторыі беларускай літаратуры” / АН БССР Ін-т літ. ім. Я. Купалы; Рэд. В.П. Жураўлеў. – Мінск : Нав. і тэхніка, 1990. – 126 с.

Метадычныя рэкамендацыі па арганізацыі і выкаданню самастойнай работы студэнтаў

Самастойная работа студэнтаў, якая праводзіцца ў межах дысцыпліны «Гісторыя беларускай літаратуры», можа быць арыентавана на дэталёвае знаёмства з літаратурай, з творчасцю таго ці іншага пісьменніка, на галыбленае прачытанне асобнага твора. Сумесная работа выкладчыка і студэнтаў можа змяшчаць таксама складанне бібліяграфіі па адной з тэм курса, слоўніка літаратуразнаўчых тэрмінаў, падрыхтоўку рэфератаў, дакладаў і прэзентацый.

Прыкладны пералік заданняў кіруемай самастойнай работы студэнтаў

Тэма 1.2.2 «Перакладная літаратура» – 2 гадзіны лекцыйнай.

Заданне: падрыхтаваць рэферат на адну з тэм (на выбар студэнта):

1. «Біблейныя кнігі і дыдактычная літаратура».
2. «Рэлігійныя апавесці».
3. «Свецкія апавесці».

Тэма 1.2.3.2 «Ідэйна-мастацкія асаблівасці літаратуры другой паловы XIII – пачатку XVI стагоддзя» – 2 гадзіны практычныя.

Заданне: падрыхтаваць рэферат на адну з тэм (на выбар студэнта):

1. «Аповесць пра Меркурыя Смаленскага».
2. «Хаджэнне ў Царград» Ігнація Смаляніна.
3. «Жыццё трох віленскіх пакутнікаў».
4. «Пасольства да папы рымскага Сікста IV».

Тэма 2.1.1 «Ідэйна-мастацкія асаблівасці стылю барока» – 2 гадзіны практычныя.

Заданне: падрыхтаваць прэзентацыю «Барока ў культуры і літаратуры».

Тэма 2.2.1.1 «Асветніцтва ў беларускай культуры і літаратуры» – 2 гадзіны лекцыйныя.

Заданне: падрыхтаваць прэзентацыю «Асветніцтва ў культуры і літаратуры».

Тэма 3.1.3.4.1 «Жыццёвы і творчы шлях Аляксандра Рыпінскага» – 2 гадзіны лекцыйныя.

Заданне: напісаць рэферат «Уклад Аляксандра Рыпінскага ў літаратуру».

Тэма 3.2.3.2.2 «Жанрава-тэматычная разнастайнасць творчасці Вінцэся Каратынскага» – 2 гадзіны практычныя.

Заданне: напісаць рэферат «Паэма В. Каратынскага “Таміла”: асаблівасці кампазіцыі, вобраз лірычнага героя».

Тэма 4.1.1.1 «“Нашаніўскі” перыяд. Агульная характарыстыка» – 2 гадзіны лекцыйныя.

Заданне: падрыхтаваць прэзентацыю «“Нашаніўскі” перыяд у культуры і літаратуры».

Тэма 4.1.2.1.2 «Майстэрства Ядвігіна Ш. – апавядальніка» – 2 гадзіны практычныя.

Заданне: напісаць эсэ «Ядвігін Ш. як майстар філасофскай і лірычнай малой прозы».

Тэма 4.1.3.4.1 «Жыццёвы і творчы шлях Максіма Гарэцкага» – 2 гадзіны лекцыйныя.

Заданне: зрабіць тэзісы асноўных палажэнняў кнігі М. Гарэцкага «Гісторыя беларускае літаратуры».

Тэма 4.1.5.3.2 «Роля Уладзіміра Жылкі ў станаўленні мастацтва слова першай трэці XX стагоддзя» – 1 гадзіна практычная.

Заданне: напісаць эсэ «Міні-паэма «Тэстамент» – словедзь і заповіт паэта наступным пакаленням».

Тэма 4.1.5.4.2 «Паэтычны эпас Уладзіміра Дубоўкі» – 1 гадзіна практычная.

Заданне: напісаць эсэ «Тэма мастака і мастацтва ў паэтычнай трылогіі “Кругі”, “І пурпуровых ветразей узвівы”, “Штурмуйце будучыні аванпосты!”».

Тэма 4.2.1.4.1 «Жыццёвы і творчы шлях Кузьмы Чорнага» – 2 гадзіны лекцыйныя.

Заданне: падрыхтаваць і абараніць даклад «Месца твораў Кузьмы Чорнага ў нацыянальнай літаратуры пра мінулае вайну».

Тэма 4.2.3 «Літаратура перыяду Вялікай Айчыннай вайны» – 2 гадзіны практычныя.

Заданне: падрыхтаваць прэзентацыю «Літаратура перыяду Вялікай Айчыннай вайны».

Тэма 4.3.3.4.1 «Жыццёвы і творчы шлях Івана Шамякіна» – 2 гадзіны лекцыйныя.

Заданне: падрыхтаваць і абараніць даклад «Творчасць І. Шамякіна 1980–2000-х гадоў».

Тэма 4.3.4.2.2 «Паэзія і раман Ніла Гілевіча “Родныя дзеці”» – 2 гадзіны практычныя.

Заданне: напісаць эсэ «Роздум над вечнымі тэмамі ў рамане Ніла Гілевіча “Родныя дзеці”».

Тэма 5.2.6.2 «Проза Васіля Гігевіча» – 2 гадзіны практычныя.

Заданне: падрыхтаваць і абараніць даклад «Адметнасць стылю Васіля Гігевіча».

Тэма 5.3 «Тэндэнцыі літаратурнага развіцця другой паловы 1990-х – пачатку 2010-х гадоў» – 2 гадзіны лекцыйныя.

Заданне: падрыхтаваць рэферат «Тэндэнцыі літаратурнага развіцця другой паловы 1990-х – пачатку 2010-х гадоў».

Пералік рэкамендаваных сродкаў дыягностыкі кампетэнцый студэнтаў

Для бягучага кантролю і самакантролю ведаў і ўменняў студэнтаў па дысцыпліне «Гісторыя беларускай літаратуры» можна выкарыстоўваць наступны дыягнастычны інструментарый:

– вусныя апытанні;

- пісьмовыя адказы на пытанні;
- складанне тэстаў па прачытаных творах;
- рэфераты;
- даклады
- творчыя працы;
- эсэ;
- водгукі;
- рэцэнзіі;
- завучванне і чытанне вершаў на памяць.

Крытэрыі ацэнкі вынікаў вучэбнай дзейнасці

10 (дзесяць) балаў, залічана:

сістэматызаваныя, глыбокія і поўныя веды па ўсіх раздзелах вучэбнай праграмы ўстанова вышэйшай адукацыі па вучэбнай дысцыпліне, а таксама па асноўных пытаннях, якія выходзяць за яе межы;

дакладнае выкарыстанне навуковай тэрміналогіі (у тым ліку на замежнай мове), пісьменны, лагічна правільны выклад адказу на пытанні;

бездакорнае валоданне інструментарыем вучэбнай дысцыпліны, уменне яго эфектыўна выкарыстоўваць пры пастаноўцы і вырашэнні навуковых і прафесійных задач;

выяўленая здольнасць самастойна і творча вырашаць складаныя праблемы ў нестандартнай сітуацыі;

поўнае і глыбокае засваенне асноўнай і дадатковай літаратуры па вывучаемай вучэбнай дысцыпліне;

уменне вольна арыентавацца ў тэорыях, канцэпцыях і кірунках па вывучаемай вучэбнай дысцыпліне і даваць ім аналітычную ацэнку, выкарыстоўваць навуковыя дасягненні іншых дысцыплін;

творчая самастойная праца на практычных, лабараторных занятках, актыўны творчы ўдзел у групавых абмеркаваннях, высокі ўзровень культуры выканання заданняў.

9 (дзесяць) балаў, залічана:

сістэматызаваныя, глыбокія і поўныя веды па ўсіх раздзелах вучэбнай праграмы ўстанова вышэйшай адукацыі па вучэбнай дысцыпліне;

дакладнае выкарыстанне навуковай тэрміналогіі (у тым ліку на замежнай мове), пісьменны, лагічна правільны выклад адказу на пытанні;

валоданне інструментарыем вучэбнай дысцыпліны, уменне яго эфектыўна выкарыстоўваць пры пастаноўцы і вырашэнні навуковых і прафесійных задач;

здольнасць самастойна і творча вырашаць складаныя праблемы ў нестандартнай сітуацыі ў межах вучэбнай праграмы ўстанова вышэйшай адукацыі па вучэбнай дысцыпліне;

поўнае засваенне асноўнай і дадатковай літаратуры, рэкамендаванай вучэбнай праграмай ўстанова вышэйшай адукацыі па вывучаемай вучэбнай дысцыпліне;

уменне арыентавацца ў тэорыях, канцэпцыях і кірунках па вывучаемай вучэбнай дысцыпліне і даваць ім аналітычную ацэнку;

сістэматычная, актыўная самастойная праца на практычных, лабараторных занятках, творчы ўдзел у групавых абмеркаваннях, высокі ўзровень культуры выканання заданняў.

8 (восем) балаў, залічана:

сістэматызаваня, глыбокія і поўныя веды па ўсіх раздзелах вучэбнай праграмы ўстанова вышэйшай адукацыі па вучэбнай дысцыпліне ў аб'ёме вучэбнай праграмы ўстанова вышэйшай адукацыі па вучэбнай дысцыпліне;

выкарыстанне навуковай тэрміналогіі (у тым ліку на замежнай мове), пісьменны, лагічна правільны выклад адказу на пытанні, уменне рабіць абгрунтаваныя высновы і абагульненні;

валоданне інструментарыем вучэбнай дысцыпліны (метадамі комплекснага аналізу, тэхнікай інфармацыйных тэхналогій), уменне яго выкарыстоўваць пры пастаноўцы і вырашэнні навуковых і прафесійных задач;

здольнасць самастойна вырашаць складаныя праблемы ў межах вучэбнай праграмы ўстанова вышэйшай адукацыі па вучэбнай дысцыпліне;

засваенне асноўнай і дадатковай літаратуры, рэкамендаванай вучэбнай праграмай ўстанова вышэйшай адукацыі па вучэбнай дысцыпліне;

уменне арыентавацца ў тэорыях, канцэпцыях і кірунках па вывучаемай вучэбнай дысцыпліне і даваць ім аналітычную ацэнку;

актыўная самастойная праца на практычных, лабараторных занятках, сістэматычны ўдзел у групавых абмеркаваннях, высокі ўзровень культуры выканання заданняў.

7 (сем) балаў, залічана:

сістэматызаваня, глыбокія і поўныя веды па ўсіх раздзелах вучэбнай праграмы ўстанова вышэйшай адукацыі па вучэбнай дысцыпліне;

выкарыстанне навуковай тэрміналогіі (у тым ліку на замежнай мове), пісьменны, лагічна правільны выклад адказу на пытанні, уменне рабіць абгрунтаваныя высновы і абагульненні;

валоданне інструментарыем вучэбнай дысцыпліны, уменне яго выкарыстоўваць пры пастаноўцы і вырашэнні навуковых і прафесійных задач;

вольнае валоданне тыпавымі рашэннямі ў рамках вучэбнай праграмы ўстанова вышэйшай адукацыі па вучэбнай дысцыпліне, засваенне асноўнай і дадатковай літаратуры, рэкамендаванай вучэбнай праграмай ўстанова вышэйшай адукацыі па вучэбнай дысцыпліне;

уменне арыентавацца ў асноўных тэорыях, канцэпцыях і кірунках па вывучаемай вучэбнай дысцыпліне і даваць ім аналітычную ацэнку;

самастойная праца на практычных, лабараторных занятках, удзел у групавых абмеркаваннях, высокі ўзровень культуры выканання заданняў.

6 (шэсць) балаў, залічана:

дадаткова поўныя і сістэматызаваныя веды ў аб'ёме вучэбнай праграмы ўстанова вышэйшай адукацыі па вучэбнай дысцыпліне;

выкарыстанне неабходнай навуковай тэрміналогіі, пісьменны, лагічна правільны выклад адказу на пытанні, уменне рабіць абагульненні і абгрунтаваныя высновы;

валоданне інструментарыем вучэбнай дысцыпліны, уменне яго выкарыстоўваць пры вырашэнні вучэбных і прафесійных задач;

здольнасць самастойна выкарыстоўваць тыпавыя рашэнні ў межах вучэбнай праграмы ўстанова вышэйшай адукацыі па вучэбнай дысцыпліне;

засваенне асноўнай літаратуры, рэкамендаванай вучэбнай праграмай ўстанова вышэйшай адукацыі па вучэбнай дысцыпліне;

уменне арыентавацца ў базавых тэорыях, канцэпцыях і кірунках па вывучаемай дысцыпліне і даваць ім параўнальную ацэнку;

актыўная самастойная праца на практычных, лабараторных занятках, перыядычны ўдзел у групавых абмеркаваннях, высокі ўзровень культуры выканання заданняў.

5 (пяць) балаў, залічана:

дастатковыя веды ў аб'ёме вучэбнай праграмы ўстановы вышэйшай адукацыі па вучэбнай дысцыпліне;

выкарыстанне навуковай тэрміналогіі, пісьменны, лагічна правільны выклад адказу на пытанні, уменне рабіць высновы;

валоданне інструментарыем вучэбнай дысцыпліны, уменне яго выкарыстоўваць пры вырашэнні вучэбных і прафесійных задач;

здольнасць самастойна выкарыстоўваць тыпавыя рашэнні ў межах вучэбнай праграмы ўстановы вышэйшай адукацыі па вучэбнай дысцыпліне;

засваенне асноўнай літаратуры, рэкамендаванай вучэбнай праграмай установы вышэйшай адукацыі па вучэбнай дысцыпліне;

уменне арыентавацца ў базавых тэорыях, канцэпцыях і кірунках па вывучаемай вучэбнай дысцыпліне і даваць ім параўнальную ацэнку;

самастойная праца на практычных, лабараторных занятках, фрагментарны ўдзел у групавых абмеркаваннях, дастатковы ўзровень культуры выканання заданняў.

4 (чатыры) балы, залічана:

дастатковы аб'ём ведаў у межах адукацыйнага стандарту вышэйшай адукацыі;

засваенне асноўнай літаратуры, рэкамендаванай вучэбнай праграмай установы вышэйшай адукацыі па вучэбнай дысцыпліне;

выкарыстанне навуковай тэрміналогіі, лагічны выклад адказу на пытанні, уменне рабіць высновы без істотных памылак;

валоданне інструментарыем вучэбнай дысцыпліны, уменне яго выкарыстоўваць пры вырашэнні стандартных (тыпавых) задач;

уменне пад кіраўніцтвам выкладчыка вырашаць стандартныя (тыпавыя) задачы;

уменне арыентавацца ў асноўных тэорыях, канцэпцыях і кірунках па вывучаемай вучэбнай дысцыпліне і даваць ім ацэнку;

праца пад кіраўніцтвам выкладчыка на практычных, лабараторных занятках, дапушчальны ўзровень культуры выканання заданняў.

3 (тры) балы, незалічана:

недастаткова поўны аб'ём ведаў у рамках адукацыйнага стандарту вышэйшай адукацыі;

веданне часткі асноўнай літаратуры, рэкамендаванай вучэбнай праграмай установы вышэйшай адукацыі па вучэбнай дысцыпліне;

выкарыстанне навуковай тэрміналогіі, выклад адказу на пытанні з істотнымі, лагічнымі памылкамі;

слабое валоданне інструментарыем вучэбнай дысцыпліны, некампетэнтнасць пры вырашэнні стандартных (тыпавых) задач;

няўменне арыентавацца ў асноўных тэорыях, канцэпцыях і кірунках па вывучаемай вучэбнай дысцыпліне;

пасіўнасць на практычных і лабараторных занятках, нізкі ўзровень культуры выканання заданняў.

2 (два) балы, незалічана:

фрагментарныя веды ў рамках адукацыйнага стандарту вышэйшай адукацыі;
веды асобных літаратурных крыніц, рэкамендаваных вучэбнай праграмай установы
вышэйшай адукацыі па вучэбнай дысцыпліне;

няўменне выкарыстоўваць навуковую тэрміналогію вучэбнай дысцыпліны,
наяўнасць у адказе грубых, лагічных памылак;

пасіўнасць на практычных і лабараторных занятках, нізкі ўзровень культуры
выканання заданняў.

1 (адзін) бал, незалічана:

адсутнасць ведаў (і кампетэнцый) у рамках адукацыйнага стандарту вышэйшай
адукацыі, адмова ад адказу, адсутнасць на атэстацыі без уважлівай прычыны.

РЕПОЗИТОРИЙ БГПУ

ПРАТАКОЛ УЗГАДНЕННЯ ВУЧЭБНАЙ ПРАГРАМЫ

па вывучаемай дысцыпліне
з іншымі дысцыплінамі спецыяльнасці

Назва вучэбнай дысцыпліны, вывучэнне якой звязана з дысцыплінай рабочай праграмы	Кафедра, якая забяспечвае вывучэнне гэтай дысцыпліны	Прапановы кафедры аб зменах у змесце рабочай праграмы	Рашэнне, прынятае кафедрай, якая распрацавала вучэбную праграму (з указаннем даты і нумара пратакола)
«Уводзіны ў літаратуразнаўства»	кафедра беларускай літаратуры і культуры	Больш увагі надаць вывучэнню жанраў сучаснай літаратуры	23.03.2015 Пратакол № 9
«Сусветны літаратурны працэс»	кафедра беларускай літаратуры і культуры	Пры вывучэнні тэмы «Адраджэнне ў беларускай культуры і літаратуры» праводзіць аналогіі з эпохай Адраджэння ў Еўропе	23.03.2015 Пратакол № 9
«Тэорыя літаратуры»	кафедра беларускай літаратуры і культуры	Пры вывучэнні сучаснага літаратурнага працэсу звярнуць увагу на творчасць сучасных крытыкаў і літаратуразнаўцаў	23.03.2015 Пратакол № 9